

ERDÉLYI RÓMAI KATOLIKUS LEVÉLTÁRAK
5.

Szerkeszti:
Szögi László és Bernád Rita

Kiadja
a Gyulafehérvári Római Katolikus Érsekség
és az ELTE Egyetemi Levéltár
ERDÉLYI RÓMAI KATOLIKUS LEVÉLTÁRAK

Eddig megjelent kötetek:

1. SZÖGI László: *A Gyulafehérvári Érseki Levéltár és az Erdélyi Katolikus Státus Levéltára I. 1429–2000. Repertórium.* Gyulafehérvár–Budapest, 2006.
2. BERNÁD Rita: *A Gyulafehérvári Érseki Levéltár és az Erdélyi Katolikus Státus Levéltára II. Oklevél és iratjegyzék – canonica visitatiók mutatója.* Gyulafehérvár–Budapest, 2006.
3. BERNÁD Rita: *Plébániai levéltárak I. A Gyulafehérvári-, a Sepsiszentgyörgyi-, a Szamosújvári- és a Gyergyószentmiklósi Gyűjtőlevéltárak repertórium.* Gyulafehérvár–Budapest, 2009.
4. BERNÁD Rita – KOVÁCS Bálint: *A Szamosújvári Örmény Katolikus Gyűjtőlevéltár. Repertórium. Arhiva de Colecție Armeano-Catolică din Gherla. Repertoriu. The Armenian Catholic Collective Archive in Armenopolis. Repertory.* Budapest–Gyulafehérvár–Leipzig, 2011.

Plébániai levéltárak II.

**A Marosvásárhelyi
és a Székelyudvarhelyi
Gyűjtőlevéltárak
repertórium**

Budapest–Gyulafehérvár

2015

A kötet megjelenését támogatta a:

és a **Gyulafehérvári Római Katolikus Érsekség**

A kötetet lektorálta: **dr. Szögi László**

A borítót tervezte és a fényképeket feldolgozta: **Erős Zoltán**

A korrektúrát végezte: **Vass Csongor**

A tördelést végezte: **dr. Szőcs Levente**

*Szeretett szüleimnek
végtelen hálával
(Bernád Rita)*

*A tisztelt kutatóknak
(Barabás Kisanna)*

*A borítón a bözödjújfalvi plébánia anyakönyve (1729–1761) és a kerelőszentpáli plébánia pecsétje (1855),
valamint a székelyudvarhelyi Mária Kongregáció jegyzőkönyvének címlapja látható (1736–1927)*

* * *

Nr: 30 – 2015.

Imprimatur

Albae-Iuliae, die 8-a Ianuarii 2015.

Dr. Georgius Jakubinyi

Archiepiscopus

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BERNÁD, RITA-MAGDOLNA

Plébániai levéltárak II : a Marosvásárhelyi és a Székelyudvarhelyi

Gyűjtőlevéltárak repertórium / Bernád Rita, Barabás Kisanna.

- Ed. rev. - Gheorgheni: F & F International, 2015

ISBN 978-606-8352-48-0

I. Barabás, Kisanna

930.25:2

© Bernád Rita, Barabás Kisanna 2015

Minden jog fenntartva, beleértve az elektronikus

adathordozókon való megjelenítés jogát is

TARTALOMJEGYZÉK

ELŐSZÓ

BEVEZETÉS

A MAROSVÁSÁRHELYI GYŰJTŐLEVÉLTÁR (Barabás Kisanna)

A küköllői főesperesi kerület

A kisillyei filia iratai
A magyarpéterlakai filia iratai
A küköllői főesperesség iratai
Az abosfalvi plébánia iratai
Az ádámosi filia iratai
A bordosi plébánia iratai
A búzásbesenyői plébánia iratai
A csöbi filia iratai
A küköllői főesperesség és a dicsőszentmártoni plébánia iratai
Az egrestői plébánia iratai
A gyulakutai filia iratai
A kelementelki filia iratai
A kerelőszentpáli plébánia iratai
A kutyfalvi filia iratai
A küköllővári plébánia iratai
A magyarzsákodi plébánia iratai
A marosugrai filia iratai
A mikefalvi filia iratai
A küköllői főesperesség és a radnóti plébánia iratai
A székelyszállási filia iratai
A székelylvéckei plébánia iratai
A szentdemeteri plébánia iratai
A szőkefalvi plébánia iratai
A kóródszentmártoni filia iratai
A havadtői filia iratai

A marosi főesperesi kerület

Az abafájai filia iratai
Az ákosfalvi plébánia iratai
Az alsóbölkényi filia iratai
A backamadarasi filia iratai
A bátosi plébánia iratai
A bedei filia iratai

A deményházi plébánia iratai
 A disznajói filia iratai
 Az ehedi plébánia iratai
 Az erdőcsinádi filia iratai
 A görgényszentimrei plébánia iratai
 A görgényüvegcsűri plébánia iratai
 A jobbágyfalvi plébánia iratai
 A jobbágytelki plébánia iratai
 A lőrincfalvi filia iratai
 A marosjárai plébánia iratai
 A maroskeresztúri filia iratai
 A marosi főesperesség és a marosvásárhelyi Keresztelő Szent János plébánia iratai
 A marosvásárhelyi Szent Imre plébánia iratai
 A marosszentgyörgyi plébánia iratai
 A marosszentkirályi filia iratai
 A mezőbándi filia iratai
 A mezősámsondi plébánia iratai
 A mikházi plébánia iratai
 A nagyernyei plébánia iratai
 A nyárádgálfalvi filia iratai
 A nyárádköszvényesi plébánia iratai
 A nyárádmagyarósi filia iratai
 A nyárádremetei plébánia iratai
 A nyárádselyei plébánia iratai
 A nyárádszentannai filia iratai
 A nyárádszeredai plébánia iratai
 A nyárádtői plébánia iratai
 A sáromberki filia iratai
 A szászrégeni plébánia iratai
 A székelybői plébánia iratai
 A székelyhodosi plébánia iratai
 A székelykáli plébánia iratai
 A szentháromsági plébánia iratai
 A vajolai filia iratai
 A vajdaszentiványi filia iratai

A SZÉKELYUDVARHELYI GYŰJTŐLEVÉLTÁR (Bernád Rita)

Az udvarhelyi főesperesi kerület

Az udvarhelyi főesperesség iratai
 Az atyhai plébánia iratai
 A bözödújfalvi plébánia iratai
 Az erdőszentgyörgyi plébánia iratai
 Az etédi plébánia iratai

A farkaslakai plébánia iratai
 A fenyédi plébánia iratai
 A csókfalvi filia iratai
 A homoródalmási filia iratai
 A homoródkarácsonyfalvi plébánia iratai
 A homoródremetei plébánia iratai
 Az illyésmezői filia iratai
 A kadicfalvi plébánia iratai
 A kápolnásfalvi plébánia iratai
 A korondi plébánia iratai
 A küllőkeményfalvi plébánia iratai
 A lövétei plébánia iratai
 A máréfalvi plébánia iratai
 A nyikómalomfalvi plébánia iratai
 Az oroszhegyi plébánia iratai
 A parajdi plébánia iratai
 A szakadati filia iratai
 A székelybethlenfalvi filia iratai
 A székelyfancsali filia iratai
 A székelykeresztúri plébánia iratai
 A székelylengyelfalvi plébánia iratai
 A székelypálfalvi plébánia iratai
 A székelyszentkirályi plébánia iratai
 A székelyszentléleki plébánia iratai
 A székelyszenttamási plébánia iratai
 A székelyudvarhelyi plébánia iratai
 A székelyvarsági plébánia iratai
 A székelyzsombori filia iratai
 A szentegyházai plébánia iratai
 A szentkeresztbányai plébánia iratai
 A szombatfalvi plébánia iratai
 A szovátai plébánia iratai
 A tibódi filia iratai
 Az ülkei filia iratai
 A vágási plébánia iratai
 A zetelaki plébánia iratai
 Tervtár

A MAROSVÁSÁRHELYI ÉS A SZÉKELYUDVARHELYI GYŰJTŐLEVÉLTÁRAK FONDJEGYZÉKE

„Adjuk emlékezetre mindenknek ...”. 1716 ELŐTTI DOKUMENTUMOK FORRÁSKIADÁSA (Bernád Rita)

REZUMAT

SUMMARY

FORRÁSOK ÉS SZAKIRODALOM

KÉPJEGYZÉK

KÉPMELLÉKLET

ELŐSZÓ

Főegyházmegyénknek a levéltárakhoz való viszonyulását a fenti mottóban is kiemelt, Boldog VI. Pál pápa által 1963. szeptember 26-án megfogalmazott kijelentés irányítja.

Az ezredforduló táján megnyitott Érseki és Főkáptalani Levéltár rendbetételét követően, a Gyulafehérvári Főegyházmegye területén az utóbbi tizenkét évben nyolc gyűjtőlevéltárat létesítettünk. Ezek a gyűjtőközpontok az illetékességi területükhöz tartozó főesperesi hivatalok és plébániák történeti forrásanyagát őrzik.

A már működő nyolc gyűjtőlevéltár közül eddig ötnek már nyomtatásban is megjelent az ismertető segédlete szakembereink tollából. Ezúttal két újonnan rendbetett levéltári központunk bemutatása került sajtó alá.

Értékmegőrző tevékenységünkben az Egyházi Törvénykönyv előírásait követjük, melynek 491. kánonja kimondja, hogy „*a megyéspüspöknek legyen gondja arra, hogy a területén levő székesegyházak, társasegyházak, plébánia és egyéb templomok levéltárának iratait és okmányait gondosan őrizze, és készítsenek róluk két példányban leltárt vagy kimutatást; ennek egyik példányát a saját levéltárakban, a másikat az egyházmegyei levéltárban kell őrizni*” (1.§.). Ehhez fűződik még az a kötelezettség is, hogy az egyházmegyében „*legyen történelmi levéltár, és a történelmi értékek okmányokat abban őrizze gondosan, módszeresen elrendezve*” (2.§.).

A levéltárainkban található írásos emlékek tulajdonképpen a továbbadás és a hasznosítás céljából őrzött vagyionok. Hozzáférhetőségük, amelynek elősegítése a levéltárosok egyik fő feladatát képezi, nemcsak az egyháztörténet, hanem a társadalomtörténet rekonstrukcióját is lehetővé teszi. Ezért minden egyes dokumentum élő kulturális javaink egy részét képezi, azokat ugyanis a ma embere és az utókor az egyházi és a civil közösség tanítására fordítja. Írásban fennmaradt emlékeink gondos megőrzése ezért is alapvető célkitűzésünk.

Ezzel a kötettel a szerzők nemcsak az írott kincsek szakmai szempontok szerint összeállított leltárát dolgozták ki, hanem egyszersmind a kutatók történeti dokumentumokhoz való hozzáférését könnyítették meg. Nem mellékes, becsülendő tény, hogy közleményüket lelkiismeretes és odaadó raktári munka előzte meg.

Kívánom, hogy a pápai kúria szaktanácsait és az egyházjogot követő levéltárosi munkát ezután is hasonló eredmények koronázzák!

Gyulafehérvár

2015. január 28-án,

Aquinói Szent Tamás áldozópap és egyháztanító emléknapiján

dr. Jakubinyi György
érsek, örmény apostoli kormányzó

előtti régi nyomtatványaira, valamint a kallódó, veszélyeztetett muzeális tárgyakra terjedt ki. A gyűjtőközpontba bekerült anyag rendezése hosszasan elnyúlt. 2007 nyarán az iratrendezésbe két napig besegítettek budapesti levéltáros kollégák is, akik a nagyernyei plébánia iratait, valamint a marosi főesperesség és a Marosvásárhely I. számú plébánia fondjának egy részét rendezték.

Jelenleg ennek a gyűjtőközpontnak az anyagát a marosi és a küüllői főesperességi levéltárak mellett 36 plébánia és 28 filia irategyüttese alkotja. A marosi kerület anyaga 52,61 ifm, a küüllői kerület anyaga pedig 20,74 ifm nagyságú, a gyűjtőlevéltár így mindössze 73,35 ifm iratanyagot foglal magába. Az iratmennyiség csekélyisége azzal magyarázható, hogy nagyon sok plébániai levéltár különböző okokból jelentős iratpusztulást vagy iratsejteztést szenvedett el. Lásd Deményháza, Ákosfalva, Székelybő, Szőkefalva, Ehed, Szentháromság, Marosszentgyörgy, és a felsorolás folytatható. Természetesen az egyelőre még lappangó anyagokkal is számolni kell.

Hálásan köszönöm meg Bernád Rita kolléganőmnek, hogy annak idején bevezetett az egyházi levéltárosi munka rejtelmibe („porfelhőibe”), köszönöm segítségét, szakmai tanácsait, közös munkáinkat mindig meghatározó derűs, baráti szeretetét.

Köszönettel tartozom a megbízó főesperes uraknak – név szerint Ft. Msgr. Csató Béla, Ft. Csintalan László, valamint Ft. Oláh Dénes atyáknak –, a munkámat megkönnyítő, segítő plébános uraknak, gondnokoknak, kollégáimnak, és kiemelten Ercse Béla kollégámnak, aki a begyűjtés útjain elkísért, lelkesedéssel segített az anyag levéltárba való beszállításában, a technikai nehézségek kiküszöbölésében.

A Székelyudvarhelyi Gyűjtőlevéltár 2008 nyarán jött létre Ft. Kovács Sándor és Ft. Mátyás Károly főesperesek jóváhagyásával és támogatásával a Szent Miklós Plébánia (Főesperesi Hivatal) tulajdonában lévő tanulmányi házban. A levéltár az újonnan épült Márton Áron Ifjúsági Ház emeleti helyiségében működik, a levéltári anyagok – az érseki gyűjtemény tárhelyeinek mintájára – itt is dexion fémpolcokon, savmentes levéltári dobozokban találhatók. Az egyházközségi levéltárak begyűjtése a székelyudvarhelyi gyűjtőközpontba 2008 júliusában kezdődött, főegyházmegyei megbízásra Pénzes Lóránd és e sorok írójának helyszíni kiszállásaival.³ A terepmunka aktív résztvevője és szervezője volt Derzsy András gondnok is, akinek ezúton is köszönjük önzetlenségét és fáradozását, amellyel az irathalmazok cipelését végezte és ezáltal munkánk előrehaladását szolgálta. A begyűjtött plébániai irategyüttesek rendezése szintén 2008 nyarán kezdődött, és 2014 őszéig tartott. A megkezdett iratrendezésből ugyanebben az évben egy-egy héti magyarországi levéltárszakos hallgatók is kivették részüket, valamint hazai és magyarországi levéltáros kollégák is szerepet vállaltak a rendezői csapattevékenységben. Munkájukért hálás köszönetünket fejezzük ki.

A főesperesi kerület vegyes felekezetű jellegének dacára – vagy éppen annak köszönhetően – olyan fejedelemségkori oklevelekkel is büszkélkedik, mint Bethlen Gábor és I. Rákóczi György fejedelmek oklevelei (1625, 1631) az atyhai plébánia levéltárából vagy Brandenburgi Katalin oklevele 1630-ból, amely a vágási plébánia irataiból került elő, valamint

Barcsai Ákos oklevele 1659-ből a székelyudvarhelyi plébánia ügyviteli irataiban. Ezek közül az első három oklevél Gyulafehérváron, az utóbbi pedig Besztercén kelt és felekezetek közötti vitákban dönt a római katolikusok javára. Ezeket az okleveleket a gyulafehérvári Egyesülés Nemzeti Múzeuma papírrestaurátor szakemberei restaurálták térítésmentesen. Jóindulatú beavatkozásukat hálával viszonzozzuk. Figyelemreméltó jelenséggént említjük továbbá, hogy számos 18. századi anyakönyvet sikerült begyűjteni a székelyudvarhelyi raktárba (Bözödújfalú, Máréfalva, Székelyszentkirály, Szováta, Vágás), amelyek megmenekültek az 1950. évi államosítástól. Ezek közül Bözödújfalú és Székelyszentkirály 3-3 darab anyakönyvére, valamint Máréfalva legrégebbi anyakönyvi kötetének restaurálására sikerült pénzügyi támogatást szerezni pályázati úton. A felsorolt anyagokat 2013 nyarán adtuk át restaurálásra a gyulafehérvári papírrestauratori műhelynek, a restaurálást a Nemzeti Kulturális Alap Közgyűjteményi Kollégiuma támogatta. Ugyanekkor került restaurálásra a szintén ritkaságnak számító és tudományos hivatkozásokban igen gyakran használt főesperesi vizitációs jegyzőkönyv is az 1683–1702 időszakból, amely a székelyudvarhelyi Szent Miklós plébánián őrződött meg.

A gyűjtés folyamán azonban meg kellett tapasztalnunk a hiányzó, számunkra még ismeretlen körülmények között elpusztult történelmi iratanyagok tényét is, olyan plébániák esetében, mint például Parajd, amely többnyire csak 20. századi levéltári anyaggal rendelkezik.

A Székelyudvarhelyi Gyűjtőlevéltár 42 levéltári fondból tevődik össze, amelyeknek jelenlegi összesített terjedelme 97,36 ifm. A gyűjtőközpontban egy főesperesség, 40 plébánia és egy filia levéltára található, valamint egy tematikus gyűjtemény – a különböző plébániák építési tervrajzaiból kialakított tervtár.

A Gyulafehérvári Főegyházmegye e két jelentős gyűjtőlevéltárának ismertetése mellett, jelen kiadvány – a sorozat előző köteteitől eltérően – helyet ad a katolikus restaurációt megelőző időszakból ránkmaradt oklevelek forrásközlésének is. Az 1716. előtti időkből mindössze tizenkét ilyen dokumentum maradt fenn a Székelyudvarhelyi Gyűjtőlevéltárba szállított plébániai levéltárakban. A Marosvásárhelyi Gyűjtőlevéltár fondjaiban sajnos nem őrződtek meg hasonló korú, eredeti iratok, amelyeket közreadhattunk volna.

Levéltárosi munkánkat az Egyházi Kulturális Javak Pápai Bizottsága 1997-ben közreadott körlevelének ismeretében, üzenetének folyamatos megélésében végeztük és végezzük:

„Kellően meg kell becsülni a levéltárakat, amelyek a könyvtáraktól eltérően szinte mindig egyedi jellegű dokumentumokat gyűjtenek össze, melyek a történelmi kutatások fő forrását alkotják, mivel közvetlenül vonatkoznak az eseményekre és az emberek cselekedeteire. Elvesztésük vagy megsemmisülésük kétséggé téve a tényekre irányuló objektív kutatást, és akadályozva az előzetes tapasztalatok megszerzését, bizonytalanná teszi a kulturális és vallási értékek átadását.”

Székelyudvarhely – Marosvásárhely
2015. január 15-én,
Remete Szent Pál emléknapiján

Bernád Rita – Barabás Kisanna

³ A székelyudvarhelyi levéltár létrejöttének részletesebb beszámolójához lásd Pénzes Lóránd: *A Székelyudvarhelyi Gyűjtőlevéltár születése*. In: *Keresztény Szó*. XXI(2010)/1. 8–12.

A MAROSVÁSÁRHELYI GYŰJTŐLEVÉLTÁR

A KÜKÜLLŐI FŐESPERESI KERÜLET

357.

A KISILLYEI FILIA IRATAI

1907–1947

1 doboz = 0,01 ifm

Kisillye 1846-ban Székelykál filiája volt, 1918-tól Marosjára leányegyháza lett. A görög katolikusoktól, majd a görögkeletiektől bérbe vett kis templomban tartották, illetve tartják jelenleg is a misét.⁴

1. doboz:

- vagyoneleltár 1907
- vagyonskimutatások 1912–1916, 1920–1923, 1926–1929
- pénztárnapló 1940–1947

360.

A MAGYARPÉTERLAKAI FILIA IRATAI

1826

1 doboz = 0,01 ifm

Magyarpéterlaka 1846-ban Jobbágytelke filiája volt, 1918-tól Marosjára leányegyháza lett. 1968-ban sikerült állami engedéllyel megvásárolni egy épületet, amely azóta is istentiszteleti célt szolgál. Az imaház védőszentjei Szent Péter és Pál apostolok.⁵

Az adományjegyzék a jobbágytelki plébánia levéltárából került elő.

1. doboz: adománygyűjtés harangra 1826

382.

A KÜKÜLLŐI FŐESPERESSÉG IRATAI

1854–1960

3 doboz = 0,30 ifm

Az 1761-es egyházmegyei összeírás a küküllői főesperesi kerületben nyolc plébániát – Abosfalva, Erzsébetváros /örmény és magyar/, Kerelőszentpál, Küküllővár, Medgyes, Segesvár, Szőkefalva – sorol fel. Ekkor Szentdemeter és Székelyvécke az udvarhelyszéki főesperességhez tartozott.⁶ Az egyházmegye első nyomtatott 1782-es sematizmusa szerint a küküllői kerület 12 plébániából állt: Abosfalva, Almakerék, Egrestő, Erzsébetváros,

⁴ *Schematismus venerabilis cleri dioecesis Transilvaniensis ad annum vulgarem a Christo nato MDCCCXLVI.* Claudiopoli, é.n. (A továbbiakban *Sematizmus 1846.*) 117; *A maros-küküllői főesperesi kerület plébániáinak története 1900-tól 1989-ig.* Szerk.: Barabás Kisanna – Tamási Zsolt. Kolozsvár, 2009. (A továbbiakban *Plébániatörténetek 2009.*) 218, 225.

⁵ *Sematizmus 1846.* 116; *Plébániatörténetek 2009.* 218, 224–225.

⁶ Báth János: *Erdély római katolikusai a XV/III. század közepén.* Kecskemét, 2008. 13–14.

Hosszúaszó, Küküllővár, Kiskapus, Medgyes, Radnót, Segesvár, Kerelőszentpál és Szőkefalva.⁷ 1882-ben a kerület 10, 2000-ben pedig 11 plébániát foglalt magába.⁸

A fond 19–20. századi iratainak egyik része a dicsőszentmártoni, másik része a radnóti plébánia levéltárában maradt fenn. Ez annak köszönhető, hogy a főesperesség központja nem volt egy bizonyos helységhez kötve. Mindig ott volt, ahol az esperes, illetve főesperes szolgált. Az iktatott iratanyag alapján elmondható, hogy 1854–1911 között a fő-, illetve alesperesi teendőket a szőkefalvi, a bordosi, a kerelőszentpáli, majd újra a szőkefalvi, a kerelőszentpáli, és ismét a szőkefalvi plébános végezte. Mártonffy Sándor szőkefalvi esperes-plébános halála után, 1911-től Puskás Gergely dicsőszentmártoni plébános lett a főesperes. Az ő idejében a főesperességi és a plébániai iratkezelés nem különíthető el egyértelműen egymástól. A következőkben a főesperességi iratok 1914-ig a dicsőszentmártoni, 1914–1925 között a radnóti, 1926–1944 között a dicsőszentmártoni, 1945–1980 között a radnóti plébánia fondjából szálsankénti átnézéssel vagy szerencsésebb esetben az iktatószám szerinti sorrendben kutathatóak.

A főesperesség segédletei közül az 1950–1951-es évkörű a marosvásárhelyi plébánia levéltárában maradt fenn.

Az anyag nagyon jó forrásként szolgál a kerület egyházközségeinek kutatásakor, főként azon plébániák esetében, ahol nem őrződött meg hiánytalanul a levéltár.

382/b. Főesperességi iktatott iratok

1854–1910

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz: 1854–1860, 1862, 1866, 1871, 1873–1874, 1877–1886, 1891, 1893, 1895–1900, 1902–1910

382/c. Iskolaügyi iratok

1860–1947

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:

- iskolaügyi iratok 1860–1947
- népiskolák anyakönyvei 1914–1915
- népiskolák törzskönyvei mellékletekkel 1928–1929
- elemi iskolák költségvetései 1923–1931, 1935–1938

⁷ *Calendarium dioecesanum venerabilis cleri M. Principatus Transilvaniae ad annum qui est post bissextilem secundus MDCCCLXXXII.* Cibini, 1782. (A továbbiakban *Sematizmus 1782.*) 20–21.

⁸ *Schematismus venerabilis cleri dioecesis Transilvaniensis.* Albae Carolinae, 1882. (A továbbiakban *Sematizmus 1882.*) 127–135; *A gyulafehérvári főegyházmegye történelmi sematizmusa a 2000. jubileumi és millenniumi évben.* Gyulafehérvár, 2000. (A továbbiakban *Sematizmus 2000.*) 169–178.

382/d. Gazdasági iratok**1950–1960****1 doboz = 0,04 ifm**

1. doboz:

- a. kötet: pénztárnapló 1950–1951
- b. kötet: pénztárnapló 1955–1960

383.**AZ ABOSFALVI PLÉBÁNIA IRATAI****1719–1993****7 doboz = 0,63 ifm**

1718-ban gróf Kornis István az unitáriusoktól visszavette és újjáépítette az abosfalvi templomot, amelynek felszentelését Mártonfi György püspök végezte. A 18. század végére a patrónusok hanyagsága miatt az épület újra romos lett, ezért 1791-ben megújították.⁹ Az iskola és a kántortanítói lak 1898-ban épült.¹⁰

Az abosfalvi plébánia levéltári anyagát 2008. március 12-én gyűjtöttük be a Marosvásárhelyi Gyűjtőlevéltárba. Ebben a munkában az abosfalvi egyházközséget ellátó székfalvi plébános, T. György István volt segítségünkre. A levéltár sajnos jelentős mértékben elpusztult, a maradék anyagot a már nem használt plébániaépület szobáinak szekrényeiből gyűjtöttük össze. Itt találtuk meg az oroszhegyi plébániahivatal egyik pecsétjét, amelyet a Gyulafehérvári Főegyházmezei Levéltár pecsétgyűjteményébe juttattunk.

383/a. Anyakönyvek**1903–1982****1 doboz = 0,04 ifm**

1. doboz:

- a. kötet: keresztelési anyakönyv 1947–1967; házassági anyakönyv 1948–1964; halotti anyakönyv 1948–1977; bérmlási anyakönyv 1968–1981
- b. kötet: bérmlási anyakönyv 1903–1943
- c. kötet: megtértek anyakönyve 1953–1982

383/b. Plébániai iktatott iratok**1968–1984****1 doboz = 0,12 ifm**

1. doboz: 1968–1984

⁹ *Sematizmus 1882.* 127–128; P. György József: *A ferencrendiek élete és működése Erdélyben.* Kolozsvár, 1930. 383; *Erdélyi római katolikus egyházlátogatási jegyzőkönyvek és okmányok. I. 1727–1737.* Közzéteszi: Kovács András és Kovács Zsolt. Kolozsvár, 2002. (A továbbiakban *Erdélyi római katolikus egyházlátogatási jegyzőkönyvek és okmányok.*) 13.

¹⁰ Csiki Csilla: *Az abosfalvi egyházközség története.* Kolozsvár, 2008. (szakdolgozat)

Segédletek**1912–1922****1 doboz = 0,02 ifm**

1. doboz: iktatókönyv 1912–1922 (121. iktatószámig)

383/c. Gazdasági iratok**1912–1984****1 doboz = 0,13 ifm**

1. doboz:

1. pénztárnaplók és egyházközségi alapok kimutatásai 1912–1925
1. pénztárnaplók 1946–1951, 1950–1959, 1960–1970, 1970–1982
1. vagyonleltárak 1926, 1940, 1949, 1952, 1954, 1965–1967, 1970, 1978, 1984
1. vagyonkimutatások 1937–1942
1. költségvetések és zárszámadások 1952–1983
1. fizetési jegyzékek 1959–1970
1. bevételek és kiadások osztályozó naplója 1964–1976
1. templomfelújítás iratai 1970–1971

383/d. Tematikusan rendezett kötetek**1719–1926****1 doboz = 0,07 ifm**

1. doboz:

- a. kötet: historia domus 1761–1898; a plébánia papjainak névjegyzéke 1719–1900; királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1760–1857; számadáskönyv 1761–1896; vagyonleltárak 1767–1818
- b. kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1878–1926

383/e. Tematikusan rendezett iratok**1897–1993****2 doboz = 0,25 ifm**

1. doboz:

- püspöki körlevelek 1897–1902
- Székely Árpád (1905–1989) plébános 11 levelezése és fényképei 1936–1983
- gyászjelentés-gyűjtemény 1940–1982
- hirdetőkönyvek 1953–1977, 1956–1970

¹¹ Székely Árpádot (1905, Fenyéd–1989, Brassó) 1928-ban szentelték pappá. Szolgálati helyei: Gyergyóremete, Csíkszentsimon, Ditró, Zetelaka, Csíkszentmihály, Bözödújfalú, Magyarláros, Borszék, Küküllőkeményfalva, Nyikómalomfalva, Oroszhegy, Görgényüvegcsűr. (Ferenczi Sándor: *A gyulafehérvári (erdélyi) főegyházmezei történeti papi névtára.* Budapest–Kolozsvár, 2009. 412.)

- bérmlási jegyek 1968–1969, 1981
- családlapok d.n.

2. doboz:

- vegyes jegyzetek, nyomtatványok 1901–1993
- prédikációk, szentbeszédok 20. század

384.

AZ ÁDÁMOSI FILIA IRATAI

1909

1 doboz = 0,02 ifm

Ádamos középkori eredetű templomát az unitárius gyülekezet használja. A katolikus egyházközségnek Szent Kereszt tiszteletére szentelt kápolnája van. 1882-ben Szőkefalva filiája volt, 1899-től Dicsőszentmártonhoz csatolták.¹²

Az özvegy gróf Horváth-Tholdy Lajosné által megrendelt, de meg nem valósult 1909-es templomtervezések a dicsőszentmártoni anyaegyház iratanyagából kerültek elő.

1. doboz: templom tervrajzai 1909

387.

A BORDOSI PLÉBÁNIA IRATAI

1725–1987

28 doboz+polc = 3,09 ifm

Bordos középkori templomát a reformáció után hosszabb ideig az unitárius közösség használta, 1781-ben kapták vissza a katolikusok. A következő években a Szentdemeteren tevékenykedő és a faluban már korábban is missziót végző ferencesek szervezték meg az önálló plébániát. Az első világi pap 1812-ben érkezett az egyházközségbe, és felépítette az új papi lakot. 1834-ben megnyílt az intézményesen szervezett iskola, amely új épületbe a 19. század végén költözött. 1852–1857 között került sor a templom újjáépítésére. Legfontosabb filiái Szentdemeter, Csöb és Gyulakuta voltak; ezek közül Szentdemeter 1923-ban önállósult.¹³

A bordosi plébánián T. Sándor Dénes plébános 2008. március 6-án készítette elő a levéltári anyag begyűjtését. Az anyag rendezésekor a bordosi plébániának hat korábbi pecsétje került elő. Ezek jelenleg a Gyulafehérvári Főegyházmegyei Levéltár pecsétgyűjteményében találhatóak. Az anyag egy 1975-ös rendezés nyomait viseli.

Az 1924–1943 közötti egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv a parajdi plébánia anyagából került elő.

¹² *Sematizmus 1882.* 134; *Schematismus venerabilis cleri aliae dioecesis Transilvaniensis.* Budapest, 1903. (A továbbiakban *Sematizmus 1903.*) 146.

¹³ *Sematizmus 1882.* 129; Dávid László: *A középkori Udvarhelyszék művészeti emlékei.* Bukarest, 1981. 73–75; Fülöp István: *A bordosi plébánia története.* Kolozsvár, 2002. (szakdolgozat); *Plébaniatörténetek 2009.* 295–305.

387/a. Anyakönyvek

1725–1979

4 doboz = 0,50 ifm

1. doboz:

- kötet: kereszteleési anyakönyv 1725–1873 (1906-os másolat)
- kötet: kereszteleési anyakönyv 1781–1852; megtértek anyakönyve 1781–1852; házassági anyakönyv 1781–1852; halotti anyakönyv 1781–1853
- kötet: kereszteleési anyakönyv 1853–1857; halotti anyakönyv 1854–1857; házassági anyakönyv 1853–1857; megtértek anyakönyve 1853–1895; kitértek anyakönyve 1853–1894; bérmlási anyakönyv 1857, d.n.
- kötet: kereszteleési anyakönyv 1845–1852 (másolat)
- kötet: névmutató kereszteleési anyakönyvhöz 1725–1873

2. doboz:

- kötet: névmutató kereszteleési anyakönyvhöz 1873–1975
- kötet: házassági anyakönyv 1727–1899 (1906-os másolat)
- kötet: névmutató házassági anyakönyvhöz 1727–1899

3. doboz:

- kötet: vegyes házasságok anyakönyve 1904–1936
- kötet: bérmlási anyakönyv 1875; házassági szabadejegyzkedések könyve 1853–1871
- kötet: megtértek anyakönyve 1761–1895 (1906-os másolat); megtértek anyakönyve 1896–1979; kitértek anyakönyve 1853–1894 (1906-os másolat); kitértek anyakönyve 1895–1979
- kötet: névmutató megtértek anyakönyvéhez 1761–1893
- kötet: névmutató megtértek anyakönyvéhez 1893–1921

4. doboz:

- kötet: halotti anyakönyv 1899–1973
- kötet: névmutató halotti anyakönyvhöz 1727–1876
- kötet: névmutató halotti anyakönyvhöz 1877–1975

387/b. Plébániai iktatott iratok

1834–1987

11 doboz = 1,10 ifm

1. doboz: 1834–1835, 1842, 1846, 1848, 1850–1851, 1856–1884, 1887–1890

2. doboz: 1891–1904

3. doboz: 1905–1908

4. doboz: 1909–1914

5. doboz: 1915–1923

6. doboz: 1924–1931

7. doboz: 1932–1940

8. doboz: 1941–1948

9. doboz: 1949–1963

10. doboz: 1964–1972

11. doboz: 1973–1976, 1978, 1982–1984, 1987

Segédletek

1904–1976

1 doboz = 0,10 ifm

1. doboz:

- a. kötet: iktatókönyv 1904–1929
- b. kötet: iktatókönyv 1930–1943 (144. iktatószámig)
- c. kötet: iktatókönyv 1943 (145. iktatószámtól)–1944; pénztárnapló 1926–1939
- d. kötet: iktatókönyv 1945–1976 (14. iktatószámig)

387/c. Házasságügyi iratok

1862–1919

2 doboz = 0,16 ifm

1. doboz: 1862–1900 (hiányzik: 1869)

2. doboz: 1901–1919

- házasságok hirdetőkönyve 1878–1880

387/d. Gazdasági iratok

/1792/ 1832–1975

3 doboz = 0,30 ifm

1. doboz:

- alapítványi iratok 1832–1934
- szentdemeteri ún. Toldalagi udvar képéjére vonatkozó iratok /1792/ 1853–1922
- biztosítási iratok 1902, 1942–1943
- kepelisták 1903–1936
- telekkönyvi térképek 1909
- illeték-egyenérték iratai 1909
- vagyonleltárak 1909, 1926, 1945, 1949, 1964, 1967, d.n.
- könyvtárról készült leltárak 1938, 1967, d.n.
- levéltár leltára 1975

2. doboz:

- vagyonkimutatások 1912–1947
- kataszteri birtokívek, tulajdonlapok, telekkönyvi ügyekre vonatkozó iratok 1916–1944
- pénztárnaplók 1911–1937, 1915–1955, 1925, 1940–1968, 1947–1959, 1959–1974
- műkedvelő előadások pénztárnaplója 1927–1934; a gyulakutai kápolna pénztárnaplója 1927–1937

- egyházközségi alapok kimutatásai 1927–1946
- költségvetések 1926, 1963–1968
- postakönyv 1930–1949
- vagyonbevallási ívek 1934–1935
- fizetési jegyzékek 1935–1968
- Erdélyi Szociális Szervezethez benyújtott kölcsönkérelmek 1941

3. doboz:

- nyugták 1894–1967

387/e. Iskolaügyi iratok

1923–1949

1 doboz = 0,08 ifm

1. doboz:

- elemi iskola költségvetései 1923–1940
- iskolai iratok 1939–1944 (töredék)
- hitoktatáshoz kapcsolódó iratok 1943–1944, 1948–1949

387/f. Tematikusan rendezett kötetek

1781–1976

3 doboz = 0,27 ifm

1. doboz:

- a. kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1781–1822
- b. kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1823–1854
- c. kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1854–1862

2. doboz:

- a. kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1862–1884
- b. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1884–1902
- c. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1903–1931
- d. kötet: megyegyűlési jegyzőkönyv (filiák is) 1888–1894; számadáskönyv (filiák is) 1864–1881; visitatio canonica 1866

3. doboz:

- egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv (filiák is) 1904–1925
- egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv (filia is) 1924–1943
- egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv (filia is) 1944–1948, 1957–1958
- egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyvek (filia is) 1970–1976

387/g. Tematikusan rendezett iratok

1866–1974

2 doboz, polc = 0,54 ifm

- Polc: püspöki körlevelek kötetei 1866–1875, 1876–1896, 1897–1902, 1903–1904, 1905–1907, 1908–1910, 1911–1914, 1915–1918, 1919–1928, 1929–1937

1. doboz:

- püspöki körlevelek 1934–1948
- 1913-as egyházmegyei zsinat nyomtatványai 1913
- lélekösszeírások 1927, d.n.

2. doboz:

- keresztelési és születési anyakönyvi kivonatok 1939–1950
- halotti bizonylatok 1939–1967
- hirdetőkönyv 1945–1961
- bérmlási jegyek 1974, d.n.

387/h. Héjja Albert (1899–1968) plébános¹⁴ személyi hagyatéka
1909–1967

1 doboz = 0,04 ifm

1. doboz:

- személyes iratok 1909–1967
- kinevezések 1927–1945
- elmélkedések, jegyzetek 1925, 1938–1939, d.n.
- fényképek

388.

A BÚZÁSBESENYŐI PLÉBÁNIA IRATAI

1835–1996

7 doboz = 0,66 ifm

Az 1724-es sikertelen templomfoglalás után Búzásbesenyőben csak a század második felében épült kis kápolna Horváth Miklós birtokán.¹⁵ A Kerelőszentpálhoz tartozó leányegyház 1966 októberétől dr. Jakab Antal szentszéki tanácsos kinevezésével lett helyi lelkészség, és elkezdődött iratainak iktatása. 1967-ben a hívek adományaiból házat vásároltak, melyet plébániahivatal és lelkészi lakás céljaira alakítottak át. Az egyházközség 1968-ban önállósult. A templom az 1970-es években nyerte el mai formáját.¹⁶

A fiatal egyházközség nagyon szép rendben talált levéltári anyaga 2008. március 14-én került be a Marosvásárhelyi Gyűjtőlevéltárba, historia domusa digitalizált formában kutatható ugyanitt. A begyűjtéskor T. Ferenczi István plébános segített. A jegyzékben látható 1966 előtti gazdasági iratokat, egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyveket valószínűleg plébániává válásakor választották ki a kerelőszentpáli anyagból.

¹⁴ Héjja Albert (1899, Székelypetőfalva–1968, Bordos) a gimnáziumot Kézdivásárhelyen és Késmárkon, teológiai tanulmányait Gyulafehérváron végezte. 1928-ban szentelték pappá. Szolgálati helyei: Csíkszentgyörgy, Kolozsvár, Székelyudvarhely, Székelyvarság. 1935-től Kolozsváron volt a Báthory–Apor szeminárium prefektusa és egyetemi hitszónok. Rövid aranyosbányai és kézdikővári plébánosság után Radnóton a gazdasági iskola hitoktatója és a bentlakás régenese, majd Brassóban hitoktató, Gyulafehérváron zárdalelkész volt. 1945-től haláláig Bordoson lelképásztorkodott. (Ferenczi Sándor: *i.m.* 267.)

¹⁵ *Sematizmus* 1882. 133–134.

¹⁶ *Plébániatörténetek* 2009. 306–308.

Az 1840–1909 közötti búzásbesenyői egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyvek a Román Nemzeti Levéltár Maros Megyei Hivatalában, a marosvásárhelyi plébánia államosított iratai között találhatóak.¹⁷

388/b. Plébániai iratok

1966–1990

2 doboz = 0,24 ifm

1. doboz: 1966–1976

2. doboz: 1977–1990

388/c. Gazdasági iratok

1835–1996

3 doboz = 0,37 ifm

1. doboz:

- gazdasági iratok: alapítványok, szerződések stb. 1835–1922
- vagyonleltárak 1860, 1881, 1906, 1908, 1911, 1924, 1933, 1941, 1946, 1967, 1976
- vagyonkimutatások 1912–1937, 1946–1948
- kataszteri birtokív 1910
- templom és iskola építésének, javításának iratai 1892–1970
- plébániaépület vásárlásának iratai (dr. Jakab Antal kanonok Pro memoria feljegyzéseivel) 1950, 1964–1968
- pénztárnaplók 1945–1970, 1971–1978, 1978–1982, 1982–1984, 1984–1986, 1987–1996
- kepelisták 1947, 1957
- kepekönyv 1965–1976
- törzskönyv 1967–1977

2. doboz:

- egyházi járulékok nyilvántartása (2 kötet) 1977–1986
- költségvetések, zárszámadások 1969–1976, 1985–1993
- bevételek és kiadások osztályozó naplója 1966–1983
- kiadások osztályozó naplója 1983–1986
- bevételek osztályozó naplója 1983–1990
- nyugták, fizetési utalványok 1966–1968

3. doboz:

- nyugták, fizetési utalványok 1969–1975

¹⁷ *Az 1918/1919 előtti Erdélyre vonatkozó fondok és gyűjtemények jegyzékei. 12. Maros megye.* Összeállította: Pál-Antal Sándor. Budapest–Bukarest, 2014. (A továbbiakban *Az 1918/1919 előtti Erdélyre vonatkozó fondok és gyűjtemények jegyzékei*.) 157.

388/d. Tematikusan rendezett kötetek**1946–1977****1 doboz = 0,04 ifm**

1. doboz: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyvek 1946–1977

388/e. Tematikusan rendezett iratok**1958–1983****1 doboz = 0,01 ifm**

1. doboz:
 - Zsók Ferenc (1917–2004) plébános 18 személyes levelei 1974–1977
 - vegyes jegyzetek 1958–1983

389.**A CSÖBI FILIA IRATAI****1912–1951****1 doboz = 0,04 ifm**

A jelenlegi csöbi katolikus templom valószínűleg 1827-ben készült el. Az egyházközség iskolájával kapcsolatos első feljegyzés 1876-ból származik.¹⁹

A filia iratanyaga a bordosi anyaegyház levéltárában őrződött meg.

1. doboz:
 - vagyonkimutatások 1912–1944, 1946–1947
 - vagyonleltárak 1926, 1938–1939, 1945, 1951
 - elemi iskola költségvetései 1923–1940
 - elemi népiskola pénztárnaplója 1939–1947
 - haranggal kapcsolatos iratok 1925

390.**A KÜKÜLLŐI FŐESPERESSÉG ÉS A DICSŐSZENTMÁRTONI PLÉBÁNIA IRATAI****1833–1990****17 doboz = 2 ifm**

A település Szent Márton tiszteletére szentelt középkori temploma a hitújítás után az unitáriusoké lett. Az önálló katolikus plébánia megszűnt, és Dicsőszentmárton 1899-ig

¹⁸ Zsók Ferenc (1917, Csíkdánfalva–2004, Gyergyószentmiklós) a gimnáziumot Csíkszeredában, teológiai tanulmányait Gyulafehérváron végezte. 1942-ben szentelték pappá. Szolgálati helyei: Nagykászon, Zetelaka, Torja, Csíkszentsimon–Csatószeg, Gyergyószentmiklós, Bátos, Szászrégen, Bálványosvárálja, Magyarszarvaskend, Búzásbesenyő, Kerelőszentpál, Gyergyószentmiklós örmény szertartású plébánia, nyugdíjazásáig újra Búzásbesenyő. (Ferenczi Sándor: *i.m.* 452.)

¹⁹ Fülöp István: *i.m.* 32–34.

Szőkefalva filiája volt. Ebben az évben Pekri Sándor földbirtokos a papi lak és a templom helyéül szolgáló telkeket ajándékozott a közösségnek, és megépült a jelenlegi templom. Az új plébánián fellendült a hitélet: megalakult az Oltáregylet, majd később a Katolikus Népszövetség. A plébánia rendszeres lelki gondozást biztosított a helyi országos pszichiátriai intézetben dolgozó mallersdorfi ferences nővéreknek. A kórházban kápolnát rendeztek be. 1919-ben beindult a katolikus elemi iskola. 1980-ban városrendezés címén tervbe vették a régi plébániaépület lebontását. Éveken át tartó tárgyalások és huzavona után 1988 őszén el kellett hagyni a plébánia épületét. A plébánia albérletbe került, az új épület 1989 nyarán készült el.²⁰

A háború alatt a plébánia épületében orosz katonákat szállásoltak el. A feljegyzések szerint ekkor rongálódtak össze az anyakönyvek is.²¹

A levéltári begyűjtést Bíró Emese kezdte el. 2008. március 12-én Nt. Csala László plébános szolgálata idején hoztuk be a maradék anyagot.

A küküllői főesperességre és a dicsőszentmártoni plébániára vonatkozó ügyvitel iratait 1912–1914 és 1926–1944 között együtt kezelték, ezek szálankénti átnézéssel kutathatóak.

390/b. Főesperességi és plébániai iktatott iratok**1912–1990****9 doboz = 1,08 ifm**

1. doboz:
 - főesperességi és plébániai iktatott iratok 1912–1914
 - plébániai iktatott iratok 1915–1916, 1918–1924
2. doboz:
 - plébániai iktatott iratok 1925
 - főesperességi és plébániai iktatott iratok 1926

Főesperességi és plébániai iktatott iratok:

3. doboz: 1927–1929
4. doboz: 1930–1935
5. doboz: 1936–1939
6. doboz: 1940–1944

Plébániai iktatott iratok:

7. doboz: 1945–1950, 1959–1966
8. doboz: 1967–1978
9. doboz: 1979–1990

390/c. Házasságügyi iratok**1929–1984****1 doboz = 0,12 ifm**

1. doboz: 1929–1945, 1961–1984

²⁰ *Sematizmus 1846*. 111; *Plébaniatörténetek 2009*. 309–313.

²¹ *Plébaniatörténetek 2009*. 311.

390/d. Gazdasági iratok
1868–1889

2 doboz = 0,25 ifm

1. doboz:

- alapítványi iratok 1868–1943
- egyházadó-jegyzékek 1890–1892, 1899, 1908, 1946–1947
- épületfelújítási költségvetések, terv- és helyszínrajzok 1909–1971
- vagyonleltárak 1915, 1921, 1929, 1931, 1945, d.n.
- vagyonkimutatások 1917–1918, 1944
- vagyonbevallások 1919–1923
- banki betétkönyvek és állami kölcsönpapírok 1920–1945
- nyugták 1922, 1938–1944

2. doboz:

- közös ház iratai, 1960-ig iratjegyzékkel ellátva 1936–1967, 1969–1978
- közös ház kiadási nyugtái 1946–1960
- közös ház bevételi nyugtái 1946–1963
- földadó kivetési ívek 1946–1949
- bérleti szerződések 1944–1976
- pénztárnaplók 1950–1959, 1960–1963, 1964–1968, 1986–1987, 1987–1989

390/e. Tematikusan rendezett kötetek
1885–1967

2 doboz = 0,22 ifm

1. doboz:

- kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1885–1920
- kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1920–1930
- kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1930–1933
- kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1933–1946
- kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1946–1960

2. doboz:

- vendégkönyv 1899–1913; püspöki rendeletek 1921–1925
- Oltáregyesületi és Szociális Misszió Társulati jegyzőkönyv 1921–1936
- Oltáregyesületi és Szociális Misszió Társulati jegyzőkönyv 1931–1946
- Oltáregyesület és Szociális Misszió Társulat iratai 1931–1967 (töredék)
- Legényegylet iratai 1933–1934 (töredék)

390/f. Tematikusan rendezett iratok
1833–1978

3 doboz = 0,33 ifm

1. doboz:

- szentbeszéd, elmélkedések 1833–1910-es évek

- Takó János (1853–1935) főesperes-plébános²² jegyzetei 19. század vége–20. század első fele
 - lélekösszeírások 1899, 1901, 1947
 - vegyes anyakönyvi kivonatok 1945–1949
 - vegyes jegyzetek, nyomtatványok, kimutatások 1946–1978
2. doboz:
- püspöki körlevelek 1900, 1908–1909, 1911–1916
3. doboz:
- püspöki körlevelek 1917–1922, 1924–1930, 1941–1947

391.
AZ EGRESTŐI PLÉBÁNIA IRATAI
/1732/ 1753–1996
9 doboz = 0,96 ifm

Egrestő középkori templomának építése a 13. század második felére tehető, jelenleg a református hívek használják.²³ A falu katolikus hitéletének új lendületet a Tompos János és felesége, Szeredai Katalin telkén 1758-ban elkészült udvari kápolna adott. A ferences misszióknak köszönhetően a hívek száma nőtt, és 1764-ben az addig Abosfalvához tartozó egyházközségnek sikerült függetlenedni. A jelenlegi 1839-ben épült templomot egy 1785-ben a Szentháromság tiszteletére felszentelt épület előzte meg.²⁴

Az 1996-tól Szentdemeterről ellátott Egrestő levéltárának kötetes anyagát Bíró Emese gyűjtötte be a plébániai könyvtár régi nyomtatványaival együtt. A második begyűjtő útra 2008. február 27-én került sor, amikor az egyházközség gondnoka volt segítségünkre. Az iktatott iratok meglepően kis mennyisége miatt, reménykedtünk, hogy még gazdagítható lesz a fond, de a már nem használt plébánia épületében egy ládikóban csak 20. századi iktatott iratokat találtunk. A templom tornyának földszintjén egy szekrényben még két, a levéltári anyaghoz tartozó kötetet találtunk.

Anyaga bővült a szentdemeteri plébániai levéltárból előkerült bérálási anyakönyvvel (1903, 1911), pénztárnaplóval (1989–1996), valamint iskolaügyi iratok töredékével (1922–1948).

391/a. Anyakönyvek
1843–1961
1 doboz = 0,06 ifm

1. doboz:

- keresztlési anyakönyv (másolat) 1906

²² Takó János (1853, Barót–1935, Vízakna) a gimnáziumot Brassóban, Marosvásárhelyen és Gyulafehérváron, teológiai tanulmányait Gyulafehérváron végezte. 1877-ben szentelték pappá. Szolgálati helyei: Tusnád, Ditró, Marosvásárhely, Gyulafehérvár (a kissemináriumban spirituális). 1915–1935 között Vízaknán volt plébános. (Ferenczi Sándor: *i.m.* 423.)

²³ Lángi József – Mihály Ferenc: *Erdélyi falképek és festett faberendezések* 2. Budapest, 2004. 33.

²⁴ *Sematizmus* 1882. 129–130; P. György József: *i.m.* 398.

- vegyes házasságok anyakönyve 1843–1896
- vegyes házasságok anyakönyve 1843–1958
- megtértek anyakönyve 1857–1912
- kitértek anyakönyve 1883
- megtértek anyakönyve 1915–1961; kitértek anyakönyve 1915–1956
- bérmlási anyakönyv 1903, 1911
- anyakönyvi bejegyzések piszkozatfüzetei (2 darab)

391/b. Plébániai iktatott iratok

1753–1996

1 doboz = 0,12 ifm

1. doboz: 1753–1806, 1817, 1835, 1842, 1932, 1938–1939, 1944, 1989–1991, 1993, 1995–1996

Segédletek

/1732, 1757/ 1858–1975

1 doboz = 0,06 ifm

1. doboz:

- kötet: levéltári iratok jegyzéke /1732/ 1858
- kötet: levéltári iratok jegyzéke /1757/ 1975
- kötet: iktatókönyv 1858–1900 (7. iktatószámig)
- kötet: iktatókönyv 1904 (71. iktatószámtól)–1917 (121. iktatószámig)
- kötet: iktatókönyv 1917 (121. iktatószámtól)–1941
- kötet: iktatókönyv 1942–1952
- kötet: iktatókönyv 1954–1966 (34. iktatószámig)
- kötet: iktatókönyv 1966 (35. iktatószámtól)–1971 (100. iktatószámig)

391/c. Gazdasági iratok

1836–1996

2 doboz = 0,26 ifm

1. doboz:

- adományok könyve 1836–1837
- számadáskönyvek 1856–1875, 1861–1876, 1876–1894
- egyházközségi alapok kimutatásai 1908–1910, 1915–1938, 1939–1947
- pénztárnaplók 1909–1948, 1947–1949, 1975–1988, 1989–1996

2. doboz:

- postakönyv 1937–1958
- bevételek és kiadások osztályozó naplója 1964–1970
- templomi perselygyűjtések jegyzőkönyvei 1966–1969
- vagyonyilatkozat 1919–1923
- vagyonleltárak 1926, 1941, 1964–1965, 1967, 1975, 1977–1978, 1982
- gáz bevezetésének iratai 1971–1974

- költségvetések és zárszámadások 1975–1989
- fizetési jegyzékek 1977–1993

391/d. Tematikusan rendezett kötetek

1815–1989

2 doboz = 0,23 ifm

1. doboz:

- kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1815–1831
- kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1853–1861
- kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1861–1895

2. doboz:

- megyegyűlési jegyzőkönyv 1828–1873
- megyegyűlési, egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1875–1881
- megyegyűlési, egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1881–1917; királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1896–1929
- egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1917–1948
- egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1966–1989
- építkezéskor felvett jegyzőkönyvek 1977–1980

391/e. Tematikusan rendezett iratok

1804–1994

2 doboz = 0,23 ifm

1. doboz:

- püspöki rendeletek 1804, 1817, 1820, 1826
- visitatio canonicák 1822, 1835
- püspöki körlevelek 1866–1875, 1897–1902
- püspöki rendeletek és utasítások 1946–1988

2. doboz:

- iskolaügyi iratok 1922–1948 (töredék)
- sajtószemle 1927–1950-es évek
- lélekösszeírás d.n.
- vallásváltoztatási nyilatkozatok 1933–1961
- vegyes anyakönyvi kivonatok 1937–1957
- bérmlási jegyek 1981, 1988
- vegyes jegyzetek, nyomtatványok 1918–1994

393.

A GYULAKUTAI FILIA IRATAI

1777–1960

1 doboz = 0,04 ifm

Gyulakuta középkori, feltehetően a 14. században épült templomát a református gyülekezet használja. A 18. században gróf Lázár János táblai ülnök megtérésének köszönhetően el-

kezdődhetett a faluban a stefaniták működése, akik a továbbiakban, a 19. század első felében a bordosi plébánossal osztoztak a lelkipásztori feladatokon. A gróf Szent Kereszt tiszteletére szentelt kápolnát építtetett, amelyet 1937-ben a reformátusok az elhanyagoltságra hivatkozva igényeltek. A plébános minden próbálkozása ellenére az épület református tulajdonban maradt egészen lebontásáig. A hőerőmű felépítésével a hívek száma nőtt, az 1970-es években házát vásároltak, amelyben 1977-től, a működési engedély megszerzését követően miséztek. 1983-ban új épületet vásároltak, mivel az előbbi túl szűknek bizonyult.²⁵

A filia iratanyaga a bordosi plébánia levéltárában őrződött meg. Az anyakönyv első két oldalán gróf Lázár János megtérésének (1776. november 17-én) részletes feljegyzése olvasható.

1. doboz:

- megtértek anyakönyve 1777–1809; keresztelési anyakönyv 1777–1853; házassági anyakönyv 1777–1838; halotti anyakönyv 1778–1838; bérmlási anyakönyv 1784–1785 (**15. kép**)
- kápolnára vonatkozó iratok 1926–1960
- vagyonleltárak 1926, 1939
- biztosítási irat 1937

394.

A KELEMENTELKI FILIA IRATAI

1787–1970

1 doboz = 0,02 ifm

Kelementelke a 19. század elején rövid ideig Bordoshoz tartozott, majd Egrestő filiája lett, 1923-tól Szentdemeterhez tartozik. A 19. század első felében báró Henter Antal örököseinél ferences házi káplánok szolgáltak. A század második felében a báró Szentkereszti család udvarában volt kápolna, később a hívek számára kis templom épült.²⁶

A fondbeli ereklyeigazolvány az egrestői plébánia anyagából került elő, a többi irat a szentdemeteriből.

1. doboz:

- ereklye hitelesítő irata 1787
- vagyonleltárak 1930, 1948–1949, 1951, 1953, 1967
- kepe- és családkönyv 1951–1970

395.

A KERELŐSZENTPÁLI PLÉBÁNIA IRATAI

/1740/ 1741–1992

27 doboz = 3,16 ifm

Szentpál pápai tizedjegyzék által először 1332-ben jelzett középkori templomát a re-

²⁵ P. György József: *i.m.* 402; Lángi József – Mihály Ferenc: *Erdélyi falképek és festett faberendezések 1.* Budapest, 2002. 42–43; Fülöp István: *i.m.* 18–20, 34–35; *Plébániatörténetek 2009.* 300, 302.

²⁶ *Sematizmus 1846.* 107; *Sematizmus 1882.* 129–130; P. György József: *i.m.* 407; Fülöp István: *i.m.* 35.

formáció után a reformátusok használták. 1740-ben a firtosi kolostor főnöke, P. Fehér Ánázta és gróf Haller III. Gábor felesége, Károlyi Klára visszaszerezték az épületet a katolikusoknak. Ezt követően a szükséges javításokat a grófné végeztette el, alapítvánnyal gondoskodva a további fenntartásról. 1775-ben gróf Haller IV. Gábor a templomot boltozattal, toronnyal, sekrestyével, két mellékoltárral és karzattal látta el. A plébánia patrónusai a 20. századi államosításig a szentpáli Haller család tagjai voltak, akik kápolnát tartottak fenn kastélyukban is, valamint a temetőben, ahol Károlyi Klára 1744-ben építtetett fallal körülvett fogadalmi kápolnát. Ez utóbbit gróf Haller II. Lajos állította helyre az 1848-as események után.²⁷

A kerelőszentpáli levéltári begyűjtést T. Bertalan László plébános jelenlétében, 2008. február 14-én végeztük. A levéltárat a plébánia épületében a „múzeumszobában” őrizték. Az 1930-as évektől a házasságügyi iratok mellett találjuk a kánoni állapottal kapcsolatos iratokat. 2013. július 2-án került be a levéltárba az 1933-ból datálódó, restaurálásra szoruló toronykereszt-irat.

Az 1899–1909 közötti kerelőszentpáli egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyvek a Román Nemzeti Levéltár Maros Megyei Hivatalában, a marosvásárhelyi plébánia államosított iratai között találhatóak.²⁸

395/a. Anyakönyvek

1824–1969

1 doboz = 0,02 ifm

1. doboz:

- kötet: vegyes házasságok anyakönyve 1824–1910 (restaurálandó)
- kötet: megtértek anyakönyve 1861–1969
- kötet: polgári házasságok anyakönyve 1909

395/b. Plébániai iktatott iratok

/1740/ 1741–1990

9 doboz = 1,13 ifm

- doboz: /1740/ 1741–1880 (a legkorábbi iratok, visitatio canonicák, vagyonleltárak, királyi és püspöki rendeletek stb. bekötve), 1860–1870, 1872–1874, 1876, 1878–1885, 1891–1905
- doboz: 1906–1917
- doboz: 1918–1935
- doboz: 1936–1941
- doboz: 1942–1945
- doboz: 1946–1953
- doboz: 1954–1963

²⁷ *Sematizmus 1882.* 133; P. György József: *i.m.* 287, 407; Kimpján Annamária – Márton Judit: *Kerelőszentpál – Haller kastély.* (Erdélyi műemlékek 34) Kolozsvár, 2002. 12–13; Harmath Ferenc – Kálmán Attila: *A szentpáli Haller család 400 éve.* Marosvásárhely, 2010. 45, 47–48, 66–67, 79.

²⁸ *Az 1918/1919 előtti Erdélyre vonatkozó fondok és gyűjtemények jegyzékei.* 157.

8. doboz: 1964–1975
 9. doboz: 1976–1980, 1986–1990

Segédletek

1851–1967

2 doboz = 0,19 ifm

1. doboz: iktatókönyvek
 a. kötet: 1906 (1. iktatószámtól/augusztus 31-től)–1917 (89. iktatószámig)
 b. kötet: 1919–1925 (104. iktatószámig)
 c. kötet: 1934 (261. iktatószámtól)–1940 (269. iktatószámig)
 d. kötet: 1940 (275. iktatószámtól)–1951 (28. iktatószámig)
 e. kötet: 1951 (29. iktatószámtól)–1967 (55. iktatószámig)
 2. doboz: tárgymutatók
 a. kötet: 1851–1900
 b. kötet: 1946–1964

395/c. Házasságügyi és kánoni állapottal kapcsolatos iratok

1851–1984

3 doboz = 0,39 ifm

1. doboz: 1851–1885
 2. doboz: 1886–1900, 1915–1919, 1922–1925, 1927–1949. Filiák: 1911–1914, 1916–1917, 1920–1925, 1929–1930, 1932–1933
 3. doboz: 1950–1974, 1982–1984

395/d. Gazdasági iratok

1855–1992

5 doboz = 0,61 ifm

1. doboz:
 • alapítványi iratok 1855–1927
 • számadáskönyv (kimutatások az alapítványokról) 1855–1893
 • pénztárnapló és adósok könyve 1887–1905
 • pénztárnaplók 1928–1929, 1946–1950, 1956–1976, 1950, 1951–1955
 2. doboz:
 • bevételek és kiadások osztályozó naplói 1950, 1951–1955, 1956–1961, 1962–1976
 • egyházközségi alapok kimutatásai 1909–1948
 • postakönyv 1938–1975
 • ingatlanügyi iratok 1874–1960
 3. doboz:
 • vagyoneleltárak 1860–1977
 • vagyonkimutatások 1912–1929, 1931, 1934–1937, 1946–1948

4. doboz:
 • egyházi épületek építésének, javításának és korszerűsítésének iratai (fényképekkel) 1912–1986
 5. doboz:
 • költségvetések és zárszámadások 1950–1977
 • lakbérleti ügyek 1951–1972
 • adóügyi iratok 1955–1977
 • fizetési jegyzékek 1962–1992

395/e. Tematikusan rendezett kötetek

/1740, 1744/ 1802–1975

3 doboz = 0,36 ifm

1. doboz:
 a. kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1802–1848; historia domus /1744/ 1826–1861
 b. kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1849–1862
 c. kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1862–1931
 2. doboz:
 • megyegyűlési, egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1869–1897
 • egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1909–1933
 • egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1934–1948
 • egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyvek (mellékletekkel) 1945–1975
 3. doboz:
 a. kötet: historia domus (tervrajzokkal, a sírkövek felirataival) /1740/ 1869–1941 (**18. kép**)
 b. kötet: historia domus 1910
 c. kötet: historia domus (hosszabb változat) 1946–1975
 d. kötet: historia domus (rövidebb változat) 1946–1975

395/f. Tematikusan rendezett iratok

1865–1990

3 doboz = 0,46 ifm

1. doboz: püspöki körlevelek 1865–1902
 2. doboz: püspöki körlevelek 1903–1912, 1915–1918
 3. doboz: püspöki körlevelek 1923–1942, 1944–1977
 4. doboz:
 • lélekösszeírások 1865–1881
 • iskolaügyi iratok 1905–1927 (töredék)
 • műemlékekre és műértékekkel bíró ingóságokra vonatkozó iratok 1909–1987
 • toronykereszt-irat 1933 (restaurálandó)
 • gyászjelentés-gyűjtemény 1947–1990
 • vegyes jegyzetek, statisztikák, nyomtatványok 20. sz.

398.

A KUTYFALVI FILIA IRATAI

1887–1925

1 doboz = 0,04 ifm

Kutyfalva 1848-ban Radnót filiája volt.²⁹ Iratanyaga az anyaegyház levéltárából származik.

1. doboz:

- pénztárnaplók és kimutatások az egyház adósairól 1887–1923
- vagyonleltárak 1890, 1896
- vagyonkimutatások 1912–1920, 1922–1923, 1925

399.

A KÜKÜLLŐVÁRI PLÉBÁNIA IRATAI

1903–1949

1 doboz = 0,01 ifm

Küküllővár a 13. században főesperesi székhely volt. Szent István tiszteletére szentelt középkori templomát a reformáció óta a református egyházközség használja.³⁰ Az 1738-ban létesült újkori plébánia patrónusai a gróf Bethlen család tagjai voltak. A század második felében gróf Bethlen Miklós építtetett Nagyboldogasszony tiszteletére kápolnát, amelyben obszerváns ferencesek végezték a lelkipásztori munkát.³¹ 1903-ban gróf Haller Jenő volt a 17 filiát számláló plébánia patrónusa.³² 1949-ben a Haller grófok tevékenysége megszűnt, mindenüket elvették, kitelepítették őket. A katolikus hívekre, akik a grófi család alkalmazottai voltak, és a dicsőszentmártoni plébánosra nagy nyomás nehezedett, a plébános éveken át nem mert kimenni a filiába, ahol a katolikus hitélet teljesen megszűnt.³³

A 20. században Dicsőszentmárton filiájává minősített egyházközség elenyésző mennyiségű, gazdasági jellegű iratai az anyaegyház anyagából származnak.

1. doboz:

- vagyonleltárak 1903, 1949, d.n.
- vagyonbevallás 1924

400.

A MAGYARZSÁKODI PLÉBÁNIA IRATAI

/1784/ 1795–1990

14 doboz = 1,41 ifm

Magyarzsákod középkori eredetű, később kibővített temploma az unitárius felekezeté

²⁹ *Sematizmus* 1846. 110.

³⁰ Lángi József – Mihály Ferenc: *Erdélyi falképek és festett faberendezések* 2. Budapest, 2004. 56–57.

³¹ *Sematizmus* 1846. 108–109; *Sematizmus* 1882. 131.

³² *Sematizmus* 1903. 150.

³³ *Plébániatörténetek* 2009. 311–312.

lett. 1714-ben Horváth Zsigmond és felesége Apor Borbála kápolnát építettek a katolikus hívek számára, ezt 1826-ban váltotta fel a Sarlós Boldogasszony tiszteletére szentelt templom. Az 1784-es alapítású plébániát 1811-ig stefaniták vezették, a 19–20. században hosszú ideig Székelyvécke adminisztrálta, 1927-ben kapott újra plébánost. Ezt követően 1935–1936-ban megépült az új plébánia, 1956-ban pedig a sekrestye.³⁴

A magyarzsákodi egyházközséget 1990-től Székelyvéckéről látják el. A lakatlan plébánia épületéből 2008. március 5-én, Nt. Bene Gábor plébános jelenlétében gyűjtöttük össze az iratanyagot. Rendezésekor két pecsét került elő, amelyek jelenleg a Gyulafehérvári Főegyházmegyei Levéltár pecsétgyűjteményében találhatók.

Az egyházközség 1927 előtti története a székelyvéckei plébánia iratanyagának segítségével kutatható.

400/a. Anyakönyvek

/1784/ 1795–1988

1 doboz = 0,07 ifm

1. doboz:

- keresztelési anyakönyv /1784/ 1796–1857; bérmentési anyakönyv 1806, 1890, 1903; halotti anyakönyv 1795–1857; házassági anyakönyv 1796–1860; megtértek anyakönyve 1797–1845; kitértek anyakönyve 1857–1868; gazdasági jellegű feljegyzések, adományozók listájával 1798–1817; királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1796–1814, 1929–1931
- kitértek anyakönyve 1927–1970; megtértek anyakönyve 1928–1983; bérmentési anyakönyv 1928–1988
- névmutató halotti és házassági anyakönyvekhez 1796–1943
- anyakönyvi bejegyzések pizkozatfüzetei 1964–1974

400/b. Plébániai iktatott iratok

1927–1988

3 doboz = 0,34 ifm

1. doboz: 1927–1950

2. doboz: 1951–1972

3. doboz: 1973–1988

Segédletek

1937–1966

1 doboz = 0,01 ifm

1. doboz: iktatókönyv 1937 (100. iktatószámától)–1966

2.

³⁴ *Sematizmus* 1882. 131–132; P. György József: *i.m.* 415; Dávid László: *i.m.* 201–202; *Plébániatörténetek* 2009. 317–319.

400/c. Házasságügyi iratok
1925–1980

1 doboz = 0,08 ifm

1. doboz: 1925–1939, 1946–1959, 1961–1963, 1971–1980

400/d. Gazdasági iratok
1896–1990

3 doboz = 0,35 ifm

1. doboz:
 - vagyonleltárak és a vagyonkezeléssel kapcsolatos iratok, rendelkezések 1896–1982
 - pénztárnaplók 1907–1939, 1945–1950, 1950–1960, 1961–1990
 - vagyonkimutatások 1914–1923, 1925–1948
2. doboz:
 - szentmise alapítványok 1918–1962
 - ingatlanügyi iratok és telekkönyvi kivonatok 1921–1960
 - bankbetétek, kötvények 1925–1940
 - biztosítási iratok 1926–1950
 - adóügyi iratok 1927–1964
 - építkezések iratai 1927–1957
3. doboz:
 - egyházközségi alapok kimutatásai 1931–1934, 1935–1945
 - vagyonbevallási ívek 1934
 - költségvetések, zárszámadások 1934–1978
 - bevételek és kiadások osztályozó naplója 1954–1970
 - fizetési jegyzékek 1964–1980
 - gyűjtőívek, gazdasági jellegű kimutatások 1917–1984

400/e. Iskolaügyi iratok
1927–1948

1 doboz = 0,10 ifm

1. doboz: iskolaügyi iratok 1927–1948

400/f. Tematikusan rendezett kötetek
1871–1964

1 doboz = 0,10 ifm

1. doboz:
 - a. kötet: megyegyűlési, egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1871–1936
 - b. kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1935–1944
 - c. kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1945–1964

- d. kötet: békeltető bizottság gyűléseinek jegyzőkönyvei 1945–1947
- e. kötet: historia domus 1927–1944

400/g. Tematikusan rendezett iratok
1903–1990

3 doboz = 0,36 ifm

1. doboz: püspöki körlevelek 1903–1904, 1906–1907, 1910–1912, 1914–1918, 1922–1940
2. doboz:
 - püspöki körlevelek 1941–1948
 - püspöki rendelkezések 1946–1964
 - vegyes jegyzetek, nyomtatványok 1913–1976
 - családlapok 1920–1930-as évek
3. doboz:
 - kánoni állapottal kapcsolatos iratok 1927–1990
 - születési anyakönyvi kivonatok 1930–1950
 - halotti bizonylatok 1930–1987
 - gyászjelentés-gyűjtemény 1941–1990
 - hirdetőkönyvek 1959–1967, 1967–1974, 1975–1981
 - bérmlási jegyek 1968, 1974, 1988
 - szertartással kapcsolatos iratok 1975–1977
 - családkönyvek (filiák is) 20. század

402.

A MAROSUGRAI FILIA IRATAI
1870–2000

1 doboz = 0,13 ifm

Marosugra Kerelőszentpál filiája volt és a gróf Haller család tagjainak patronátusát élvezte. Károlyi Klára, gróf Haller Gábor özvegye 1745-ben azt remélte, hogy Ugrán is sikerül visszaszerezni a templomot a katolikus hívek számára. Ez esetben Szent Erzsébet titulust kívánt volna felállítani. Addig is egy ház oratóriumában biztosította kététi rendszerességgel a szentmisék tartását.³⁵ A 18. század végén és a 19. század első negyedében a grófi család stefanita házi káplánokat tartott.³⁶ A jelenlegi templom jóval később, 1942-ben épült.

A filia egydoboznyi iratanyaga a kerelőszentpáli plébánia levéltárából származik.

Az 1898–1908 közötti marosugrai egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyvek a Román Nemzeti Levéltár Maros Megyei Hivatalában, a marosvásárhelyi plébánia államosított iratai között találhatók.³⁷

³⁵ Harmath Ferenc – Kálmán Attila: *i.m.* 51–52.

³⁶ P. György József: *i.m.* 418.

³⁷ *Az 1918/1919 előtti Erdélyre vonatkozó fondok és gyűjtemények jegyzékei.* 157.

1. doboz:

- időrendbe állított iratok 1870–1974
- vagyonleltárak 1911–1977
- vagyonskimutatások 1913–1917, 1919–1926, 1929, 1931–1937, 1946–1948
- ingatlanügyi iratok 1921–1991
- templom építésének, javításának és korszerűsítésének iratai 1937–1984
- adományok könyve (az épülő templom számára) 1938
- kepelisták 1957–1973
- pénztárnaplók 1951–1961, 1961–1980, 1981–1988, 1989–2000
- egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyvek (mellékletekkel) 1948–1976

403.

A MIKEFALVI FILIA IRATAI

1987

1 doboz = 0,01 ifm

A középkori plébániális település az újkorban Abosfalva filiája lett. A katolikus hívek a 18. században a hilibi Gál család házikápolnáját használták, ahol mikházi stefaniták, majd 1780-tól világi papok szolgáltak. Az 1848-ban lerombolt kastély kápolnája helyett 1862-ben külön telken hilibi Gál János épített kriptakápolnát.³⁸

Mikefalva Abosfalva filiája, de mivel a plébániát Szőkefalváról látják el, a kápolna berendezési terve a szőkefalvi plébánia levéltárában őrződött meg.

1. doboz: kápolna berendezési terve 1987

405.

A KÜKÜLLŐI FŐESPERESSÉG ÉS A RADNÓTI PLÉBÁNIA IRATAI

1772–2005

32 doboz+polc = 3,32 ifm

Az újkori Radnót katolikus híveinek nem volt saját templomuk, ezért a gróf Bethlen család kastélykápolnájába jártak misére. Az 1764-ben megszervezett plébánia anyakönyveit 1772-től vezették. A 18. század utolsó negyedétől 1845-ig minoriták, 1845–1890 között pedig stefaniták működtek itt. A jelenlegi impozáns, Szent József titulusú templom 1897–1898 között épült. 1897-ben készült el az egyházközség iskolája is. A templom a második világháborúban, majd az 1966-os vihar idején nagyon megrongálódott. Az 1930-as és 1940-es években az Erdélyi Római Katolikus Státus gazdasági iskolát működtetett a birtokában levő radnóti kastélyban.³⁹ Az egyházközséget jelenleg Kerelőszentpálról látják el.

A radnóti plébánia részben fertőzött iratait T. Ferenczi Árpád plébános adta át 2008. március 14-én a Marosvásárhelyi Gyűjtőlevéltárnak.

A küküllői főesperességre és a radnóti plébániára vonatkozó ügyvitel iratait 1914–1925

³⁸ *Sematizmus* 1882. 128; P. György József: *i.m.* 421.

³⁹ *Sematizmus* 1882. 132–133; P. György József: *i.m.* 428; *Plébániatörténetek* 2009. 320–321.

és 1945–1980 között együtt kezelték, ezek szálsankénti átnézéssel vagy a segédletek segítségével kutathatóak.

405/a. Anyakönyvek

1772–2005

2 doboz = 0,14 ifm

1. doboz:

- kötet: kereszteleési anyakönyv 1772–1848; halotti anyakönyv 1773–1847; házassági anyakönyv 1773–1848; megtértek anyakönyve 1773–1922; kitértek anyakönyve 1864–1869, 1892–1913; bérmlási anyakönyv 1806, 1822; adományok jegyzéke és historia domus 1782–1903
- kötet: vegyes házasságok anyakönyve 1827–1881
- kötet: polgári házasságok anyakönyve 1907–1938
- kötet: kereszteleési anyakönyv (másolat) 1925–1950; bérmlási anyakönyv 1964–2005; számadáskönyv (Kutyfalva) 1896–1947; egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv (Kutyfalva) 1897–1938

2. doboz:

- kötet: érvénytelen házasságok anyakönyve (másolat) 1920–1967; királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1895–1931; különböző cikkek másolatai 1891–1894
- kötet: névmutató kereszteleési anyakönyvhöz 1911; lélekösszeírás 1953; Szekeres József (1870–1950) plébános⁴⁰ könyvhagyatékának jegyzéke d.n.

405/b. Főesperességi és plébániai iktatott iratok

1848–1990

17 doboz = 1,70 ifm**Plébániai iktatott iratok:**

- doboz: 1848–1870
- doboz: 1871–1892
- doboz: 1893–1903
- doboz: 1904–1913

Főesperességi és plébániai iktatott iratok:

- doboz: 1914–1916
- doboz: 1917–1918
- doboz: 1919–1921
- doboz: 1922–1923
- doboz: 1924–1925

Plébániai iktatott iratok:

- doboz: 1926–1935

⁴⁰ Szekeres József dr. (1870, Csíknagyboldogasszony–1950, Csíknagyboldogasszony) a gimnáziumot Csíksomlyón és Gyulafehérváron, teológiai tanulmányait Bécsben végezte. 1893-ban szentelték pappá. Szolgálati helyei: Brassó, Kolozsvár, Csíkszereda, Erzsébetváros, Radnót. (Ferenczi Sándor: *i.m.* 414–415.)

11. doboz: 1936–1944

Főesperességi és plébániai iktatott iratok:

12. doboz: 1945–1947

13. doboz: 1948–1951

14. doboz: 1952–1962

15. doboz: 1963–1971

16. doboz: 1972–1980

Plébániai iktatott iratok:

17. doboz: 1981–1990

Segédletek

1822–2004

2 doboz = 0,18 ifm

Plébániai iktatókönyvek:

1. doboz:

- iktatókönyvek 1822–1879, 1885–1923
- iktatókönyv 1927 (100. iktatószámától)–1950 (8. iktatószámig)
- iktatókönyv 1950–1960 (3. iktatószámig)
- iktatókönyv (főesperességi és plébániai) 1960–2004 (15. iktatószámig)
- levéltári iratok jegyzéke 1860–1899

Főesperességi iktatókönyvek:

2. doboz:

- iktatókönyv 1909–1917, 1955 (1. iktatószámától/ május 1-től)–1957 (58. iktatószámig)
- iktatókönyv 1918–1921
- iktatókönyv 1922–1924
- iktatókönyv 1938 (273. iktatószámától)–1949
- iktatókönyv 1950–1951 (33. iktatószámig)

405/c. Házasságügyi iratok

1880–1961

1 doboz = 0,10 ifm

1. doboz: 1880–1899, 1901–1941, 1943–1948, 1950–1957, 1959–1961

405/d. Gazdasági iratok

1855–2004

5 doboz = 0,48 ifm

1. doboz:

- számadáskönyv 1882–1883
- pénztárnaplók 1890–1919, 1910–1926, 1950–1962, 1981–1983, 1984–1987, 1988–1992
- pénztárnapló 1926–1950; önkéntes hozzájárulások kimutatásai 1950–1978

- adósok könyve 1937–1945; pénztárnapló 1950–1978; bevételek és kiadások osztályozó naplója 1950–1978; anyageltár 1950–1969

2. doboz:

- pénztárnapló 1979–1981; bevételek és kiadások osztályozó naplója 1979–1981; egyházadó-könyv 1979–1981
- bevételek és kiadások osztályozó naplója 1981–1983
- Oltáregyleti tagsági díjak nyilvántartása 1902–1923; vagyoneltár 1973; Oltáregylet számadáskönyve 1902–1924; Oltáregyleti ülések jegyzőkönyve 1905–1928
- postakönyv 1916–1931

3. doboz:

- egyházadó-könyvek 1979–1983, 1983–2004
- vagyoneltárak 1855–1981
- vagyonkimutatások 1913–1916, 1918, 1924–1932, 1934–1938, 1940–1941, 1945–1948

4. doboz:

- nyugták, elismervények, gazdasági jellegű kimutatások 1891–1945

5. doboz:

- szentmise alapítványok 1900–1925
- költségvetések, zárszámadások 1949–1971
- gázbevezetés és villanszerelés iratai 1961–1998
- plébániaépület építési iratai 1971–1974
- templomjavítási munkák iratai 1979–1980

405/e. Tematikusan rendezett kötetek

1847–2002

2 doboz = 0,16 ifm

1. doboz:

- a. kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1847–1855; vagyoneltár 1850–1855
- b. kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1855–1894

2. doboz:

- a. kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1892–1927
- b. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1927–1965
- c. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1967–2002

405/f. Tematikusan rendezett iratok

1822–2005

2 doboz+polc = 0,47 ifm

- Polc: püspöki körlevelek kötetei 1866–1875, 1876–1896, 1897–1902, 1903–1910, 1911–1918, 1919–1934

1. doboz:

- püspöki körlevelek 1935–1948

- visitatio canonicák 1822, 1835

2. doboz:

- Erdélyi Római Katolikus Státus közgyűléseinek nyomtatott jegyzőkönyvei 1913–1940
- keresztlési anyakönyvi kivonatok 1893–1911
- vallásváltoztatási bizonyítványok 1894–1922
- vegyes jegyzetek, nyomtatványok, fényképek 19. század–1982
- léleköszeírások 1927–1949
- szertartással kapcsolatos iratok 1941–1977
- családkönyv 1971–1981
- gazdasági iskola tervrajzai d.n., 1996
- bérmlási jegyek 2000, 2005

405/g. Petres Kálmán (1890–1981) plébános⁴¹ személyi hagyatéka
1949–1978

1 doboz = 0,09 ifm

1. doboz: prédikációk, jegyzetek 1949–1978

407.

A SZÉKELYSZÁLLÁSI FILIA IRATAI

1831–1976

1 doboz = 0,07 ifm

1747-ben a szállási hívek azt követelték, hogy a vécei pap évente legalább egyszer náluk is misézzen. A mindvégig Székelyvéckéhez tartozó leányegyházközség temploma 1912-ben épült. Iratanyaga az anyaegyház levéltárából származik.⁴²

1. doboz:

- alapítványi iratok 1831–1840
- vagyonleltárak 1905, 1918, 1925, 1933, 1939, 1942
- vagyonskimutatások 1913–1919, 1921–1922, 1924–1948
- pénztárnaplók 1939–1950, 1950–1965
- kataszteri birtokívek 1946
- egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1933–1969
- világháborús emlékmű iratai 1971–1976

⁴¹ Petres Kálmán (1890, Csobotfalva–1981, Radnót) a gimnáziumot Csíksomlyón, teológiai tanulmányait Gyulafehérváron végezte. 1914-ben szentelték pappá. Szolgálati helyei: Csíksomlyó, Piskitelep, Nagyszeben, Kolozsvár, Marosvásárhely, Gyergyószentmiklós, Sepsiszentgyörgy, Radnót. (Ferenczi Sándor: *i.m.* 376.)

⁴² *Sematizmus* 1882. 135; Birtalan Sándor: *Székelyvécke egyházközség története*. Kolozsvár, 2002. (szakdolgozat) 47–48.

408.

A SZÉKELYVÉCKEI PLÉBÁNIA IRATAI

/1729/ 1731–1990

24 doboz = 2,96 ifm

A vidék katolikus hitélete 1700-tól a ferences misszióknak köszönhetően újjáéledt. A stefaniták két missziós központja Székelyvéckén és Szentdemeteren volt. 1723-ban a templomot a katolikusok visszaszerezték az unitáriusoktól.⁴³ A jelenlegi istenházát azonban később, 1790–1791-ben gróf szászhegyi Lázár Ádám özvegye, Böjthi Terézia építtette saját költségén, a családi udvarház közvetlen szomszédságában. A késő barokk épületet a patrónus testvére, Böjthi Antal volt jezsuita pap tervezte.⁴⁴ Az első papi lakást 1906-ban lebontották, és újat építettek helyette. 1903-ban az iskola is új épületbe költözött, amelyet 1930-ban bővítettek.⁴⁵

Székelyvécke levéltárát Nt. Bene Gábor plébános szolgálata idején, 2008. március 5-én szállítottuk be Marosvásárhelyre. Az anyag rendezésekor a vécei plébániának egyik korábbi pecsétje került elő. Ez jelenleg a Gyulafehérvári Főegyházmegyei Levéltár pecsétgyűjteményében található. Az iratokat 1978-ban leltározták, és jegyzéket készítettek róluk. Ekkor tették a plébániai iktatott iratok mellé a kánoni állapottal kapcsolatos iratokat.

408/a. Anyakönyvek

1731–1960

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:

- kötet: keresztlési anyakönyv 1744–1817; házassági anyakönyv 1732–1817; halotti anyakönyv 1731–1817; bérmlási anyakönyv 1806–1822; megtértek anyakönyve 1731–1805; historia domus, vagyonleltárak, számadások 1734–1826
- kötet: keresztlési anyakönyv 1818–1857; házassági anyakönyv 1818–1857, 1864; halotti anyakönyv 1818–1857; bérmlási anyakönyv 1835–1890, d.n.; megtértek anyakönyve 1820–1856
- kötet: halotti anyakönyv 1879–1880
- kötet: megtértek anyakönyve 1857–1906; kitértek anyakönyve 1857–1909
- kötet: megtértek anyakönyve (1906-ig másolat) 1857–1960
- kötet: kitértek anyakönyve (1909-ig másolat) 1857–1960

408/b. Plébániai iktatott iratok

1749–1990

14 doboz = 1,72 ifm

1. doboz: 1749, 1757, 1771–1774, 1782, 1789–1790, 1798, 1803–1807, 1812,

⁴³ *Sematizmus* 1882. 135; P. György József: *i.m.* 435; Birtalan Sándor: *i.m.*

⁴⁴ Barabás Kisanna: *Böjthi Antal, a magyar nyelv és a székelyvécei templom palléra*. In: *Liber discipulorum. Tanulmányok Kovács András 65. születésnapjára*. Szerk.: Kovács Zsolt – Sarkadi Nagy Emese – Weisz Attila. Kolozsvár, 2011. 280–283.

⁴⁵ *Plébániatörténetek* 2009. 322–330.

1814–1821, 1824–1826, 1829, 1831, 1834, 1836–1837, 1839–1868

2. doboz: 1869–1884
3. doboz: 1885–1900
4. doboz: 1901–1907
5. doboz: 1908–1911
6. doboz: 1912–1916
7. doboz: 1917–1925
8. doboz: 1926–1934
9. doboz: 1935–1942
10. doboz: 1943–1949
11. doboz: 1950–1960
12. doboz: 1961–1974
13. doboz: 1975–1983
14. doboz: 1984–1990

Segédletek
1839–1978

2 doboz = 0,23 ifm

1. doboz:

- iktatóívek 1839–1867, 1876–1882, 1884–1895
- iktatókönyv 1906 (61. iktatószámától)–1917 (256. iktatószámig)
- iktatókönyv 1918 (31. iktatószámától)–1927; kepekönyv 1932–1941
- iktatókönyv 1928–1934 (168. iktatószámig)
- iktatókönyv 1934 (169. iktatószámától)–1940 (101. iktatószámig)
- iktatókönyv 1940 (267. iktatószámától)–280. iktatószámig; királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1881–1886; lélekösszeírás 1865–1876; megyegyűlési, egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1881–1906

2. doboz:

- iktatókönyv 1940 (281. iktatószámától)–1943 (474. iktatószámig)
- iktatókönyv 1943 (475. iktatószámától)–1950 (27. iktatószámig)
- iktatókönyv 1950 (28. iktatószámától)–1954 (10. iktatószámig)
- iktatókönyv 1954 (11. iktatószámától)–1968
- levéltári iratok jegyzéke 1978

408/c. Gazdasági iratok
1841–1977

2 doboz = 0,26 ifm

1. doboz:

- alapítványi iratok 1841–1943
- ingatlanügyi iratok 1900–1946
- pénztárnaplók 1905–1945, 1946–1950, 1950–1966
- egyházközségi alapok kimutatásai 1909–1935

2. doboz:

- egyházközségi alapok kimutatásai 1936–1947
- vagyonleltárak 1896, 1905, 1918, 1925, 1933, 1939, 1942, 1945, 1951, 1953, 1962, 1967, 1977, d.n.
- vagyonkimutatások 1914–1920, 1922, 1924–1928, 1930–1940, 1942–1948
- vagyonbevallási ívek 1935
- kötvények 1925–1945

408/d. Tematikusan rendezett kötetek

/1729/ 1741–1956

2 doboz = 0,26 ifm

1. doboz:

- a. kötet: historia domus, vagyonleltárak, számadások /1729/ 1741–1855; királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1751–1806
- b. kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1813–1851
- c. kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1851–1859

2. doboz:

- a. kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1859–1931
- b. kötet: historia domus /1729/ 1905–1956
- c. kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv (filia is) 1893, 1906–1933
- d. kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1933–1938

408/e. Tematikusan rendezett iratok

1856–1974

3 doboz = 0,36 ifm

1. doboz:

- visitatio canonica 1823 (töredék)
- iskolaügyi iratok 1856–1859, 1937–1946 (töredék)
- püspöki körlevelek 1865, 1888–1890, 1895–1896, 1901–1908, 1904–1908

2. doboz: püspöki körlevelek 1910–1922

3. doboz:

- püspöki körlevelek 1925–1948
- Angster-féle orgonaterv d.n.
- vallásváltoztatási nyilatkozatok 1924–1974

409.

A SZENTDEMETERI PLÉBÁNIA IRATAI

1725–2000

13 doboz = 1,27 ifm

Szentdemeter késő gótikus, középkori formájában megőrzött templomának építését Dávid László, egy korábbi építkezési fázist követően, a 15–16. század fordulójára teszi.

A hitújítás után unitáriusok által használt épületet a katolikus hívek a ferences misszióknak köszönhetően 1723-ban kapták vissza, amikor meg is újítták azt. A 18. században a stefaniták egyik missziós központja Szentdemeteren volt, ferencesek működtek a Csáki grófok udvarában, majd a század végén a báró Hentereknél is.⁴⁶

Szentdemeter az 1761-es egyházmegyei összeírás idején, mint ferencesek által adminisztrált plébánia az udvarhelyszéki főesperességhez tartozott.⁴⁷ A későbbiekben 1923-as önállósulásáig Bordos filiája volt. Plébániaépülete 1928–1929 között épült. 1936–1937-ben új templom építését tervezték, de a hívek szegénysége és az anyagi fedezet hiánya miatt ez nem valósulhatott meg.⁴⁸

A szentdemeteri plébánia iratai 2008. február 27-én kerültek be a Marosvásárhelyi Gyűjtőlevéltárba. A terepmunkában T. Balázs Ferenc volt segítségünkre. A bordosi plébánia iratainak rendezésekor kerültek elő a fondban található 1909-es, valamint 1932–1933-as vagyonleltárak és az 1912–1921-es vagyonkimutatások.

A szentdemeteri plébánia iratai között maradt fenn az az 1829. június 25-én Bécsben keltezett oklevél, amelyben I. Ferenc osztrák császár báró Apor Lázár császári kamarást és birodalmi tanácsost kinevezte a császári jövedelmek kezelőjévé.⁴⁹

409/a. Anyakönyvek

1725–2000

1 doboz = 0,08 ifm

1. doboz:

- a. kötet: keresztelési anyakönyv 1725–1812; megtértek anyakönyve 1761–1811; házassági anyakönyv 1727–1812; halotti anyakönyv 1727–1812
- b. kötet: megtértek anyakönyve 1925–1970
- c. kötet: érvénytelen házasságok anyakönyve 1938–1941
- d. kötet: bérmlási anyakönyv 1928–2000

409/b. Plébániai iktatott iratok

1923–1989

4 doboz = 0,46 ifm

1. doboz: 1923–1939
2. doboz: 1940–1958
3. doboz: 1959–1976
4. doboz: 1977–1989

⁴⁶ *Sematizmus 1882.* 129; P. György József: *i.m.* 432–433, 435; Dávid László: *i.m.* 330–334.

⁴⁷ Báth János: *i.m.* 14.

⁴⁸ *Plébániatörténetek 2009.* 331–336.

⁴⁹ Az oklevelet Bernád Rita azonosította. Lásd a személyi hagyaték állagában.

Segédletek

1923–1966

1 doboz = 0,04 ifm

1. doboz:

- a. kötet: iktatókönyv 1923 (szeptember 17-től)–1955
- b. kötet: iktatókönyv 1956–1966 (2. iktatószámig)

409/c. Házasságügyi iratok

1924–1988

1 doboz = 0,12 ifm

1. doboz: 1924–1988

409/d. Gazdasági iratok

1858–1996

2 doboz = 0,26 ifm

1. doboz:

- alapítványi iratok 1858–1968
- alapítványi misék nyilvántartása 1925–1970
- egyházközségi alapok kimutatásai 1924–1946
- kötvények 1920–1944
- pénztárnaplók 1920–1927, 1929–1948, 1940–1944, 1955–1970, 1957–1971, 1950–1972, 1972–1981, 1981–1985, 1985–1990
- kepelisták 1923–1945
- kepekönyvek 1963–1966, 1967–1971, 1963–1969
- vagyonkimutatások 1912–1938, 1940–1946

2. doboz:

- vagyonleltárak d.n., 1909, 1923, 1931–1933, 1937, 1940, 1945–1946, 1948–1958, 1960, 1964–1965, 1967, 1977–1978
- költségvetések, zárszámadások, pénzügyi ellenőrzések jegyzőkönyvei 1940–1996
- bevételek és kiadások osztályozó naplói 1971–1978, 1983–1991
- biztosítási iratok 1941–1948
- adóívek 1942–1943
- postakönyv 1946–1948
- gáz bevezetésének iratai 1956–1960
- templom javításának iratai 1965–1983
- gyűjtőívek 1950–1969
- egyházadó-könyv 1972–1988

409/e. Tematikusan rendezett kötetek**1923–1989****1 doboz = 0,05 ifm**

1. doboz:

- a. kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1923–1939
- b. kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1940–1989

409/f. Tematikusan rendezett iratok**1923–1996****2 doboz = 0,26 ifm**

1. doboz:

- püspöki körlevelek 1923–1934, 1935–1948
- vallásváltoztatási nyilatkozatok, igazolások 1925–1970
- hitbuzgalmi egyesületek iratai 1926–1939 (töredék)
- lélekösszeírás 1934

2. doboz:

- bérmlási jegyek 1968
- hirdetőkönyv 1970–1973
- utasítások a különböző szertartásokhoz 1975–1985
- vegyes jegyzetek, nyomtatványok 1938–1989
- halotti bizonylatok 1990–1996
- üres formanyomtatványok

409/g. Személyi hagyaték**1829****1 doboz**

1. doboz: báró Apor Lázár kinevezése 1829

410.**A SZŐKEFALVI PLÉBÁNIA IRATAI****1800–1989****8 doboz = 0,55 ifm**

A település középkori templomát 1744-ben P. Miklósi Kapisztrán stefanita gróf Haller János gubernátor feleségének, Daniel Zsófiának a segítségével szerezte vissza a katolikus hívek számára. Ezt követően alakult meg az önálló plébánia, amelyet stefaniták is adminisztráltak. Özvegy Daniel Zsófia 1758-ban új templomtornyot építtetett, adományai mellett végrendeletileg is támogatta az egyházközséget. 1806-ban a templomot lebontották és helyébe 1808–1809-ben újat építettek gróf Haller Karolina támogatásával. Az 1880-as tűzvész pusztítása, valamint a mennyezet 1933-as beszakadása után az épületet újra helyre

kellett állítani. A régi, rossz állapotban levő iskola helyett 1905-ben építettek újat.⁵⁰

A falu egy egyházzal még el nem ismert, állítólagos Mária-jelenés helye, ahol a római katolikus Márián Rozáliának 1995-től kezdődően tíz éven át megjelent a Szűzanya.⁵¹

Salamon Lajos (1933–1981) plébános közlése szerint az egyházközség levéltára 1848-ban tönkrement.⁵² A továbbiakban keletkezett levéltárat korábban egy sütőházba költöztették, majd meggondolatlan döntés nyomán elégették. A falu lakói előzőleg elvittek belőle ezt-azt, így került vissza a jelenlegi plébánoshoz például egy régi anyakönyv. A megmaradt iratanyag begyűjtésére 2008. március 12-én került sor T. György István plébános jelenlétében. Használatban levő anyakönyvei mellett a plébánián található egy családkönyv és a historia domus.

410/a. Anyakönyvek**1800–1981****1 doboz = 0,10 ifm**

1. doboz:

- a. kötet: keresztlési anyakönyv 1821–1857; megtértek anyakönyve 1821–1959; kitértek anyakönyve 1883–1943; házassági anyakönyv 1821–1857; vegyes házasságok anyakönyve 1800–1823; halotti anyakönyv 1821–1857; bérmlási anyakönyv 1835–1890; megyegyűlési, egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1882–1896; lélekösszeírás d.n.
- b. kötet: névmutató keresztlési anyakönyvhöz 1871–1921
- c. kötet: bérmlási anyakönyv 1903–1981

410/b. Plébániai iktatott iratok**1970–1989****1 doboz = 0,07 ifm**

1. doboz: 1970–1989

Segédletek**1940–1983****1 doboz = 0,01 ifm**

1. doboz: iktatókönyv 1940 (103. iktatószámától)–1983 (8. iktatószámig)

⁵⁰ *Sematizmus* 1882. 134; P. György József: *i.m.* 435; Nagy László: *Szőkefalva múltjából*. Marosvásárhely, 2007. 14–16; *Plébániatörténetek* 2009. 337–338; Harmath Ferenc – Kálmán Attila: *i.m.* 59, 62.

⁵¹ *Mária-tisztelet Erdélyben. Mária-ábrázolások az erdélyi templomokban*. Szerk.: Mihály Ferenc. Székelyudvarhely, 2010. 35.

⁵² Nagy László: *i.m.* 14.

410/c. Házasságügyi iratok**1969–1984****1 doboz = 0,02 ifm**

1. doboz: 1969–1984

410/d. Gazdasági iratok**1925–1989****1 doboz = 0,10 ifm**

1. doboz:

- egyházi épületek javításának költségvetései és tervrajzai 1925–1926, 1977–1985
- pénztárnaplók 1947–1952, 1950–1960, 1960–1970, 1971–1983, 1983–1988
- költségvetések és zárszámadások 1951–1981
- pénzügyi ellenőrzések jegyzőkönyvei 1953–1989
- gyűjtőívek 1966–1981

410/e. Tematikusan rendezett kötetek**1905–1979****1 doboz = 0,05 ifm**

1. doboz: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1905–1979

410/f. Tematikusan rendezett iratok**1866–1939****2 doboz = 0,20 ifm**

1. doboz: püspöki körlevelek 1866–1885, 1897–1902

2. doboz:

- püspöki körlevelek 1903–1910
- szentbeszéddek (3 darab) 1899, 1901
- plébánia fényképe 1913
- vallásváltoztatási nyilatkozatok 1927–1939

411.**A KÓRÓDSZENTMÁRTONI FILIA IRATAI****1898–1943****1 doboz = 0,02 ifm**

A település középkori templomát a reformátusok használják. Kóródszentmárton 1846-ban Egrestő filiája volt, jelenleg is az.⁵³

⁵³ *Sematizmus* 1846. 107.

A filia egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyve a szentdemeteri plébánia levéltárában őrződött meg.

1. doboz: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1898–1943

412.**A HAVADTŐI FILIA IRATAI****1886–1904****1 doboz = 0,01 ifm**

Havadtőn a katolikusok haranglábat emeltek, mely a 20. század közepén ment tönkre.⁵⁴ A harangláb építési iratai a bordosi anyaegyház levéltárában voltak.

1. doboz: harangláb építési iratai 1886–1904

⁵⁴ Fülöp István: *i.m.* 28, 35.

A MAROSI FŐESPERESI KERÜLET**417.
AZ ABAFÁJAI FILIA IRATAI****1854–1977****1 doboz = 0,06 ifm**

A hitújítás után a református gyülekezet által használt abafájai középkori templomot 1752-ben sikerült visszaszerezni a katolikus hívek számára. A templomi pasztoráció mellett a 18–19. században a báró Bornemisza és a báró Huszár család udvarában ferencesek működtek. A plébániaszékhely kezdettől fogva Szászrégen volt. 1942-ben az abafájaiak egy önálló lelkészség felállítását kérték. A következő évben helyi lelkészt kaptak, aki azonban 1944-ben elmenekült a filia értéktárgyaival együtt. Az egyházközség 1939-től kultúrházat épített, amit 1972-ben vásárolt meg a néptanács.⁵⁵

A filia iratai a szászrégeni plébánia anyagában tematikusan voltak rendezve.

1. doboz:

- vagyonleltárak 1854–1953
- filia önállósításának iratai, kultúrház ügye 1942–1973
- egyházi felszerelések ügye 1946–1973
- egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyvek 1964–1977
- felújítások, javítások iratai (templom, temető) 1966–1977

**418.
AZ ÁKOSFALVI PLÉBÁNIA IRATAI****1924–1994****8 doboz = 0,82 ifm**

A település egyházilag a középkorban Nyárádszentbenedekhez tartozott. A marosvásárhelyi jezsuita szerzetesek missziója eredményeként 1714-től a faluban plébánia alakult és kápolna épült. A később újjáépített kápolnát az 1859–1862 között emelt, jelenleg is használt templom váltotta fel. 1944-ben a templomot számos találat érte, falai meghasadtak, tetőzete, akárcsak a plébániáié tönkrement. Ugyanekkor a levéltári anyag is megsemmisült.⁵⁶

Az ákosfalvi plébánia levéltárát 2008. február 20-án szállítottuk be a Marosvásárhelyi Gyűjtőlevéltárba. Az egyházközség plébánosa ekkor Nt. ifj. Máté Ferenc volt. 1944-ben a levéltár megsemmisült, a további egyházközségi ügyvitel iratait a plébánián tárolták egy szekrényben. Korábban, 2006. február 17-én már bekerült egy zacskónyi irat, amelyet a sekrestye feletti raktárhelyiségben tároltak. A fertőzött anyagból keveset lehetett megmenteni. Darablistát készítettünk, majd a 2008-ban bekerült anyagba osztottuk vissza az iratokat.

⁵⁵ *Sematizmus* 1882. 150; P. György József: *i.m.* 382–383; Barta Zoltán: *Abafája története*. Marosvásárhely, 2012. 119–132.

⁵⁶ *Sematizmus* 1882. 136; *Plébániatörténetek* 2009. 193–196.

418/b. Plébániai iktatott iratok**1942–1990****3 doboz = 0,36 ifm**

1. doboz: 1942–1943, 1945–1961, 1963–1966
2. doboz: 1967–1980
3. doboz: 1981–1990

Segédletek**1945–1980****1 doboz = 0,03 ifm**

1. doboz: iktatókönyv 1945 (1. iktatószámától/május 10-től)–1980; historia domus 1949–1969

418/c. Gazdasági iratok**1924–1987****2 doboz = 0,26 ifm**

1. doboz:

- vagyonleltárak 1924–1926, 1929, 1941, 1948–1949, 1951–1954, 1961–1969
- pénztárnaplók 1940–1943, 1950–1962, 1963–1976, 1977–1980
- vagyonkimutatások 1942–1943, 1948
- egyházi épületek javításának, felújításának iratai 1945–1946, 1970–1974, 1982, 1987

2. doboz:

- költségvetések, zárszámadások, pénzügyi ellenőrzések 1949–1986
- kiadások és bevételek osztályozó naplói 1950–1958, 1973–1979
- fizetési jegyzékek 1957–1981
- egyházadó-könyv 1975–1979

418/d. Tematikusan rendezett kötetek**1932–1984****1 doboz = 0,05 ifm**

1. doboz: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyvek 1932–1947, 1970–1978, 1980–1984

418/e. Tematikusan rendezett iratok**1934–1994****1 doboz = 0,12 ifm**

1. doboz:

- iskolaszéki iratok 1946–1948 (töredék)
- gyászjelentés-gyűjtemény 1955–1987

- bérmlási jegyek 1968, 1971
- szertartásszövegek 1973–1977
- hirdetőkönyv 1982–1994
- vegyes jegyzetek, kimutatások 1934–1981

419.
AZ ALSÓBÖLKÉNYI FILIA IRATAI
1910–1978
1 doboz = 0,06 ifm

Alsóbölkény Szászrégen filiája, 1935-ben felszentelt kápolnával. Iratait az anyaegyház anyagában tematikusan rendezve találtuk.

1. doboz:

- historia domus /1928/–1978
- kápolna építésének iratai 1929–1934
- pénztárnapló és adományok jegyzéke 1930–1950
- kultúrház ügyének iratai 1910–1975

420.
A BACKAMADARASI FILIA IRATAI
1908–1973
1 doboz = 0,12 ifm

Backamadaras Ákosfalva egyik leányegyháza. 1910-ben épített iskolatemploma Toroczkai Wigand Ede iskolaterveinek egyik legérdekesebb típusához tartozik. A diadalívbe illesztett ajtó hétköznapiakon elzárja a szentélyt a hajótól, az így tanteremmé átrendezhető templomtér mellett pedig helyet kap a tanítói lakás is. Az iskolatemplom építtetője báró Horváth Gáborné volt.⁵⁷

A 2008. február 20-i begyűjtés alkalmával a karzat alatt álló szekrényben talált kis mennyiségű levéltári anyagot szállítottuk be Marosvásárhelyre. Az ugyancsak itt őrzött folyóiratok, közlönyök (Mária Kongregáció, Oltáregyleti lap, Népművelő stb.) az egykori élénk hitközségi életéről tanúskodtak.

1. doboz:

- ereklje hitelesítő irata 1908
- időrendbe állított iratok 1912–1949
- helyi lelkészség iktatókönyve 1943–1944 (7. iktatószámig)
- vagyonskimutatások 1942–1943
- pénztárnapló 1942
- adóív 1944
- vagyonskimutatás 1945
- nyugták, elismervények, vegyes kimutatások 1914–1949

⁵⁷ Keserü Katalin: *Toroczkai Wigand Ede*. Budapest, 2007. 135, 137.

- adományok a gáz és a villany templomba való bevezetésére 1972–1973
- vegyes nyomtatványok d.n.

422.
A BÁTOSI PLÉBÁNIA IRATAI
1945–2000
8 doboz = 0,67 ifm

A település középkori eredetű templomát újjáépített formában a reformáció idején lutheránussá lett hívek használják. A második világháború után a Batos, Vajola, Dedrad helységekben letelepedő katolikusok körében sikerült megszervezni az egyháztanácsokat. Batos központtal 1945-től működött itt lelkészség (curatia). A plébániát ideiglenesen a szász papi lak két szobájában, a templomot pedig a szász iskola legszebb osztálytermében rendezték be. 1966-ban sikerült megvásárolni egy ingatlant a plébánia részére, templomot gazdasági épületek átalakításával terveztek. Egy évig elhúzódo munkálatok után 1969-ben szentelték fel az új templomot. 1971-ben az épület mellé haranglábat költöztettek. Batos 1970-től kapott plébániai rangot.⁵⁸

2008. április 24-én, Nt. id. Lukács János plébános segítségével gyűjtöttük be a batosi plébánia levéltári anyagát, amelyet a plébánia egyik termében, szekrényben őriztek. Historia domusa digitalizált formában a levéltárban kutatható.

422/b. Plébániai iratok
1945–1990
3 doboz = 0,36 ifm

1. doboz: 1945–1965
2. doboz: 1966–1976
3. doboz: 1977–1990

Segédletek
1945–2000
1 doboz = 0,03 ifm

1. doboz:

- a. kötet: iktatókönyv 1945 (1. iktatószámától/március 28-tól)–1964
- b. kötet: iktatókönyv 1965–2000

422/c. Házasságügyi iratok
1945–1982
1 doboz = 0,08 ifm

1. doboz:

- 1945–1957, 1959–1965
- házasságok hirdetőkönyve 1945–1982

⁵⁸ *Plébániatörténetek* 2009. 197–202.

422/d. Gazdasági iratok

1946–1994

1 doboz = 0,12 ifm

1. doboz:

- egyházi hozzájárulások nyilvántartásai 1946, 1957–1958, 1961–1965
- pénztárnaplók 1950–1956, 1955–1961, 1962–1967, 1967–1976, 1977–1981, 1981–1985, 1986–1990
- vagyoneleltárak 1965–1975, 1978
- költségvetések és zárszámadások 1966–1980
- kiadások és bevételek osztályozó naplója 1974–1982
- plébániaépület bővítésének iratai 1968
- plébániaépület újjáépítésének iratai 1976–1980
- harangtorony építésének tervrajzai 1994

422/e. Tematikusan rendezett kötetek

1946–1986

1 doboz = 0,02 ifm

1. doboz: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1946–1986

422/f. Tematikusan rendezett iratok

1946–1992

1 doboz = 0,06 ifm

1. doboz:

- statisztikai adatok 1946(?)
- hirdetőkönyvek 1948–1959, 1960–1976, 1979–1992
- családkönyv 1966

423.

A BEDEI FILIA IRATAI

1898–1944

1 doboz = 0,02 ifm

Szentháromság leányegyházában, Bedében 1927 őszén kezdtek a Szent Máté apostol titulusú kápolna építésébe, a régi imaház ugyanis használhatatlannak bizonyult.⁵⁹

A filia fondjának egyetlen kötete a szentháromsági plébánia iratanyagában volt.

1. doboz: számadáskönyv 1898–1944; egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1942–1944

⁵⁹ Plébániatörténetek 2009. 286.

429.

A DEMÉNYHÁZI PLÉBÁNIA IRATAI

Az írott forrásokban először 1567-ben jelentkező településen 1638-ban jeleznek egy az Agyagos-tetőn álló fakápolnát. Az 1671-ben épült fatemplomot, melynek szentélyét és részben hajóját boltozatot utánzó kazettás mennyezet fedte, a Szent Őrzőangyalok tiszteletére szentelték. A jelenlegi templomot 1833-ban kezdték építeni, a fakápolnát pedig eladták a székelysárdi görög katolikusoknak. Az egyházközség 1868-ban önállósult. 1898–1899-ben épült fel az iskola kántori lakással, 1902-ben az új papi lak, 1907-ben a szövetkezeti ház, majd 1912-ben a tanítói lakás.⁶⁰

2007. március 27-én Deményházán T. Rózsa Gáspár plébános fogadott, azonban, mint kiderült, a plébánia levéltári anyaga teljesen elpusztult, így nem volt amit beszállítani Marosvásárhelyre. Az ügyvitel csak Rózsa plébános szolgálatának kezdetétől követhető nyom.

431.

A DISZNAJÓI FILIA IRATAI

1858–1976

1 doboz = 0,03 ifm

A település középkori eredetű, jelentősen átépített templomát a református gyülekezet használja.⁶¹ 1785-ben Ábel Károly Szent István király tiszteletére szentelt kápolnát épített a katolikus hívek számára.⁶²

A filia iratai a szászrégeni plébánia anyagában tematikusan voltak rendezve.

1. doboz:

- vagyoneleltárak 1858–1946
- vagyonkimutatások 1912–1927
- iktatott iratok 1861–1975
- pénztárnapló 1915–1928
- kápolna javításának iratai 1975–1976

433.

AZ EHEDI PLÉBÁNIA IRATAI

1839–1999

6 doboz = 0,25 ifm

Az ehedi hívek 1784-ben, majd 1791-ben kérték önállósításukat a székelyhodosi anya-egyháztól, ezt azonban nem érthették el, míg templomról, valamint a pap és a kántor

⁶⁰ Bencze János: *Dámieni–Deményháza monográfiája*. H.n., 2000. 43–50; *Erdélyi római katolikus egyházlátogatási jegyzőkönyvek és okmányok*. 17.

⁶¹ Lángi József – Mihály Ferenc: *i.m.* 31–32; Jékely Zsombor – Kiss Lóránd: *Középkori faluképek Erdélyben. Értéktelentés a Teleki László Alapítvány támogatásával*. Budapest, 2008. 74–79.

⁶² *Sematizmus* 1882. 150.

eltartásáról nem voltak képesek maguk gondoskodni. A plébánia rangot Ehed végül 1839-ben kapta meg.⁶³ Egy ideig filiája volt Iszló. Az egyházközséget 1999-től Deményházáról látják el.

A levéltári begyűjtésben, 2007. március 27-én, a deményházi plébános, T. Rózsa Gáspár segített. A jelentős mértékben elpusztult levéltár megmaradt iratait az ehedi plébánia egyik szobájának szekrényében találtuk meg. Két anyakönyv ugyanekkor bekerült a deményházi plébániára, ahol a többit is vezetik. Iratanyagában megmaradt egy tanfelügyelő-ségi iktatókönyv.

433/a. Anyakönyvek

1839–1998

1 doboz = 0,08 ifm

1. doboz:

- a. kötet: keresztelési anyakönyv és index 1839–1857; házassági anyakönyv és index 1839–1857; halotti anyakönyv és index 1839–1857; bérmlási anyakönyv 1853–1875; a plébánia papjainak névjegyzéke 1840–1998; királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1857–1862
- b. kötet: megtértek anyakönyve 1854–1857; királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1841–1857; historia domus jellegű bejegyzések 1846–1861

433/b. Plébániai iktatott iratok

1839–1984

1 doboz = 0,03 ifm

1. doboz: 1839, 1849, 1936, 1945, 1955, 1970–1978, 1981, 1984

Segédletek

1941–1999

1 doboz = 0,03 ifm

1. doboz:

- a. kötet: iktatókönyv 1941 (315. iktatószámától)–1999 (27. iktatószámig)
- b. kötet: marosi kerület tanfelügyelőségének iktatókönyve 1946–1948

433/c. Gazdasági iratok

1841–1991

1 doboz = 0,07 ifm

1. doboz:

- számadáskönyv 1841–1876
- számadáskönyv 1872–1904; lélekösszeírás 1876; királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1862–1907

⁶³ *Sematizmus* 1882. 138.

- „Aranykönyv” – adományok könyve 1872–1986
- pénztárnaplók 1879, 1904–1906 (töredékek)
- vagyonleltárak 1911, 1952, 1958, d.n.
- költségvetések, zárszámadások, pénzügyi ellenőrzések jegyzőkönyvei 1986–1991

433/d. Tematikusan rendezett kötetek

1935–1998

1 doboz = 0,03 ifm

1. doboz:

- a. kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1935–1943
- b. kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1945–1998
- c. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv (Ehed és Iszló) 1974–1990; kepekönyv (Ehed és Iszló) 1983–1998

433/e. Tematikusan rendezett iratok

1949–1959

1 doboz = 0,01 ifm

1. doboz: Baricz Dénes (1914–1978) plébános⁶⁴ iratai 1949–1959

434.

AZ ERDŐCSINÁDI FILIA IRATAI

1886–1941

1 doboz = 0,01 ifm

Erdőcsinád 1846-ban Székelykál filiája volt, jelenleg is Kálhoz tartozik.⁶⁵

1. doboz:

- gazdasági jellegű iratok 1886–1929
- vagyonleltár 1907
- vagyonkimutatások 1919, 1921, 1930, 1938–1941

439.

A GÖRGÉNYSZENTIMREI PLÉBÁNIA IRATAI

/1730/ 1812–1987

17 doboz+polc = 2,10 ifm

⁶⁴ Baricz Dénes (1914, Gyergyóalfalu–1978, Ehed) a gimnáziumot Csíkszeredában, teológiai tanulmányait Gyulafehérváron, Kolozsváron és Rómában végezte. 1943-ban szentelték pappá. Szolgálati helyei: Csíkszentmárton, Gyergyóremete, Marosvásárhely, Borszék, Kolozsvár, Brassó, Csíkmadaras, Gyergyószentmiklós, Petrozsény, Kilyénfalva, Csíkdánfalva. Végül haláláig, 1969–1978 között ehedi plébános volt. (Ferenczi Sándor: *i.m.* 175.)

⁶⁵ *Sematizmus* 1846. 117.

A Rákóczi-féle szabadságharc idején Rabutin ostrommal bevette és lerombolta Görgey közepkori királyi várát. A Várhegy tetejének északi felére a 18. században, majd 1877-ben kis kápolnát építettek.⁶⁶ A hegy alatti birtokközpontban I. Rákóczi György fejedelem késő reneszánsz udvarházat építtetett, mely a 18. század elején lakhatatlan állapotban került Bornemisza János tulajdonába. Az épület helyreállításának folytatásaként készült el 1730-ban a kastély északi szárnyához csatlakozó, erdélyi viszonylatban ritka alaprajzi megoldású elliptikus kápolna.⁶⁷ A faluban álló Szent Imre herceg tiszteletére szentelt plébániatemplomot 1896-ban építették.

Az egyházközséget jelenleg a szászrégeni plébániahivatal papjai látják el. A plébánia irategyüttesének begyűjtésére 2008. április 16-án került sor. A szászrégeni plébános ekkor Ft. Pakó Benedek volt, a leltározó munkában, beszállításban káplánja, T. Csiszér Imre segített. A levéltári anyag az egykori plébánia egyik termében – egy ládában, egy szekrényben és egy kasztn felső fiókjában volt. Mennyiségileg sajnos nem maradt meg sok belőle, az is egérrágta volt és fertőzött. A plébánia anyakönyveit már korábban bevitték Szászrégenbe. Az iratok rendezésekor előkerült négy pecsét – három maroshévízi és egy görgényszentimrei –, melyek most a Gyulafehérvári Főegyházmegyei Levéltár pecsétgyűjteményében találhatók.

439/a. Anyakönyvek

1873–1971

1 doboz = 0,03 ifm

1. doboz:

- kitértek anyakönyve 1873–1926
- megtértek anyakönyve 1873–1931
- házassági anyakönyv (másodpéldány) 1921
- bérmlási anyakönyv és visitatio canonica 1835
- bérmlási anyakönyvek 1927, d.n.
- halotti anyakönyv (másodpéldány) 1971
- anyakönyvi bejegyzések piszkozatfüzete d.n.

439/b. Plébániai iktatott iratok

1842–1986

6 doboz = 0,73 ifm

1. doboz: 1842, 1862, 1867, 1869–1870, 1874–1878, 1880–1910
2. doboz: 1911–1920
3. doboz: 1921–1936
4. doboz: 1937–1941, 1943–1960
5. doboz: 1961–1971
6. doboz: 1972–1979, 1982, 1984, 1986

⁶⁶ *Sematizmus 1882.* 139–140; Kovács Zsolt: *Görgényszentimre – Várrom és kastély.* (Erdélyi műemlékek 37) Kolozsvár, 2002. 8, 14.

⁶⁷ Kovács Zsolt: *A Bornemisza-görgényszentimrei kastélya.* In: *Korunk.* XVI(2005)/12. 60–64.

Segédletek

1864–1975

1 doboz = 0,07 ifm

1. doboz:

- püspöki körlevelek iktatókönyve 1864–1866
- iktatókönyv 1898 (78. iktatószámától)–1902 (123. iktatószámig)
- iktatókönyv 1905–1925 (186. iktatószámig)
- iktatókönyv 1927–1936 (170. iktatószámig)
- iktatókönyv 1936 (212. iktatószámától)–1942
- iktatókönyv 1943 (279. iktatószámától)–1956 (10. iktatószámig)
- levéltári iratok jegyzéke 1975

439/c. Házasságügyi iratok

1942–1974

1 doboz = 0,05 ifm

1. doboz: 1942–1956, 1958–1969, 1971–1974

439/d. Gazdasági iratok

1860–1986

3 doboz = 0,38 ifm

1. doboz:

- magtár számadáskönyve 1873–1911; egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1918; királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1927–1934
- fiókmagtár számadáskönyve 1883–1899; pénztárnapló és az egyházközségi alapok kimutatásai 1911–1940
- pénztárnaplók 1904, 1908–1909

2. doboz:

- pénztárnaplók 1936–1948, 1946–1952, 1947, 1950–1958, 1958–1971, 1971–1982
- kiadások osztályozó naplója 1955–1958
- kiadások és bevételek osztályozó naplója 1959–1985
- vagyonbevallási ívek 1934
- egyházi hozzájárulások nyilvántartásai 1953–1957, 1979–1983
- költségvetések, zárszámadások és pénzügyi ellenőrzések jegyzőkönyvei 1957–1986
- fizetési jegyzékek 1971–1978
- templom javításának iratai 1971

3. doboz:

- ingatlan- és adóügyi iratok 1860–1973
- vagyonleltárak 1879, 1896, 1904, 1911, 1931, 1934, 1936, 1939–1941, 1945, 1948–1953, 1957–1958, 1961–1965, 1967, 1978
- vagyonkimutatások 1913–1942, 1944–1945, 1948

439/e. Tematikusan rendezett kötetek**1812–1987****2 doboz = 0,23 ifm**

1. doboz:

- a. kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1812–1853
- b. kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1853–1861
- c. kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1861–1927; egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1921–1936

2. doboz:

- a. kötet: megyegyűlési, egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1873–1918
- b. kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1936–1954
- c. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1955–1960, 1982–1987
- d. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1980–1981

439/f. Tematikusan rendezett iratok**/1730/ 1865–1979****2 doboz+polc = 0,51 ifm**

- Polc: püspöki körlevelek kötetei 1865–1887, 1887–1899, 1898–1909, 1910–1918, 1931–1938

1. doboz:

- püspöki körlevelek 1919–1930, 1939–1948
- 1913-as egyházmegyei zsinat nyomtatványai 1913

2. doboz:

- családlapok 1920-as évek–1950-es évek
- iskolai ügyek iratai 1923–1948 (töredék)
- bérmlási jegyek 1927
- Márton Áron püspökről készült fényképek 1939, d.n.
- a plébánia papjainak névjegyzéke (1730–1941) 1941 után
- miseintenciók könyve 1946–1955
- gyászjelentés-gyűjtemény 1953–1979
- hitoktatás nyilvántartási füzet 1956–1957

439/g. Dr. Börzsei Márton (1914–1979) plébános⁶⁸ személyi hagyatéka**1912–1977****1 doboz = 0,10 ifm**

1. doboz:

⁶⁸ Börzsei Mártont (1914, Mosonszentmiklós–1979, Görgényszentimre) 1941-ben szentelték piarista szerzetes pappá. Latin, görög és magyar szakos tanári diplomát és doktori címet szerzett. 1941–1948 között tanárként működött, 1957–1979 között görgényszentimrei plébános volt. (Lásd a görgényszentimrei római katolikus templomban elhelyezett emléktábla adatait.)

- személyes iratai, levelei, fényképei 1912–1977
- vegyes jegyzetei 1940–1950

440.**A GÖRGÉNYÜVEGCSŰRI PLÉBÁNIA IRATAI****/1778/ 1877–2004****6 doboz = 0,50 ifm**

A báró Bornemisza József által alapított üveghuta körül a 18. század utolsó negyedében kialakult településen a betelepített katolikus mesterek számára 1784-ben épült kápolna. A jelenlegi templom 1880-ban épült. Az egyházközség 1900-ban önállósult, addig Görgényszentimre filiája volt.⁶⁹

A görgényüvegcsűri plébánia levéltára 2008. április 25-én került be Marosvásárhelyre. Munkánkban Nt. Simó Sándor plébános volt segítségünkre. Nagyon kevés iratanyagát nagyon rendezett állapotban találtuk.

440/a. Anyakönyvek**1910–2002****1 doboz = 0,03 ifm**

- 1. doboz: bérmlási anyakönyv 1910–2002; bérmlákozottak indexe 1910, 1920; kimutatás a misealapítványokról 1921–1936

440/b. Plébániai iratok**1877–1990****3 doboz = 0,36 ifm**

- 1. doboz: 1877, 1880, 1884, 1888–1889, 1891–1893, 1895–1896, 1900–1916, 1918–1930
- 2. doboz: 1931–1933, 1935–1969
- 3. doboz: 1970–1990

440/c. Gazdasági iratok**1885–1977****1 doboz = 0,06 ifm**

1. doboz:

- pénztárnapló és adósok nyilvántartó könyve 1885–1925
- kataszteri birtokívek 1906
- vagyonleltárak 1900, 1920, 1952, 1959, 1966–1967, 1977
- vagyonkimutatások 1914–1917, 1926

⁶⁹ *Sematizmus* 1882. 140; *Sematizmus* 1903. 157; *Sematizmus* 2000. 184.

440/d. Tematikusan rendezett kötetek
/1778/ 1925–2004
1 doboz = 0,05 ifm

1. doboz:

- a. kötet: historia domus /1778/ 1925–1927 (fénymásolat)
- b. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1950–2004

445.
A JOBBÁGYFALVI PLÉBÁNIA IRATAI
1859–1982
8 doboz = 0,70 ifm

A középkorban a település egyházi szempontból Nyárádszentmártonhoz tartozott. Az újkorban Székelykál filiája volt. Az 1870-es évekig a falu kúriáinak kápolnáiban tartották a miséket. 1873-ban nagyberivói Bóér Ferenc végrendekezése tette lehetővé önállósulását, amelyre 1875-ben sor is került. A jelenlegi templom 1878-tól épült, de csak 1887-ben szentelte fel Lönhárt Ferenc püspök. Az iskola 1893-ban, a plébánia épülete 1906-ban, az új kántori lakás 1947-ben készült el. 1918–1958 között az egyházközség plébánosa Pálffy János vértanú volt, akit 1958 nyarán hurcoltak el a plébániáról, és a marosvásárhelyi börtönben halt meg november 6-án.⁷⁰

A plébánia levéltárát Bíró Emese szállította be Marosvásárhelyre. Mivel az anyagot korábban a padláson tárolták, ezért fertőtlenítették, azonban szükséges lenne a restaurálása is. A 2006. január 22-ei kiszállásunk alkalmával Nt. Sófalvi János fogadott. Később kiderült, még maradt beszállítanivaló, amit aztán T. Becze Lóránt plébános hozott be a gyűjtőlevéltárba 2008. december 12-én. Ekkor két kötet – a megyegyűlési, egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyvvvel (1881–1917), valamint a historia domusszal (1922–1982) – és néhány leltárral gazdagodott a fond.

445/a. Anyakönyvek
1883–1930
1 doboz = 0,01 ifm

1. doboz: kitértek anyakönyve 1883–1930 (töredék)

445/b. Plébániai iktatott iratok
1875–1964
3 doboz = 0,39 ifm

1. doboz: 1875–1900
2. doboz: 1901–1920

⁷⁰ Dénes-Mák László: *A jobbágyfalvi római katolikus egyházközség története*. Orosháza, 2008. 29–49; *Plébaniatörténetek* 2009. 207–215; Jakubinyi György: *A Szentek nyomában Erdélyben*. Gyulafehérvár, 2005. 118–119.

3. doboz: 1921–1958, 1960, 1964

Segédletek
1885–1949
1 doboz = 0,07 ifm

1. doboz:

- a. kötet: iktatókönyv 1885 (61. iktatószámtól)–1895 (162. iktatószámig)
- b. kötet: iktatókönyv 1896 (47. iktatószámtól)–1904 (118. iktatószámig)
- c. kötet: iktatókönyv 1909–1949 (39. iktatószámig)

445/c. Gazdasági iratok
1880–1967
1 doboz = 0,04 ifm

1. doboz:

- pénztárnaplók 1950–1958, 1959–1967
- vagyonleltárak 1880, 1905, 1918
- gazdasági épület újraképzésének iratai 1966

445/d. Tematikusan rendezett kötetek
1859–1982
1 doboz = 0,09 ifm

1. doboz:

- a. kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1859–1862 (töredék)
- b. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1893–1948
- c. kötet: megyegyűlési, egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1881–1917
- d. kötet: historia domus 1922–1982

445/e. Tematikusan rendezett iratok
1869–1890
1 doboz = 0,10 ifm

1. doboz:

- püspöki körlevelek 1869–1890
- jegyzetek, elmékedések d.n.

446.
A JOBBÁGYTELKI PLÉBÁNIA IRATAI
1759–1999
11 doboz = 1,11 ifm

A településen 1642-ben épített, Szent Lőrincnek szentelt fakápolna állt, amelyet az új

templom építéskor eladtak a jobbágyfalvi görög katolikusoknak. 1764-ben a filia Székelyhodostól való különválását kérelmezte, de a plébánia rangot csak 1781-ben nyerte el. Ezt megelőzően a mikházi ferencesek missziós területe volt. Kisboldogasszony titulusú templomát 1778-ban építették, 1982-ben lebontották, és új, tágasabb templomot emeltek helyette, csak a régi tornyot őrizték meg. Plébániaépület 1902-ben, iskola 1876-ban épült, ez utóbbit 1910-ben megnagyobbították.⁷¹

Jobbágytelkéről T. Mihály József plébános szolgálati idejében, 2008. április 29-én gyűjtöttük be az egyházközségi levéltárat. A hittanterem szekrényében toronyba rakott anyagból válogattuk ki az iratokat. A plébánia historia domusa digitalizált formában kutatható a levéltárban. Kötetet nem gyűjtöttünk be, ezek nagy valószínűséggel még a plébánián találhatóak.

446/a. Anyakönyvek
1969–1995

1 doboz = 0,01 ifm

1. doboz: anyakönyvi bejegyzések pizskozatfüzete 1969–1995

446/b. Plébániai iktatott iratok
1759–1993

3 doboz = 0,36 ifm

1. doboz: 1759, 1796, 1807, 1839, 1845, 1867–1868, 1884, 1893–1894, 1896, 1898, 1900–1910, 1914, 1916–1917, 1922, 1924, 1926–1961, 1963–1970
2. doboz: 1971–1980
3. doboz: 1981–1993

Segédletek
1876–1979

1 doboz = 0,07 ifm

1. doboz:
 - iktatókönyv 1876–1894 (55. iktatószámig)
 - iktatókönyv 1894 (57. iktatószámtól)–1904
 - iktatókönyv 1905–1916, 1925–1926 (100. iktatószámig)
 - iktatókönyv 1921 (31. iktatószámtól)–1922 (54. iktatószámig), 1926 (101. iktatószámtól)–1938 (75. iktatószámig)
 - iktatókönyv 1938 (76. iktatószámtól)–1943 (608. iktatószámig)
 - iktatókönyv 1944–1976
 - levéltári iratok jegyzéke 1979

⁷¹ *Sematizmus* 1882. 140–141; P. György József: *i.m.* 406; *Erdélyi római katolikus egyházlátogatási jegyzőkönyvek és okmányok*. 17; *Plébaniatörténetek* 2009. 216–217.

446/c. Házasságügyi iratok
1941–1999

1 doboz = 0,10 ifm

1. doboz: 1941–1942, 1944, 1946–1999

446/d. Gazdasági iratok
1839–1999

3 doboz = 0,39 ifm

1. doboz:
 - alapítványi iratok 1839–1969
 - adólisták 1856–1858, 1877–1878, 1885
 - ingatlanügyi iratok 1898–1999
 - vagyonleltárak 1904, 1960, 1971–1972, 1977–1979, 1981–1982
 - egyházközségi alapok kimutatásai 1906–1907, 1910–1915
 - pénztárnaplók 1907–1934, 1961–1994
 - biztosítási és államadóssági kötvények 1917–1946
2. doboz:
 - egyházi épületek építési, javítási és felszerelési iratai, tervrajzai 1860–1973
 - templom újjáépítésének, felújításának iratai 1981–1982
3. doboz:
 - adósok nyilvántartása 1931–1943
 - postakönyv 1942–1944
 - erdőkönyv 1943–1944
 - önkéntes adományok kimutatásai 1961–1972
 - fizetési jegyzékek 1976–1996

446/e. Iskolaügyi iratok
1912–1949

1 doboz = 0,03 ifm

1. doboz: iskolaügyi iratok 1912–1913, 1917–1949

446/f. Tematikusan rendezett iratok
1856–1992

1 doboz = 0,15 ifm

1. doboz:
 - püspöki rendeletek 1865–1983
 - Márton Áron püspök körlevelei és beszédei 1939–1948
 - vegyes jegyzetek, nyomtatványok 1856–1962
 - fényképek 1918–1956 (3 darab)
 - családkönyv 1927–1978
 - hirdetőkönyvek 1967–1991, 1972–1986

- halotti bizonylatok 1976–1983
- lelkipásztori jelentések 1982–1989
- gyászjelentés-gyűjtemény 1991–1992

452.
A LŐRINCFAI FILIA IRATAI
1994
1 doboz = 0,01 ifm

Lőrincfalva Nyárádtő filiája.

1. doboz: asztalosműhely villanyhálózatának tanulmánya 1994

453.
A MAROSJÁRAI PLÉBÁNIA IRATAI
1869–1989
11 doboz = 0,85 ifm

Marosjára 1918-ig a székelykálai római katolikus egyházközség filiája volt. A 18. század közepén a Baranyai családnál stefaniták működtek. A család későbbi eladósodott leszármazottjának, Baranyai Bélának a földbirtokát 1903-ban Szabó György nagyernyei esperes-plébános püspöki kölcsönrel megváltotta. Egy részét eladta, amelyből megadta a püspöktől kért kölcsönt és Baranyait haláláig gondozta. A birtok másik részét megtartotta az egyháznak. 1918-ban meghalt Baranyai Béla földbirtokos, a régi kápolna helyett megépült az új templom, és a falu katolikus hívei helyben lakó plébánost kaptak, aki ellátta Gernyeszeg, Kisillye, Körtvélyfája és Magyarpéterlaka filiák lelki gondozását is. 1929-ben elkészült az új plébánia épülete. A katolikus hívek számának állandó növekedésével már a 19. század végén iskola működött a faluban, előbb egy vályogházban, majd egy új iskola-épületben.⁷²

2005 előtt Bíró Emese gyűjtött be Marosjáráról levéltári anyagot. Újabb leltározási munkára 2011. március 26-án került sor, T. Pálcau Augustin plébános felkérésére. A plébánia egyik szobájában őrzött anyagot a plébános 2014. április 29-én szállította be a Marosvásárhelyi Gyűjtőlevéltárba.

453/a. Anyakönyvek
1918–1968
1 doboz = 0,01 ifm

1. doboz:
 - a. kötet: kitértek anyakönyve 1918–1939; megtértek anyakönyve 1964–1968
 - b. kötet: vegyes házasságok anyakönyve 1918–1920
 - c. kötet: bérmlási anyakönyv 1934

⁷² P. György József: *i.m.* 416; *Plébaniatörténetek* 2009. 218–225.

453/b. Plébániai iratok
1904–1989
4 doboz = 0,42 ifm

1. doboz: 1904–1906, 1909–1913, 1915–1922, 1925–1949
2. doboz: 1950–1970
3. doboz: 1971–1979
4. doboz: 1980–1989

Segédletek
1918–1968
1 doboz = 0,04 ifm

1. doboz:
 - a. kötet: iktatókönyv 1918–1931; egyházközségi alapok pénztárnaplója 1931
 - b. kötet: iktatókönyv 1932–1933 (66. iktatószámig)
 - c. kötet: iktatókönyv 1933–1941
 - d. kötet: iktatókönyv 1942–1968

453/c. Házasságügyi iratok
1918–1980
1 doboz = 0,10 ifm

1. doboz: 1918–1980 (hiányzik: 1921–1924, 1926, 1978)

453/d. Gazdasági iratok
1869–1989
1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:
 - számadáskönyv 1869
 - vagyonleltárak 1876, 1918, 1939, 1945, 1948–1953, 1958, 1963–1973, 1977–1979
 - kataszteri birtokívek és tulajdonlapok 1898, 1939, d.n.
 - Baranyai-féle alap iratai 1894–1926
 - Baranyai-féle alap számadásai 1903–1905
 - Baranyai-féle alap kimutatásai 1907–1917
 - Baranyai-féle alap pénztárkönyve 1918–1921
 - egyházközségi alapok kimutatásai 1917–1929, 1932
 - vagyonkimutatások 1912–1917, 1921, 1925, 1927–1948
 - biztosítási iratok 1906–1946
 - nyugták 1905–1954
 - költségvetések és zárszámadások 1934–1989
 - pénztárnaplók 1953, 1954, 1955–1968, 1969–1984

453/e. Iskolaügyi iratok**1903–1948****1 doboz = 0,06 ifm**

1. doboz:

- iskolaszéki iktatott iratok 1903, 1918, 1921, 1927, 1929–1948 (töredék)
- elemi iskola költségvetései 1923–1927, 1935–1936, 1938–1940

453/f. Tematikusan rendezett kötetek**1929–1942****1 doboz = 0,01 ifm**

1. doboz: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1929–1942

453/g. Tematikusan rendezett iratok**1927–1980****1 doboz = 0,08 ifm**

1. doboz:

- püspöki körlevelek 1927–1938, 1946–1947
- vegyes anyakönyvi kivonatok 1931–1947
- vallásváltoztatási nyilatkozatok, bizonylatok 1939–1977
- halotti bizonylatok 1951–1966
- családkönyv és egyházi hozzájárulások nyilvántartása 1971–1980

454.**A MAROSKERESZTÚRI FILIA IRATAI****1969–1988****1 doboz = 0,04 ifm**

1942 előtt Marosvásárhely filiája volt, majd a helyi lelkésziséggé, 1981-től pedig plébániává váló Nyárádtő leányegyháza lett. 1973-tól kápolnáját magánházban alakították ki, melyet 1987-ben váltott fel templom.⁷³

1. doboz: egyházi épületek felújításának, bővítésének stb. iratai 1969–1988

⁷³ Léstyán Ferenc: *Marosvásárhely katolikus múltja*. In: *Marosvásárhely történetéből*. I. Szerk.: Pál-Antal Sándor – Szabó Miklós. Marosvásárhely, 1999. 171; Léstyán Ferenc: *Marosvásárhely katolikus egyháza a kommunista elnyomás idején 1948–1990*. Kolozsvár, 2007. 22.

456.**A MAROSI FŐESPERESSÉG****ÉS A MAROSVÁSÁRHELYI KERESZTELŐ SZENT JÁNOS PLÉBÁNIA (MAROSVÁSÁRHELY I.) IRATAI****1702–napjainkig****138 doboz+polc+iroda = 21,76 ifm****A marosi főesperesség**

A Maros-vidék középkori egyházzervezetéről a 13. század közepétől vannak szóróványos adatok. 1235-ben említik először a telegdi főesperest. A terület egyházilag a 14. század harmincas éveiben a telegdi főesperességhez tartozott, amely három egyházi vidékre, districtusra tagolódott (marosi, csiki, erdőháti). Ebből az időből név szerint Romanus alesperes ismert, aki Székelyvásárhely plébánosa is volt. A marosi districtushoz 50 plébánia tartozott, majd a reformáció idejére ezek száma elérte a 60–70-et. A reformáció következtében a telegdi főesperesség eltűnt.⁷⁴

Szalinai István OFM erdélyi vikárius 1638-as vizitációjáról írt, Rómába küldött jelentésében 4 marosszéki plébániáról és 1 plébánosról adott hírt. Damokos Kázmér obszerváns ferences szerzetes 1671-es hitéleti jelentésében többek között arról számolt be a római Hitterjesztés Szent Kongregációjának, hogy Marosszéken 1 világi pap, 2 licenciátus és ferences szerzetesek szolgálnak. Marosszéken 1716 előtt Nyárádköszvényesen és Székelyhodoson ismertek név szerint világi papok.⁷⁵

A marosi districtus újjáéledése a 18. század húszas éveiben következett be. 1731-ben Mártonffi András archidiaconus már az újjászervezett Marosszéki főesperesség plébániáit vizitálta.⁷⁶

Az 1761-es egyházmegyei összeírás a marosszéki főesperesi kerületben kilenc plébániát – Marosszentgyörgy, Marosvásárhely, Mezősámsond, Nagyernye, Nyárádköszvényes, Székelyhodos, Székelykál, Szentháromság, Szováta – említ. Görgény és Szászrégen ekkor a tordai főesperesi kerülethez tartozott.⁷⁷ Az egyházmegye első, 1782-es nyomtatott sematizmusa szerint a marosi kerületet 15 egyházközség alkotta: Jobbágytelke, Makfalva, Marosszentgyörgy, Marosvásárhely, Mezősámsond, Nagyernye, Náznánfalva, Nyárádköszvényes, Nyárádtő, Szászrégen, Szentháromság, Szováta, Székelybő, Székelyhodos és Székelykál.⁷⁸ 1882-ben a marosi kerület 20, míg 2000-ben 28 plébániát foglalt magába.⁷⁹

A 20. század folyamán, az elsősorban ügyviteli szempontból fontos adminisztratív változások mellett, a második bécsi döntés után történt jelentősebb átszervezés a kerületben. 1940-ben Márton Áron püspök a küllői kerület magyarországi plébániáit ideiglenesen a marosi kerülethez csatolta. Rendeletét számos átcsoportosítás követte. Az egyházmegye

⁷⁴ Pál-Antal Sándor: *Maros-széki intézmények és pecsétjeik a XVI. századtól 1867-ig*. Marosvásárhely, 2004. 142–143.

⁷⁵ Ferenci Sándor: *Világi papok Erdélyben a számadatok tükrében (1556–1716)*. In: *Studia Theologica Transsylvaniensia*. XII(2009)/2. 248, 252–253, 256.

⁷⁶ Pál-Antal Sándor: *i.m.* 143.

⁷⁷ Báth János: *i.m.* 12, 15.

⁷⁸ *Sematizmus 1782*. 21–22.

⁷⁹ *Sematizmus 1882*. 136–152; *Sematizmus 2000*. 179–205.

újraregisztálására 1945-ben került sor. Márton Áron püspök letartóztatása után, a békepapi akciókkal párhuzamosan az állami hatóságok elkezdtek az egyházmegye adminisztratív átszervezését is. Az új adminisztratív határok 1951 júliusától léptek érvénybe. Ezek megalkotásánál nem vették figyelembe az egyház javaslatait, így került a marosvásárhelyi esperességhez a dicsőszentmártoni, erdőszentgyörgyi, marosludasi és marosvásárhelyi rajonok összes plébániája. A rajonok megszüntetése után a mai formában szerveződtek újra a kerületek.⁸⁰

A marosvásárhelyi római katolikus egyházközség

A marosvásárhelyi római katolikus egyházközség megalakulása valamikor a 12. század végére vagy a 13. század elejére tehető. Romanus alesperes-plébános a pápai tizedjegyzék szerint a legtöbb adót fizette Székelyföldön. A középkori plébánia több papja és káplánja ismert, azonban a vidék e legnépesebb gyülekezetére vonatkozó adatok ebben a korban szórványosak. Az egyházközség Szent Miklós tiszteletére szentelt temploma a hitújítás után elpusztult.

A konventuális minorita szerzeteshez tartozó ferencesek a 14. század elején telepedtek meg Marosvásárhelyen, kolostort, majd a 14. század utolsó harmadában és a 15. század első felében templomot építettek maguknak. A Boldogságos Szűz tiszteletére szentelt épület tornyát a 15. században emelték. Az épületegyüttest 1446-ban Hunyadi János kormányzó átadta a rend obszerváns ágának, akik 1556-ig, a reformációig birtokolták azt. A középkorban jelen voltak Vásárhelyen a leánynevelő apácák, a beginák, valamint a beteget gondozó ferences apácák, a Szentlélek-rendi testvérek is.

A 16. század közepén elterjedt hitújítás következtében a katolikus egyházközség megszűnt, a ferences kolostort iskolává alakították át. A katolikus egyházi élet 1702-ben indult újra, amikor jezsuita szerzetesek telepedtek le a városban. Előbb Boér Simon fogarasi főkapitány házában miséztek, majd fakápolnát építettek. 1727-ben Antalffy János püspök engedélyt adott a gyülekezet plébániaként való megszervezésére. 1728-ban letették a jelenlegi plébániatemplom alapkövét, melyet 1750-ben szentelt fel báró Sztoyka Zsigmond Antal püspök. A jezsuiták 1773-ig vezették a plébániát, működtették az elemi és a középiskolát. 1797-től egyházmegyes papok látták el a szolgálatot. A 18. század első felében visszatértek a városba a Ferenc-rendi szerzetesek is.

A 19. század plébánosai közül Horváth Pál újjászervezte az egyháztanácsot, úgy, hogy az a társadalom különböző osztályait képviselje. Veszely Károly a leányiskola ügyének megoldásába kezdett, de ez csak utódának, Kovács Ferencnek sikerült. Az 1890-es évek elején felépült leányiskolában a mallersdorfi ferences nővérek tanítottak egészen az 1948-as államosításig. Karácson Márton 1875-től kezdődő jelentős tanári–nevelői munkássága alatt vált nyolcosztályos főgimnáziummá a hatosztályos csonka főgimnázium. Fenntartója, az Erdélyi Római Katolikus Státus a 20. század elején új épületet és internátust építtetett az intézménynek. Karácson Márton 1899-ben Kovács Ferenc bártfai apát, pápai prelátus, marosi főesperes örökébe lépett. Plébánosként a hitélet megújításán, a leányiskola fejlesztésén fáradozott. A plébániát nyomasztó anyagi terhek hordozásában számtalanszor kivette a részét. A 20. század elején, plébánossága idején fejeződtek be a templom rest-

⁸⁰ Lásd részletesen Tamási Zsolt: *Az esperesi kerületek a püspöki rendeletek tükrében*. In: *A maros-küküllői főesperesi kerület plébániáinak története 1900-tól 1989-ig*. Szerk.: Barabás Kisanna – Tamási Zsolt. Kolozsvár, 2009. 12–16.

aurálási munkálatai. Utóda Jaross Béla kitartással, odaadó munkával dolgozott a hitélet megújításán, az oktatás ügyén. Megalapította és irányította a helyi Mária Kongregációt, egy ideig vezette az Oltáregyletet, később felvigyázta az egyesületi tevékenységet. Plébánosként újjászervezte az első világháború alatt tönkrement plébániát, küzdött az iskolákért, intézményekért. A békepapi mozgalom idején, az 1950-es évek elején lecserélték, megalázták. Márton Áron püspök szabadulása után került vissza az esperesség és a plébánia élére 1959-ben bekövetkezett haláláig.

1959–1992 között Lestyán Ferenc főesperes-plébános vezette az egyházközséget. A város rohamos növekedésének köszönhetően a hívek száma egyre nőtt, szükségessé vált az egyházi intézményhálózat átszervezése és bővítése, új templomok és plébániák létesítése. 1968-ban az egyház beleegyezett a főtéri ferences kolostor és templom lebontásába, és helyette a Szabadság utcai negyedben második plébánia létrehozásába. A következő évtizedek nagy eredménye a város negyedeiben megvásárolt magánházak számára megszerzett misézési engedélyek voltak. Így imaházak létesültek a Hidegvölgyben, a Kövesdombon, a Tudor negyedben, Meggyesfalván és Remeteszegen. 1990-ben sikerült elintézni, hogy mindenik kápolna, mint plébánia kapjon működési engedélyt, a szükséges állások előirányzásával együtt. 1992 után – a Hidegvölgy kivételével – a lakónegyedekben önálló plébániák létesültek.

1973-ban egy emeletes épületet építettek a plébánia keleti részéhez, 1985-ben pedig a templom mögé épült újabb emeletes épület, amelyben két hittanterem és két garázs is helyet kapott. Erre 1998-ban ráépítettek még egy emeletet. Csató Béla főesperes-plébános idejében Deus Providebit Tanulmányi Ház épült a plébánia udvarán.⁸¹

Az egyházközség levéltárát többször költöztették, leltározták, rendszerezték, sok esetben megnehezítve a későbbi kutatást. Így a főesperességi és a plébániai anyag jelenleg az iratok szálsankénti átnézésével kutatható, a korabeli segédletek segítségnyújtása elenyésző, csak irányító jellegű. Az anyagban megtalálhatóak a város legfontosabb filiáira – Maroskeresztúr, Meggyesfalva, Nyárádtó, Názánfalva, Remeteszeg – vonatkozó iratok is. A filiák

⁸¹ A marosvásárhelyi római katolikus egyházközség történetét számos tanulmány és könyv ismerteti: Lestyán Ferenc: *Marosvásárhely katolikus múltja*. In: *Marosvásárhely történetéből*. I. Szerk.: Pál-Antal Sándor – Szabó Miklós. Marosvásárhely, 1999. 157–190; Marton József: *A marosvásárhelyi katolikus egyházközség története*. In: *Millenniumi megemlékezés (Marosvásárhely 2000. IV. 7–8.)*. Szerk.: Finna Géza. Marosvásárhely, 2001. 198–218; Pál-Antal Sándor: *A marosvásárhelyi római katolikus élet évszázadai*. In: Pál-Antal Sándor: *A Székelyföld és városai. Történelmi tanulmányok és közlemények*. Marosvásárhely, 2003. 107–120. (Korábban megjelent: *A marosvásárhelyi Keresztelő Szent János Plébánia*. /ismertető/ Szerk.: Markó Enikő. Marosvásárhely, 2000. 1–18.); Pál-Antal Sándor: *Maros-széki intézmények és pecsétjeik a XVI. századtól 1867-ig*. Marosvásárhely, 2004. 99–107, 149–155; Lestyán Ferenc: *Marosvásárhely katolikus egyháza a kommunista elnyomás idején 1948–1990*. Kolozsvár, 2007; Pál-Antal Sándor: *Marosvásárhely története*. I. *A kezdetektől 1848-ig*. Marosvásárhely, 2009. 35–40, 107, 194–198, 274–275; Barabás Kisanna: *A marosvásárhelyi római katolikus egyházközség története 1900–1944 között*. In: *A maros-küküllői főesperesi kerület plébániáinak története 1900-tól 1989-ig*. Szerk.: Barabás Kisanna – Tamási Zsolt. Kolozsvár, 2009. 107–162; Tamási Zsolt-József: *Jaross Béla, Marosvásárhelyi apátplébánosa*. In: *Teremtő életek. Marosvásárhelyi személyiségek. Tanulmányok*. Szerk.: Pál-Antal Sándor – Simon Zsolt. Marosvásárhely, 2011. 277–303; *Erdély süveg nélküli püspöke*. Msgr. Lestyán Ferenc Marosvásárhelyi biciklis papja. Emlékkönyv Lestyán Ferenc születésének 100. évfordulójára. Szerk.: Tamási Zsolt. Marosvásárhely, 2013.

A templomról írt tanulmányok közül: Márton Judit: *A Keresztelő Szent János plébániatemplom története*. In: *A marosvásárhelyi Keresztelő Szent János Plébánia*. /ismertető/ Szerk.: Markó Enikő. Marosvásárhely, 2000. 18–30; Lángi József – Mihály Ferenc: *i.m.* 78–81.

közül kiemeljük a jezsuita és ferences pasztorációnak köszönhetően létrejött, fontos 18. századi náznánfalvi egyházközséget. Nagyboldogasszony tiszteletére szentelt kápolnája, mely 1743–1746 között épült, erdélyi viszonylatban páratlan alaprajzi elrendezést, egyedi barokk tömeg- és térformálást mutat.⁸²

A marosvásárhelyi főesperesség és plébánia államosított, latin és magyar nyelvű iratai a Román Nemzeti Levéltár Maros Megyei Hivatalában a 10-es fondszám alatt szerepelnek. Többek között itt őrzik az egyházközségi konzisztórium protokollumait (1812–1819), valamint a marosi főesperesség bírósági jegyzőkönyveit (1751–1779). Az 1701–1918 évkörű fondban fellelhetők Búzásbesenyő, Kerelőszentpál, Marosugra, Náznánfalva és Nyárad-remete egyházközségeire vonatkozó levéltári egységek is.⁸³

456/a. Anyakönyvek
1770-es évek–napjainkig
Irodai használatban
2,50 ifm

Keresztelési anyakönyvek:

1. kötet: 1898–1910
2. kötet: 1911–1923
3. kötet: 1924–1932
4. kötet: 1933–1943
5. kötet: 1944–1952
6. kötet: 1953–1961
7. kötet: 1962–1969
8. kötet: 1969–1975
9. kötet: 1975–1982
10. kötet: 1982–1992
11. kötet: 1992–

Keresztelttek indexei:

1. kötet: 1898–1910
2. kötet: 1911–1922
3. kötet: 1920–1935
4. kötet: 1936–1969
5. kötet: 1970–1994
6. kötet: 1995–

Keresztelések előjegyzési könyvei:

1. kötet: 1959–1964
2. kötet: 1964–1968
3. kötet: 1968–1970

⁸² Nagy Gergely Domonkos: *Erdély centrális barokk templomai. Egy műemlékfelmérés tanulságai*. In: *Colligite fragmenta! – örökségvédelem Erdélyben*. Szerk.: N. Kis Tímea. Budapest, 2009. 91–92; Márton Judit – Barabás Kisanna: *Náznánfalva/Nazna, római katolikus kápolna*. In: *Közös tér – Közös örökség. A Kárpát-medence megújuló épített öröksége*. Szerk.: S. Sebestyén József. Budapest, 2013. 125–127.

⁸³ *Az 1918/1919 előtti Erdélyre vonatkozó fondok és gyűjtemények jegyzékei*. 156–157.

4. kötet: 1970–1974

5. kötet: 1974–1976

6. kötet: 1976–1978

7. kötet: 1981–1984

8. kötet: 1984–1989

9. kötet: 1989–1991

10. kötet: 2000–2012

11. kötet: 2012–

Elsőáldozók anyakönyve: 2004–

Elsőáldozók listái: 2004–

Bérmálási anyakönyvek:

1. kötet: 1853, 1859, 1866, 1874, 1875, 1898–1920

2. kötet: 1920–1968

3. kötet: 1968–1983

4. kötet: 1983–

Bérmálkozók indexei: d.n., 1986–1992

Házassági anyakönyvek:

1. kötet: 1928–1946

2. kötet: 1947–1956

3. kötet: 1957–1968

4. kötet: 1969–1976

5. kötet: 1976–1982

6. kötet: 1983–1989

7. kötet: 1989–2008

8. kötet: 2009–

Házasultak indexe: 1770-es évek–1825, 1857–1891

Érvénytelen házasságok anyakönyve:

1. kötet: 1918–1933

2. kötet: 1941–1947

Halotti anyakönyvek:

1. kötet: 1916–1932

2. kötet: 1933–1940

3. kötet: 1941–1946

4. kötet: 1947–1953

5. kötet: 1954–1969

6. kötet: 1970–1982

7. kötet: 1982–1990

8. kötet: 1990–2003

9. kötet: 2004–

Halotti anyakönyvek indexei:

1. kötet: 1916–1969

2. kötet: 1970–

Temetések előjegyzési könyve: 1998–2005

Megtértek és kitértek anyakönyvei:

1. kötet: görög katolikus szertartásról a latinra áttértek anyakönyve 1940–1944;

megtértek anyakönyve 1921–1968; kitértek anyakönyve 1921–1968
2. kötet: megtértek anyakönyve 1969–; kitértek anyakönyve 1970–

456/b. Főesperességi és plébániai iktatott iratok

1750–napjainkig

40 doboz + iroda = 4,82 ifm

Főesperességi és plébániai iktatott iratok:

1. doboz: 1750, 1778, 1780, 1786–1788, 1791, 1798, 1801, 1803–1804, 1806, 1810–1812, 1817–1818, 1820–1824, 1826–1829, 1831–1835, 1838–1840, 1843–1869
2. doboz: 1870–1885, 1888–1898
3. doboz: 1899–1908
4. doboz: 1909–1919
5. doboz: 1920–1928
6. doboz: 1929–1935
7. doboz: 1936–1941
8. doboz: 1942–1946
9. doboz: 1947–1952
10. doboz: 1953
11. doboz: 1954
12. doboz: 1955–1956
13. doboz: 1957–1958
14. doboz: 1959–1961
15. doboz: 1962–1964
16. doboz: 1965–1967
17. doboz: 1968–1969
18. doboz: 1970–1971
19. doboz: 1972–1973
20. doboz: 1974–1975
21. doboz: 1976–1977
22. doboz: 1978–1979
23. doboz: 1980–1981
24. doboz: 1982–1983
25. doboz: 1984–1985
26. doboz: 1986–1987
27. doboz: 1988–1989
28. doboz: 1990
29. doboz: 1990–1991
30. doboz: 1992
31. doboz: 1993

Plébániai iktatott iratok:

32. doboz: 1994
33. doboz: 1995–1996
34. doboz: 1997
35. doboz: 1998

36. doboz: 1999

37. doboz: 2000

38. doboz: 2001

39. doboz: 2002

40. doboz: 2003

Irodai használatban: 2004-től napjainkig

Segédletek

1854–napjainkig

2 doboz+polc+iroda = 0,92 ifm

Főesperességi és plébániai iktatókönyvek:

1. doboz:
 1. kötet: iktatókönyv 1854 (1. iktatószámától)–1857 (384. iktatószámig)
2. kötet: iktatókönyv 1866 (54. iktatószámától)–1867 (94. iktatószámig)
3. kötet: iktatókönyv 1869 (58. iktatószámától)–1870 (87. iktatószámig)
4. kötet: iktatókönyv 1870 (88. iktatószámától)–1871
5. kötet: iktatókönyv 1872–1873
6. kötet: iktatókönyv 1874

Polc:

7. kötet: iktatókönyv 1875–1884
8. kötet: iktatókönyv 1885–1890
9. kötet: iktatókönyv 1891–1897
 1. doboz:
 10. kötet: iktatókönyv 1898 (587. iktatószámig)
 11. kötet: iktatókönyv 1898 (589. iktatószámától)–1900 (90. iktatószámig)
 12. kötet: iktatókönyv 1900 (91. iktatószámától)–1901 (282. iktatószámig)
 13. kötet: iktatókönyv 1901 (283. iktatószámától)–1902 (308. iktatószámig)
 14. kötet: iktatókönyv 1902 (309. iktatószámától)–1903 (104. iktatószámig)

Polc:

15. kötet: iktatókönyv 1906–1910 (7. iktatószámig)
16. kötet: iktatókönyv 1910 (1. iktatószámától)–1915 (420. iktatószámig)
17. kötet: iktatókönyv 1915 (421. iktatószámától)–1919

Főesperességi iktatókönyvek:

18. kötet: iktatókönyv 1920–1923
19. kötet: iktatókönyv 1924–1926 (251. iktatószámig)
20. kötet: iktatókönyv 1926 (252. iktatószámától)–1929
21. kötet: iktatókönyv 1930–1931 (121. iktatószámig)
22. kötet: iktatókönyv 1934–1936
23. kötet: iktatókönyv 1937
24. kötet: iktatókönyv 1941–1943
25. kötet: iktatókönyv 1944–1946
26. kötet: iktatókönyv 1947
27. kötet: iktatókönyv 1948–1949

- 28.kötet: iktatókönyv 1950–1951
 29.kötet: iktatókönyv 1952
 30.kötet: iktatókönyv 1953–1954 (76. iktatószámig)
 31.kötet: iktatókönyv 1954 (77. iktatószámtól)–1955
 32.kötet: iktatókönyv 1955 (1. iktatószámtól–45. iktatószámig)–1956–1958 (176. iktatószámig)
 33.kötet: iktatókönyv 1959 (132. iktatószámtól)–1970 (195. iktatószámig)
 34.kötet: iktatókönyv 1970 (196. iktatószámtól)–1976
 35.kötet: iktatókönyv 1977–1985

Irodai használatban:

- 36.kötet: iktatókönyv 1986–2001 (62. iktatószámig)
 37.kötet: iktatókönyv 2001 (63. iktatószámtól)–2008 (118. iktatószámig)
 38.kötet: iktatókönyv 2008 (119. iktatószámtól)–2011 (367. iktatószámig)
 39.kötet: iktatókönyv 2011 (368. iktatószámtól)–2014 (248. iktatószámig)
 40.kötet: iktatókönyv 2014 (249. iktatószámtól)–

Polc:

Plébániai iktatókönyvek:

- 41.kötet: iktatókönyv 1920–1922
 42.kötet: iktatókönyv 1923–1928 (114. iktatószámig)
 43.kötet: iktatókönyv 1928 (115. iktatószámtól)–1930 (79. iktatószámig)
 44.kötet: iktatókönyv 1930 (80. iktatószámtól)–1934 (5. iktatószámig)
 45.kötet: iktatókönyv 1934 (1. iktatószámtól)–1937 (119. iktatószámig)
 46.kötet: iktatókönyv 1937 (120. iktatószámtól)–1939 (575. iktatószámig)
 47.kötet: iktatókönyv 1939 (531. iktatószámtól)–1940 (185. iktatószámig)
 48.kötet: iktatókönyv 1940 (165. iktatószámtól)–1944 (206. iktatószámig)
 49.kötet: iktatókönyv 1942–1952 (2. iktatószámig)
 50.kötet: iktatókönyv 1954 (140. iktatószámtól)–1961; számadáskönyv 1949
 51.kötet: iktatókönyv 1962–1973
 52.kötet: iktatókönyv 1974–1982 (178. iktatószámig)
 53.kötet: iktatókönyv 1982 (179. iktatószámtól)–1991 (376. iktatószámig)
 54.kötet: iktatókönyv 1991 (377. iktatószámtól)–1996 (270. iktatószámig)

Irodai használatban:

- 55.kötet: iktatókönyv 1996 (271. iktatószámtól)–

Polc:

Plébánosi levelezés iktatókönyve:

- 56.kötet: iktatókönyv 1930–1933

Mutatókönyv:

- 57.kötet: tárgymutató 1916–1990

Levéltári rendezés iratai:

2. doboz:

- levéltári iratok jegyzékei 1976
- levéltári iratok jegyzékei 1994 után

456/c. Házasságügyi iratok
1892–napjainkig
25 doboz+iroda = 3,25 ifm

1. doboz: 1892, 1897–1905
2. doboz: 1906–1912
3. doboz: 1913–1920
4. doboz: 1921–1929
5. doboz: 1930–1938
6. doboz: 1939–1943
7. doboz: 1944–1948
8. doboz: 1949–1952
9. doboz: 1953–1956
10. doboz: 1957–1959
11. doboz: 1960–1963
12. doboz: 1964–1967
13. doboz: 1968–1969
14. doboz: 1970–1971
15. doboz: 1972–1973
16. doboz: 1974–1975
17. doboz: 1976–1977
18. doboz: 1978–1979
19. doboz: 1980–1981
20. doboz: 1982–1983
21. doboz: 1984–1985
22. doboz: 1986–1987
23. doboz: 1988–1989
24. doboz: 1990–1992
25. doboz: 1993–1997

Irodai használatban: 1998–

456/d. Gazdasági iratok
1773–2009

18 doboz+polc = 2,60 ifm

1. doboz: gazdasági, pénzügyi iratok 1773–1900
2. doboz:
 - számadáskönyv 1866–1913
 - alapítványok számadáskönyve 1892–1909; kimutatások a misealapítványokról 1919, 1956
 - telekkönyvi ügyek iratai: telekkönyvi kivonatok, térképek, birtoklapok stb. 1918–2009
 - egyházi adózás könyve 1923–1924
 - erdőikkel kapcsolatos iratok 1932–1943

3. doboz: pénztárnaplók 1942–1949, 1942–1947, 1950, 1950–1954, 1955–1959, 1959–1960, 1961–1962, 1962–1964, 1964–1965, 1966–1967, 1967–1968, 1968–1969, 1970–1972, 1973, 1974, 1975, 1975–1976, 1977, 1978, 1979, 1980, 1980–1981, 1981–1982, 1982, 1983, 1983–1984, 1984, 1985, 1985–1986, 1986, 1987, 1987–1988, 1988

Polc:

- egyházadó-könyv (1–2100) 1940–1943
- egyházadó-könyv (1–1900) 1948–1951
- egyházadó-könyv (2001–3951) 1948–1951
- egyházadó-könyv (1–1150) 1952–1955
- egyházadó-könyv (1151–2519) 1952–1955
- egyházadó-könyv (1–1000) 1956–1965
- egyházadó-könyv (1001–2000) 1956–1965
- egyházadó-könyv (2001–2990) 1956–1965
- egyházadó-könyv (3001–4000) 1957–1965
- egyházadó-könyv (4001–4718) 1958–1965

4. doboz:

- egyházadó-fizetők indexei 1950–1960-as évek
- egyházadó összesített kimutatásai 1984–1988, 1989–1991, 1992–1993, 1994–1998

5. doboz:

- vagyonleltárak 1896–1988
- főesperességi vagyonleltár d.n.
- vagyonkimutatások (filiák is) 1906, 1918–1945

6. doboz: leltárkönyvek 1950-es évek, 1960, 1975, 1976

7. doboz:

- bevételek és kiadások osztályozó naplói 1961–1974, 1974–1983, 1975–1993
- költségvetések és zárszámadások 1948–1995

8. doboz: pénzügyi ellenőrzések jegyzőkönyvei (főesperesség) 1964–1994

9. doboz:

- pénzügyi ellenőrzések iratai 1958–1991
- különféle gazdasági jellegű intézkedések, rendeletek stb. 1950–1970-es évek
- alkalmazottakhoz kapcsolódó gazdasági ügyek (ételjegyek, betegszabadságok stb.) 1951–1956
- biztosítási iratok 1935–1944
- önkéntes adományok jegyzéke („Aranykönyv”) 1953–1955
- Marosszentkirály–Názánfalva filiabeliek hozzájárulásainak nyilvántartása, pénztárnapló 1957–1983
- gáz- és villanyszolgáltatás iratai 1970–1980-as évek

10. doboz: lakbérleti szerződések I. 1922–1994

11. doboz: lakbérleti szerződések II. 1922–1994

12. doboz: bérleti ügyek és adóügyi iratok 1941–1990

13. doboz: ingatlanügyi iratok (főtéri ferences kolostor, Marosszentkirály, Meggyes-

falva, Szabadi út 4., Bodoni úti telek, Koronka, Avram Iancu utca 31., Dobrogeanu Gherea utca 12., 20., Horea utca 10. stb.) 1932–1994

14. doboz: fizetési jegyzékek 1982–1984

15. doboz: fizetési jegyzékek 1985–1989

16. doboz: fizetési jegyzékek 1990–1992

17. doboz: főesperesség egyházi ingatlanjainak visszaigénylésével kapcsolatos iratok, telekkönyvek, birtokállási lapok másolataival I. 1990-es évek–2003

18. doboz: főesperesség egyházi ingatlanjainak visszaigénylésével kapcsolatos iratok, telekkönyvek, birtokállási lapok másolataival II. 1990-es évek–2003

456/e. Temetővel kapcsolatos iratok

1882–2003

9 doboz = 1,18 ifm

1. doboz:

- gyászjelentés-gyűjtemény 1882–1992
- számadáskönyv 1900–1927
- pénztárnaplók 1929–1944, 1945–1950
- sírok nyilvántartó könyvei 1920-as–1980-as évek

2. doboz:

- temetői indexek 1950, 1969, d.n.
- temetővel kapcsolatos iratok 1931–1994

3. doboz:

- építési-javítási munkák a temetőben 1968–1982
- temető házi használatra készített térképei
- egyes jegyzetek, kimutatások 1950-es–1980-as évek

4. doboz: temetések előjegyzési füzetek 1954–1993

5. doboz: temetési engedélyek, halotti és balzsamozási igazolványok 1952–1955, 1957–1971

6. doboz: temetési engedélyek, halotti és balzsamozási igazolványok 1972–1977

7. doboz: temetési engedélyek, halotti és balzsamozási igazolványok 1978–1988

8. doboz: temetési engedélyek, halotti és balzsamozási igazolványok 1989–2003

9. doboz: sírkeret engedélyek 1964–1986

456/f. Építési, felújítási, átalakítási, szerelési stb. munkák iratai

1912–2007

7 doboz+polc = 1,83 ifm

1. doboz: plébániatemplom I. 1924–2001

2. doboz: plébániatemplom II. 1924–2001

3. doboz: plébániatemplom III. 1924–2001

4. doboz: plébániaépület I. 1922–1999

5. doboz: plébániaépület II. 1922–1999

6. doboz: plébániaépület III. 1922–1999

7. doboz:

- Kossuth Lajos utcai bérház 1926–1984
- Baross Gábor utcai elemi fiúiskola 1943, 1945
- minorita templom és kolostor 1962
- főtéri obszerváns ferences (Szent Imre) templom 1962, 1967, 1984
- Bodoni úti telek raktárai 1963–1988
- Dobrogeanu Ghenea utca 12. szám 1966–1994
- Régi Kórház utca 14., 19. szám 1972–1992
- egyes tervrajzok 1912–2007

Polc:

- Kossuth Lajos utca 1. szám 2000–2003
- Katolikus Ifjúsági Központ (Deus Providebit Tanulmányi Ház) 1993–2002
- nem egyházi építkezések iratai 1980–1990-es évek

456/g. Iskolaügyi iratok – A marosvásárhelyi római katolikus leányiskola iratai
1871–1949

5 doboz = 0,67 ifm

1. doboz:

- iktatott iratok 1928–1931, 1937, 1939, 1946 (töredék)
- jegyzőkönyvek 1923, 1928–1929, 1940–1943, 1946–1947
- polgári iskola nyilvánossági jogának iratai 1926–1928
- működési engedélyek 1928, 1931
- alkalmazások, tanári törzslapok 1927–1940
- statisztikai kimutatók 1895–1918
- tanmenetek 1940–1944

2. doboz:

- értesítők 1871–1872, 1893–1917, 1918–1945
- előmeneteli napló 1893–1906
- hirdetőkönyv 1910–1917

3. doboz:

- építési díszokirat 1890
- leányiskola építésének iratai: költségvetések és tervrajzok 1890, 1892
- pénztárkönyvek 1890–1896, 1942–1943
- bentlakás átalakítási tervei, iratai, fényképei 1931, 1933, 1937, 1943
- Iskolaszövetkezet épületének tervrajzai, iratai 1941
- tornaterem tervrajzai, iratai 1931, 1942
- építészeti felmérések 1929–1942
- egyes építkezési iratok 1918–1931
- ingatlankönyv 1939
- költségvetések 1927–1929
- leltárkönyv 1944
- leltározási ívek d.n.

4. doboz:

- vegyes jegyzetek, beszédek, kimutatók 1893–1948
- püspöki körlevelek 1921–1947
- Hivatalos Közlöny 1931
- zárdai emlékfüzet 1945–1949
- fényképek (zárdai, rendezvények, Mária Kongregáció csoportképei stb.) 20. század első fele

5. doboz: kották 19. század vége, 20. század első fele

456/h. Mellersdorfi ferences nővérek iratai

19. század vége–1949

1 doboz = 0,10 ifm

1. doboz:

- kimutatók a mellersdorfi ferences nővérekről 1940-es évek (adatok: 19. század vége–20. század első fele)
- gazdasági iratok: pénztárkönyvek, költségvetések, leltárak 1945–1949
- Benedek M. Krizosztoma tartományfőnöknőnek címzett iratok 1946

456/i. Mária Kongregációval kapcsolatos iratok

19. század vége–1948

5 doboz = 0,59 ifm

1. doboz: iktatott iratok 1908–1948

2. doboz: jegyzőkönyvek 1904–1905, 1905–1906, 1906–1907, 1907–1909, 1909–1911, 1911–1912, 1912–1913, 1918–1922, 1924–1928, 1928–1932

3. doboz:

- jegyzőkönyvek 1932–1937, 1937–1943
- év végi beszámolók 1924–1931
- értesítők 1906–1908
- jubiláris értesítő 1923
- „Aranykönyv” (alapítványok) d.n.
- adományok, alapítványok könyve 1926–1931
- felolvasások könyve 1928–1932
- külső tagok levelezési könyve 1908–1938
- vegyes nyomtatványok, jegyzetek, meghívók 1908–1948

4. doboz:

- könyvtár leltárkönyve 1909–1932
- színdarabok 19. század vége–20. század első fele

5. doboz: színdarabok 19. század vége–20. század első fele

456/j. Szociális Misszió Társulattal kapcsolatos iratok**1922–1940****1 doboz = 0,05 ifm**

1. doboz:

- Szociális Misszió Társulat gyűléseinek jegyzőkönyve 1922–1930
- Országos Szervezet jegyzőkönyvei 1923
- meghívók, fényképek, újságkivágatok 1922–1940

456/k. Tematikusan rendezett kötetek**1702–2005****2 doboz = 0,26 ifm**

1. doboz:

- historia domus 1702–1773; jezsuita szerzetesek, egyházmegyes papok, gimnáziumi tanárok névsora 1702–1918 (**7. kép**)
- historia domus, a jezsuita historia domus tartalmi kivonatával 1899–1920
- historia domus 1955–2005
- megyegyűlési és egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyvek 1851–1899

2. doboz:

- egyházközség közgyűléseinek jegyzőkönyve 1927–1934; vagyonkimutatás 1928
- egyházközség közgyűléseinek jegyzőkönyve 1935–1948
- egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1930–1941
- egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1941–1961
- egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1962–1992
- Oltáregylet albuma 1935
- Rózsafüzértársulat törzskönyvei 1957, 1971

456/l. Tematikusan rendezett iratok**1865–2004****11 doboz+polc = 1,71 ifm**

Polc: püspöki körlevelek kötetei 1865–1875, 1876–1886, 1887–1897, 1919–1925, 1919–1929, 1930–1936, 1937–1940, 1940–1942, 1943–1948

1. doboz:

- püspöki körlevelek és rendeletek 1945–1992
- 1913-as egyházmegyei zsinat jegyzőkönyve 1913

2. doboz:

- lélekösszeírások 1921–1922, 1950-es évek végén, 1989, 1993
- Maroson túli hívek összeírása 1939
- relatio I., VIII. 1919–1944

3. doboz:

- relatio XII. 1930–1942
- névmutató 1932–1933

- családok indexei (5 kötet) 1950–1960-as évek
4. doboz:
- kimutatás a gyerekes családokról és az özvegyekről 1990
 - plébánia alkalmazottainak nyilvántartásai (személyi adatokkal)
 - lelkipásztori statisztikák (2 kötet, amelyekből az egyik a főesperesség plébániáira vonatkozik) 1936–1991
 - jelentések az örökös szentségimádásról (főesperesség) 1961–1996
5. doboz:
- vegyes anyakönyvi kivonatok 1918–1944
 - vallásváltoztatási igazolványok, jegyzőkönyvek 1940–1944, 1961–1968
 - születési igazolványok 1950–1951
 - betegellátási füzetek 1953–1989
 - templomi és házassági hirdetőfüzetek 1956–1986
6. doboz: hitoktatás kötetei 1950–1955, 1955–1958, 1958–1961, 1962–1967, 1967–1972, 1972–1975, 1956–1971
7. doboz:
- hitoktatás kötete 2003–2004
 - hitoktatás jegyzetfüzetei
 - kimutatások, elismervények különféle egyházi nyomdai termékek kiosztásáról (főesperesség) 1989–1993
 - bérmlási jegyek 1953, 1980
 - bérmlásokkal kapcsolatos iratok, igazolások 1968–1996
 - Templomi Dalárda oklevelei (másolatok) 1931
 - Rozsnyai György és családja személyes iratai 1901–1977
 - Dóczy Gábor (1903–?) plébános⁸⁴ prédikációi 1920-as évek
 - Bors Ferenc (1911–1992) plébános⁸⁵ hagyatékának összeírásai 1992
 - pasztorális kérdőívek (főesperesség) 1995
 - lelkész-pszichológus találkozó 1991–1992
 - Keresztény Orvosok Szövetsége 1991–1992
8. doboz:
- papok végrendeletei 1976–1996
 - főesperesi látogatások iratai 1979–1996
 - rekollekciós tanulmányi napok iratai 1973–1989
 - különféle kimutatások a főesperesi kerületben (anyakönyvi adatok, plébániák adatai, hívek száma, plébános és plébánia helyzete, plébánia személyzete, kántori jelentések, államosított egyházi épületek, írógépek stb.) 1963–1995

⁸⁴ Dóczy Gábor (1903, Csíkszereda–?) a gimnáziumot Csíkszeredában, teológiai tanulmányait Gyulafehérváron végezte. 1927-ben szentelték pappá. Szolgálati helyei: Kézdiszentkereszt, Petrozsény, Gödemesterháza, Görgényszentimre, Csíkszentlélek. 1946-ban felfüggesztették. (Ferenczi Sándor: *A gyulafehérvári (erdélyi) főegyházmegye történeti papj névtára*. Budapest–Kolozsvár, 2009. 224.)

⁸⁵ Bors Ferenc (1911, Szentbenedek–1992, Marosvásárhely) a gimnáziumot Kolozsváron és Máramaroszigeten, teológiai tanulmányait Gyulafehérváron és Kolozsváron végezte. 1943-ban szentelték pappá. Szolgálati helyei: Kézdiszentlélek, Csíkszentgyörgy, Kolozsvár, Csíksomlyó, Gyulafehérvár, Hosszúaszó, Sepsiszentgyörgy, Katona, Csicsókeresztúr, Radnalajosfalva, Sinfalva, Marosvásárhely. (Ferenczi Sándor: *i.m.* 199.)

- műemlékek jegyzékei, kimutatásai 1962–1987
- marosvásárhelyi istentiszteleti helyek 1976–1991

9. doboz:

- Pro vita cristiana alapítvány iratai 1995–1997
- marosvásárhelyi Katolikus Egyetem tervének iratai 1998
- mariazelli zárandoklat iratai 2000

10. doboz: vegyes jegyzetek, beszédek, nyomtatványok stb. 20. század

11. doboz: vegyes jegyzetek, beszédek, nyomtatványok, rendezvények stb. 20. század

Polc:

- II. Rákóczi Ferenc Főgimnázium tablója 1940–1941
- fényképek
- térképek

456/m. Jaross Béla (1877–1959) főesperes-plébános⁸⁶ személyi hagyatéka
1894–1959

3 doboz = 0,37 ifm

1. doboz:

- személyes iratok 1894–1950
- prédikációk, elmélkedések, vázlatok 1895–1956

2. doboz: levelek 1900–1959

3. doboz: vegyes jegyzetek, nyomtatványok, újságcikkek 19. század vége–1958

456/n. Lestyán Ferenc (1913–2008) főesperes-plébános⁸⁷ személyi hagyatéka
1950-es–1990-es évek

3 doboz = 0,36 ifm

⁸⁶ Jaross Béla (1877, Kistapolcsány–1959, Marosvásárhely) elemi, középiskolai és teológiai tanulmányait Esztergomban végezte. 1900-ban szentelték pappá. Ezt követően nyolc évig káplán és zárdai rendes hitoktató Marosvásárhelyen. Tizenegy évig (1908–1919) főgimnáziumi vallástanár (egy évig helyettes, utána rendes), fél évig a fiúnevelő intézet igazgatója (subregens). 1910-től a római katolikus elemi és polgári leányiskola igazgatóhelyettese, majd igazgatója lett. 1920. január elsejétől marosvásárhelyi plébános, marosi főesperes, főgimnáziumi püspöki biztos lett. Pappá szentelésétől élete végéig Marosvásárhelyen tevékenykedett. 1937-ben tanulmányt írt a marosvásárhelyi római katolikus egyházközség történetéről. (Ferenczi Sándor: *i.m.* 283; Barabás Kisanna: *i.m.* 116–118.)

⁸⁷ Lestyán Ferenc (1913, Csíkszentkirály–2008, Székelyudvarhely) a középiskolát Csíkszeredában, teológiai tanulmányait Gyulafehérváron végezte. 1937-ben szentelték pappá. Szolgálati helyei: Gyergyóremete, Sepsiszentgyörgy, Torda, Boica, Gyulafehérvár, Kolozsvár, Ditró, Csíknagyboldogasszony, Désakna, Marosvásárhely. 1952 februárjában egy hétig ordinarius substitutus. 1968–1992 között Marosvásárhelyen főesperes-plébános. 1992–1997 között Gyulafehérváron vicarius episcopalis. 1997-ben nyugdíjazták. Szerzői munkásságából megemlítjük: *Megszentelt kövek. A középkori erdélyi püspökség templomai*. I–II. Kolozsvár, 1996; *A hitvallás iskolák küzdelme a két világháború között*. Kolozsvár, 2000; *Erdélyi Szibéria. Az erdélyi katolicizmus küzdelme a bihúságért*. Kolozsvár, 2003. A sajtóban több mint 149 írása jelent meg. (Ferenczi Sándor: *i.m.* 324–325; *Erdély süveg nélküli püspöke. Msgr. Lestyán Ferenc Marosvásárhelyi biciklis papja. Emlékkönyv Lestyán Ferenc születésének 100. évfordulójára*. Szerk.: Tamási Zsolt. Marosvásárhely, 2013.)

1. doboz:

- prédikációk, elmélkedések, vázlatok 1950-es–1980-as évek
- hit- és jegyesoktatás gépelt anyaga 1970-es évek
- lelkigyakorlatos füzetek d.n.

2. doboz:

- marosvásárhelyi római katolikus egyházközség történetével kapcsolatos jegyzetek, újságcikkek stb.
- vegyes jegyzetek, nyomtatványok

3. doboz:

- fényképek (elszólódókról, béralkozókról, egyházi eseményekről, egyházi épületekről)
- képeslapok
- szentképek
- másolatok metszetekről és az 1841-ben kiadott erdélyi egyházmegyei térképről

456/o. Szabó Károly (1929–2011)⁸⁸ személyi hagyatéka
1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:

- vegyes nyomtatványok, térképek
- képeslapok
- fényképek
- 1933-as grafika Csiky Emilről

456/p. Képeslapgyűjtemény – személyi hagyatéka
4 doboz = 0,40 ifm

1. doboz: 5 album

2. doboz: 5 album

3. doboz: 3 album

4. doboz: 5 album

456/r. Személyi hagyatéka⁸⁹
1869–1947

1 doboz = 0,02 ifm

1. doboz:

- gazdasági jellegű iratok (német nyelvű) 1869–1947
- szentképek

⁸⁸ Szabó Károly (1929–2011) biológusként nem kapott tanári katedrát, 1987-ig a marosvásárhelyi orvosi egyetem könyvtárában dolgozott. Az 1989. decemberi forradalomkor meghurcolták. Könyvtárát és kis mennyiségű levéltári hagyatékát 2009. február 23-án helyezte letétbe a marosvásárhelyi belvárosi plébánián.

⁸⁹ Magánszemélytől került 2010. december 15-én a Marosvásárhelyi Gyűjtőlevéltárba.

457.

**A MAROSVÁSÁRHELYI SZENT IMRE PLÉBÁNIA
(MAROSVÁSÁRHELY II.) IRATAI**

/1646/ 18. század vége–2002

5 doboz = 0,35 ifm

Az erdélyi ferences rendtartomány megbízására Hammer Konrád, a kolozsvári rendház szindikusa (intézője) 1735-ben megvásárolta Klementzius János és felesége Kolozsvári Judit Marosvásárhely főterének északnyugati részén levő házas telkét. Az obszerváns ferencesek gróf Haller János gubernátor közbenjárásának köszönhetően még ebben az évben berendezkedhettek a főtéri telken. Az első házfőnök, P. Csedő Gergely a rendelkezésre álló épületekben egy kis oratóriumot, valamint lakást alakított ki. Újabb telekvásárlások után, 1746-ban elkezdődött a kolostor építése, majd 1749-ben letették a Szent Imre hercegnek szentelt templom alapkövét, mely a Petki család jelentős támogatásával 1755-re készült el. 1784–1944 között a kolostorban működött a katolikus elemi fiúiskola. A ferencesek a hívek pasztorálása mellett az oktatásban is kivették részüket.

A szerzeteseket 1951. augusztus 19-e éjjelén kényszerlakhelyre vitték. A rendház teljes vagyongészlete a városi Néptanács használatába került, a templom, a sekrestye, a kolostorban egy folyosó, az oratórium és egy szoba kivételével. 1952 után a kolostor épületében Művészeti iskola, igazgatói lakás és bentlakás működött. 1967-ben „kiderült”, hogy a ferences templom és kolostor a kommunista hatalom által Marosvásárhelyre tervezett színház előtti tér létrehozásának útjában áll. Az egyházzal kötött, kényszerhelyzet szülte meg egyezés alapján az állami hatóságok egy Ady-negyedbeli ingatlanon kialakították a város második plébániájának épületeit, és 1972-ben, a torony és a kriptá kivételével, lebontották a főtéri épületegyüttest. Az új egyházközség pasztorációját 2006 augusztusáig a ferencesek vezették. Ekkor adták át a plébániát ideiglenesen az érsekségnek.⁹⁰

Az egykori rendi levéltár töredékét 2009 márciusában, Nt. Sebestyén Péter plébános beleegyezésével szedték össze az Ady-negyedi Szent Imre plébániatemplom tornyából.

457/b. Időrendbe állított iratok

1812(?)–1863

1 doboz = 0,01 ifm

1. doboz: 1812(?), 1841, 1842, 1845, 1854, 1863, d.n.

457/c. Gazdasági iratok

1817–1857

1 doboz = 0,04 ifm

1. doboz: számadáskönyv 1817–1857

⁹⁰ P. György József: *i.m.* 263–269; Barabás Kisanna: *i.m.* 134–135; Barabás Kisanna: *Adatok a marosvásárhelyi obszerváns ferences templom berendezéstörténetéhez*. In: *Tárguló horizont. Tanulmányok a fiatal művészettörténészek marosvásárhelyi konferenciájának előadásából*. Szerk.: Kovács Zsolt – Orbán János. Marosvásárhely–Kolozsvár, 2013. 67–76; A marosvásárhelyi Szent Imre plébánián őrzött iratok alapján.

457/d. Tematikusan rendezett kötetek

/1646/ 1837–1998

1 doboz = 0,10 ifm

1. doboz:

- a. kötet: elhunyt ferencesek nyilvántartási könyve /1646/–1998
- b. kötet: miseintenciók könyve 1837–1865, 1875–1877; szentmisék nyilvántartási könyve 1869–1878
- c. kötet: szentmisék nyilvántartási könyve 1893–1900
- d. kötet: miseintenciók könyve 1936–1949

457/e. Tematikusan rendezett iratok

18. század vége–2002

2 doboz = 0,20 ifm

1. doboz:

- vegyes jegyzetek, prédikációk, nyomtatványok 20. század
- képeslapok, fényképek, szentképek 19. század vége–20. század

2. doboz:

- karikatúragyűjtemény 1950–1960-as évek
- Honfi Adauktusz Imre OFM hivatalos és személyes iratai 1973–2002
- kéziratos kották d.n. (18. század vége–19. század)

464.

A MAROSSZENTGYÖRGYI PLÉBÁNIA IRATAI

/1725/ 1729–1992

14 doboz+polc = 1,68 ifm

Maroszentgyörgy középkori plébániatemplomát 1720-ban gróf Petki Dávid vette vissza a reformátusoktól. Mivel az épület nagyon rossz állapotban volt 1731-ben felújította, majd a stefanitákra bízta. Előbb a csíki, majd 1735-től a mikházi ferencesek szolgáltak itt a gróf Petki család házi káplánjaiként. Az egyházközséget 1826-tól a marosvásárhelyi obszerváns ferencesek adminisztrálták, akik a városból jártak ki vasárnaponként szentmisére. A katolikus hívek telket adtak a rendnek örök haszonélvezeti joggal, amelyen 1936-ban elkezdődött a kolostor, a jelenlegi plébánia építése. Szeptember elsejétől P. Kiss Márton lett a házfőnök, egyben az önálló egyházközség vezetője. A szerzetesek a kolostorban 1938-ban kis házikápolnát alakítottak ki, és a teljes épületet, a plébánia hivatal szobája kivételével, klauzúra alá vették. Az 1901-ben épült egy tantermes iskolát kibővítették, igazgatója pedig P. Kiss Márton lett. Előbb 1953-tól 18 évig, majd 1984-től ismét világi pap került a maroszentgyörgyi egyházközség élére.⁹¹

⁹¹ *Sematizmus 1882.* 150; P. György József: *i.m.* 417; Baricz Lajos: *A maroszentgyörgyi egyházközség története – Adatok a múltból és a jelenből – 70 éves az önálló plébánia*. Marosvásárhely, 2007. 8–28. (Pál Dénes plébános 1967-ben összeállított egyházközségtörténete.) *Plébániatörténetek 2009.* 226–228; Nemes Gyula: *Maroszentgyörgy történetéből*. Marosvásárhely–Maroszentgyörgy, 2012. 83–97, 120–125.

2008. február 19-én, Nt. Baricz Lajos plébános segítségével történt az addig egy 19. századi faládában tárolt iratanyag beszállítása Marosvásárhelyre. Rendezéskor vált nyilvánvalóvá, hogy 1975-ben, a levéltár leltározásakor külön mutatókönyvet készítettek az iktatott plébániai, a ferences, valamint az iskolaügyi iratokhoz. Az iratokat új sorszámmal látták el, az eredeti iktatókönyvek azonban nem őrződtek meg. Az iratok mennyisége alapján selejtezésre is sor kerülhetett ekkor. Az iktatott plébániai iratok sorozatából később kiemelték a költségvetéseket és a pénzügyi ellenőrzések jegyzőkönyveit, ezeket külön sorozatként kezelték.

464/a. Anyakönyvek

1807–1985

1 doboz = 0,05 ifm

1. doboz:

- a. kötet: keresztelési anyakönyv 1807–1857; halotti anyakönyv 1807–1857; házassági anyakönyv 1807–1857
- b. kötet: megtértek anyakönyve 1808–1892
- c. kötet: vegyes házasságok anyakönyve 1840–1866
- d. kötet: bérmlási anyakönyv 1920
- e. kötet: anyakönyvi adatok pizskozatfüzete 1978–1985

464/b. Plébániai iktatott iratok

1729–1977

2 doboz = 0,23 ifm

1. doboz: 1729–1961
2. doboz: 1962–1977

Segédletek

1729–1975

1 doboz = 0,02 ifm

1. doboz:

- mutatókönyv a plébániai iktatott iratokhoz 1729–1975
- mutatókönyv a ferences iratokhoz 1935–1950
- mutatókönyv az iskolaügyi iratokhoz 1824–1947

464/c. Házasságügyi iratok

1808–1984

2 doboz = 0,25 ifm

1. doboz: 1808–1809, 1813, 1816, 1825–1827, 1829–1834, 1836–1841, 1846–1848, 1851, 1854–1890, 1892–1897, 1899–1901, 1903–1917, 1920–1939
2. doboz: 1940–1984

464/d. Rendi iratok

1935–1950

1 doboz = 0,07 ifm

1. doboz: ferences iratok 1935–1950

464/e. Gazdasági iratok

1876–1987

1 doboz = 0,12 ifm

1. doboz:

- birtok-térkép 1907
- vagyonkimutatások 1938–1939
- vagyonleltárak 1876, 1900, 1978, d.n.
- pénztárnaplók 1950–1971, 1972–1976, 1976–1982, 1982–1984, 1984–1985, 1985–1987
- költségvetések és zárszámadások 1941–1982
- pénzügyi ellenőrzések jegyzőkönyvei 1964–1977
- fizetési jegyzékek 1972–1983
- egyházi épületek felújításának iratai 1928, 1976
- temető iratai 1970–1985
- ingatlan adományozás iratai 1975–1981

464/f. Iskolaügyi iratok

1824–1947

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:

- iskolaügyi iratok 1824–1947
- tanfelügyelőségnek szóló leiratok 1927–1947

464/g. Tematikusan rendezett kötetek

/1725/ 1767–1948

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:

- a. kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1767–1812
- b. kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1814–1854
- c. kötet: historia domus jellegű jegyzetek /1725–1857/
- d. kötet: historia domus /1771/ 1927–1947
- e. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1932–1948

464/h. Tematikusan rendezett iratok**1857–1992****4 doboz+polc = 0,68 ifm**

Polc: püspöki körlevelek 1862–1933

1. doboz:

- püspöki körlevelek 1925–1930, 1934–1936, 1938, 1940–1948
- püspöki leiratok 1977–1983

2. doboz:

- születési anyakönyvi kivonatok 1857–1949
- halotti anyakönyvi kivonatok, bizonylatok 1857–1986

3. doboz:

- vallásváltoztatási nyilatkozatok, bizonylatok 1868–1984
- vallásváltoztatáshoz kapcsolódó iratok 1946–1970
- bérmlási jegyek 1920–1989

4. doboz:

- gyászjelentés-gyűjtemény 1978–1981
- vegyes jegyzetek, nyomtatványok 1929–1992

465.**A MAROSSZENTKIRÁLYI FILIA IRATAI****1800****1 doboz**

Marosszentkirály határában a reformáció előtt pálos kolostor működött, amelyet 1350-ben alapítottak. Utolsó említése 1535-ből való. Később János Zsigmond a kolostort Baki Pálnak adományozta. 1578-ban romokban hevert, az épületek köveit a marosvásárhelyi vár építésénél használták fel.⁹²

A filia fondját képező egyetlen panaszlevél a mikházi plébánia levéltárából, 20. századi iktatott iratanyagból került elő.

1. doboz: panaszlevél 1800

466.**A MEZŐBÁNDI FILIA IRATAI****1899–1947****1 doboz = 0,02 ifm**

Középkori temploma helyett a református gyülekezet a 19. században újat épített. A katolikusoknak 1725-től fakápolnájuk volt, melyet 1784-ben újjáépítettek. A 18. század végén stefanita adminisztrátora volt, aki egyben a mezősámsondi anyaegyházban is végezte a lelkészi teendőket.⁹³

⁹² Pál-Antal Sándor: *Maros-széki intézmények és pecsétjeik a XVI. századtól 1867-ig*. Marosvásárhely, 2004. 143.

⁹³ *Sematizmus* 1882. 147; P. György József: *i.m.* 420.

A filia kismennyiségű, gazdasági jellegű iratanyaga a mezősámsondi plébánia levéltárából származik.

1. doboz:

- vagyonleltárak 1899, 1916
- vagyonkimutatások 1914–1924, 1926–1932, 1934–1939, 1941, 1946–1947

468.**A MEZŐSÁMSONDI PLÉBÁNIA IRATAI****1747–1989****11 doboz = 1,18 ifm**

A középkori plébániális helyen 1740-ben alapítottak újra plébániát. 1740 előtt a mikházi ferencesek missziós területéhez tartozott. A későbbiekben többször volt stefanita adminisztrátora. Nepomuki Szent János tiszteletére szentelt temploma 1773-ban épült.⁹⁴

A plébániát ma a marosvásárhelyi Remete Szent Antal plébániáról látják el. Levéltári anyagát Bíró Emese vette át és fertőtlenítette.

468/a. Anyakönyvek**1830–1949****1 doboz = 0,05 ifm**

1. doboz:

- kötet: vegyes házasságok anyakönyve 1830–1872
- kötet: vegyes házasságok anyakönyve 1882–1889; számadáskönyv 1878–1904; léleksszeírás 1871, 1875; királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1883–1888
- kötet: megtértek anyakönyve 1913–1944; kitértek anyakönyve 1914–1949; bérmlási anyakönyv 1927

468/b. Plébániai iktatott iratok**1761–1980****2 doboz = 0,26 ifm**

- doboz: d.n., 1761, 1780–1781, 1786, 1809, 1811–1813, 1824, 1835–1837, 1842, 1846, 1854–1860, 1862–1864, 1866–1868, 1870–1871, 1873–1876, 1878–1905, 1907–1914, 1916–1918, 1921–1923, 1926–1946
- doboz: 1947–1973, 1976–1978, 1980

Segédletek**1881–1989****1 doboz = 0,10 ifm**

⁹⁴ *Sematizmus* 1882. 146–147; P. György József: *i.m.* 420.

1. doboz:

- a. kötet: iktatókönyv 1881–1885 (8. iktatószámig)
- b. kötet: iktatókönyv 1885 (9. iktatószámtól)–1888 (62. iktatószámig)
- c. kötet: iktatókönyv 1908 (521. iktatószámtól)–1910 (27. iktatószámig)
- d. kötet: iktatókönyv 1910–1914
- e. kötet: iktatókönyv 1916–1917 (91. iktatószámig)
- f. kötet: iktatókönyv 1926 (41. iktatószámtól–49. iktatószámig), 1928–1938 (70. iktatószámig)
- g. kötet: iktatókönyv 1939–1989 (5. iktatószámig)
- h. kötet: ideiglenes iktatókönyv 1988–1989 (6. iktatószámig)
- i. kötet: névmutató az iktatókönyvekhez 1904–1940

468/c. Házasságügyi iratok
1926–1963

1 doboz = 0,08 ifm

1. doboz: 1926–1934, 1936–1942, 1944–1956, 1961–1963

468/d. Gazdasági iratok
1864–1981

2 doboz = 0,17 ifm

1. doboz:

- számadások 1864–1912
- számadáskönyv és pénztárnapló 1904–1928
- adósok könyve 1889–1916
- alapítványok kimutatása 1897–1903
- egyházközségi alapok kimutatásai 1928–1930
- vagyonkimutatások 1914–1924, 1926–1940, 1942, 1944, 1946
- vagyonleltárak 1899, 1916, 1930–1931, 1953, 1967
- kataszteri birtokív d.n.
- postakönyv 1931–1953

2. doboz:

- egyházi épületek felújításának iratai 1957–1959, 1971
- költségvetések, zárszámadások és pénzügyi ellenőrzések jegyzőkönyvei 1966–1978
- fizetési jegyzékek 1967–1981

468/e. Tematikusan rendezett kötetek
1747–1980

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:

- a. kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1747–1783
- b. kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1860–1881

- c. kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1874–1948
- d. kötet: megyegyűlési, egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv (filiák is) 1881–1904
- e. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv (filiák is) 1905–1938
- f. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1939–1980

468/f. Tematikusan rendezett iratok
1751–1967

3 doboz = 0,39 ifm

1. doboz:

- a plébánia papjainak névjegyzéke 1751–1864
- visitatio canonica töredékek 1821, 1831 után
- püspöki körlevelek 1854–1890, 1893–1904

2. doboz: püspöki körlevelek 1905–1912, 1916–1918, 1922–1923, 1930–1935, 1936–1939

3. doboz:

- papi munkanapló 1912–1913
- halotti bizonylatok 1918–1926
- hirdetőkönyv 1931–1967
- Darvas Dénes (1890–1962) plébános⁹⁵ írásai (prédikációk, jegyzetek) 1955–1961
- Orbán János (1878–1959) plébános⁹⁶ írása („Budvár térségében”) 1954
- egyes jegyzetek, nyomtatványok 1906–1941

469.
A MIKHÁZI PLÉBÁNIA IRATAI
1806–1991

8 doboz = 0,55 ifm

A középkorban Nyárádköszvényeshez tartozó Mikháza kolostorának 17. századi alapítása a Nyárad-vidék és a környékbeli települések rendszeres lelki gondozásának kezdetét jelentette. Az 1603-ban felégetett tövisi kolostor helyett a következő évtizedekben sikerült az erdélyi fejedelmekkel egy új kolostor alapítását engedélyeztetni. 1635-ben Tholdalagi Mihály marosvásárhelyi főkapitány Mikházán házat és telket vásárolt a bosnyák provinciális

⁹⁵ Darvas Dénes (1890, Tusnád–1962, Székelylengyelfalva) a gimnáziumot Szászvároson és Temesváron, teológiai tanulmányait Gyulafehérváron végezte. 1913-ban szentelték pappá. Szolgálati helyei: Kézdiszentkereszt, Csíkszentsimon–Csatószeg, Kézdiszentlélek, Torda, Székelyudvarhely, Gyulafehérvár, Marosvásárhely, Gyergyótölgyes, Kászonjakabfalva, Csíkdánfalva, Bethlen, Székelylengyelfalva. (Ferenczi Sándor: *i.m.* 219.)

⁹⁶ Orbán János (1878, Székelyudvarhely–1959, Székelykeresztúr) a gimnáziumot Székelyudvarhelyen és Gyulafehérváron, teológiai tanulmányait Gyulafehérváron végezte. 1901-ben szentelték pappá. Szolgálati helyei: Torda, Piskitelep, Vágás, Székelykeresztúr, Kézdiszentlélek. Több mint ezer cikket írt korabeli lapokba. Munkái: *Zúg a havas*. Déva 1937.; *Székelykeresztúr története*. Kolozsvár 1943. (Ferenczi Sándor: *i.m.* 361.)

által küldött, és a nyárádköszvényesi üres plébánián megtelepedett ferencesek részére, kiknek vezetője P. Szalainai István volt. A ferencesek a telken Szent István király tiszteletére szentelt kápolnát és egy szerény cellasort építettek. 1636–1639 között Damokos Kázmér szovátai származású ferences testvér is részt vett az építkezésben. A bosnyák obszerváns szerzetesek és a provincia magyar szerzetesei közötti konfliktus az előbbiektől távozásával és P. Kájoni János házfőnök kinevezésével zárult. A gárdián új emeletes kolostor építésébe kezdett. 1678-ban elkészült a késő reneszánsz sgraffittó-díszítésű, Erdélyben páratlan kőportálékkal⁹⁷ büszkélkedő templom is, mely nagyrészt megőrizte az első templom falait, és amelyet 1692-ben Dluszki Jakab bákói püspök szentelt fel öt oltárral. 1896-ban Mikháza expositura, később újra Nyárádköszvényes filiája lett. A ferenceseknek 1949-ben el kellett hagyniuk a kolostort, ahol ezt követően elmegyógyintézetet rendeztek be.⁹⁸

2008. április 29-én és 2009. április 2-án az egykori egyházközségi levéltár töredékeit gyűjtöttük be a filiát ellátó Ft. Msgr. Csíki Dénes, valamint gondnoka segítségével.

Az 1818-as, 1821-es és 1835-ös mikházi bérmlás anyakönyvei a nyárádselyei plébánia királyi és püspöki rendeleteket tartalmazó kötetében őrződtek meg.

A fondhoz tartozik még egy doboznyi, fertőtlenítés után rendezendő anyag.

469/a. Anyakönyvek

1806–1899

1 doboz = 0,04 ifm

1. doboz:

- bérmlási anyakönyvek 1818, 1821, 1835; királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1806–1846
- keresztelési, házassági, halotti anyakönyvi másodpéldányok 1899

469/b. Plébániai iktatott iratok

1957–1991

2 doboz = 0,18 ifm

1. doboz: 1957–1980

2. doboz: 1981–1991

⁹⁷ Kovács András: *Késő reneszánsz építészet Erdélyben 1541–1720*. Budapest–Kolozsvár, 2003. 156.

⁹⁸ P. György József: *i.m.* 278–293; P. Benedek Fidél: *Ferences kolostorok. Tanulmányok*. Sajtó alá rendezte és az előszót írta Sas Péter. Csíkszereda, 2005. 123–143; Lángi József – Mihály Ferenc: *i.m.* 84–87; *Sematizmus* 1903. 166; Medgyesy-Schmikli Norbert: *A mikházi kolostor missziós munkája 1766–1785 között – eddig ismeretlen forrás alapján*. In: *A ferences lelkiség hatása az újkori Közép-Európa történetére és kultúrájára*. I. Szerk.: Óze Sándor – Medgyesy-Schmikli Norbert. Piliscsaba–Budapest, 2005. 240–257; Emődi Tamás: *Mikháza/Călugăreni, ferences kolostortemplom*. In: *Közös tér – Közös örökség. A Kárpát-medence megújuló épített öröksége*. Szerk.: S. Sebestyén József. Budapest, 2013. 112–117.

Segédletek

1957–1976

1 doboz = 0,03 ifm

1. doboz:

- a. kötet: levéltári iratok jegyzéke 1957–1976
- b. kötet: mutatókönyv d.n.

469/c. Házasságügyi iratok

1951–1990

1 doboz = 0,10 ifm

1. doboz: 1951, 1957–1990

469/d. Gazdasági iratok

1914–1966

1 doboz = 0,02 ifm

1. doboz:

- vagyonleltár 1914
- vagyonkimutatás 1943
- pénztárnapló 1950–1951, 1957–1966

469/e. Tematikusan rendezett iratok

1865–1990

2 doboz = 0,18 ifm

1. doboz:

- erekllyehitelesítő iratok 1865, d.n. (2 darab)
- a település 1886 körüli helyszínrajza
- vegyes jegyzetek 1905, d.n.
- kimutatás a megtartott szentbeszédekről 1910–1945
- Szabó György doktori oklevele 1920
- gyászjelentés-gyűjtemény 1960–1990

2. doboz: P. Trefán Leonárd (1875–1945)⁹⁹ emlékalbuma: fénykép, képeslap és szentkép gyűjtemény (275 darab) 19. század–20. század első fele

⁹⁹ P. Trefán Leonárd OFM (1875, Polyán–1945, Kolozsvár) tartományfőnök a középiskolát a kézdivásárhelyi és a székelyudvarhelyi római katolikus főgimnáziumban végezte. 1891-ben lépett a stefanita rendtartományba. A teológiát Vajdahunyadon végezte, 1895-ben szerzetesi fogadalmat tett, 1898-ban szentelték pappá. Mikházán 1898–1902 között volt házfőnök és újoncmester, majd 1942-ben lakott újra itt. Kolozsváron megalapította a Szent Bonaventura nyomdát, mely 1906–1948 között működött. Helyreállította a vajdahunyadi kolostort. Szerkesztői és szerzői munkássága igen jelentős. (<http://lexikon.katolikus.hu/T/Trefan.html>, a letöltés ideje: 2015. január 13.)

471.
A NAGYERNYEI PLÉBÁNIA IRATAI
1730–2003
21 doboz = 2,60 ifm

A nagyernyei középkori templomot a katolikus hívek 1729-ben, a jezsuitáknak köszönhetően kapták vissza a szombatozó unitáriusoktól. A 18. században a faluban lakó Kun Zsigmond ítélmester stefanita házi káplánokat tartott. Az egyházközség életében fontos időszakot jelentett Szabó György plébánossága a 19. század végén, 20. század elején. Szolgálatára idején 1899-ben új plébánia épült a templom melletti telken, az 1778-ban készült papi lakot pedig bérbe adták. 1903-tól új, két tantermes iskolaépület, valamint mellette egy négy helyiséggel rendelkező, zsindellyel fedett kántor-tanítói lak szolgált a felekezeti oktatást. Az 1881-ben készült új torony mellé 1904-ben új templomot építettek. Szabó plébános jelentős munkásságából megemlíthjük még, hogy sikerült bekapcsolnia a falut a szövetkezeti mozgalomba, 1910-ben pedig saját területén „szegények házá” épített.¹⁰⁰

A nagyernyei plébánia 2007 elején begyűjtött fondját budapesti levéltáros kollégák rendezték.

471/a. Anyakönyvek
1730–1971
1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:
 - a. kötet: keresztelési anyakönyv 1730–1823
 - b. kötet: keresztelési anyakönyv 1823–1857
 - c. kötet: házassági anyakönyv 1730–1816
 - d. kötet: házassági anyakönyv 1817–1857
 - e. kötet: halotti anyakönyv 1731–1822
 - f. kötet: halotti anyakönyv 1822–1857
 - g. kötet: bérmlási anyakönyv 1818, 1835, 1857, 1875, 1887, 1901, 1905, 1920, 1927, 1934, 1941, 1956, 1967, 1971, d.n.
 - h. kötet: megtértek, kitértek anyakönyve 1828–1950
 - i. kötet: vegyes házasságok anyakönyve 1802–1907
 - j. kötet: érvénytelen házasságok anyakönyve 1920–1959

471/b. Plébániai iktatott iratok
1863–1993
9 doboz = 1,17 ifm

1. doboz: 1863, 1869, 1879–1889
2. doboz: 1890–1899
3. doboz: 1900–1909

¹⁰⁰ *Sematizmus 1882.* 138–139; P. György József: *i.m.* 422; Nagy Lajos – Nemes Gyula: *Nagyernye.* Sepsiszentgyörgy, 2007. 113, 144–150; *Plébániatörténetek 2009.* 234–246.

4. doboz: 1910–1921
5. doboz: 1922–1932
6. doboz: 1933–1942
7. doboz: 1945–1953
8. doboz: 1954–1974
9. doboz: 1975–1984, 1990–1993

Segédletek
1898–1982
1 doboz = 0,10 ifm

1. doboz:
 - a. kötet: iktatókönyv 1898 (112. iktatószámtól)–1900
 - b. kötet: iktatókönyv 1907 (295. iktatószámtól)–1924
 - c. kötet: iktatókönyv 1925–1929
 - d. kötet: iktatókönyv 1930–1934
 - e. kötet: iktatókönyv 1944 (22. iktatószámtól)–1947 (21. iktatószámig)
 - f. kötet: iktatókönyv 1949–1955 (19. iktatószámig)
 - g. kötet: iktatókönyv 1976–1982 (20. iktatószámig)

471/c. Házasságügyi iratok
1863–1984
1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz: 1863, 1879, 1880–1917, 1928–1929, 1935, 1937–1940, 1951, 1956–1967, 1969–1984

471/d. Gazdasági iratok
1866–2003
4 doboz = 0,52 ifm

1. doboz:
 - építési és épületfelújítási munkák iratai, tervrajzai 1866–1914, 1974, 1983
 - birtok-térképek 1883, 1913
 - kataszteri birtokívek 1893–1913
 - ájtatos alapítványok nyilvántartásai 1890–1936
 - költségvetések, zárszámadások, pénzügyi ellenőrzések jegyzőkönyvei 1889–1983
 - vagyonszármazások 1890–1980
2. doboz:
 - számadáskönyv 1917–1947
 - pénztárnaplók 1907–1936, 1922–1933, 1931, 1932, 1933, 1934–1949, 1950–1959, 1968–1974, 1974–1984, 1982–1984, 1988–1996, 1997–2002
3. doboz:
 - postakönyv 1948–1949

- kiadások és bevételek osztályozó naplói 1976–1978, 1984–1988
 - kepekönyvek 1979–1986
 - fizetési jegyzékek 1973–2003
 - vegyes gazdasági iratok: betétkönyvek, adományozók listái stb. 1880–1991
4. doboz: számlák, nyugták 1970–1993

471/e. Tematikusan rendezett kötetek

1764–1961

3 doboz = 0,29 ifm

1. doboz:
- a. kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1764–1835
 - b. kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1836–1856
 - c. kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1856–1860
 - d. kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1860–1894
2. doboz:
- a. kötet: megyegyűlési, egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1855–1884
 - b. kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1884–1903
 - c. kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1903–1926
 - d. kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1926–1938
 - e. kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1944–1945
 - f. kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1945–1961
3. doboz:
- a. kötet: miseintenciók könyv 1885–1890; a sáromberki filia magtárának számadáskönyve 1890–1911
 - b. kötet: Rózsafüzér Társulat anyakönyve 1889–1890

471/f. Tematikusan rendezett iratok

1868–1999

2 doboz = 0,26 ifm

1. doboz:
- iskolai kimutatások, bizonyítványok, költségvetések 1876–1935 (töredék)
 - katolikus olvasóköri iratok 1896–1901
 - sajtószemle 1899–1905
 - hirdetőkönyvek 1880, 1976–1990, d.n.
 - püspöki körlevelek 1895, 1919–1925, 1926–1930, 1944–1948
 - 1913-as egyházmegyei zsinat nyomtatványai 1913
 - családkönyvek 1926, 1943, 1985–1994
2. doboz:
- kánoni állapottal kapcsolatos igazolások, jegyzetek 1950–1998
 - bérmlási jegyek 1956–1978
 - hitoktatás nyilvántartásai 1964–1972, 1979–1986, 1987–1995
 - vegyes jegyzetek, nyomtatványok 1868–1999

475.

A NYÁRÁDGÁLFALVI FILIA IRATAI

1849–1991

1 doboz = 0,07 ifm

Nyárádgálfalva 1846-ban Szentháromsághoz tartozott, 1937-től csatolták Nyárádszeredához.¹⁰¹

A filia fondját a szentháromsági és a nyárádszeredai plébániák levéltárából származó kötetek és iratok alkotják.

1. doboz:

- számadáskönyv 1849–1893; egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1869–1878, 1882–1892
- számadáskönyv 1892–1907; egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1893–1907
- vagyonkimutatás 1939
- kápolna építési iratai 1991

476.

A NYÁRÁDKÖSZVÉNYESI PLÉBÁNIA IRATAI

1664–1983

8 doboz = 0,72 ifm

A 15. század második felében már fennálló nyárádköszvényesi plébánia a reformáció végén pap nélkül maradt. A bosnyák provinciális által küldött, 1635-ben Mikházán letelepedett ferencesek 1629-től laktak a plébánián. Damokos Kázmér szavatai származású ferences testvér segítségével innen gondozták a környék katolikus híveit. Az 1731-es főesperesi vizitáció az egyházközség templomának 1522-es építési feliratot hordozó, gótikus szentélyboltozatát emelte ki. Ezt a középkori épületet lebontották, és 1822–1824 között újat építettek. 1901-ben új papi lak épült, 1904-ben pedig harangozó lakás. Az 1878-ban emelt iskola helyett 1905-ben építettek újat. 1924-ben új tanítói lakást szenteltek fel, 1940-ben új iskolaépület került fedél alá.¹⁰²

A nyárádköszvényesi plébánia iratainak Marosvásárhelyre való beszállítására 2008. április 29-én került sor Ft. Msgr. Csíki Dénes irányításával. Az anyakönyvek állagát adó két első anyakönyvi kötet a plébánia könyvtárának régi nyomtatványai között őrződött meg. Az első kötet értékes bejegyzéseként említjük meg az egyházközség 1664-től vezetett papi névjegyzékét.

476/a. Anyakönyvek

1664–1929

1 doboz = 0,08 ifm

¹⁰¹ *Sematizmus 1846.* 122; *Plébániatörténetek 2009.* 266.

¹⁰² *Sematizmus 1882.* 142–143; P. György József: *i.m.* 425; *Erdélyi római katolikus egyházlátogatási jegyzőkönyvek és okmányok.* 17; *Plébániatörténetek 2009.* 247–255.

1. doboz:

- a. kötet: keresztelési anyakönyv 1712–1795; bérmlási anyakönyv 1734; házassági anyakönyv 1711–1795; historia domus 1783–1839; a plébánia papjainak névjegyzéke 1664–1849; halotti anyakönyv 1710–1795 (6. kép)
- b. kötet: keresztelési anyakönyv 1795–1857; kivonatok a gyulafehérvári káptalan protokollumaiból 1858–1859; megtértek anyakönyve 1834–1927; ki-tértek anyakönyve 1927–1929; bérmlási anyakönyv 1805–1887; házassági anyakönyv 1795–1857; halotti anyakönyv 1795–1857

476/b. Plébániai iktatott iratok**1858–1983****4 doboz = 0,49 ifm**

1. doboz: 1858, 1883, 1885, 1899, 1907–1908, 1910–1911, 1913–1918
2. doboz: 1923, 1927, 1929, 1933–1935, 1937
3. doboz: 1938–1940, 1942–1944, 1946, 1950–1953, 1955, 1960–1962
4. doboz: 1964, 1966, 1968, 1970–1981, 1983

476/c. Házasságügyi iratok**1911–1929****1 doboz = 0,06 ifm**

1. doboz: 1911–1912, 1914–1922, 1924–1929

476/d. Gazdasági iratok**1897–1916****1 doboz = 0,03 ifm**

1. doboz: kepelisták 1897–1916

476/e. Tematikusan rendezett iratok**1866–1937****1 doboz = 0,06 ifm**

1. doboz:

- püspöki körlevelek 1866–1874
- Katolikus Népszövetség iratai 1933–1937

477.**A NYÁRÁDMAGYARÓSI FILIA IRATAI****1884–1966****2 doboz = 0,16 ifm**

A Nyárádselyéhez tartozó filiában 1930-ban épült kápolna. Ezt megelőzően a katolikusok egy kis földterülettel rendelkeztek a falu feletti dombtetőn, amelyen kereszt és harang-

láb állt. Ezt a területet 1907-ben megnövelték, és hosszas készültek után Páduai Szent Antal titulusú kis kápolnát építettek rá. Az 1990-es évek közepéig volt használatban.¹⁰³

A filia fondját a nyárádselyei plébánia levéltárában talált iratok képezik.

1. doboz:

- hitközségi gyűlések jegyzőkönyvei 1901–1950
- egyházközségi alapok kimutatásai és pénztárnapló 1903–1950
- egyházközségi alapok kimutatásai 1926–1929
- pénztárnaplók 1884–1916, 1930–1952

2. doboz:

- vagyonleltárak 1884, 1888, 1891, 1894, 1896, 1916, 1923, 1929
- vagyonkimutatások 1912–1941, 1944–1948
- telekkönyvi és kápolnaépítési iratok 1921–1941
- lélekösszeírás 1927–1929
- fuvarfüzet és adományjegyzékek 1957–1966

478.**A NYÁRÁDREMETEI PLÉBÁNIA IRATAI****1821–1990****23 doboz = 2,20 ifm**

A településen 1649-ben Szent Fülöp és Jakab apostolok tiszteletére szentelt kápolna állt. Kőszvényes-Remete – ahogy Nyárádremetét 1899-ig hivatalosan nevezték – 1783-tól lett önálló plébánia, addig Nyárádkőszvényes filiája volt. 1784-ben már gyűjtöttek az új templom építésére, de azt csak 1804-től kezdték el építeni. A ma is álló papi lak 1871-ben, a négytantermes iskola 1891–1893 között, a vármezői filia iskolatemploma pedig 1913-ban készült el.¹⁰⁴

Templomának főoltárán kapott helyet az 1784-ben felszámolt gyulafehérvári trinitárius templom Szent Kereszt mellékoltárának feszülete. A bécsi trinitáriusok kalászos feszületének faragott másolatát gróf Batthyány Ignác püspök adta az egyházközségnek.¹⁰⁵

A nyárádremetei egyházközség iratait az egykori segédlelkész lak egyik szobájában tárolták. 2008. február 29-én Szabó Sándor plébános adta át a gyűjtőlevéltárnak. Valószínűleg egy 1970-es évekbeli leltározáskor a 19. századi iratok nagy hányada új számozást kapott, de nem tudjuk, hogy e rendezés alkalmával iratjegyzék készült-e. A plébániai iktatott iratok csomóiba foglalva 1925-től 1944-ig megtalálhatóak az Espereskerületi Tanfelügyelői Hivatal ügyiratai. Ennek a Nyárádremetén működő hivatalnak az irattermelése adja az iskolaügyi iratok állagának anyagát is.

¹⁰³ *Plébániatörténetek* 2009. 261.

¹⁰⁴ *Sematizmus* 1882. 146; Kakucs Lajos: *Nyárádremete. Falumonográfia*. Marosvásárhely, 2008. 224–267; *Plébániatörténetek* 2009. 256–259.

¹⁰⁵ Kovács Zsolt: „*Effigies ad similitudinem*”. *A bécsi trinitáriusok kalászos feszületének erdélyi másolatai*. In: *Stílusok, művek, mesterek. Erdély művészete 1690–1848 között. Tanulmányok B. Nagy Margit emlékére*. Szerk.: Orbán János. Marosvásárhely–Kolozsvár, 2011. 305–308.

Nyárádremete 1835-ös vizitációs jegyzőkönyve a Román Nemzeti Levéltár Maros Megyei Hivatalában, a marosvásárhelyi plébánia államosított iratai között található.¹⁰⁶

478/a. Anyakönyvek

1879–1978

2 doboz = 0,19 ifm

1. doboz:

- a. kötet: keresztelési anyakönyv 1879–1890
- b. kötet: keresztelési anyakönyv 1890–1929
- c. kötet: házassági anyakönyv 1919–1950

2. doboz:

- házassági anyakönyv 1965–1974
- halotti anyakönyv 1916–1944
- bérmlási anyakönyv 1956–1978
- anyakönyvi másodpéldányok: keresztelés 1946–1948, házasság 1966–1967, elhalálozás 1944–1950 (töredékek)

478/b. Plébániai iktatott és iskolaügyi iratok

1821–1990

14 doboz = 1,40 ifm

- 1. doboz: 1821, 1832, 1845, 1847–1853, 1855–1867
- 2. doboz: 1868–1883
- 3. doboz: 1884–1896
- 4. doboz: 1897–1903
- 5. doboz: 1904–1910
- 6. doboz: 1911–1915
- 7. doboz: 1917–1925
- 8. doboz: 1926–1930
- 9. doboz: 1931–1934
- 10. doboz: 1935–1938
- 11. doboz: 1939–1944
- 12. doboz: 1945–1947, 1950–1958
- 13. doboz: 1959–1967, 1970–1974
- 14. doboz: 1975–1990

Segédletek

1881–1959

1 doboz = 0,01 ifm

1. doboz:

- a. kötet: iktatókönyv 1881–1882

- b. kötet: iktatókönyv 1951, 1953–1959 (32. iktatószámig)

478/c. Gazdasági iratok

1826–1988

2 doboz = 0,20 ifm

- 1. doboz: vegyes gazdasági iratok (számadások, kimutatások, pénztárnaplók stb.) 1867–1944

2. doboz:

- vagyonleltárak 1826–1908
- postakönyv-töredékek 1904–1908, 1909–1912
- szövetkezeti iratok 1913–1915
- pénz- és erdőügyi iratok 1923–1944
- pénztárnaplók 1971–1988

478/d. Iskolaügyi iratok

1924–1950

1 doboz = 0,10 ifm

1. doboz:

- elemi iskolák költségvetései 1924–1933
- iskolák törzskönyvei, tanítók törzslapjai 1929
- iskolaügyi iratok 1920–1921, 1942–1950

478/e. Tematikusan rendezett iratok

1865–1990

2 doboz = 0,20 ifm

1. doboz:

- püspöki körlevelek 1865–1886
- főhatósági rendeletek 1972–1990
- hitoktatási napló 1948–1949
- családkönyv 1981
- népszámlálási füzet 1985

2. doboz:

- prédikációk 1894–1910
- vegyes jegyzetek, nyomtatványok 1881–1986
- fényképek

¹⁰⁶ *Az 1918/1919 előtti Erdélyre vonatkozó fondok és gyűjtemények jegyzékei.* 156.

478/f. Birtók Ferenc (1919–1999) esperes-plébános¹⁰⁷ személyi hagyatéka
1940-es–1980-as évek
1 doboz = 0,10 ifm

1. doboz:

- „Silva rerum” 1940–1980-as évek
- vasárnapi szentbeszéd

479.
A NYÁRÁDSELYEI PLÉBÁNIA IRATAI
1758–2002
23 doboz = 2,08 ifm

A selyei katolikusság a reformáció után Szovátához tartozott. 1637-ben zsinddal fedett sövénytemploma épült. Jelenlegi templomát 1722-től Szent Mária Magdolna tiszteletére emelték, átépítésére pedig 1909-ben került sor. 1768-ig licenciátusok, ettől az évtől a mikházi ferencesek gondoskodtak a katolikus közösségről. 1891-ben költözött először egyházmegyes pap a faluba. Az egyházközség gazdasági hátterét az erdős területek jelentették. Az 1923-as kisajátítás után tízévi folyamatos pereskedéssel és kérelmezéssel sikerült az erdők nagy részét egyházi kézben megtartani. Az 1948-as államosítás az erdőtől és a legelőtől véglegesen megfosztotta az egyházat. Az egyházközségben a 18. századtól felekezeti iskola működött, melynek új épülete a 19. század végén épült.¹⁰⁸

A Bekecs hegyének tisztásán már a 16–17. század fordulóján állt egy kápolna. Kőkeresztje a nyárádselyei templomban található. A kápolna a 18. század közepén dőlt össze.¹⁰⁹

T. Nagy László nyárádselyei plébános 2008. február 15-én segédkezett az egyházközségi iratok begyűjtésében. Az anyag a plébánia egyik szekrényében volt, és korábbi károsodások nyomait viselte.

Az egyházközség 1728–1883 évkörrel rendelkező, gazdasági jellegű kötete a Román Nemzeti Levéltár Maros Megyei Hivatalában a 999-es fondszám alatt szerepel.¹¹⁰

¹⁰⁷ Birtók Ferenc (1919, Nyárádremete–1999, Nyárádremete) a gimnáziumot Marosvásárhelyen, Székelyudvarhelyen és Kolozsváron, teológiai tanulmányait Kolozsváron végezte. 1944-ben szentelték pappá. Szolgálati helyei: Csíknagyboldogasszony, Csíkszentdomokos, Brassó-Bolonya, Maroshévíz, Ditró, Borszék. 1953–1955 között börtönben volt. 1990-ben nyugdíjazták, nyugdíjas papként Búzásbesenyőben teljesített szolgálatot. (Ferenczi Sándor: *i.m.* 189.)

¹⁰⁸ *Sematizmus* 1882. 147–148; P. György József: *i.m.* 425; *Erdélyi római katolikus egyházlátogatási jegyzőkönyvek és okmányok*. 16–17; *Plébánia történetek* 2009. 260–265.

¹⁰⁹ Orbán Balázs: *A Székelyföld leírása történelmi, régészeti, természetrajzi és néprajsi szempontból*. IV. Pest, 1870. 81; Sófalvi András: *Sóvidék a középkorban. Fejezetek a székelység középkori történelméből*. Székelyudvarhely, 2005. 126.

¹¹⁰ *Az 1918/1919 előtti Erdélyre vonatkozó fondok és gyűjtemények jegyzékei*. 157.

479/a. Anyakönyvek
1857–1975
1 doboz = 0,03 ifm

1. doboz:

- megtértek és kitértek anyakönyve 1901–1975
- érvénytelen házasságok anyakönyve 1918–1927
- érvénytelen házasságok anyakönyve 1930–1950
- I. számú anyakönyvhöz készített névmutató d.n.
- kimutatás vegyes házasságokról 1857–1869

479/b. Plébániai iktatott iratok
1805–1990
8 doboz = 0,80 ifm

1. doboz: 1805, 1807, 1816, 1822–1824, 1826, 1830–1879
2. doboz: 1880–1899
3. doboz: 1900–1909
4. doboz: 1910–1927
5. doboz: 1928–1948
6. doboz: 1949–1967
7. doboz: 1968–1979
8. doboz: 1980–1990

Segédletek
1919–1967
1 doboz = 0,05 ifm

1. doboz:

- a. kötet: iktatókönyv 1919–1936
- b. kötet: iktatókönyv 1937–1948 (113. iktatószámig)
- c. kötet: iktatókönyv 1948 (114. iktatószámától)–1967

479/c. Gazdasági iratok
1758–1997
4 doboz = 0,40 ifm

1. doboz:

- keresztereklye hitelesítő irata és másolata 1758 (restaurálandó) és 1906
- tulajdonjogi iratok (adásvételi szerződések, telekkönyvi kivonatok stb.) 1859–1950
- vagyonleltárak 1861, 1865, 1876, 1883–1885, 1888, 1891, 1894, 1896, 1907, 1916, 1923, 1929, 1945, 1949, 1951–1953, 1958, 1961–1962, 1966–1976, 1978 (1896 restaurálandó)
- vagyonkimutatások 1912–1941, 1944–1948

2. doboz:

- pénztárnaplók 1882–1929, 1896–1897, 1930–1935, 1936–1954, 1944, 1952–1967, 1967–1997
- egyházközségi alapok kimutatásai 1894–1929, 1930–1940, 1941–1950, 1944

3. doboz:

- egyházközségi alapok kimutatásai és pénztárnapló 1903–1950
- kimutatás a kepe megváltásáról 1924–1930

4. doboz:

- postakönyv 1910–1929
- szentmise alapítványok 1918–1926
- értékpapírok, kölcsönök 1932–1944
- erdőikkel kapcsolatos iratok 1945–1949
- adóügyi iratok 1945–1950
- tűzbiztosítás iratai 1946–1953
- adomány- és járulékjegyzékek 1958–1976
- bevételek és kiadások osztályozó naplói 1975, 1977–1982

479/d. Iskolaügyi iratok**1891–1949****1 doboz = 0,06 ifm**

1. doboz:

- elemi népiskola anyakönyve 1891–1897
- elemi népiskola előmeneteli és mulasztási naplói 1898–1900
- órarend 1907
- iskolaügyi iratok 1945–1949
- iskolatörténet (összeállította: Darvas Albert plébános)

479/e. Tematikusan rendezett kötetek**1842–1967****3 doboz = 0,28 ifm**

1. doboz:

- kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1842–1855
- kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1855–1862
- kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1862–1927

2. doboz:

- kötet: megyegyűlési, egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1890–1895; számadáskönyv 1862–1877
- kötet: megyegyűlési, egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1895–1907
- kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1907–1913
- kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1913–1924

3. doboz:

- kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1924–1936
- kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1936–1944
- kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1945–1946
- kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1946–1967

479/f. Tematikusan rendezett iratok**1821–2002****5 doboz = 0,46 ifm**

1. doboz: püspöki körlevelek 1866–1903

2. doboz: püspöki körlevelek 1904–1918

3. doboz:

- püspöki körlevelek 1922–1948, 1955–1957
- 1913-as egyházmegyei zsinat nyomtatványai 1913

4. doboz:

- visitatio canonicák 1821 (1828-as feljegyzéssel), 1825, 1836
- családkönyvek és lélekösszeírások d.n., 1869–1870, 1927–1928, 1926–1934 (benne fogalmazványok az 1930–1940-es évekből), 1939 (csonka), 1948–1949, 1951, 1955, 1957–1960
- vegyes relációk 1880–1905
- Erdélyi Római Katolikus Státus közgyűléseinek nyomtatott jegyzőkönyvei 1911–1941
- egyesületekhez kapcsolódó iratok 1926–1948
- gyászjelentés-gyűjtemény 1940–2002

5. doboz:

- halotti bizonylatok 1952–1955, 1976–1992
- bérmlási jegyek 1956
- betegellátási füzet 1966–1976
- hirdetőkönyvek 1969–1972, 1972–1973
- vegyes jegyzetek

480.**A NYÁRÁDSZENTANNAI FILIA IRATAI****1873–1980****1 doboz = 0,02 ifm**

Nyárádszentanna középkori plébániatemplomát ma a református gyülekezet használja.¹¹¹ 1903-ban a település Jobbágyfalva filiája volt, és a gróf Lázár család udvarában volt Szent Anna tiszteletére szentelt kápolna.¹¹² Jelenlegi temploma 1905-ben épült. 1937-től Nyárádszereda leányegyháza lett.¹¹³

¹¹¹ Lángi József – Mihály Ferenc: *i.m.* 92–93.¹¹² *Sematizmus* 1903. 158–159.¹¹³ *Plébániatörténetek* 2009. 266.

1. doboz:

- kápolna peres iratai 1873–1900
- templom építésének iratai 1901, 1904
- templom javításának iratai 1979–1980

483.

A NYÁRÁDSZEREDAI PLÉBÁNIA IRATAI

1908–2000

11 doboz = 1,08 ifm

A Jobbágyfalvához tartozó nyárádszeredai katolikus hívek az 1920-as évek végén alakítottak ki maguknak egy szükségkápolnát. A kápolna 1928. október 8-ai megáldása után továbbra is a jobbágyfalvi plébános látta el a közösséget. A plébániaszékhelyet 1937-ben tették át Székelybőből Nyárádszeredába, mivel Bő fokozatosan elnéptelenedett. 1965-ben kibővítették a kápolnát, majd 1969-ben sikerült megvásárolni a kápolna tőszomszédságában levő házat, ahol 1980-ig a plébánia működött. Ekkor Jézus Szentséges Szíve tiszteletére szentelt templommá alakították át az épületet. 1981-ben cserével megszerezték a templom melletti házat plébánosi lakás céljára. A két épületet tornyos kapubejárattal kötötték össze.¹¹⁴

Nyárádszereda levéltára 2008. április 23-án került be a Marosvásárhelyi Gyűjtőlevéltárba. Az anyagot T. Szócs Béla készítette elő, be is dobozolva azt.

483/a. Anyakönyvek

1950–1961

1 doboz = 0,01 ifm

1. doboz: házassági anyakönyv 1950–1961

483/b. Plébániai iratok

1926–1995

3 doboz = 0,36 ifm

1. doboz: 1926–1937, 1940–1965

2. doboz: 1966–1982

3. doboz: 1983–1995

Segédletek

1937–1994

1 doboz = 0,04 ifm

1. doboz:

- kötet: iktatókönyv 1937 (1. iktatószámától/ augusztus 5-től)–1944 (12. iktatószámig)

- kötet: iktatókönyv 1944 (5. iktatószámától)–1958 (5. iktatószámig); görög rítusról a latin rítusra áttért hívek összeírása 1943
- kötet: iktatókönyv 1959–1994
- kötet: levéltári iratok jegyzéke 1975

483/c. Házasságügyi iratok

1938–1984

1 doboz = 0,10 ifm

1. doboz: 1938–1939, 1941–1958, 1960–1975, 1977–1984

483/d. Gazdasági iratok

1910–2000

3 doboz = 0,36 ifm

1. doboz:

- ingatlan- és adóügyi iratok 1910–1993
- egyházi épületek építési-felújítási iratai 1917–1982

2. doboz:

- gyűjtések és önkéntes adományok iratai 1917–1964
- pénztárnaplók 1921–1933, 1925–1935, 1950–1959, 1959–1991
- egyházi kölcsönök iratai 1922–1937
- nyugták, elismervények 1925–1941
- egyházadó nyilvántartó könyvek 1927–1937, 1985–2000
- vagyonelemlékek 1928–1995

3. doboz:

- vagyonkimutatások 1928–1942, 1948
- költségvetések, zárszámadások és pénzügyi ellenőrzések jegyzőkönyvei 1950–1995
- kiadások és bevételek osztályozó naplói 1984–1987
- fizetési jegyzékek 1960–1977, 1991–1995

483/e. Tematikusan rendezett kötetek

1921–1989

1 doboz = 0,08 ifm

1. doboz:

- egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyvek 1926–1930
- egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1930–1948
- egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1964–1989
- historia domus, fényképekkel 1921–1982

¹¹⁴ Plébaniatörténetek 2009. 266–267.

483/f. Tematikusan rendezett iratok**1908–1996****1 doboz = 0,13 ifm**

1. doboz:

- családkönyvek 1934, 1940, 1968
- püspöki körlevelek és rendeletek 1940–1984, 1991–1996
- vegyes jegyzetek, kimutatások 1908–1972

484.**A NYÁRÁDTŐI PLÉBÁNIA IRATAI****/1786/ 1805–1991****11 doboz = 0,90 ifm**

A település pápai tizedjegyzékben szereplő plébániatemplomát a Basta-féle harcok idején romokba döntötték. Apostol György exjezsuita atya missziós munkájának köszönhetően Nyárádtő plébániaként szerepelt az 1782-es és az 1788-as sematizmusokban. Annak ellenére, hogy Apostol György végrendeletileg is gondolt a plébánia további működésére és fenntartására, a későbbiekben a nyárádtői egyházközség Marosvásárhely filiája lett. Kezdetben magánházaiban tartották a szentmisét, 1818-ban építettek sövényfalú kápolnát. Jelenlegi templomát 1907-ben a kassai vértanúk tiszteletére szentelték fel. 1942-ben Nyárádtő helyi lelkesedés lett, Maroskeresztúr filiával. 1981-től önálló plébániává vált.¹¹⁵

A nagyon szép rendben talált nyárádtői anyagot T. Baróti Csaba plébánossága idején, 2008. április 18-án szállítottuk be Marosvásárhelyre. Az egyházközség 1942 előtti iratai időrendben kutathatóak. A levéltári iratok jegyzékében egy év nélküli irat után Apostol György 1786-os végrendelete szerepel, mely jelenleg a marosvásárhelyi plébánia levéltárában, az iktatott iratok között található. **(16. kép)**

484/a. Anyakönyvek**1956–1969****1 doboz = 0,01 ifm**

1. doboz:

- bérmentési anyakönyv 1956; megtértek és kitértek jegyzéke 1958–1969
- bérmentőzők jegyzékei 1962, 1968

484/b. Plébániai iratok**1805–1990****4 doboz = 0,48 ifm**

1. doboz: 1805–1912, 1942–1944, 1946–1965

2. doboz: 1966–1974

3. doboz: 1975–1985

4. doboz: 1986–1990

Segédletek**/1786/–1985****1 doboz = 0,03 ifm**

1. doboz:

- kötet: iktatókönyv 1943–1968 (42. iktatószámig)
- kötet: iktatókönyv 1968 (43. iktatószámtól)–1985 (68. iktatószámig)
- kötet: levéltári iratok jegyzéke /1786/–1866

484/c. Házasságügyi iratok**1974–1989****1 doboz = 0,04 ifm**

1. doboz: 1974–1989

484/d. Gazdasági iratok**1943–1991****2 doboz = 0,24 ifm**

1. doboz:

- vagyonkimutatások 1943–1947
- vagyonleltárak 1943, 1945, 1960–1974, 1967, 1974, 1977
- pénztárkönyv 1954–1968
- telekeladások iratai 1958–1959
- számadáskönyv 1961–1972; kiadások és bevételek osztályozó naplója 1962–1972
- kiadások és bevételek osztályozó naplója 1973–1974
- bérleti szerződések és a bérletekre vonatkozó nyilvántartások, jegyzetek 1960–1973
- költségvetések 1960–1974
- fizetési jegyzékek 1963–1971
- pénzügyi ellenőrzések jegyzőkönyvei 1963–1974

2. doboz:

- építési-felújítási iratok – templom 1958–1961, 1970–1991
- építési-felújítási iratok – plébániaépület 1969–1976
- új szakrális tér berendezési terve /1977/

¹¹⁵ *Sematizmus 1782.* 22; *Sematizmus 1788.* 11; Baróti Csaba: *A nyárádtői római katolikus templom és plébánia a gyulafehérvári főegyházmegye szívében.* Kolozsvár, 2007; *Plébániatörténetek 2009.* 268–271.

484/e. Tematikusan rendezett kötetek**1946–1974****1 doboz = 0,03 ifm**

1. doboz:

- a. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1946–1957; historia domus 1951–1974
- b. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1957–1971

484/f. Tematikusan rendezett iratok**1906–1985****1 doboz = 0,07 ifm**

1. doboz:

- családkönyv 1906
- püspöki körlevelek 1936–1947
- vegyes jegyzetek, nyomtatványok 1964–1982
- lélekösszeírás 1968–1974
- bérmlási jegyek 1971–1982
- gyászjelentés-gyűjtemény 1975–1985

489.**A SÁROMBERKI FILIA IRATAI****1890–1984****1 doboz = 0,06 ifm**

A Nagyernyéhez tartozó sáromberki katolikus hívek 1899-től magánházaiban, 1905-től a Jézus Szent Szíve tiszteletére szentelt kis templomban vettek részt misén.¹¹⁶

A filiára vonatkozó iktatott iratokat a nagyernyei plébánia anyagában 1967–1971 között elkülönítve kezelték.

1. doboz:

- iktatott iratok 1967–1971
- vagyonleltárak 1890, 1896
- templom tervrajzai 1904
- pénztárkönyv és egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1903–1951
- pénztárnapló 1970–1984
- hirdetőkönyv 1972–1976

490.**A SZÁSZRÉGENI PLÉBÁNIA IRATAI****/1740/ 1778–1994****58 doboz+polc = 5,91 ifm**

A szász telepítésű helység középkori eredetű, később bővített templomát a reformáció óta a lutheránus egyházközség használja. Középkori eredetű a magyarrégeni, jelenleg reformátusok birtokában levő templom is. 1700 után Szászrégen a mikházi ferencesek misziós területéhez tartozott. Az 1736-os alapítású plébánia az 1761-es egyházmegyei összeírás idején a tordai főesperesi kerülethez tartozott, 1782-ben már a marosi kerülethez. A Kisboldogasszonyi titulusú templom építése 1736-ban elkezdődött, de csak 1780-ban készült el. Az új papi lakásba 1771-ben költözött be a plébános, két előde még Abafáján lakott. 1848-ban a templommal együtt a plébánia is leégett, az újjáépítés hosszasan elnyúlt. Az 1930-as években felmerült egy egészen új, emeletes plébánia építése, de kivitelezése a nehéz idők miatt elmaradt. Iskola előbb 1782-ben, majd 1829-ben épült, a jelenleg is álló épületet pedig 1877-ben adták át. 1918-tól az elemi iskola épületében polgári iskola működött.¹¹⁷

A plébánia levéltárát Ft. Pakó Benedek plébános szolgálata idején, 2008. április 16-án és 24-én, T. Csizsér Imre káplán segítségével gyűjtöttük be. Az anyag egy irodai szekrényből, a kápláni lakás előterében álló másik szekrényből, valamint a templomhoz csatlakozó épület emeleti szobájában levő bőröndökből került elő.

1975-ben a levéltárakat leltározták, az iratokat/iratsomókat évről-évre sorszámozták, kartonba palliozták. Ekkor kerültek az iktatott iratok közé a vizitációs jegyzőkönyvek, gazdasági, iskolaügyi iratok stb. 1954-től az iratokat irattartó dossziékba tették, átluggatva, ezeknél már nem használtak új számozást. A leltározás során alkalmazott tematikus rendezést tiszteletben tartottuk. A fondon belül egy értékes állagot különítettünk el, amely 17–18. századi oklevelek másolatait tartalmazza.¹¹⁸

490/a. Anyakönyvek**/1740/–1944****1 doboz = 0,10 ifm**

1. doboz:

- keresztelési, házassági és halotti anyakönyvek névmutatója /1740/–1944
- vegyes házasságok kimutatásai 1810–1877

490/b. Plébániai iktatott iratok**1778–1986****18 doboz = 1,72 ifm**

1. doboz: 1778, 1781, 1795–1797, 1799–1803, 1810, 1813, 1817, 1819, 1825–1826,

¹¹⁷ *Sematizmus* 1782. 22; *Sematizmus* 1882. 149–150; P. György József: *i.m.* 431; Báth János: *i.m.* 12; Szirmai Béla: *A szászrégeni római katolikus egyházközség és plébánia rövid története.* (kézirat)

¹¹⁸ Lásd a családi hagyaték állagot.

¹¹⁶ *Sematizmus* 2000. 197; *Plébániatörténetek* 2009. 236.

1830–1832, 1835–1836, 1838, 1843, 1845–1851

2. doboz: 1852–1857
3. doboz: 1858–1867
4. doboz: 1868–1875
5. doboz: 1876–1882
6. doboz: 1883–1889
7. doboz: 1890–1895
8. doboz: 1896–1902
9. doboz: 1903–1913
10. doboz: 1914–1923
11. doboz: 1924–1930
12. doboz: 1931–1937
13. doboz: 1938–1941
14. doboz: 1942–1947
15. doboz: 1948–1956
16. doboz: 1957–1970
17. doboz: 1971–1984
18. doboz: 1985–1986

Segédletek

1851–1988

2 doboz+polc = 0,25 ifm

1. doboz: iktatókönyvek 1864 (96. iktatószámától)–1914

Polc:

- kötet: iktatókönyv 1915–1921 (220. iktatószámig)
- kötet: iktatókönyv 1921 (221. iktatószámától)–1926
- kötet: iktatókönyv 1927–1932 (180. iktatószámig)
- kötet: iktatókönyv 1932 (181. iktatószámától)–1939 (510. iktatószámig)
- kötet: iktatókönyv 1939 (511. iktatószámától)–1943 (320. iktatószámig)
- kötet: iktatókönyv 1943 (321. iktatószámától)–1944 (751. iktatószámig)

2. doboz:

- iktatókönyv 1950–1988
- levéltári iratok jegyzékei 1851–1866, 1851–1871
- levéltári iratok jegyzékei 1945-ig, 1945–1969

490/c. Házassági és kánoni állapottal kapcsolatos iratok

1851–1989

13 doboz = 1,25 ifm

1. doboz: 1851–1856
2. doboz: 1857–1866
3. doboz: 1867–1889
4. doboz: 1890–1909
5. doboz: 1910–1922, 1924–1929

6. doboz: 1930–1939
7. doboz: 1940–1946
8. doboz: 1947–1955
9. doboz: 1956–1965
10. doboz: 1966–1971
11. doboz: 1972–1977
12. doboz: 1978–1985
13. doboz: 1986–1989, házassági peres ügyek 1960–1978

490/d. Gazdasági iratok

1845–1988

10 doboz+polc = 1,05 ifm

1. doboz:

- vagyonelektárak 1855–1979
- vagyonkimutatások 1931–1935, 1939, 1941–1942, 1948
- alapítványi iratok 1845–1969
- telekkönyvi kivonatok 1914–1949
- perselypénzek pénztárnaplói 1942–1949, 1944–1949
- pénztárnapló 1931–1949; bevételek és kiadások osztályozó naplója 1950–1961

2. doboz: pénztárnaplók 1925–1935, 1941–1942, 1944–1951, 1944–1948, 1948–1950, 1962

3. doboz:

- pénztárnaplók kötetei 1950–1987
- bevételek és kiadások osztályozó naplói 1978–1981, 1983–1988

Polc:

- a. kötet: egyházadó-főkönyv 1922–1925
- b. kötet: egyházadó-főkönyv 1936–1945
- c. kötet: egyházadó-főkönyv 1944–1949
4. doboz:
 - egyházi adózók indexe 1941–1949
 - egyházadó pénztárnaplója 1944–1949
 - postakönyvek 1912–1917, 1917–1928, 1947–1949, 1928–1933, 1933–1945, 1949–1953
5. doboz:
 - vagyonelektár iratai (költségvetések, zárszámadások, szerződések stb.) 1929–1949
 - költségvetések és zárszámadások 1938–1979
6. doboz:
 - ingatlan- és adóügyekkel kapcsolatos iratok 1936–1978
 - biztosítási iratok 1942–1972
7. doboz:
 - Walter Simon munkanaplója 1913–1922; házbérek nyilvántartása 1929–1949

- elemi és polgári iskolák tandíj főkönyve 1926–1936
 - tandíjkezelési ívek 1925–1930
 - személygépkocsik iratai 1969–1986
8. doboz: egyházi épületek építésének, javításának stb. tervei és iratai 1914–1984
9. doboz: fizetési jegyzékek 1948–1977
10. doboz: fizetési jegyzékek 1957–1988

490/e. Tematikusan rendezett kötetek

1850–1885

4 doboz = 0,31 ifm

1. doboz:
- királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1850–1855
 - királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1855–1858
2. doboz:
- királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1858–1899
 - megyegyűlési, egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1879–1923
3. doboz:
- egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv (iskolai ügyek) 1879–1922
 - közgyűlési, egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1923–1936
 - egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1937–1949
 - egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyvek 1946–1985
4. doboz:
- Római Katolikus Leányegyesület jegyzőkönyve 1928–1931
 - miseintenciók könyve 1960–1966
 - hitoktatás nyilvántartó könyve 1970–1975

490/f. Tematikusan rendezett iratok

1866–1994

9 doboz+polc = 1,20 ifm

Polc: püspöki körlevelek kötetei 1866–1886, 1887–1897, 1898–1901, 1902–1909, 1910–1913, 1914–1918, 1927–1932, 1933–1938

1. doboz:
- püspöki körlevelek 1922, 1925, 1938–1948
 - főhatósági rendeletek 1946–1988
 - liturgikus rendeletek 1956–1978
2. doboz:
- alkalmi beszédek, jegyzetek 19. sz. vége–20. sz. eleje
 - népesedési mozgalom statisztikai 1890-es évek
 - gyerekek összeírása 19. sz. vége
 - lélekösszeírás 1947
 - új családok és lakásváltoztatások összeírása 1981
 - munkanaplók 1979–1983
 - hirdetőkönyvek 1979–1983, 1983–1988, 1988–1993

3. doboz:
- temetői rendszabályzat 1919
 - gyászjelentés-gyűjtemény 1937–1994
 - temetővel kapcsolatos iratok 1927–1979
 - temető helyszínrajza 1967
 - sírok nyilvántartásai 1910–1970-es évek, 1960–1970-es évek
 - temető kerítésére adott adományok nyilvántartó füzetek 1983–1987
4. doboz: vallásváltoztatással kapcsolatos iratok 1868–1959
5. doboz:
- vallásváltoztatással kapcsolatos iratok 1960–1985
 - Katolikus Népszövetség ügyiratai 1924–1933
 - Oltáregyesület gyűléseinek jegyzőkönyvei 1913–1916 (töredékek)
 - Legényegylet gyűléseinek jegyzőkönyvei 1930–1936, 1936–1937 (töredékek)
 - filiákkal kapcsolatos iratok 1896–1989
6. doboz: kánoni állapottal kapcsolatos iratok, vegyes anyakönyvi kivonatok, igazolások 1895–1989
7. doboz: alkalmi beszédek, vegyes jegyzetek, nyomtatványok 1913–1991
8. doboz:
- grafikák 1950-es évek–1970-es évek
 - képeslapok, fényképek, szentképek
9. doboz:
- személyzeti ügyek 1951–1988
 - lelki ügyek 1955–1989
 - László Sándor (1919–2001) plébános¹¹⁹ személyes iratai 1931–1974

490/g. Családi hagyaték

1 doboz = 0,03 ifm

1. doboz: 17–18. századi oklevelek másolatai

492.

A SZÉKELYBŐI PLÉBÁNIA IRATAI

1765–1982

3 doboz = 0,13 ifm

A pápai tizedjegyzék által jegyzett plébániális falu lakossága a reformációkor reformátussá lett. Apostol György marosvásárhelyi jezsuita rendházfőnök 1765-ös missziós munkáját megtérések követték. A szentmiséket kezdetben egy csűrben tartották, amíg 1767-ben az addig reformátusok által használt templomot Bécs a már többséget képviselő

¹¹⁹ László Sándor (1919, Csíkszentkirály–2001, Szászrégen) a gimnáziumot Csíkszeredában és Temesváron, teológiai tanulmányait Temesváron és Kolozsváron végezte. 1944-ben szentelték pappá. Szolgálati helyei: Lemhény, Kézdiszentkereszt, Szászrégen, Királybánya, Gyimesbükk, Tekerőpatak. (Ferenczi Sándor: *l.m.* 322.)

katolikus híveknek ítélte oda. Július 14-én a templomot Szent Adalbert püspök tiszteletére szentelték fel, Raisz József jezsuita atyát pedig kinevezték a bői egyházközség adminisztrátorának. A plébániát 1810–1914 között ferencesek adminisztrálták.¹²⁰ A plébánia második anyakönyvi kötetében a halotti bejegyzéseket megelőző, magyar nyelvű bibliai idézetekkel kísért, festett ábrázolást Jánosi Kázmér ferences atya szignálta. Nem kizárt, hogy ő az első anyakönyv négy hasonló ábrázolásának is a készítője.

Székelybő 1937-től Nyárádszereda filiája lett. Levéltári anyaga nagyon szerény. Gazdasági iratai a nyárádszeredai levéltárból kerültek elő.

492/a. Anyakönyvek

1765–1935

1 doboz = 0,06 ifm

1. doboz:

- a. kötet: historia domus 1765–1785; megtértek anyakönyve 1765–1818; keresztlési anyakönyv 1767–1818; házassági anyakönyv 1767–1818; halotti anyakönyv 1767–1818 (**11–14. kép**)
- b. kötet: keresztlési, házassági és halotti anyakönyv 1819–1857; megtértek és ki-tértek anyakönyve 1819–1935; bérmlási anyakönyv 1875, 1887, 1910–1934

492/b. Gazdasági iratok

1915–1982

1 doboz = 0,03 ifm

1. doboz:

- vagyonteltárak 1915–1974
- vagyonkimutatások 1940, 1945–1946
- költségvetések, zárszámadások és pénzügyi ellenőrzések jegyzőkönyvei 1959–1979
- pénztárnapló 1959–1982

492/c. Tematikusan rendezett kötetek

1781–1977

1 doboz = 0,04 ifm

1. doboz:

- királyi és püspöki rendeletek protokolluma (bejegyzésekkel) 1781–1819, 1843
- királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1854–1855 (töredék)
- egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1973–1977

¹²⁰ P. György József: *i.m.* 434; *Veszendő templomaink II. Erdélyi római katolikus templomok*. Szerk.: Istvánfi Gyula – Veöreös András. Budapest, 2002. (A továbbiakban *Veszendő templomaink II.*) 244–248; Kimpján Annamária: *A székelybői római katolikus templom*. In: *Székelybő. A százlelkes kicsi falu. 1332–2007*. Szerk.: Papp Enikő, Sente Kinga. (Marosvásárhely), 2007. 50–55.

493.

A SZÉKELYHODOSI PLÉBÁNIA IRATAI

/1619/ 1740–1982

14 doboz = 1,35 ifm

Székelyhodos katolikus hitet megtartó lakói már a 17. század első felében a bosnyák ferencesek misszióját élvezték. Az 1332-ben adatolt középkori templomot a 18. század második felében kövesdi Boér Imre főesperes-kanonok megújította és bővítette. 1880-ban a Szent Mihály arkangyal tiszteletére szentelt templomot újjáépítették. A falu római katolikus hívei a második világháborút követően nagyon megfogyatkoztak, ezért az egykori jelentős plébániát 1957-től Jobbágytelkéről látták el. A falu nagyon szeretett volna újra saját papot kapni, ezért az 1970-es években papi lakot is épített.¹²¹

A plébániaépületből T. Mihály József plébános szolgálati idejében, 2007. május 15-én gyűjtöttük be a levéltári anyagot. A következő levéltári egységek a jobbágytelki plébánia anyagából kerültek elő: iktatókönyv 1960(15)–1982(1), iktatott iratok 1969–1982, egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1956–1980, egyházi épületek építésének/felújításának iratai 1964–1981, lélekösszeírás 1970-es évek.

493/a. Anyakönyvek

1860–1960

1 doboz = 0,10 ifm

1. doboz:

- a. kötet: keresztlési anyakönyv 1906–1939; megtértek anyakönyve 1910–1936
- b. kötet: bérmlási anyakönyv d.n., 1875, 1887, 1901; egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1930–1941; királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1860–1871, 1879–1924
- c. kötet: érvénytelen házasságok anyakönyve d.n.; családösszeírás 1930-as évek
- d. kötet: anyakönyvi bejegyzések pizskozatfüzete 1959–1960

493/b. Plébániai iktatott iratok

1787–1982

2 doboz = 0,17 ifm

1. doboz: 2 db d.n., 1787, 1796–1797, 1802, 1804–1805, 1810, 1815, 1822, 1837, 1839, 1856–1858, 1862–1865, 1869, 1879, 1885–1886, 1889, 1892–1894, 1898, 1902, 1906–1918, 1922–1956
2. doboz: 1969–1982

¹²¹ *Sematizmus* 1882. 140; P. György József: *i.m.* 434; *Erdélyi római katolikus egyházlátogatási jegyzőkönyvek és okmányok*. 16–19; *Veszendő templomaink II.* 249–255; *Plébániatörténetek* 2009. 216–217.

Segédletek
/1619/ 1740–1982
1 doboz = 0,09 ifm

1. doboz:

- a. kötet: levéltári iratok jegyzéke /1619/ 1858; Bóér Imre-féle adományok 1740–1774; historia domus jellegű bejegyzések 1760–1870; számadáskönyv 1771–1873
- b. kötet: iktatókönyv 1891–1893 (64. iktatószámig) (restaurálandó)
- c. kötet: iktatókönyv 1896 (106. iktatószámtól)–1928 (166. iktatószámig) (restaurálandó)
- d. kötet: iktatókönyv 1932–1938 (87. iktatószámig)
- e. kötet: iktatókönyv 1938 (88. iktatószámtól)–1960 (14. iktatószámig)
- f. kötet: iktatókönyv 1960 (15. iktatószámtól)–1982 (1. iktatószámig)

493/c. Házasságügyi iratok
1868–1925
1 doboz = 0,06 ifm

1. doboz: 1868–1871, 1877, 1879, 1887, 1894, 1896–1897, 1909, 1911, 1913–1914, 1916–1922, 1924–1925

493/d. Gazdasági iratok
1755–1981
3 doboz = 0,33 ifm

1. doboz:

- alapítványi iratok 1755–1928
- számadáskönyv 1771–1789
- számadáskönyv 1835–1860, 1926–1928
- számadáskönyv 1874–1899
- egyházközségi alapok kimutatásai 1902–1943
- egyházközségi alapok kimutatásai 1911–1947

2. doboz:

- pénztárnaplók 1902–1928, 1929–1951, 1950–1961
- postakönyv 1933–1945
- kepelisták 1881, 1885–1887, 1891, 1895–1896, 1898, 1940–1955
- vagyonszámlák 1863, 1865, 1870, 1872, 1882, 1889–1890, 1893, 1896–1897, 1899, 1905, 1908, 1926, 1938–1939, 1942, 1951–1953, 1958, 1962, 1967, 1978
- vagyonskimutatások 1912, 1914–1926, 1928–1931, 1933–1941
- kataszteri birtokívek d.n.

3. doboz:

- vagyonbevallási ívek 1934–1935
- költségvetések, zárszámadások, pénzügyi ellenőrzések jegyzőkönyvei

- 1961–1979
- villanybevezetés iratai 1969
- egyházi épületek építésének, felújításának iratai 1964–1981

493/e. Tematikusan rendezett kötetek
1785–1980
2 doboz = 0,20 ifm

1. doboz:

- a. kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1785–1828
- b. kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1829–1837
- c. kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1840–1858
- d. kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1938–1955

2. doboz:

- a. kötet: megyegyűlési, egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1883–1930
- b. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1956–1980
- c. kötet: Jézus Szentséges Szíve Társulat törzskönyve 1898–1932

493/f. Tematikusan rendezett iratok
18. század–1972
4 doboz = 0,40 ifm

1. doboz:

- visitatio canonicák 1822, 1835
- püspöki rendelet 1820
- császári és királyi rendeletek 1835, 1840
- püspöki körlevelek 1866–1875, 1876–1896

2. doboz: püspöki körlevelek 1897–1902, 1903–1909, 1910–1915

3. doboz:

- püspöki körlevelek 1916–1928
- püspöki körlevelek 1929, 1931–1938, 1940, 1946–1948, 1956–1957
- Kolozsvári Püspöki Általános Helytartóság Közlönye 1940–1944

4. doboz:

- prédikációk, beszédek, értekezések 1893–1934
- lélekosszéírások 1901, 1970-es évek
- templom belső díszítőfestésének tervei 1936
- kánontáblák nyomtatványai (2 darab) 18–19. század
- vázlatfüzetek 1941–1944
- gyászjelentés-gyűjtemény 1970–1972

494.
A SZÉKELYKÁLI PLÉBÁNIA IRATAI
1752–2004
13 doboz = 1,35 ifm

A település középkori Kripta-hegyi templomát a reformáció után előbb az unitáriusok, majd a reformátusok kapták meg. 1720-ban a katolikusok vették birtokukba egyházközi megoldással. A romos állapotban levő templom Berzenczey István Marosszék főkirálybírója és felesége Kún Ilona jóvoltából megújult, de 1752-ben a főkirálybíró és családja, valamint a falu tehetősebb katolikus gazdái új istenháza építésébe kezdtek. A jelenleg is álló épületet csak 1779-ben fejezték be. A 18. századi plébánia helyett 1908-ban készült új lakás, 1912-ben pedig telket vettek az új iskolaépület számára, melyet az 1960-as évek elején bontottak le. A tanító egyben a templom kántora is volt. Részére az egyházközség kántortanítói lakást és földet biztosított. Az 1948-as államosításkor a kántortanítói épület szerencsés módon az egyházközség tulajdonában maradt, az 1980-as évek elején pedig plébániává alakították át. A templomot 1882-ben erődszerű kerítéssel vették körül, amely az 1960-as évek végén omladozó állapotba került, lebontották, és helyébe korszerű kerítést építettek.¹²²

Székekylál legfontosabb filiái Erdőcsinád, Iszló (egy ideig Ehedhez tartozott), Jobbágyfalva, Kisillye, Marosjára, Székes, Vadad voltak. Jobbágyfalva 1875-ben, Marosjára 1918-ban önállósult.

A plébánia levéltára, mely korábbi penészesedés nyomait viselte magán, 2007. május 8-án került be a marosvásárhelyi gyűjtőközpontba. A terepmunkában T. Opra István plébános volt segítségünkre.

494/a. Anyakönyvek
1818–1925
1 doboz = 0,02 ifm

1. doboz:
- kötet: vegyes házasságok anyakönyve 1818–1871
 - kötet: megtértek anyakönyve 1898–1899, 1903–1904, 1911–1920, 1925; ki-tértek anyakönyve 1896–1897 (töredékek)
 - kötet: bérmlási anyakönyv és visitatio canonica 1835

494/b. Plébániai iktatott iratok
1752–1993
8 doboz = 1,03 ifm

1. doboz: 1752, 1777, 1787, 1793, 1798, 1800–1801, 1814, 1818–1819, 1821, 1823–1833, 1836–1843, 1845–1874

¹²² *Sematizmus* 1882. 141–142; P. György József: *i.m.* 434; Marton József: *A székekyláli római katolikus egyházközség története*. In: *Székekylál 800 éves történetéből*. Szerk.: Szabó Miklós. Marosvásárhely, 2005. 81–94; *Plébániatörténetek* 2009. 281–284.

- doboz: 1875–1889
- doboz: 1890–1897
- doboz: 1898–1904
- doboz: 1905–1918
- doboz: 1919–1938
- doboz: 1939–1959, 1961–1973
- doboz: 1974–1993

Segédletek
1891–1958
1 doboz = 0,04 ifm

1. doboz:
- kötet: iktatókönyv 1891
 - kötet: iktatókönyv 1895
 - kötet: iktatókönyv 1896
 - kötet: iktatókönyv 1897
 - kötet: iktatókönyv 1927 (82. iktatószámától)–194 (29. iktatószámig)
 - kötet: iktatókönyv 1941 (30. iktatószámától)–1944 (250. iktatószámig)
 - kötet: iktatókönyv 1944 (251. iktatószámától)–1958

494/c. Gazdasági iratok
1873–2004
2 doboz = 0,26 ifm

1. doboz:
- pénztárnaplók 1873, 1878, 1880, 1896, 1898–1901, 1906–1907
 - egyházközségi alapok kimutatásai 1898–1901, 1906, 1908–1909, 1915–1944
 - vagyonleltárak 1883, 1890, 1896–1897, 1907, 1936, d.n.
 - vagyonkimutatások 1917–1919, 1921–1924, 1928–1929, 1931–1932, 1935–1938, 1940, 1942–1947
2. doboz:
- fizetési utalványok 1979–1994
 - nyugták 1980–2004

494/d. Tematikusan rendezett iratok
d.n.
1 doboz

1. doboz: oltár rajza d.n.

500.**A SZENTHÁROMSÁGI PLÉBÁNIA IRATAI****/1692/ 1738–1973****12 doboz = 1,06 ifm**

A szentháromsági középkori plébániatemplomot a katolikus hívek 1752-ben foglalták vissza először az unitáriusoktól, majd 1764-től végleges főkörmányszéki utasításra birtokolták azt. Az épületet a torony kivételével lebontották, és 1904-ben újat építettek helyette. A régi iskola 1887-ben készült első osztálytermét 1908-ban bővítették. Az egyházközség hitéletét jelentősen megzavaró eseményre 1937 márciusában került sor, amikor egy erőszakos hittérítés következtében 45 család tért át görög katolikus hitre.¹²³

A szentháromsági plébánia esetében Bíró Emese kezdte meg a gyűjtést. T. Balogh András plébános 2008. április 23-án újra fogadott bennünket, ekkor újabb levéltári egységek kerültek be a gyűjtőlevéltárba. Az 1973 körül készített levéltári jegyzék a szentháromsági plébániához tartozó földek 1692-es kimutatását jelöli meg legkorábbi iratként. Sajnos sem ez, sem az iktatott iratok nem őrződtek meg. A fond Bede, Nagyadorján, Nyárádgálfalva, Nyárádszentlászló, Nyomát, Süketdemeterfalva, Székelybós, Tompa filiákra vonatkozó iratokat is tartalmaz.

500/a. Anyakönyvek**1738–1941****1 doboz = 0,03 ifm**

1. doboz:

- a. kötet: kereszteltek indexe 1738–1919; családkönyv (filiák is) 1924/1938
- b. kötet: bérmlási anyakönyv 1887–1941; megtértek anyakönyve 1882–1934; kitértek anyakönyve 1883–1936
- c. kötet: bérmlási anyakönyv és visitatio canonica 1835

500/b. Plébániai iktatott iratok (töredék)**1859–1955****1 doboz = 0,01 ifm**

1. doboz: 1859, 1890, 1893–1895, 1933, 1938–1940, 1943, 1951, 1955

Segédletek**/1692/ 1893–1973****1 doboz = 0,10 ifm**

1. doboz:

- a. kötet: iktatókönyv 1893–1907
- b. kötet: iktatókönyv 1913 (30. iktatószámától)–1933 (226. iktatószámig)
- c. kötet: iktatókönyv 1941 (419. iktatószámától)–1970

¹²³ *Sematiizmus* 1882. 151; P. György József: *i.m.* 433; *Plébaniatörténetek* 2009. 285–291.

- d. kötet: levéltári iratok jegyzéke /1692/ 1973

500/c. Gazdasági iratok**1805–1943****2 doboz = 0,22 ifm**

1. doboz:

- a. kötet: magtár számadáskönyve 1883–1886
- b. kötet: számadáskönyv 1883–1897
- c. kötet: számadáskönyv 1898–1905
- d. kötet: számadáskönyv 1910–1933
- e. kötet: pénztárnapló 1883–1907

2. doboz:

- pénztárnapló 1907–1935
- leltárkönyv 1934–1939
- számadáskönyv (Tompai) 1896–1907
- alapítványi iratok 1805–1940
- vagyonleltárak 1900, 1906–1907, 1932–1934
- biztosítási iratok 1941–1943

500/d. Tematikusan rendezett kötetek**/1738/ 1781–1942****3 doboz = 0,30 ifm**

1. doboz:

- királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1781–1790
- királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1810–1836, 1854–1855
- királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1836–1854 (töredékek)
- királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1855–1858

2. doboz:

- a. kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1858–1877
- b. kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1882–1940
- c. kötet: historia domus /1738/ 1926–1940
- d. kötet: megyegyűlési, egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1862–1896

3. doboz:

- a. kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1896–1929
- b. kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1930–1942

500/e. Tematikusan rendezett iratok**1820–1962****4 doboz = 0,40 ifm**

1. doboz:

- családkönyvek 1889–1900, 1939-től, 1962 (filiák is)

- vallásváltóztatási bizonyítványok 1936–1943
- 2. doboz:
 - püspöki rendelet 1820
 - püspöki körlevelek 1850, 1866–1881, 1884–1897, 1903, 1923–1928, 1933–1940
- 3. doboz: püspöki körlevelek 1898–1909, 1910–1918
- 4. doboz:
 - püspöki körlevelek 1919–1925, 1926–1932
 - 1913-as egyházmegyei zsinat jegyzőkönyve 1913
 - Lönhart Ferenc püspök főpásztori szózata (nyomtatott) 1882
 - Erdélyi Római Katolikus Státus nyomtatott jegyzőkönyvei 1911–1941

504.
A VAJOLAI FILIA IRATAI
1982
1 doboz = 0,01 ifm

Vajola középkori templomát a 18. század második felében a lutheránus hívek átalakították, ma a görögkeleti rítuson levők használják. A második világháború után az elmenekült szászok helyébe érkező katolikusok egyik lakásból alakítottak ki kápolnát. 1974-ben lakást vásároltak, majd 1979-ben a hívek közmunkájával tornyos kápolnává alakították át.¹²⁴

A vajolai imaházzal kapcsolatos iratok a bátosi plébániai levéltárból származnak.

1. doboz: villanybevezetés iratai (imaház) 1982

505.
A VAJDASZENTIVÁNYI FILIA IRATAI
1947–1976
1 doboz = 0,02 ifm

A szászrégeni plébániához tartozó filiában magánházakban miséztek, majd egy 1975-ben vásárolt lakásból alakítottak ki kápolnát.¹²⁵

A filiára vonatkozó iktatott iratokat a szászrégeni plébániahivatalban külön gyűjtötték.

1. doboz: iktatott iratok 1947–1976

A SZÉKELYUDVARHELYI GYŰJTŐLEVÉLTÁR

¹²⁴ *Plébániatörténetek* 2009. 197–202.

¹²⁵ *Sematiizmus* 2000. 204.

AZ UDVARHELYI FŐESPERESI KERÜLET

639.

AZ UDVARHELYI FŐESPERESSÉG IRATAI

1683–2015

4,43 ifm

Az ezeréves erdélyi püspökség megalapítását követően, a 11–12. században az egyházmegye területi alegységei is körvonalazódtak. A püspökség területét tizenhárom főesperességre osztották, köztük tízedikként szerepelt a telegdi főesperesség három alesperességgel: a csikivel, az erdőhátival (erdőlaki) és a marosival.¹²⁶

A telegdi főesperesi kerület erdőhádi (erdőlaki) alesperessége földrajzilag a korabeli Udvarhely- (telegdi) székek felett meg, amely a Biharban állomásozó katonarendű széke-lyeknek a Nagy-Küküllő völgyében történő letelepedésével jött létre a 12. század közepén, vagy legkésőbb a 13. század elején.¹²⁷

Az egyházközségek magas számából is látható, hogy az egyházmegye legnagyobb főesperessége volt a telegdi főesperesség, amelynek erdőhádi (erdőlaki) alesperessége tulajdonképpen a mai udvarhelyi főesperesi kerületnek felel meg. Ez az egyházigazgatási beosztás a középkorban is érvényes volt. Az 1332-es évi pápai tizedjegyzékben az erdőhádi esperesség 31 plébániával szerepel, amelyből már kikövetkeztethető a kerület földrajzi nagysága is.

A telegdi esperesség egyik legrégebbi időkből ránk maradt írott forrása 1280-ból származik, amely tulajdonképpen egy adásvételi szerződés. Itt az esperesi kerület *dyocesis Thelegd* néven fordul elő.¹²⁸

Néhány évvel később, egy 1288-ban kelt, a gyulafehérvári káptalan által kibocsátott oklevélből megtudjuk az akkori telegdi főesperes nevét is, akit Kiliánnak hívnak és az oklevél értelmében zálogba vesz néhány Fehér megyei birtokot.¹²⁹ 1293-ban másik két oklevél is említi ugyanezt a Kilián mestert, aki telegdi főesperes és a korábbi elzálogosított birtokokat kiváltás híján továbbra is bírja.¹³⁰

A 14. század első negyedében, 1319-ben, egy szintén a gyulafehérvári káptalan által kiállított, birtokcseréről szóló oklevél ezt a területet *Thylegh* elnevezés alatt rögzíti, amikor a tulajdonosok elcserélte földterület határrészeit jelöli meg.¹³¹

Az erdélyi püspökség egyházközségeinek és papjainak a Szentszék részére történő első, módszeres, írásos említését az 1332–1337 között, Erdélyben összegyűjtött adók kimutatásában találjuk. Ezek, az eddig két kiadásban megjelent, *Monumenta Vaticana historiam regni*

¹²⁶ Lestyán Ferenc: *Megszentelt kövek. A középkori erdélyi püspökség templomai*. I. Kolozsvár, 1996. 20.

¹²⁷ Pál-Antal Sándor: *Székelvölgy önkormányzat-történet*. Marosvásárhely, 2002. 49.

¹²⁸ *Székelvölgy Oklevéltár*. I. 1211–1519. Szerk.: Szabó Károly. Kolozsvár, 1872. (A továbbiakban *Székelvölgy Oklevéltár*. I.) 20.

¹²⁹ *Székelvölgy Oklevéltár*. IV. 1264–1707. Szerk.: Szabó Károly. Sajtó alá rendezte Szádeczky Lajos. Kolozsvár, 1895. (A továbbiakban *Székelvölgy Oklevéltár*. IV.) 3.

¹³⁰ *Székelvölgy Oklevéltár*. IV. 4–5.

¹³¹ *Székelvölgy Oklevéltár*. I. 32–33.

Hungariae illustrantia című forráskiadó könyvsorozat¹³² első kötetében közreadott pápai tizedlajstromok, tulajdonképpen először tesznek összesített említést a Kárpát-medence egyházigazgatási területeiről. Ez igaz a Telegdi Főesperességre nézve is. A pápai tizedszedők számadásaiban találkozunk először a telegdi főesperesség Benedek nevű főesperesével, aki tulajdonképpen a pénzüsszegek behajtását is végzi a plébániákon – *subcollector decimarum* minőségben – ebben az időszakban (1332–1337). Telegd ezekben a kimutatásokban *Tylega*, *Tylegd*, *Telegd* neveken fordul elő.¹³³

Az 1333. évi pápai adójegyzék szerint az erdőhádi (*Erdenhath*) esperességben a következő települések papjai fizettek tizedet a pápai udvarnak: *Sancto Martino, Almas, Vduorbel, Sancto Georgio, Vyda, Sancto Thoma, Vorkad, Tortha, Jandalaka, Sancto Symone, Dallya, Dobor, Karachni, Sancto Spiritu, Zokaloka* és *Kanad*.¹³⁴

Az erdőhádi és az erdőlaki helynevek máig nem tisztáztak. Amint az más szakirodalmi forrásokból is ismeretes, a földrajzi tájegység említése csak ebben a pápai adójegyzékben fordul elő *Erdenbach*, *Erdenhath* nevek formájában. Fancsali Dániel egyháztörténész 1838-ban Erdőlaknak minősítette, míg jó másfél évszázaddal később egy másik egyháztörténész, Lestyán Ferenc, Erdőháttnak.¹³⁵ Ugyanakkor tudjuk azt is, hogy Erdőhát (Erdőlak) nem felel meg a ma hasonló néven ismert történelmi tájegységnek, Erdővidéknek sem. A ma is használatos földrajzi helynevek között nem találjuk meg sem Erdőhát, sem Erdőlak név alatt, sőt a hazai okleveles forrásokban sem fordul elő.

A tizedszedők kimutatása 1334-ben 31 egyházközséget említ az erdőhádi (erdőlaki) (*Erdenbach*) esperességben: *Sancta Cruce, Sancto Spiritu, Almas, Sancto Thoma, Sancto Laurentio, Dobor, villa Galamb, Kanad, Sancto Martino, Daya, Buguz, Kurnud, Vriczheg, Oduorbel, Sancto Paulo, Ers, villa Eyanis, Zathalaka, Luce, Farchad, villa Tarka, Sancto Georgio, villa Karasun, villa Voygas, Sancta Elizabeth, Busmend, Sancto Abraam, Jandlaka, villa Sancte Marie, Sancto Nycolao* és *Sancto Symone*.¹³⁶

A pápai adólajstrom utáni évtizedekben, eddigi ismereteink szerint, csupán egyszer tűnik fel a telegdi főesperes neve, László, egy 1359-ben keletkezett okmányban.¹³⁷

A 15. századból ismeretes egy András nevű telegdi főesperes is, akiről egy 1443-ban kelt oklevél tesz említést.¹³⁸

A pápai adólajstromban említett erdőhádi egyházközségek többsége a 16. században a reformáció terjeszkedésével kiszakadt a katolikus egyházból, az addig apostoli hitvallású hívei református és unitárius hitre tértek, templomaikat pedig átadták az újonnan létesült egyházak képviselőinek.

¹³² *Monumenta Vaticana historiam regni Hungariae illustrantia*. Szerk.: Ipolyi Arnold. I./I–VI. Budapest, 1887–1891; *Monumenta Vaticana historiam regni Hungariae illustrantia*. Szerk.: Ipolyi Arnold. II./I–III. Budapest, 1884–1909.

¹³³ *Rationes collectorum pontificorum in Hungaria. Pápai tized-szedők számadásai. 1281–1375*. Vatikáni Magyar Okirattár. I./I. Sorozatszerkesztők: Várszegi Asztrik – Zombori István. Budapest, 2000. (A továbbiakban *Pápai tized-szedők számadásai*.) 90, 96, 103, 117, 131–132, 140.

¹³⁴ *Pápai tized-szedők számadásai*. 115.

¹³⁵ Fancsali Dániel: *A thelegdi esperességről értekezés*. In: *Nemzeti Társalkodó*. II(1838)/6. 43; Lestyán Ferenc: *i.m.* I. 20.

¹³⁶ *Pápai tized-szedők számadásai*. 132–133.

¹³⁷ *Székelvölgy Oklevéltár*. VIII. 1219–1776. Szerk.: Barabás Samu. Budapest, 1934. 22.

¹³⁸ *Székelvölgy Oklevéltár*. I. 146.

Ebben az időszakban, a szekularizációt követően (1556) egészen a püspökség visszaállításáig (1713), az egyházmegyében a ferences és a jezsuita szerzetesrend tagjainak lelkipásztori tevékenysége tartotta fenn a katolikus hitéletet. Felszentelt papok hiányában egyes helyeken a plébániák adminisztrálását és a szentségek kiszolgáltatását licenciátusok¹³⁹ végezték.

A 17. században több jelentést is küldtek Rómába a Hitterjesztési Kongregációhoz, amelyekben a ferences szerzetesek vázlatosan ugyan, de beszámolnak az erdélyi katolikus plébániák helyzetéről. Az egyik első ilyen ismert jelentés szerzője Francesco Leone da Modica konventuális ferences szerzetes, aki 1638-ban kelt felterjesztésében az udvarhelyi (*Vduarhely*) főesperességet is említi 13 plébániával. Tőle tudjuk meg azt is, hogy a főesperesség székhelye folyamatosan Székelyudvarhely, ahol, ámbár van főesperes, a plébániákat licenciátusok vezetik. A kerület plébániái ekkor a következők: Udvarhely, Zetelaka (Fenyéd és Keményfalva filiákkal), Szentkirály (Oroszhegy és Diafalva filiákkal), Máréfalva, Remete, Lövéte, Oláhfalva és Olaszfalva egy helyre sorolva, Szenttamás (Ülke, Tibód, Kadicsfalva és Fancsal filiákkal), Szentlélek (Farkaslaka, Bogárfalva és Makfalva filiákkal), Vágás, Gagy¹⁴⁰, Korond, valamint Szombatfalva és Lengyelfalva szintén egy felsorolási pont alatt.¹⁴¹

Alig két évtizeddel később Damokos Kázmér ferences szerzetes 1657-ben kelt, hasonló jelentésében az udvarhelyi főesperesség 15 plébániával szerepel: Udvarhely, Szenttamás (Ülke és Tibód filiákkal), Szentlélek (Malomfalva, Farkaslaka és Bogárfalva filiákkal), Zetelaka (Fenyéd filiával), Lövéte, Remete, Máréfalva, Betlenfalva, Szombatfalva (Lengyelfalva filiával), Vágás, Szentkirály, Oroszhegy, Pálfalva, Atyha és Korond. Minden plébánia esetében a lélekszámot is feltüntették.¹⁴²

Giulio Spinola bécsi nuncius erdélyi jelentésében, amelyet 1665-ben küldött fel Rómába, az udvarhelyi főesperességet nyolc plébániával jegyzi fel. Ezek a következők: Udvarhely, Szenttamás, Szentlélek, Zetelaka, Kadicsfalva, Szombatfalva, Vágás és Oroszhegy. Említést tesz arról is, hogy a kerületben egyaránt működnek a kálvinisták és a jezsuita rend

¹³⁹ Licenciátus: a történeti Magyarország területén lelkipásztort kisegítő vagy pótló laikus férfi, többnyire tanító a 16. század végétől a 18. század közepéig. A licenciátus a török uralmat és a reformációt követő paphiány miatt a püspöktől engedélyt, licenciát kapott, hogy a misézés és gyóntatás kivételével (mert ezeket csak felszentelt pap végezheti), lelkipásztori munkát végezzen. A licenciátus keresztelt, esketett, temetett, ájtatosságokat vezetett, prédikált, illetve prédikációkat olvasott fel. A nőtlenség számára nem volt kötelező. Egyházi szolgálata alatt reverendát és karinget viselt. Anyagi fenntartását a meglévő plébániái javadalmak és a stóladíjak biztosították. Jelentőségük a lelkipásztori szolgálat mellett abban állt, hogy a plébániák jogfolytonosságát biztosították, és egész helységeket tudtak megőrizni a római katolikus vallásban. (<http://lexikon.katolikus.hu/L/licenci%C3%A1tus.html>, a letöltés ideje: 2014. november 15.)

¹⁴⁰ Gagy: Székelykeresztúrtól 10 km-re északra elterülő, ma zömében unitáriusok lakta falu. Katolikus plébánia és templom létezéséről csak a középkorból van tudomásunk, a reformáció idején azonban a falu lakossága az unitárius hitre tért. Lásd *Schematismus venerabilis cleri almae dioecesis Transilvaniensis*. Gyulafehérvár, 1913. 241.

¹⁴¹ *Relationes missionariorum de Hungaria et Transilvania 1627–1707*. Bibliotheca Academiae Hungariae in Roma. Fontes 1. Közzétette: Tóth István György. Budapest–Róma, 1994. (A továbbiakban *Relationes missionariorum*.) 252.

¹⁴² *Relationes missionariorum*. 300.

tagjai is, valamint vannak még kisebb plébániák, melyeket licenciátusok látnak el.¹⁴³

Damokos Kázmér, immár vikáriusi minőségében, 1668-ban a Hitterjesztési Kongregációnak összeállított kimutatásában Udvarhelyszéken 14 plébániát említ, azok híveinek számadataival együtt: Lövéte, Remete, Máréfalva, Zetelaka (Fenyéd és Keményfalva filiákkal), Szentkirály, Szenttamás, Oroszhegy, Szentlélek (Farkaslaka és Malomfalva filiákkal), Atyha, Korond, Vágás, Lengyelfalva, Szombatfalva és Udvarhely.¹⁴⁴

Ugyanő, két évvel később, 1670-ben az udvarhelyi főesperességben szintén 14 plébániáról tesz említést. Jelentéséből kiderül, hogy akkor ebben a főesperesi kerületben összesen hat pap és kilenc licenciátus tevékenykedett, kiknek neveit sajnos nem jelzi ebben a forrásban.¹⁴⁵

Az erdélyi katolikus egyházmegye újraélesztése csíkszentgyörgyi Ilyés András püspöki kinevezésével kezdődött 1696-ban, majd csikkarcfalvi báró Mártonffy György Gyulafehérváron történt püspöki beiktatásával folytatódott 1716-ban. Az udvarhelyi főesperesség területén a licenciátusok több plébániát is adminisztráltak, ahová a Székelyudvarhelyen 1592-ben letelepedett jezsuita atyák nem érhetek el. A licenciátusok jelenléte az udvarhelyi főesperesi kerületben még a 18. század negyedik évtizedében is kimutatható (pl. Bözödújfalú esetében). A plébániákra csak fokozatosan kerültek felszentelt papok a 18. században, akik aztán sorra átvették a licenciátusok helyét.

Az erdélyi püspökség visszaállítását követő első években összeállított jegyzékek szerint az udvarhelyszéki plébániák közül csak néhány rendelkezett pappal. 1716-ban mindössze öt plébánián szolgált felszentelt pap: Gergelyi Ferenc udvarhelyi főesperes és Zetelakán plébános, András István Székelyszentléleken, Vass János Székelyszenttamáson, Kari Miklós Vágáson és Fejérvári György Lövétén, mint plébánosok.¹⁴⁶ Rá egy évre, 1717-ben már Korondnak is helyben lakó papja volt. Az említett összeírásban nem főesperesi kerületek szerepelnek, hanem székek és vármegyék. Az udvarhelyszéki, világi papok által adminisztrált és működő plébániák száma ekkor, a 18. század második-harmadik évtizedeiben, nyolc volt (Korond, Szentlélek, Szenttamás, Szentkirály, Zetelaka, Vágás, Vécke, Lövéte, Máréfalva). Szóvatát ugyanekkor Marosszék részeként tartották nyilván.¹⁴⁷

A székelyudvarhelyi főesperesség az 1761-es évi egyházmegyei sematizmusban tizenhét plébániával szerepel: Székelyszentlélek, Székelyudvarhely, Máréfalva, Székelyszenttamás, Lövéte, Zetelaka, Székelyvécke, Székelyszentkirály, Korond, Farkaslaka, Bözödújfalú, Szentdemeter, Vágás, Oroszhegy, Homoródkarácsonyfalva, Atyha és Parajd. Székelyvécke és Szentdemeter plébániái később átkerültek a küllői főesperesi kerületbe. Oláhfalva a felcsíki kerülethez tartozott.¹⁴⁸ Ugyanez a felépítés egy évvel később, az 1762. évi lélekszámösszeírásban is érvényben volt.¹⁴⁹

¹⁴³ Uo. 363.

¹⁴⁴ Uo. 378.

¹⁴⁵ Uo. 392.

¹⁴⁶ Gyulafehérvári Főegyházmegyei Levéltár (a továbbiakban GYFL): Káptalani Levéltár, Vegyes iratok, *Az erdélyi papság jegyzéke Mártonffy György püspöki székebe iktatásától kezdődően 1716–1724/ 7110a*.

¹⁴⁷ Uo.

¹⁴⁸ Báth János: *i.m.* 14.

¹⁴⁹ Uo. 24.

Az erdélyi püspökség legelső nyomtatásban is megjelent, sematizmushoz hasonló ki-mutatása, a Batthyány Ignác püspök idejében kiadott 1782. évi kalendárium szerint az ud-varhelyi főesperesi kerületet 24 plébánia alkotta: Oroszhegy, Udvarhely, Zetelaka, Atyha, Bardos, Bözödújfalú, Etéd, Farkaslaka, Gyalakuta, Karácsonyfalva, Korond, Lengyelfalva, Máréfalva, Lövéte, Pálfalva, Parajd, Sárpatok, Szentlélek, Szentkirály, Szenttamás, Sztáske-resztúr, Vágás, Vécke, Zsombor.¹⁵⁰ Jelenleg néhány egyházközség ezek közül más főespe-resi kerületbe van sorolva: Bordos, Gyulakuta és Székelyvécke a küllői főesperesi kerület részei, míg Sárpatok az erzsébetvárosi főesperesi kerülethez tartozik Segesvár filiájaként.

Az 1788-as sematizmusban az erdélyi egyházmegyének egy érdekes felosztásával ta-lálkozunk. Az akkori egyházmegye főesperesi kerületei (archidiaconatus) a maguk rendjén kisebb kerületekre (districtus), alesperességekre tagolódtak. Az egyházmegye ekkor 14 fő-esperesi kerületből állt. Közvetlen a székeskáptalan tagjainak felsorolása és a püspöki kan-cellária alkalmazottjai után a sematizmusban a Szent József helynökség következik, amely a maga rendjén három kerületre van osztva: szebeni, hunyadi és zalatnai kerületekre.¹⁵¹ Ez-után következnek az erzsébetvárosi, a küllői, a kolozsi és a szamosújvári főesperességek. A kolozsi főesperességet ekkor három kerület alkotta: a felső-kolozsi, az alsó-kolozsi és a szolnoki.¹⁵² A sorra következő marosi főesperesi kerület két kerületből állt: a szintén maro-sinak nevezett és a nyárádi kerületekből.¹⁵³ A marosit követik a tordai, az alsíki, a felcsíki és a gyergyói főesperesi kerületek. Ezek közül csak a felcsíki oszlik tovább két kerületre, a Kód¹⁵⁴ alatti és a Kód feletti districtusokra.¹⁵⁵ Ebben a sematizmusban az udvarhelyi főesperesi kerületet négy kisebb kerület alkotja: a Nagy-Küllő menti (Udvarhely, Zetel-aka, Lengyelfalva, Máréfalva, Szentkirály, Szenttamás, Vágás plébániákkal), a Kis-Küllő menti (Atyha, Bözödújfalú, Bardos, Egrestő, Etéd, Gyalakuta, Sztáskeresztúr, Vécke, Zsá-kod egyházközségekkel), a Fehér Nyikó menti (Oroszhegy, Farkaslaka, Korond, Pálfalva, Parajd, Szentlélek plébániákkal) és a Homoród menti districtus (Lövéte, Oláhfalva, Kará-csonyfalva, Kóhalom, Zsombor egyházközségekkel).¹⁵⁶ Az udvarhelyi után említik a mik-lósvári főesperesi kerületet, amely a fogarasival van egyesítve, majd az alsó-háromszéki és (a szintén a miklósvári főesperességgel egyesített) felső-háromszéki districtusokra bontott háromszéki főesperességet, majd a kászonit.¹⁵⁷ Ebben az időszakban az udvarhelyi főes-peresi kerületben számos olyan plébániát találunk, amelyek később a küllői főesperesi kerület beosztásába kerülnek át, mint például Bordos, Egrestő, Gyulakuta, Vécke vagy Magyarzsákod. A felsorolásban azonban olyan plébánia is szerepel, amely a mai sepsi–bar-casági főesperesi kerülethez tartozik, mint például Kóhalom.

Az udvarhelyi főesperességet 1844-ben 27 plébánia alkotta: Atyha, Bözödújfalú, Etéd, Farkaslaka, Fenyéd, Homoródremete, Kadicsfalva, Karácsonyfalva, Kóhalom, Korond,

¹⁵⁰ *Sematizmus 1782.* 24–25.

¹⁵¹ *Catalogus venerabilis cleri almae dioecesis M. Principatus Transilvaniae pro anno bissextili a Christo nato MDCCCLXXXVIII.* Albae Carolinae, é.n. (A továbbiakban *Sematizmus 1788.*) 5–8.

¹⁵² *Sematizmus 1788.* 9–10.

¹⁵³ *Sematizmus 1788.* 11–13.

¹⁵⁴ A Kód a Csíki-medence Csíkszeredától Csíkrákositól nyúló hegyvonulata.

¹⁵⁵ *Sematizmus 1788.* 14.

¹⁵⁶ *Sematizmus 1788.* 15–17.

¹⁵⁷ *Sematizmus 1788.* 17–18.

Lengyelfalva, Lövéte, Máréfalva, Oláhfalú (Szentegyház), Oláhfalú (Kápolnás), Orosz-hegy, Pálfalva, Parajd, Szászszombor, Székelykeresztúr, Szentkirály, Szentlélek, Szenttamás, Szováta, Udvarhely, Vágás és Zetelaka.¹⁵⁸ Ugyanez az összeállítás 1870-ben is érvényben volt.¹⁵⁹ Az 1870-es évek végétől Kóhalom átkerült a sepi–miklósvári főesperesség aláren-deltségébe, így az udvarhelyi főesperesi kerület egyházközségeinek száma 26-ra csökkent.

Az 1894-ben alapított küllőkeményfalvi plébánia a zetelaki egyházközségből szakadt ki.

A 20. században az udvarhelyi főesperesi kerület több új plébániával bővült. 1902-ben önállósodott a varsági plébánia és vált külön az addigi oroszhegyi anyaegyházról. Nem sokkal később, 1908-ban önállósodott a nyikómalomfalvi plébánia is, amely a székely-szentléleki egyházközségtől vált külön.

A reformációkor megszűnt erdőszentgyörgyi katolikus plébánia Bözödújfalú 1989. évi elárasztásakor éledt újjá. Templomát 2004-ben építették.

Szentkeresztbánya 1941-től helyi lelkészsegként működött és csak 1990-től lett külön plébánia.

A 20. század közepén, 1948-ban jött létre a pátorkői plébánia. A korábban Korondról ellátott plébánia templomát 1994-ben építették Szent Péter és Pál tiszteletére.

Az 1988-ig Zetelakához tartozó Zeteváralja önállósodása szintén új egyházközség lét-rejöttét feltételezte. Templomát néhány évvel korábban alakították ki egy műhelyépületből 1984–1985 között, melyhez 1998-ban tornyot is építettek. Innen gondozzák a sikaszói, a libáni és az ivői híveket is. Mindhárom filia kápolnával is rendelkezik.

Székelyudvarhely Bethlen negyedében (a hajdani Bethlenfalvának megfelelő területen) 1995-ben alapították a Lisieux-i Kis Szent Teréz plébániát, temploma pedig 1997–2001 között épült.

Az udvarhelyi főesperesség 21. századi bővülését nyugtázza a bögyözi plébánia alapítása is 2003-ban. Templomát Keresztelő Szent János tiszteletére szentelték.

A székelyudvarhelyi városrész, Szombatfalva egykori középkori egyházközsége csak jóval a rendszerváltást követően, 2003-ban alakult újjá plébániaként. Szent György titulusú temploma a 18. század végén épült.

Az udvarhelyi főesperesi kerületet ma 32 plébánia és 57 leányegyházközség alkotja.

Ami kifejezetten az udvarhelyi főesperesi hivatal iratait illeti, azokat a Szent Miklós plébánia iktatott levelezéséből választottuk szét. A 20. század első évtizedét megelőző korszak főesperességi iratai a plébánia ügyviteli irategyüttesében kutathatók. A két hivatal (főesperesség és plébánia) iktatása csak 1907-től vált külön, addig az iratokat egy állagként rendeztük és kezeljük.

¹⁵⁸ *Schematismus venerabilis cleri dioecesis Transilvaniensis ad annum bissextilem a Christo nato MDCCCXLIV.* Kolozsvár, 1844. (A továbbiakban *Sematizmus 1844.*) 144–157.

¹⁵⁹ *Catalogus venerabilis cleri dioecesis Transilvaniensis.* Gyulafehérvár, 1870. (A továbbiakban *Sematizmus 1870.*) 45–48.

639/a. Iktatott iratok**1900–2015****18 doboz, 11 dosszié = 4,17 ifm**

1. doboz: 1907
2. doboz: 1908
3. doboz: 1909
4. doboz: 1910–1911
5. doboz: 1912–1914
6. doboz: 1915–1917
7. doboz: 1918–1922
8. doboz: 1923–1927
9. doboz: 1928–1932
10. doboz: 1933–1934
11. doboz: 1935–1936
12. doboz: 1937–1939
13. doboz: 1940–1943
14. doboz: 1944–1948
15. doboz: 1949–1956
16. doboz: 1957–1963
17. doboz: 1965–1969, 1972–1980 (hiányos)

A plébániahivatal használatában lévő dossziék:

1. dosszié: 1980–1987
2. dosszié: 1987–1994
3. dosszié: 1995–1997
4. dosszié: 1998–1999
5. dosszié: 2000–2001
6. dosszié: 2002–2004
7. dosszié: 2005–2006
8. dosszié: 2007–2011
9. dosszié: 2012
10. dosszié: 2013
11. dosszié: 2014

Segédletek**1900–2015****1 doboz = 0,13 ifm**

1. doboz:
 - a. kötet: tárgymutató 1900–1904
 - b. kötet: iktatókönyv 1907–1910
 - c. kötet: iktatókönyv 1915 (453. iktatószámától)–1929 (111. iktatószámig)
 - d. kötet: iktatókönyv 1929 (112. iktatószámától)–1945 (214. iktatószámig)

- e. kötet: iktatókönyv 1945 (215. iktatószámától)–1971 (123. iktatószámig)
- f. kötet: iktatókönyv 1972–napjainkig¹⁶⁰

639/b. Tematikusan rendezett kötetek**1683–1914****1 doboz = 0,13 ifm**

1. doboz:
 - a. kötet: főesperesi látogatási jegyzőkönyv 1683–1702 (restaurálás alatt)
 - b. kötet: főesperesi látogatási jegyzőkönyv 1882–1884, 1890, 1898
 - c. kötet: főesperesi kerületi (korona-) gyűlések jegyzőkönyve 1856. április 21.–1874. szeptember 24.
 - d. kötet: főesperesi kerületi (korona-) gyűlések jegyzőkönyve 1881. május 17.–1914. április 20.

639/c. Gazdasági iratok**1902–1967****1 doboz = 0,13 ifm**

1. doboz:
 - építész-mérnökök utazási számlái (helyszíni kiszállások római katolikus templomok építéséhez) 1902–1904
 - pénztárkönyv 1950–1956
 - plébániai leltárak, gazdasági kimutatások 1934–1967:
 - székelyudvarhelyi római katolikus elemi fiúiskola leltára 1939
 - szombatfalvi római katolikus leányiskola leltárai 1934, 1939, 1940
 - székelyudvarhelyi római katolikus elemi leányiskola és óvoda leltára 1939
 - székelyzsombori plébánia leltára 1941, 1943, 1950
 - oroszhegyi plébánia leltára 1940, 1946
 - alsó-sófalvi filia leltára 1940, 1942
 - pálpataki plébánia leltára 1968
 - székelypálfalvi plébánia leltára 1940, 1963, 1968
 - székelyvarsági plébánia leltára 1945
 - parajdi plébánia leltára 1940, 1942
 - oklándi plébánia leltára 1941, 1943, 1950
 - máréfalvi plébánia leltára 1949, 1968
 - nyikómalomfalvi plébánia leltára 1957, 1961, 1965
 - lövétei plébánia leltára 1941, 1947
 - homorókarácsonyfalvi plébánia leltára 1941, 1943, 1950
 - homoródalmási filia leltára 1941, 1943, 1950
 - fenyédi plébánia leltára 1940, 1942, 1945, 1955–1956, 1963, 1965
 - farkaslaki plébánia leltára 1942, 1957 (Kovács Antal plébános)

¹⁶⁰ A plébániahivatal ügyviteli használatában.

- könyvleltára 1957)
- etédi plébánia leltára 1940
 - bőzdújfalusi plébánia leltára 1939, 1942 (könyvleltár is)
 - atyhai plébánia leltára 1939, 1945, 1948
 - székelyudvarhelyi Irgalmas Nővérek rendházának leltára 1949 május
 - erdőszentgyörgyi plébánia átadás-átvételi leltára 1944
 - csókfalvi filia leltára 1939, átadás-átvételi leltára 1944
 - hidegkúti filia leltára 1945
 - kimutatás az udvarhelyi főesperesi kerület templomainak, kápolnáinak állapotáról 1959
 - kükküllőkeményfalvi plébánia leltára 1931, 1941, 1945, 1948, 1957, 1964, 1967
 - homoróremetei plébánia leltára 1939, 1941, 1950, 1965
 - székelykeresztúri plébánia leltára 1941, 1948, 1957
 - székelyszenttamási plébánia leltára 1943, 1955, 1965
 - székelyfancsali filia leltára 1946
 - tibódi filia leltára 1965
 - székelyszentkirályi plébánia leltára 1945
 - Takó Albert volt székelyszenttamási plébános könyvhagyatékáról kimutatás 1958
 - vágási plébánia leltára 1935, 1939; vállalkozási szerződés 1936
 - bétai filia leltára és tulajdonlapja 1939
 - székelylengyelfalvi plébánia leltára 1945, 1965, 1967
 - kadicfalvi–bethlenfalvi plébánia leltára 1967
 - székelyudvarhelyi plébánia leltára 1945, 1950, 1952–1953, 1955
 - Jézus Szíve kápolna leltára 1934, 1953
 - székelyudvarhelyi Szent Miklós-templom leltárai 1934, 1939, 1942, 1953
 - székelyudvarhelyi ferences templom és zárda leltárai 1934–1965
 - székelyszenttamási plébánia kataszteri birtokívei 1943

642.
AZ ATYHAI PLÉBÁNIA IRATAI
1625–2007
3,72 ifm

Atyha első írásos említéséről nem rendelkezünk pontos adatokkal. A falu 1567-ben szerepel a katonai összeírásokban. Középkori temploma, amelyet Szent Mihály tiszteletére építettek, tűzvész áldozata lett a 16. században.¹⁶¹

A hagyomány szerint Atyha, Korond és Pálfalva egy egyházközséget képezett a reformációig, közös templomuk a „Szentegyház dombon” állt. A 16–17. századok folyamán a falu lakosságát háromszor térítették át az unitárius hitre, majd végül 1622-ben a katolikus

¹⁶¹ Lestyán Ferenc: *i.m.* I. 227.

felekezet mellett állapodott meg. A püspökség szünetelése idején Atyha híveit licenciátusok gondozták.¹⁶²

A falu második templomát 1651–1653 között építették a Kupásné nevű hegy alatt, a mostani temető helyén. Ez a templom később szűknek bizonyult, így újabbat építettek Mária Magdolna tiszteletére a papi telek északi részén, amely 1799-ben készült el. Az új templom egy 1867-ben keletkezett tűzvész folytán, az oldalfalak kivételével, leégett. Megsemmisült a korábbi templomi berendezés, mindössze egy, feltételezhetően Szent Antalt ábrázoló faszobor maradt meg.¹⁶³ A leégett templom újjáépítését 1873-ra fejezték be.¹⁶⁴

Atyha 1707–1743 között Koronddal egy egyházközséget alkotott, majd 1743-ban önálló plébániává lett. A sematizmusok adatai szerint anyakönyveit 1716-tól vezették, de ezeket az 1950-es években államosították.¹⁶⁵ Atyha 1716–1950 közötti időszakban keletkezett tizenkét anyakönyve ma a Román Állami Levéltár csíkszeredai kirendeltségénél található.

A plébánia értékes levéltári gyűjteménye 2008. július 4-én került a Székelyudvarhelyi Gyűjtőlevéltárba. Figyelemre méltó két darab eredeti fejedelemségkori oklevele 1625 és 1631 évekből, amelyek az atyhai unitáriusok és katolikusok ügyében keletkeztek a katolikusok javára. **(1. kép, 3. kép)** Ezt a két oklevelet 2009-ben restaurálták Gyulafehérváron.¹⁶⁶ 2014 júliusában került be a levéltárba az atyhai plébániához tartozó két korai papír oklevél: az egyik egy 1651-ben kelt főesperesi leirat **(4. kép)**, a másik egy pápai oklevél 1702-ből. Restaurálásukat 2014 őszén végezték el.

Említést érdemel, hogy fennmaradt egy 18. század végi–19. század eleji plébánianapló, a historia domusok elődje, amelyben részletes adatokat találunk az egyházközségre vonatkozólag: különböző (ingó- és ingatlan-) leltárak, számadások, okiratok másolatai, papi- és egyéb névjegyzékek, stb.

642/b. Plébániai iratok
1625–2006
12 doboz = 1,47 ifm

1. doboz: 1625, 1631, 1651, 1702, 1724, 1727, 1730, 1736, 1776, 1781–1783, 1792, 1794, 1796–1811, 1813–1814, 1816–1817, 1819–1829
2. doboz: 1830–1842, 1844–1849, 1854, 1856–1860, 1864–1865, 1868–1869, 1872–1879
3. doboz: 1880–1881, 1883, 1886–1897
4. doboz: 1898–1902
5. doboz: 1903–1909
6. doboz: 1910–1916
7. doboz: 1917–1929

¹⁶² *Sematizmus 1882.* 175.

¹⁶³ Simó Márton: *Kétszáz éves az atyhai templom.* Csíkszereda, 1999. 20.

¹⁶⁴ Uo. 43.

¹⁶⁵ *Sematizmus 1882.* 175.

¹⁶⁶ A két oklevél forrásközlését lásd Bernád Rita: *Fejedelmi levelek a Gyulafehérvári Főegyházmegyei Levéltár Gyergyószentmiklósi és Székelyudvarhelyi Gyűjtőlevéltáraiban.* In: *A Csíki Székely Múzeum Évkönyve.* Főszerk.: Kelemen Imola. Csíkszereda, 2010. 144, 147–148, 151–152.

8. doboz: 1930–1933, 1935–1940, 1943–1946
9. doboz: 1947–1965
10. doboz: 1966–1987
11. doboz: 1988–2003, 2005

**Segédletek
1775–2006**

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:

- a. kötet: levéltári iratjegyzék 1775–1860
- b. kötet: iktatókönyv 1874–1895
- c. kötet: iktatókönyv 1896–1929
- d. kötet: iktatókönyv 1940 (121. számtól)–1968
- e. kötet: iktatókönyv 1969–2006

**642/c. Házassági iratok
1800–2003**

4 doboz = 0,5 ifm

1. doboz: 1800–1802, 1821–1822, 1826–1827, 1829–1830, 1832–1836, 1839–1864, 1866–1870
2. doboz: 1871–1876, 1878–1904
3. doboz: 1905–1934
4. doboz: 1935–1946, 1948–1965, 1968–1978, 1980–1992, 1999 (töredék), 2003 (töredék)

**642/d. Iskolai iratok
1861–1945**

1 doboz = 0,12 ifm

1. doboz:

- iskolalátogatási jegyzőkönyv 1861
- iskolai iratok 1869–1880
- elemi iskola költségvetése 1924–1932
- javadalmazási jegyzőkönyv 1942
- iskolai költségvetés 1945
- iskolai tantestületi jegyzőkönyv 1940–1944

**642/e. Gazdasági iratok
1803–2007**

6 doboz = 0,74 ifm

1. doboz:

- számadások 1803–1912

- kimutatás földterületekről (alaprajzzal) 1823
- kataszteri birtokívek 1897–1934
- adósok kimutatása 19. sz., 1926
- leltárak 1842–1980
- kántori lak tervrajza 1903
- papi lak építésével kapcsolatos iratok 1904
- kepelajstrom 1920–1923
- számadás egyházi alapokról 1941
- számadás, fizetési jegyzékek 1943–1968
- egyházi földekről kimutatás (fogalmazvány) 1950–1985
- pénztárnapló 1990–2003
- vagyonskimutatás 1913–1944
- kiadás-bevételi napló 1969–1982
- kötelezvények 1926

2. doboz:

- pénztárnaplók 1886–1914, 1963–1986
- egyházi alapok számadáskönyve 1886–1910, 1911–1922, 1915–1950
- szentmisealap számadáskönyve 1908–1946
- kepefizetők nyilvántartása 1969

3. doboz:

- alapítványi szentmisék iratai 1872–1937
- hitelszövetkezeti kivonatok 1982–1990
- zárszámadás 1973–1978, 1981–2005
- orgona felújításáról árajánlat 2005
- elektromos áram szerződése 2007
- perselypénzről kimutatás 1962–1970
- kiadás-bevételi jegyzék 1984–1989
- fizetési jegyzék 1991
- kántori lak felújítási terve 2000

4. doboz: nyugták, számlák 1950–1982

5. doboz: nyugták, számlák 1980–1990

6. doboz: nyugták, számlák 1992–2005

**642/f. Kötetek
/1625/–1987**

5 doboz = 0,64 ifm

1. doboz:

- a. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1785–1809
- b. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1818–1836

2. doboz:

- a. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1836–1881

3. doboz:

- a. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1888–1948
- b. kötet: plébánianapló /1625/–1856. (könyv-, levéltár-, ingó- és ingatlan lel-

tárak, a plébánia papjainak névjegyzéke, számadások, különböző okiratok másolatai, pro domo – plébániai feljegyzések stb.)

- c. kötet: historia domus 20. sz. eleje–1947
 - d. kötet: historia domus 1947–1973
4. doboz:
- a. kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1884. április 30.–1908. május 3.
 - b. kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1908. június 18.–1938. március 6.
 - c. kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1939. szeptember 24.–1945. szeptember 9. (töredék)
 - d. kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1948. május 23.–1987. január 8.
 - e. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1988. január 10.–2000. december 21.
 - f. kötet: népszövetségi és egyéb hitbuzgalmi társulatok jegyzőkönyve 1924–1948
 - g. kötet: hitbuzgalmi társulatok jegyzőkönyve 20. sz. eleje–1942
 - h. kötet: visitatio canonica 1817, 1823, 1824, 1828, 1831
5. doboz: filozófiai tárgyú kézirat (restaurálandó) 19. század eleje

642/g. Tematikusan rendezett iratok

1869–2006

2 doboz = 0,25 ifm

1. doboz:
- családnilyvántartás 1869
 - historia domus töredék és fogalmazvány 19. sz. második fele
2. doboz:
- bérmacédulák 1969–1996
 - halottvizsgálati jegyzőkönyvek 1941
 - halotti igazolások 1976–1987
 - hívek összeírása 1926, 1927
 - családkönyv 1965
 - anyakönyvi igazolások 1977
 - elsőáldozók nyilvántartása 1951–1960
 - hittanra járók nyilvántartása 1948–1968
 - templomi hirdetőkönyv 1959–1968
 - körlevelek 2000–2006
 - egyháztörténeti adatok – 20. sz. vége

647.

A BÖZÖDÚJFALVI PLÉBÁNIA IRATAI

1725–1990

2,80 ifm

A település első írásos említése 1567-ből származik. Középkori templomáról nem rendelkezünk történeti forrásokkal. A reformáció idején a falu lakosai reformátusok és unitáriusok lettek, többségük azonban a szombatosokhoz¹⁶⁷ csatlakozott. Templomukat a katolikusok 1729-ben kapták vissza, addig az unitáriusok használták.¹⁶⁸ A régi templomban rövid ideig misézhettek, ugyanis 1740-ben egy fatemplomot építettek, amely helyére 1784-ben egy kőből készült templomot emeltek Szentháromság tiszteletére.¹⁶⁹

A víztározó gát építésekor az 1980-as évek végén a község lakosait kitelepítették, majd vízzel árasztották el a falut. Egykori templomának romjai ma is láthatók a bözödújfalvi tóban.

Levéltárát 2008 július 2-án gyűjtöttük be a Székelyudvarhelyi Gyűjtőlevéltárba. A falu kitelepítése után a plébánia és vele együtt írásos gyűjteménye is Erdőszentgyörgyre került, ahol a könyvtári és a levéltári anyagot garázsban, a korábbi kápolna helyiségében faszekrényekben, valamint pincében tárolták. A nem megfelelő mikroklimatikus körülmények miatt sajnos több levéltári kötet és régi könyv is megsérült: a fokozott nedvességtartalom révén penészgombával fertőződött.

Külön figyelmet érdemelnek a 18–19. századi eredeti anyakönyvek, amelyek a levegő magas páratartalma miatt penészkárosodást szenvedtek, restaurálásukat 2014 nyarán kezdték el. Legrégebbi anyakönyve (1729–1762) a nyikómalomfalvi plébánia könyvtárából került elő kitűnő konzerválási állapotban 2014 novemberében.

¹⁶⁷ Szombatosok (sabbatariusok, zsidózók): az ószövetségi törvény egyes előírásaihoz visszatért keresztény szekta. Nevük onnan ered, hogy heti ünnepnapjuk a vasárnap helyett a szombat. Tagadták Jézus Krisztus istenségét, csak az Ószövetséget könyveit ismerték el szent iratoknak. Előfutáraik az első századi ebioniták, hagyományaik folytatói a Hetednapi Adventisták. A szombatosok szektája 1550 után Erdélyben (Maros- és Udvarhelyszéken, Kolozsvár, Marosvásárhely, Torda városában) terjedt el az unitáriusok megreformálásaként, főként Gerendi János aranyosgerendi, majd 1585 körül Eössi András szenterzsébeti főnemesek révén, de Makón is megjelentek. Szenterzsébeten (Udvarhelyszék) középiskolájuk is volt. Eössi fogadott fia, Péchi Simon, Bethlen Gábor főkancellárja kiválóan ismerte a héber nyelvet, s nemcsak a Szentírást, hanem a Talmud egyes részeit is lefordította. I. Rákóczi György fejedelem (1630–1648) kezdetben támogatta szabad vallásgyakorlásukat, de a dési complanatio (1638) utáni üldözés sokukat Törökországba kényszerített. Egyre csökkenő számú maradékuk fokozatosan közeledett a zsidósághoz, míg 1868-ban a szombatosok nagy része át is tért az izraelita hitre. A szombatosnak megmaradt 4 család a 20. században halt ki, a zsidókká lettek pedig 1944-ben, Degré Alajos miniszter rábeszélésére áttértek az unitárius egyházba, hogy a zsidótörvények ne sújtsák őket. Magyarország német megszállása után mégis elhurcolták őket a marosvásárhelyi gettóba, ahonnan Ráduly István bözödújfalui plébános többüket kimentette, a többieket azonban elhurcolták Auschwitzba.

(<http://lexikon.katolikus.hu/S/szombatosok.html>, a letöltés ideje: 2014. november 24.)

¹⁶⁸ *Sematizmus* 1882. 176.

¹⁶⁹ *Sematizmus* 1882. 177; Sebestyén Péter: „Magyarok Nagyasszonya könyörögi éretünk!” *Bözödújfalui 1729.* 275 év. *Erdőszentgyörgy 2004.* Erdőszentgyörgy, 2004. 6–7.

647/a. Anyakönyvek
1762–1884
1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:

- a. kötet: leltár 1729¹⁷⁰; keresztelési anyakönyv 1733–1737, 1730; megtértek anyakönyve 1739–1761; bérmlási anyakönyv 1806; házassági anyakönyv 1733–1734; számadáskönyv 18. század első évtizedei; házassági anyakönyv 1739–1762; számadáskönyv 1747–1808; halotti anyakönyv 1739–1761; keresztelési anyakönyv 1729–1761¹⁷⁰
- b. kötet: keresztelési anyakönyv 1765–1811; házassági anyakönyv 1762–1811; halotti anyakönyv 1763–1811; számadások 1794–1804; megtértek anyakönyve 1757–1770; kitértek anyakönyve 1762–1811 (restaurálás alatt)
- c. kötet: keresztelési anyakönyv 1811–1857; halotti anyakönyv 1811–1857; házassági anyakönyv 1811–1857; vegyes házasságok anyakönyve 1821–1869; megtértek anyakönyve 1803–1870; beoltottak névjegyzéke 1809, 1812, 1814, 1816; bérmlási anyakönyv 1818, 1824, 1831, 1855; kitértek anyakönyve 1876–1884 (restaurálás alatt)
- d. kötet: filiák anyakönyve (Csókfalva, Makfalva, Szentistván, Szentimre, Ges, Kibéd, Siklód, Abód, Atosfalva): kereszteltek anyakönyve 1780–1802; számadások 1854–1872; házassági anyakönyv 1780–1794; számadások 1798–1849 (Serfőző Ignác alap nyilvántartása), halotti anyakönyv 1789–1794 (restaurálás alatt)

647/b. Plébániai iratok
1740–1969
13 doboz = 1,61 ifm

1. doboz: 1740–1795 (fertőtlenítendő)
2. doboz: 1801–1823
3. doboz: 1824–1870
4. doboz: 1871–1893
5. doboz: 1894–1905
6. doboz: 1906–1910
7. doboz: 1911–1917
8. doboz: 1918–1928
9. doboz: 1929–1940
10. doboz: 1941–1943
11. doboz: 1945–1948, 1952, 1955–1960
12. doboz: 1964–1969

¹⁷⁰ A nyikómalomfalvi plébánia régi könyvanyagából került elő 2014 novemberének elején. A kötet érdekessége, hogy abból kiderül, a szentségek kiszolgáltatását 1732–1737 között Hadnagy Sámuel licenciátus végezte. Szétszórtan különböző okiratmásolatok és pro domo feljegyzések is találhatók benne.

Segédletek
1878–1953
1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:

- a. kötet: iktatókönyv 1878–1941 (251. iktatószámig)
- b. kötet: iktatókönyv 1941 (252. iktatószámtól)–1953

647/c. Házassági iratok
1904–1977
1 doboz = 0,12 ifm

1. doboz:

- polgári házassági bizonyítványok 1904
- házassági szabadegyezkedések, felmentések vegyes vallás alól 1965–1977

647/d. Iskolai iratok
1895–1904
1 doboz = 0,03 ifm

1. doboz:

- iskolaügyi iratok 1899–1904
- iskolai anyakönyv 1903/1904
- iskolai számadások és gazdasági elismervények 1895–1902

647/e. Gazdasági iratok
1808–1995
4 doboz = 0,49 ifm

1. doboz:

- bőzödújfalvi erdők felosztásának jegyzőkönyve 1808–1809
- pénztárnapló 1897–1904, 1903–1944, 1982–1990
- egyházi alapok kimutatása 1906–1932
- könyvleltárak 1924, 1942
- postakönyv 1921–1926 (töredék)

2. doboz:

- fizetési utalványok indexe 1988–1995
- költségvetések, számadások 1971–1976
- leltárak 1949

3. doboz: fizetési utalványok, számlák 20. sz. második fele.

4. doboz: fizetési utalványok, számlák 20. sz. második fele.

647/f. Tematikusan rendezett kötetek

1725–1926

2 doboz = 0,17 ifm

1. doboz:

- a. kötet: püspöki és királyi rendeletek protokolluma 1725–1810 (restaurálandó)
- b. kötet: püspöki és királyi rendeletek protokolluma 1802–1810 (restaurálandó)
- c. kötet: püspöki és királyi rendeletek protokolluma 1810–1827 (restaurálandó)
- d. kötet: püspöki és királyi rendeletek protokolluma 1855–1888 (restaurálandó)

2. doboz:

- a. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1888–1940
- b. kötet: historia domus (töredék) 1902–1912
- c. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1911. augusztus 2.–1926. szeptember 26.

647/g. Tematikusan rendezett iratok

1824–1945

1 doboz = 0,12 ifm

1. doboz:

- visitatio canonica 1824, 1831
- egyháztanács tagnévsora 1919, 1930
- szentmise-alapítványok alapítólevelei 1874–1904
- áttérési nyilatkozatok 1904, 1942–1945
- vegyes jegyzetek 20. sz. második fele

648.

AZ ERDŐSZENTGYÖRGYI PLÉBÁNIA IRATAI

1941–1945

0,03 ifm

Erdőszentgyörgy középkori alapítású plébániája és temploma a reformáció idején reformátussá lett, és a rövid unitárius időszakot leszámítva mindmáig az is maradt. Az erdőszentgyörgyi katolikusok a reformáció után Bözödújfaluba tartoztak, egészen annak 1989-es évi elárasztásáig. Ekkor a bözödújfalvi plébániahivatal híveivel együtt Erdőszentgyörgyre költözött.¹⁷¹ Erdőszentgyörgyön 1943-tól egy magánházból kialakított kápolnában miséztek. Jelenlegi temploma a Magyarok Nagyasszonya tiszteletére épült, 2004-ben.¹⁷²

Bözödújfalui levéltárát Erdőszentgyörgyről gyűjtöttük be a Székelyudvarhelyi Gyűjtőlevéltárba, 2008. július 2-án. Ebből a gyűjteményből került elő egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyve, amely az újonnan létesült plébánia egyetlen történeti forrása.

¹⁷¹ Sebestyén Péter: *i.m.* 8.¹⁷² *Sematiizmus* 2010. 398.

1. doboz: Egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1941. március 3.–1945. június 17.

649.

AZ ETÉDI PLÉBÁNIA IRATAI

1768–1993

0,61 ifm

Etéd középkori katolikus lakói a reformáció alatt a református felekezethez csatlakoztak. A katolikus megújodást követően a hívek egy 1725-ben, Keresztelő Szent János tiszteletére épített kápolnába jártak. A Firtos várában működő minoriták 1783-ban települtek át Etédre, ahol előbb imaházat és kápolnát (1794), majd plébániatemplomot (1875) építettek. Kis hívőszámú plébánia, 1882-ben 306 hívője volt, jelenlegi lélekszáma megközelítőleg 80. Ma Székelykeresztúrról látják el.

Az anyakönyvezést Etéden 1792-ben kezdték. Az 1795–1900 közötti időszak eredeti anyakönyveit, összesen négy kötetben, államosították. Ezek ma Csíkszeredában kutathatók, a megyei levéltárban.

Etéd kis mennyiségű levéltári anyagát 2008. július 5-én gyűjtöttük be a Székelyudvarhelyi Gyűjtőlevéltárba.

Az 1962–1980 közötti időszak plébániai iktatott ügyviteli iratait időrendbe, majd iktatószámok szerinti sorrendbe rendezték még az 1980-as évek elején. Az 1909–1961 közötti évekből azonban nem maradt fenn hivatalos iktatott iratsorozata.

649/a. Anyakönyvek

1931–1982

1 doboz = 0,03 ifm

1. doboz:

- a. kötet: bérmlási anyakönyv 1931–1982

649/b. Plébániai iratok

1768–1980

3 doboz = 0,37 ifm

1. doboz: 1806, 1818, 1820–1821, 1833–1836, 1838, 1847, 1849–1851, 1853, 1855–1860, 1863–1864, 1866, 1868–1878, 1881, 1885–1888, 1890, 1892, 1901–1907
2. doboz: 1908–1909, 1962–1980

Segédletek

1768–1970

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:

- a. kötet: levéltári jegyzék 1768–1863
- b. kötet: iktatókönyv 1955–1970

649/c. Házasságügyi iratok**1943–1982****1 doboz = 0,04 ifm**

1. doboz: 1943–1982

649/d. Gazdasági iratok**1821–1993****1 doboz = 0,13 ifm**

1. doboz:

- gazdaságügyi iratok, számadások 1821–1960
- szentmise-alapítványok alapítólevelei 1873–1940
- leltárak 1827–1907
- családösszeírás 1927
- templomtorony javításával kapcsolatos iratok 1965–1970
- pénzügyi nyilvántartások, leltárak (fogalmazványok) 1983–1993
- leltárakkal kapcsolatos iratok, rendeletek 1967–1976
- kimutatás nemesfémekről 1960
- iskola tervrajza 1913 (zetelaki plébánia levéltárából került elő)

649/e. Tematikusan rendezett kötetek**1909–1993****1 doboz = 0,04 ifm**

1. doboz:

- a. kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki (1948-ig) jegyzőkönyv 1909. december 19.–1993. május 3.

651.**A FARKASLAKI PLÉBÁNIA IRATAI****1762–2004****2,34 ifm**

A településre vonatkozó első írásos említés egy 1550-ben kelt oklevélben található.¹⁷³

Farkaslaka a székelyszentléleki plébánia filiája volt évszázadokon keresztül.¹⁷⁴ Ezt igazolják a ferencesek Hitterjesztési Kongregációhoz küldött jelentései is. Farkaslaka 1638-ban Bogárfalvával és Makfálvával együtt Székelyszentlélekhez tartozott, ahonnan felszentelt pap hiányában licenciátus gondozta a híveket.¹⁷⁵ Ugyanez a helyzet állt fenn 1657-ben

¹⁷³ Mihály János: *Fejezetek Farkaslaka történetéből*. In: Jakab Csaba – Márton László Attila – Mihály János: *Farkaslaka múltja és jelene*. Kolozsvár, 2000. 21.

¹⁷⁴ Lestyán Ferenc: *i.m.* I. 302.

¹⁷⁵ *Relationes missionariorum*. 252.

is, amikor Farkaslaka lélekszáma körülbelül 650 volt, akiket a székelyszentléleki pap (*sacerdos*) látott el.¹⁷⁶ Damokos Kázmér 1668-ban írott jelentésében a falu neve *Torkas Loka* formában fordul elő, szintén Székelyszentlélek filiájaként.¹⁷⁷

A falu kis templomát 1759-ben építették, majd 1762-ben önállósult az egyházközség.¹⁷⁸ A templom 1845-re romos állapotba került, így újabb templom építését vették tervbe, melynek anyagi támogatását a vallásalap és a hívek hozzájárulása mellett a falu szülöttje Fancsali Márton pap is magára vállalta.¹⁷⁹ Az 1850-ben befejezett templom helyére az 1880-as évek végén egy harmadik templomot emeltek, szintén Nepomuki Szent János titulussal, amely ma is áll.

A paplak a 18. században a Pap utcában állt, ahonnan 1809-ben került át cserevásár révén a mai helyére. Az új plébánia épülete 1888-ra készült el.¹⁸⁰

A plébánia kis mennyiségű 20. századi iratanyaga 2008. június 30-án került be a Székelyudvarhelyi Gyűjtőlevéltárba. A korábbi évszázadok ügyviteli iratai 2015 januárjában kerültek elő a farkaslaki templom toronyszobájából.

Az 1882-es sematizmus adatai szerint, Farkaslakán a plébánia önállósodási évétől, 1762-től vezették az anyakönyveket. Ezen legrégebbi kötetek hollétéről azonban nincsenek ismereteink. Az 1813–1950 közötti időszakot felölelő négy anyakönyvi kötet a Román Állami Levéltár Hargita Megyei Kirendeltségéhez került. Az 1762–1812 közötti időszak matrikulái lappanganak valahol, hacsak meg nem semmisültek.

651/b. Plébániai iratok**1762–1987****9 doboz = 1,12 ifm**

1. doboz: 1836, 1852–1853, 1855–1878 (töredékek), 1880–1905
2. doboz: 1906–1916
3. doboz: 1917–1929
4. doboz: 1930–1940
5. doboz: 1941–1949
6. doboz: 1950–1965
7. doboz: 1966–1974
8. doboz: 1975–1987

Segédletek**1762–1908****1 doboz = 0,13 ifm**

1. doboz: iktatókönyv 1762–1908; templom részére tett adományok kimutatása 1887–1907

¹⁷⁶ Uo. 300.

¹⁷⁷ Uo. 378.

¹⁷⁸ *Sematizmus 1882*. 180.

¹⁷⁹ *Sematizmus 2010*. 400.

¹⁸⁰ Jakab Csaba – Márton László Attila: *Adalékok Farkaslaka településfejlődéséhez és építéstörténetéhez*. In: Jakab Csaba – Márton László Attila – Mihály János: *i.m.* 166–167.

651/c. Házassági iratok**1807–1960****2 doboz = 0,26 ifm**

1. doboz: 1807, 1822–1823, 1841–1883
2. doboz: 1908–1960

651/d. Iskolai iratok**1855–1919****1 doboz = 0,13 ifm**

1. doboz:
 - iskolával kapcsolatos iktatott iratok 1855–1918
 - tárgymutató iskolai iktatókönyvhöz 1913–1919

651/e. Gazdasági iratok**1845–2004****3 doboz = 0,39 ifm**

1. doboz:
 - rovatos kimutatás adósokról 1886–1907
 - pénztárnapló 1887–943
 - postakönyv 1913–1936
 - hitelkönyv 1916–1946
 - pénztárnapló 1945–1949
2. doboz:
 - püspöki felmentvények számadás alól 1845–1908
 - adósok kimutatása 1855–1905
 - kepejegyzékek 1856–1859, 1865, 1887–1888, 1901, 1909, 1925–927
 - leltárak 1887, 1907
 - vagyonkimutatások 1915–1948
 - vegyes gazdasági iratok 1924–1945
 - orgona javításával kapcsolatos iratok 1944
 - templom festésére adományozók jegyzéke 1946–1947, 1955
 - kiadás-bevétel jegyzékek 1950–1955
3. doboz:
 - jövedelem-összeírásról nyomtatott rendelet 1896
 - hitelek kimutatása és számadások 1960-as–1970-es évek
 - egyházadók jegyzéke 1982
 - költségvetések és zárszámadások 1987–2004

651/f. Tematikusan rendezett kötetek**1762–1992****3 doboz = 0,30 ifm**

1. doboz:
 - a. kötet: historia domus 1766–1844 (leltárak, számadások, gazdasági feljegyzések, okiratok másolatai)
 - b. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1800–1822; betűrendes tárgymutató a püspöki rendeletekhez 1800–1822; számadások 1805–1807; bérfizetők jegyzéke 1812; leltár 1812; a plébánia papjainak névjegyzéke 1762–1816
 - c. kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1822–1835
 - d. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1836–1852
2. doboz:
 - a. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1852–1856
 - b. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1856–1882
 - c. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1883–1922 (töredék)
3. doboz:
 - a. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1965. január 18.–1987
 - b. kötet: papi névtárak 1979–1992

651/g. Tematikusan rendezett iratok**1858–1967****1 doboz = 0,13 ifm**

1. doboz:
 - aprónyomtatványok, nyomtatott rendeletek 1858–1948
 - hirdetőkönyv 1935–1956
 - hirdetőkönyv 1956–1961
 - hirdetőkönyv 1961–1965
 - hirdetőkönyv 1965–1967
 - prédikációvázlatok 1950–1956
 - halotti igazolások 1951–1964
 - gépelt szindarabok 1960-as évek

651/h. Kovács Antal¹⁸¹ személyi hagyatéka**1912–1935****1 doboz = 0,01 ifm**

1. doboz: gimnáziumi és egyéb bizonyítványok 1912–1935

¹⁸¹ Kovács Antal Csíkverebesen született 1900. április 13-án. Csíkszeredai tanulmányai után a teológiát Gyulafehérváron végezte. 1924-ben szentelték pappá. Szolgálati helyei: Gyergyóremete, Petrozsény, Gödemesterháza, Jobbágytelke. Farkaslakára 1942-ben került plébánosnak. Itt is halt meg 1957. május 10-én. (Ferenczi Sándor: *i.m.* 306.)

653.
A FENYÉDI PLÉBÁNIA IRATAI
1795–1990
1,78 ifm

Fenyéd települést 1532-ben említik először írott források. Amint Francesco Leone da Modica konventuális ferences szerzetes 1638-ban, Rómának küldött jelentéséből kiderül, Fenyéd és Küküllőkeményfalva, Zetelaka filiáját képezi. Papjuk nincs, a szentségeket pedig egy Benedek nevű licenciátus szolgáltatja ki.¹⁸² Néhány évtizeddel később, egy 1657-es irat szerint, az akkor mintegy 300 hívővel rendelkező Fenyéd még mindig Zetelaka filiája.¹⁸³ 1668-ban pedig szintén a zetelaki plébániáról ellátott egyházközségként tartják számon.¹⁸⁴

Az 1882. évi sematizmus szerint Fenyéd a 18. században szentszéki döntésre Máréfalvával közös egyházközséget alkotott. A két falu hívei egy, közös templomot használtak, amely a Csonka templom nevű dűlőben állott. Saját templomát 1763-ban építették a Szentháromság tiszteletére, de a plébánia csak 1815-ben önállósult.¹⁸⁵

Fenyéd levéltára 2008. július 1-jén került be a Székelyudvarhelyi Gyűjtőlevéltárba. Legrégebbi, 1795-ben megkezdett anyakönyve kissé sérült állapotban maradt ránk.

653/a. Anyakönyvek
1795–1875
1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:

- a. kötet: keresztelési anyakönyv 1802–1856; bérmlási anyakönyv 1818, 1824, 1843, 1853, 1855, 1875, 19. század eleje; házassági anyakönyv 1795–1857; megtértek anyakönyve 1823–1860; halotti anyakönyv 1795–1856; levéltári jegyzék 1818–1856 (restaurálandó)

653/b. Plébániai iratok
1816–1990
9 doboz = 1,13 ifm

1. doboz: 1816, 1818, 1823, 1830, 1832, 1836, 1843–1899
2. doboz: 1900–1911
3. doboz: 1912–1926
4. doboz: 1927–1940
5. doboz: 1941–1962
6. doboz: 1963–1973
7. doboz: 1974–1981
8. doboz: 1982–1990

¹⁸² *Relationes missionariorum*. 252.

¹⁸³ Uo. 300.

¹⁸⁴ Uo. 378.

¹⁸⁵ *Sematizmus 1882*. 180; *Sematizmus 2010*. 401.

Segédletek
1816–1972
1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:

- a. kötet: iktatókönyv 1816–1876
- b. kötet: iktatókönyv 1885–1942
- c. kötet: iktatókönyv 1943–1972

653/c. Gazdasági iratok
1818–20. század vége
2 doboz = 0,26 ifm

1. doboz:

- alapítványok alapítóleveleinek másolatai és nyilvántartása 1818–1866
- leltárak 1857, 1878, 1885, 1945–1981, 20. század vége
- birtokügyi iratok 1868–1919
- számadási felmentvények 1876–1901
- kiadás-bevételek jegyzéke 1984–1991
- egyházadók jegyzéke 1970–1974
- egyházadók jegyzéke 1970-es–1980-as évek
- kántori csűr építésének munkanaplója 1946

2. doboz:

- rovatos kimutatás adósokról 1896–1905
- rovatos kimutatás adósokról 1903–1914
- rovatos kimutatás adósokról 1906–1917
- rovatos kimutatás adósokról 1930–1950

653/d. Tematikusan rendezett kötetek
1815–1953
2 doboz = 0,26 ifm

1. doboz:

- a. kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1815–1823
- b. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1823–1848
- c. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1848–1857
- d. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1857–1877

2. doboz:

- a. kötet: számadáskönyv 1859–1884; egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1875. szeptember 5.–1896. április 12.
- b. kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1931. március 2.–1946. február 10.
- c. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1947. január 15.–1953. április 19.; Szent Kereszt Hadserege névjegyzék 1932
- d. kötet: Mária Társulat névjegyzéke 1900; Jézus Szíve Társulat névjegyzéke

1900; Oltáregylet névjegyzéke 1900; Historia domus feljegyzések 1895–1906; Kepenyilvántartás és egyéb gazdasági feljegyzések 1901–1931

655.
A CSÓKFALVI FILIA IRATAI
1905–1931
1 doboz = 0,13 ifm

Csókfalva plébániáját a pápai tizedszedők említik először 1332-ben Chakafalua néven.¹⁸⁶ A Csókfalva név később rövidült Csókfalvára.

Ma a többségében unitárius és református lakosságú Csókfalva Hármásfalu szerves része. A csókfalvi falurész Székelyszentistvánnal és Atosfalvával közösen alkotja a Maros megyei Hármásfalut. A három falut közigazgatásilag 1950-ben egyesítették. A középkori katolikus egyházközség hívei a reformációkor kitértek régi hitükből, templomuk is unitárius lett.

Csókfalva jelenlegi katolikus kápolnája a 19. század közepéről való. A kőből épült kápolna Kisboldogasszony tiszteletére épült, a mellette álló haranglábat pedig fából készítették.¹⁸⁷

1903-ban a falu népessége 925 fő, amelyből 82 volt katolikus. Őket Bözödújfaluból látták el szentségekkel.¹⁸⁸

Hármásfalunak jelenleg 55 katolikus lakosa van, kiket Erdőszentgyörgyről pasztorálnak.¹⁸⁹

Csókfalva fennmaradt iratait – gazdasági jellegű kötetek és egy egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv – a bözödújfalvi levéltár anyagából különítettük el.

1. doboz:
- a. kötet: pénztárnapló 1905–1934
 - b. kötet: számadáskönyv 1905–1940
 - c. kötet: számadáskönyv 1906–1940
 - d. kötet: számadáskönyv 1855–1904; egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1905. március 3.–1921. május 17.
 - e. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1929. december 26.–1931. december 26.

656.
A HOMORÓDALMÁSI FILIA IRATAI
1896–1980
0,13 ifm

Homoródalmás nevét az 1332–1337 évi pápai tizedjegyzék említi először írásosan. Középkori katolikus lakosai unitárius hitre tértek a reformáció idején. A 18. században Homoródalmás kis létszámú katolikusai a homoródkarácsonyfalviakkal együtt Lövétéhez tartoztak,

¹⁸⁶ Pápai tized-szedők számadásai. 103.

¹⁸⁷ Léstyán: *i.m.* I. 321.

¹⁸⁸ *Sematizmus* 1903. 201.

¹⁸⁹ *Sematizmus* 2010. 398.

1773-ban 30 hívőt írtak össze. Később Homoródkarácsonyfalva filiája lett. Az almási katolikusok 1882-ben 39-en voltak. Mai templomukat 1910–1912 között építették.¹⁹⁰

Kis mennyiségű, gazdasági iratokat magába foglaló levéltári anyagát a homoródkarácsonyfalvi plébánia iratai közül válogattuk ki.

1. doboz:
- számadáskönyv és rovatos kimutatás adósokról 1896–1933
 - adósok rovatos kimutatása 1905, 1934–1945
 - pénztárnaplók 1906, 1910
 - leltárak 1934, 1936, 1980

658.
A HOMORÓDKARÁCSONYFALVI PLÉBÁNIA IRATAI
1660–1987
3,07 ifm

A falu első két említése a pápai tizedjegyzékben 1333-ban és 1334-ből való, *Villa Karachni*, valamint *Villa Karasun* néven. A reformáció idejében a falu lakóinak többsége unitárius hitre tért és középkori templomukat is az unitáriusok használták. A források azonban említést tesznek egy kápolnáról is, amely a mai katolikus templom helyén állt és feltételezhetően a maradék katolikus közösséget szolgálta a püspök nélküli korszakban. E kápolna régi faberendezéséhez tartozhattak azok a 17. századi oltártöredékek (1646-os keltezéssel), amelyek ma a templom és a plébánia épületben találhatók.¹⁹¹

Az 1700-as évek elején a karácsonyfalviak nagy többsége visszatért a katolikus egyházba, és Tamásy Márton, egy unitáriusból katolikussá lett férfi, kápolnát építtetett. 1739-től az udvarhelyi jezsuiták végezték a hívek lelki gondozását. Ez évhez köthető a plébánia önállósodása is.¹⁹² Homoródkarácsonyfalva jelenlegi templomát 1779–1785 között építették Sarlós Boldogasszony tiszteletére.¹⁹³

A homoródkarácsonyfalvi plébánia irataiban, az ügyviteli iratanyag állagban, számos, Székelyzsomborra és Homoródalmásra vonatkozó feljegyzés található (pl. tankötelesek névsora, számadás stb.).

Levéltárát 2008. július 3-án gyűjtöttük be a Székelyudvarhelyi Gyűjtőközpontba.

A püspöki protokollumok 1859–1907 időszakot átfogó kötetében olvashatjuk, amint Majláth Gusztáv Károly püspök panaszt tesz Mikes János udvarhelyi főesperesnek a plébániai könyvtár állapota miatt. Kéri, hogy a továbbiakban ne a padláson, hanem az irodában tárolják a könyveket.

Külön említést érdemelnek a plébánia nemrégiben előkerült, 18–19. századi anyakönyvei, melyeket 2015 januárjában adtak át a levéltárnak. A gyűjtemény első anyakönyvi kötete

¹⁹⁰ *Sematizmus* 1882. 182; Mihály János: *Gyalogosan a két Homoród mentén*. Székelyudvarhely, 2010. 165.

¹⁹¹ Mihály János: *i.m.* 176.

¹⁹² GYFL Székelyudvarhelyi Gyűjtőlevéltára: Homoródkarácsonyfalvi Plébánia Iratai, Tematikusan rendezett kötetek, *A plébánia papjainak névjegyzéke 1740–1820*. 1.

¹⁹³ *Sematizmus* 1882. 182.

a plébánia alapítási évétől kezdve, 1740-től tartalmazza a hívek kánoni állapotának feljegyzéseit. A kötet állapota meglehetősen sérült.

658/a. Anyakönyvek

1740–1916

2 doboz = 0,14 ifm

1. doboz:

- a. kötet: keresztlési anyakönyv 1740–1822; házassági anyakönyv 1740–1822; vegyes házasságok anyakönyve 1800–1822; vegyes házasságokból született gyermekek keresztlési anyakönyve 1802–1822; beoltottak jegyzéke 1811–1818; halotti anyakönyv 1740–1822; megtértek anyakönyve 1759–1845; pro domo feljegyzések, leltárak, okmányok másolatai 1739–1807 (restaurálendő)
- b. kötet: keresztlési anyakönyv 1823–1856; házassági anyakönyv 1823–1856; vegyes házasságok anyakönyve 1825–1856; megtértek anyakönyve 1865–1873; halotti anyakönyv 1823–1857; megtértek anyakönyve 1825–1852; bérmlási anyakönyv 1855, 1916; kitértek anyakönyve 1825–1856

2. doboz:

- a. kötet: vegyes házasságok anyakönyve 1830–1865
- b. kötet: megtértek anyakönyve 1881–1903
- c. kötet: kitértek anyakönyve 1881–1902

658/b. Plébániai iratok

1660–1987

14 doboz = 1,72 ifm

1. doboz: 1660 (restaurált), 1704, 1734, 1739, 1751, 1761, 1766, 1770–1843 (restaurálendő), 1790, 1792, 1796, 1807, 1814, 1821–1823, 1831, 1838, 1840–1844 (restaurálendő), 1846–1848 (restaurálendő), 1849–1850

2. doboz: 1851–1869

3. doboz: 1870–1882

4. doboz: 1883–1895

5. doboz: 1896–1907

6. doboz: 1908–1913

7. doboz: 1914–1924

8. doboz: 1925–1935

9. doboz: 1936–1945

10. doboz: 1946–1953

11. doboz: 1954–1956

12. doboz: 1957–1968

13. doboz: 1969–1979

14. doboz: 1980–1987

658/c. Iskolaügyi iratok

1921–1923

1 doboz = 0,02 ifm

1. doboz:

- beiratkozási napló (töredék) 1921–1922
- felvételi napló 1922–1923

658/d. Gazdasági iratok

1822–1983

6 doboz = 0,77 ifm

1. doboz:

- számadáskönyv 1822–1887
- számadáskönyv 1863–1933

2. doboz:

- rovatos kimutatás adósokról 1891–1937
- rovatos kimutatás adósokról 1896–1915
- rovatos kimutatás adósokról 1916–1936

3. doboz:

- Páduai Szent Antal pénztárnapló 1906
- pénztárnapló 1897–1908
- pénztárnapló 1908–1946
- pénztárnapló 1964–1980
- vagyonkimutatások 1896, 1919–1923, 1936–1937, 1939–1941, 1945
- bevétel-kiadási napló 1964–1975

4. doboz:

- számadás 1866
- kataszteri birtokívek (filiák is) 19. század vége, 1924
- Oklánd filia vagyonkimutatása 1919–1923, 1926, 1930–1935, 1938–1942, 1945
- vegyes pénzügyi iratok 1917–1941, 1961–1976
- egyházadók jegyzéke 1969–1983

5. doboz:

- leltárak 1866, 1870, 1922–1923, 1925, 1934, 1936, 1941, 1958–1979, 1980
- fakepe kimutatása 1936–1941
- gazdasági épületek építési tervrajzai és költségvetés 1968
- szentmise-alapítványokkal kapcsolatos iratok 1851–1945
- szentmise-alapítványok nyilvántartása 1936

6. doboz: nyugták, fizetési utalványok 20. század második fele

658/e. Tematikusan rendezett kötetek**/1740/ 1808–1964****3 doboz = 0,39 ifm**

1. doboz:
 - a. kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1808–1818 (restaurálandó)
 - b. kötet: a plébánia papjainak névjegyzéke 1740–1820; királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1820–1835
 - c. kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1823–1841; kereszteltek betűrendes mutatója d.n.
 - d. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1835–1854
2. doboz:
 - a. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1854–1859
 - b. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1859–1907
 - c. kötet: családkönyv 1929–1964
3. doboz:
 - a. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1873. április 19.–1912. augusztus 4.
 - b. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1912. szeptember 22.–1942. január 27.; gazdaságügyi feljegyzések 1922–1932
 - c. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1942. április 19.–1963. január 13.
 - d. kötet: Katolikus Népszövetség jegyzőkönyve 1932–1948

658/f. Tematikusan rendezett iratok**1850–1982****1 doboz = 0,03 ifm**

1. doboz:
 - lélekösszeírás (fertőtlenítendő és restaurálandó) 1850
 - halotti igazolások 1970–1976
 - bérmacédulák 1969, 1982

659.**A HOMORÓDREMETEI PLÉBÁNIA IRATAI****/1784/ 1833–1994****2,25 ifm**

A ma mindössze 38 lelket számláló egyházközség neve először 1506-ban tűnik fel a forrásokban.¹⁹⁴ A falu múltjáról meglehetősen keveset közöltek, lakosairól Orbán Balázs leírásából annyit tudunk meg, hogy a reformáció idején unitáriusok lettek, majd a 18. században, Ágotha János pap hittérítő munkájának köszönhetően, visszatértek a katolikus

¹⁹⁴ Mihály János: *i.m.* 91.

egyházba.¹⁹⁵ Ezt az állítást megcáfolja Francesco Leone de Modica konventuális ferences 1638-ban Rómába küldött jelentése, amelyből az derül ki, hogy ekkor Homoródremete önálló katolikus plébánia volt, Pap János licenciátus vezetése alatt. A későbbi jelentések meggyőznek arról, hogy továbbra is létezik a 200-300 lélekszámú remetei katolikus plébánia a 17. században, a szentségeket pedig licenciátusok szolgáltatták ki.¹⁹⁶ Az egyházközséget a 18. században a Székelyudvarhelyről beszolgáló ferences szerzetesek vezették, majd 1784-ben Ágotha János személyében világi plébánost helyeztek a faluba. A település ma is álló templomát az ő kezdeményezésére építették 1785-ben, Szent Jakab tiszteletére, a régi kápolna helyén.¹⁹⁷ A kis templom építését az akkori földbirtokosok (gróf Bethlen Imre, gróf Rhédei László, a Tholdi grófi család, báró Wesselényi József) is tetemes összegekkel támogatták. Kétszáz év után, 1984-től napjainkig, az egyre elnéptelenedő plébánia vezetését ismét Székelyudvarhelyről végzik.¹⁹⁸

A plébánia levéltári anyagát Geréb Ibolya muzeológus 2011-ben portalanította és szakszerűen rendezte. Az iratok 2012. október 23-án kerültek be a Székelyudvarhelyi Gyűjtemény levéltárba. 1746-ból ismeretes legelső anyakönyve, sorsa azonban ismeretlen, eddigi tudásunk szerint sajnos nem maradt fenn.

659/a. Anyakönyvek**1831–1953****1 doboz = 0,05 ifm**

1. doboz:
 - a. kötet: vegyes házasságok anyakönyve 1831–1914
 - b. kötet: érvénytelen (polgári) házasságok anyakönyve 1919–1949
 - c. kötet: bérmlási anyakönyv 1886, 1900, 1916, 1924, 1931, 1938, 1947
 - d. kötet: megtértek anyakönyve 1940–1953
 - e. kötet: kitértek anyakönyve 1940–1953
 - f. kötet: családkönyv (töredék) 1813–1887 (összeállítva a 19. század végén)

659/b. Plébániai iratok**1833–1994****10 doboz = 1,3 ifm**

2. doboz: 1833, 1846, 1848–1849, 1851–1870
3. doboz: 1871–1905
4. doboz: 1906–1915
5. doboz: 1916–1935
6. doboz: 1936–1949
7. doboz: 1950–1958
8. doboz: 1959–1966

¹⁹⁵ Uo. 92; *Sematiszmus* 1882. 180.¹⁹⁶ *Relationes missionariorum*. 300, 392.¹⁹⁷ *Sematiszmus* 1882. 180.¹⁹⁸ Mihály János: *i.m.* 95.

9. doboz: 1967–1974
10. doboz: 1975–1980 /1994/

**Segédletek
1884–1946
1 doboz = 0,13 ifm**

1. doboz: iktatókönyvek
a. kötet: 1884–1913
b. kötet: 1914–1939 (156. iktatószámig)
c. kötet: 1939 (157. iktatószámtól)–1946

**659/c. Iskolaügyi iratok
1904–1949
1 doboz = 0,02 ifm**

1. doboz:
- római katolikus iskola és kántortanítói lak felújítási tervrajza 1909
 - előmeneteli napló 1904–1913
 - iskolai anyakönyv 1948–1949

**659/d. Gazdasági iratok
1853–1978
3 doboz = 0,38 ifm**

1. doboz:
- számadáskönyv (rovatos kimutatás) 1867–1886
 - számadáskönyv (rovatos kimutatás) 1908–1915
 - számadáskönyv (rovatos kimutatás) 1917–1947
 - pénztárnapló 1908–1944
 - pénztárnapló 1944–1954
 - pénztárnapló 1950–1964
2. doboz:
- püspöki felmentések számadás alól 1853–1912
 - szentmise-alapítványokkal kapcsolatos iratok és kimutatások 1862–1912
 - számadáskönyv (rovatos kimutatás) 1892–1972
 - kataszteri birtokív 1903
 - jövedelem-kimutatások 1914–1938
 - Kölcsönmagtár adósai 1874–1885
 - leltárak 1873–1948
 - kepenyilvántartások 1881–1939
 - erdőőrzéssel kapcsolatos iratok 1921–1922
 - pénzügyi ellenőrzés jegyzőkönyvei 1949–1978
 - költségvetések 1965–1977
3. doboz: nyugták, számlák 1902–1977

**659/e. Tematikusan rendezett kötetek
/1784/ 1826–1965
2 doboz = 0,36 ifm**

1. doboz:
- a. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1826–1854
 - b. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1854–1861
 - c. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1861–1950
2. doboz:
- a. kötet: historia domus /1784/ 1916–1965
 - b. kötet: Oltáregylet és Rózsafüzér Társulat jegyzőkönyve 1939–1944
 - c. kötet: Leányegylet és Legényegylet jegyzőkönyve 1945–1947
 - d. kötet: levéltári iratok jegyzéke 1846–1859
 - e. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1902. február 16.–1930. március 25.

**659/f. Tematikusan rendezett iratok
1913–1969
1 doboz = 0,12 ifm**

1. doboz:
- püspöki körlevelek 1913–1948
 - Püspöki Helytartóság közlönyei 1940–1944
 - bérmacédulák 1969

**659/g. Kovács Ferenc¹⁹⁹ személyi hagyatéka
1913–1946
1 doboz = 0,02 ifm**

1. doboz: elemi iskolai bizonyítvány, püspöki líceumi leckekönyv, kinevezések, levelezések 1913–1946

**662.
AZ ILLYÉSMEZŐI FILIA IRATAI
1941–1994
0,03 ifm**

Illyésmező település ma Szováta városhoz tartozik, egyházszervezetileg pedig annak filiája. Temploma 1980–1981 között épült Páduai Szent Antal tiszteletére, Oláh

¹⁹⁹ Kovács Ferenc Székelyudvarhelyen született 1892. november 25-én. A gimnáziumot szülővárosában, teológiai tanulmányait Gyulafehérváron végezte. 1917-ben szentelték pappá. Szolgálati helyei: Csíkszentgyörgy, Gyergyóremete, Gyergyóújfalu, Székelyvarság, Nyárádselye, Bözödújfalu, Szentdemeter, Székelyvécke. Homoródremitén 1940–1954 között szolgált. Székelyudvarhelyen halt meg 1950-ben. (Ferenczi Sándor: *i.m.* 308.)

Domokos plébános kezdeményezése folytán. Építését a helyi hatóságok különböző bűntettekkel próbálták megakadályozni.²⁰⁰

Illyésmező katolikus lakosainak száma 2010-ben 280 volt. A templom építésével kapcsolatos iratokat és tervrajzokat a szovátai plébánia levéltárából különítettük el.

1. doboz: tervrajzok, építkezésekkel kapcsolatos iratok 1941–1994

**664.
A KADICSFALVI PLÉBÁNIA IRATAI
1798–1998
2,62 ifm**

A települést 1566-ben *Kadihsfalva* néven említik az oklevelek. 1638-ban Székelyszenttamás filiájaként jelenik meg az egyik Rómába küldött jelentésben.²⁰¹ Egy későbbi jelentés szerint, híveit 1665-ben a jezsuita szerzetesek gondozták. Ebben a forrásban *Kadis Falva* néven fordul elő.²⁰² Amint az a korabeli okmányokból is kitűnik, Kadicsfalva évszázadokig Székelyszenttamásnak volt a filiája, de voltak hosszabb-rövidebb időszakok, amikor a székelyudvarhelyi jezsuiták látták el. Ez az állapot a 18. században is fennállt, amikor Bethlenfalvával egyesülve a székelyudvarhelyi jezsuiták adminisztrálták. Templomát 1778–1780 között építették Szent Anna tiszteletére.²⁰³

Többszörös folyamodványok eredményeként Kadicsfalva 1802-ben önálló plébánia lett. Ettől az évtől lett az új plébánia filiája Bethlenfalva. Ez a filiális viszony pedig mindmáig érvényben van.²⁰⁴

Levéltárát és régi könyveinek gyűjteményét 2008. június 30-án szállítottuk a Székelyudvarhelyi Gyűjtőközpontba. Az iratanyagot és a régi könyveket korábban nylonzsákokban tárolták a plébánia hittantermében. Az anyag jó állapotban fennmaradt, csupán nagyon poros volt, rendszerében az 1970-es évek végi rendezések nyomai voltak felismerhetők. Legutóbbi rendje szerint külön csomókba kötötték az egyes évek házassági, plébániai és gazdasági iratait. Kötetes formájú levéltári anyaga meglehetősen gazdag. Bethlenfalva és Kadicsfalva egyházközségek története szorosan kapcsolódik egymáshoz. A kadicsfalvi 1907-es plébániai ügyviteli iratokban részletes adatokat találunk a bethlenfalvi templom felújításáról (vitrálfestés, tabernákulum stb.).

**664/a. Anyakönyvek
1802–1857
1 doboz = 0,12 ifm**

1. doboz: Kadicsfalva és Bethlenfalva anyakönyve:

²⁰⁰ Fekete Árpád – Józsa András – Szőke András – Zepeczaner Jenő: *Szováta 1587–1989*. Székelyudvarhely, 1998. 219.

²⁰¹ *Relationes missionariorum*. 253.

²⁰² Uo. 363.

²⁰³ *Sematizmus* 1882. 181.

²⁰⁴ *Sematizmus* 2010. 405.

- keresztelési anyakönyv 1802–1857
- bérmlási anyakönyv 1808 (Kadicsfalva), 1818 (Kadicsfalva), 1824 (Bethlenfalva), 1831 (Kadicsfalva), 1853 (Kadicsfalva és Bethlenfalva), 1857 (Kadicsfalva és Bethlenfalva)
- házassági anyakönyv 1802–1857
- halotti anyakönyv 1802–1857

**664/b. Plébániai iratok
1798–1979
7 doboz = 0,91 ifm**

1. doboz: 1798, 1802, 1809, 1813, 1822, 1831, 1835–1839, 1841–1846, 1848–1850, 1855–1875, 1891, 1893–1900
2. doboz: 1901–1908, 1910–1913
3. doboz: 1914–1929
4. doboz: 1930–1941
5. doboz: 1942–1964
6. doboz: 1965–1979

**Segédletek
1885–1935
0,13 ifm**

1. doboz:
 - a. kötet: iktatókönyv 1885–1906
 - b. kötet: iktatókönyv 1907–1920
 - c. kötet: iktatókönyv 1921–1935

**664/c. Házassági iratok
1844–1998
3 doboz = 0,39 ifm**

2. doboz: 1844–1869, 1873, 1875, 1877–1884, 1900–1914
3. doboz: 1916, 1919–1920, 1928–1933, 1935–1936, 1939, 1941–1969
4. doboz: 1970–1998

**664/d. Iskolaügyi iratok
1906/1907–1936/1937
1 doboz = 0,03 ifm**

1. doboz:
 - elemi iskola előmeneteli és mulasztási naplója 1906/1907, 1911/1912
 - elemi iskola költségvetései 1923/1924–1936/1937
 - iskolaügyi iratok 1923–1925

664/e. Gazdasági iratok**1803–1948****6 doboz = 0,78 ifm**

1. doboz:

- leltárak 1838, 1842, 1855, 1911
- szentmise-alapítványi okmányok és iratok 1811, 1846–1933
- felmentvények számadás alól 1854–1912
- plébániaépület és templom felújításával és építésével kapcsolatos iratok 1888–1912
- birtokügyi iratok 1890–1945
- jövedelemösszeírás 1896–1898
- vegyes gazdasági iratok 1898–1940
- kötelezvények 1927–1944
- vagyonkimutatások 1928–1948
- költségvetések 1928–1948

2. doboz:

- Kadicsfalva és Bethlenfalva kepekönyve 1868–1883
- Kadicsfalva és Bethlenfalva kepekönyve 1888–1896
- kepekönyv, párbérfizetők jegyzéke 1897–1904
- rovatos kimutatás alapokról 1895–1905
- rovatos kimutatás alapokról 1905–1929
- rovatos kimutatás alapokról 1943–1948

3. doboz:

- számadáskönyv 1803–1878
- számadáskönyv 1892–1894
- pénztárnapló 1897–1910
- pénztárnapló 1910–1934
- pénztárnapló 1905–1938 (Kadicsfalva és Bethlenfalva)

4. doboz:

- pénztárnapló és nyugták 1888
- pénztárnapló 1937–1950
- pénztárnapló 1950–1964 (Kadicsfalva és Bethlenfalva)

5. doboz: nyugták és számlák 1906–1948

6. doboz: nyugták és számlák 1949–1980

664/f. Tematikusan rendezett kötetek**1806–1966****2 doboz = 0,26 ifm**

1. doboz:

- a. kötet: Szentmise-alapítványok nyilvántartása 1806–1836; püspöki rendeletek protokolluma 1801–1841; harangra adományozók névjegyzéke 1823–1835
- b. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1841–1855

c. kötet: visitatio canonica 1824

d. kötet: visitatio canonica 1831

2. doboz:

- a. kötet: püspöki és főesperesi leiratok protokolluma 1855–1885
- b. kötet: Kadicsfalva egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyve 1886. szeptember 26.–1902. november 23; Bethlenfalva egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyve 1887. november 27.–1904. március 3.
- c. kötet: bethlenfalvi Nőegylet jegyzőkönyve 1886. november 7.–1891. november 16; Kadicsfalva egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyve 1903. február 19.–1916. november 26.
- d. kötet: Kadicsfalva egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyve 1916. december 31.–1934. január 7.
- e. kötet: Kadicsfalva egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyve 1934. január 28.–1966. május 8.
- f. kötet: Szent Kereszt Szövetség tagnyilvántartása 1935–1945

664/g. Tematikusan rendezett iratok**1879–1969****1 doboz = 0,13 ifm**

1. doboz:

- halottvizsgálati jegyzőkönyvek 1879–1969
- családosseírás 1927

666.**A KÁPOLNÁSFALVI PLÉBÁNIA IRATAI****1722–1995****3,25 ifm**

Kápolnásfalva a középkorban egy egyházközséget alkotott Szentegyházsfalvával. A települést 1566–1567-ben Innetsőoláhfalunak hívták. Később, 1589-től, a Hargita-hegy Kápolna elnevezésű bércén épült kápolnájáról, Kápolnásoláhfalunak nevezik. A kápolna Szent Péter és Pál napi búcsúját 1643-ban engedélyezte VIII. Orbán pápa. Egy évszázad alatt a kápolna nagyon megrongálódott, és mivel látogatása is nehézkes volt, a búcsút a helyi lakosság kérésére 1721-ben XIV. Kelemen pápa átengedte a faluban ekkor épített új kápolnának.²⁰⁵ Jelenlegi temploma 1797–1800 között épült. 1838-ban vált külön Szentegyházfától és kapott saját lelkészt. Anyakönyvezése is ettől az évtől kezdődik.²⁰⁶ Kápolnásfalva és Szentegyházsfalva évszázadokon keresztül nemcsak egy plébániát, de az 1876-os megyésítésig egy községet is alkottak, továbbá egyedülálló fejedelmi kiváltságokkal rendelkeztek.

Eredeti anyakönyvei a 19. századból az Állami Levéltár Hargita Megyei Kirendeltségénél, Csíkszeredában találhatók.

Levéltárát 2008. július 22-én gyűjtöttük be a Székelyudvarhelyi Gyűjtőközpontba.

²⁰⁵ Mihály János: *i.m.* 107.

²⁰⁶ *Sematizmus* 1882. 185.

Iktatott iratai nem voltak külön évről-évre rendezve, ezért szálszám szerint rendeztük és egy állagot hoztunk létre, az időrendi iratokkal közösen. Az 1930-as években Kápolnásfaluban működött az esperesi kerület tanfelügyelőségi hivatala, így levelezése is a plébánián maradt, keveredve a plébániai ügyviteli iratokkal és a házassági iratokkal. A 19. századi házassági iratokat a plébániai iktatott iratok együttesében találjuk – mivel iktatószám-sorrendjük teljes egységet alkotott, így nem válogattuk külön állagba őket.

A 19. század utolsó és a 20. század első évtizedeinek plébániai ügyviteli iratai nagyon hiányosan, csak töredékesen maradtak fenn.

Gazdasági iktatott iratainak külön dossziésorozatot (állagot) indítottak 1977-től, amely megkönnyíti a pénzügyi témájú hivatalos iratok visszakeresését.

A plébániahivatal első pecsétje 1854-ben készült, a templom védőszentjeit, Szt. Péter és Pál apostolokat ábrázolja. Szentegyháza plébániahivatalának első pecsétje 1861-ben készült, de mivel közösen adminisztrálták a két plébániát, papja még 1862-ben is a kápolnásfalvi pecséttel hitelesítette a szentegyházfalvi iratokat.

Iktatókönyve (1838–1873) és 19. századi egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyve görögnyelvi papírból készült.

666/b. Plébániai iratok

1722–1987

9 doboz = 1,12 ifm

1. doboz: 1722, 18. sz. közepe, 1838, 1841–1865
2. doboz: 1867–1877, 1879
3. doboz: 1880, 1887–1894, 1897–1900, 1902, 1904, 1906–1919, 1921–1929
4. doboz: 1930–1944
5. doboz: 1945–1960
6. doboz: 1961–1972
7. doboz: 1973–1980
8. doboz: 1981–1987

Segédletek

1838–1982

0,13 ifm

1. doboz:
 - a. kötet: iktatókönyv 1838–1873 (30. iktatószámig)
 - b. kötet: iktatókönyv 1873 (31. iktatószámtól)–1914 (62. iktatószámig)
 - c. kötet: iktatókönyv 1914 (63. iktatószámtól)–1940
 - d. kötet: iktatókönyv 1941–1982

666/c. Házassági iratok

1838–1988

5 doboz = 0,61 ifm

1. doboz:
 - házassági szabadegyezkedési jegyzőkönyv 1838–1863
 - házassági felmentvények 1839–1840
 - házassági szabadegyezkedések 1868–1878, 1880–1881, 1891–1900
2. doboz: házassági szabadegyezkedések 1901–1915, 1917–1920.
3. doboz:
 - házassági szabadegyezkedés 1921–1950
 - házassági hirdetőkönyv 1917–1921, 1938–1949
4. doboz:
 - házassági peres iratok 1942–1948
 - házassági szabadegyezkedések 1951–1974
5. doboz: házassági szabadegyezkedések 1978–1988.

666/d. Iskolaügyi iratok

1872–1947

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:
 - iskolakötelesek összeírása 1872–1876
 - adakozók jegyzéke a római katolikus iskolaalapra 1880
 - osztályzati naplók 1903/1904–1910/1911
 - tantervek 1923/1924
 - iskolai iratok 1858, 1900–1946
 - költségvetések 1938–1947
 - tanítói javadalmazási jegyzőkönyv 1941

666/e. Gazdasági iratok

1722–1994

6 doboz = 0,75 ifm

1. doboz:
 - a. kötet: számadáskönyv 1722–1884
 - b. kötet: számadáskönyv 1820–1874
 - c. kötet: számadáskönyv 1874–1901
 - d. kötet: számadáskönyv 1904–1913
 - e. kötet: számadáskönyv 1914–1925
2. doboz:
 - pénztárnapló 1911, 1917–1939, 1938–1958, 1914–1939, 1955–1985
 - Agrárifjúsági Legényegylet pénztárnaplója 1940–1941
3. doboz:
 - szentmise-alapítványok alapító okmányai és iratai 1856–1941

- egyházadó- és kepenyilvántartások 1868, 20. sz. eleje, 1930–1946
 - leltárak 1877–1949
 - jövedelem- és vagyonkimutatások 1903–1950
 - kataszteri birtokívek 1908–1947
 - gazdasági közmunkaórák nyilvántartása 1920–1928
 - tűzbiztosítás 1912
4. doboz:
- pénzügyi ellenőrzések jegyzőkönyvei 1951, 1965–1977
 - templom felújításával kapcsolatos iratok és tervrajz 1954, 1980–1981
 - villamos energia bevezetésével kapcsolatos iratok 1966
 - költségvetések, zárszámadások 1969–1995
 - Balázs Imre kántor nyugdíjazása 1970–1978
 - Lőrincz Mária harangozó nyugdíjazása 1974–1987
 - számadás 1908
 - plébánialak építési szerződése 1925
 - harangrendelés szerződése 1925
 - fizetési jegyzékek 1970–1978
5. doboz:
- Homoródfürdőre vonatkozó iratok 1940–1941, a kápolna új kerítésének iratai és tervrajza 1987
 - pénzügyi iktatott iratok 1977–1991
 - hitelszövetkezet iratai 1988–1994
6. doboz: Számlák, nyugták 1901–1978

666/f. Tematikusan rendezett kötetek

1838–1995

2 doboz = 0,26 ifm

1. doboz:
- a. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1838–1854
 - b. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1854–1859
 - c. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1860–1888
 - d. kötet: családkönyv 1868
 - e. kötet: családkönyv 1881
 - f. kötet: családkönyv 1960
2. doboz:
- a. kötet: megyegyűlési jegyzőkönyv 1838. január 1.–1932. március 13.; megyebírók névjegyzéke 1909–1978; számadáskönyv 1848–1973
 - b. kötet: Garasos Intézet (elemi iskola fenntartására) pénztárkönyve 1845–1857 (1–18. o.); Egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1869. június 6.–1995. március 12.
 - c. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1915. január 17.–október 10.
 - d. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1916. december 17.–1925. október 18.
 - e. kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1931. július 30.–

1943. március 22.

- f. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1946. szeptember 22.–1950. december 30.

666/g. Tematikusan rendezett iratok

1823–1986

2 doboz = 0,26 ifm

1. doboz:
- pápai és püspöki körlevelek 1854–1861
 - visitatio canonica 1823 (másolat), 1831 (másolat), 1866
 - népmozgalmi statisztikák 1970-es évek
 - Rózsafüzér Társulat tagnévsorai 20. sz. első fele, 1983
 - hirdetőkönyvek 1945–1986
 - főesperességi leltár töredéke – jelentések ifjúsági egyesületekről 1930
2. doboz:
- halotti igazolások 20. sz. második fele

666/h-i. Személyi hagyatékok

1898–1948

1 doboz = 0,12 ifm

1. doboz:
- a. Mihály Lajos²⁰⁷ tábori lelkész hagyatéka 1898–1948:
 - személyi iratai, iskolai bizonyítványai, kinevezései 1898–1943
 - Mihály Lajos és Tóth István pénzügyigazgató pere 1943–1948
 - b. Darvas Dénes²⁰⁸ prédikációgyűjteménye (Krisztus királyságáról) 1928

668.

A KORONDI PLÉBÁNIA IRATAI

1716–1990

2,02 ifm

Korond plébániáját a pápai tizedjegyzék említi először. Középkori, román stílusú templomán a 16. század elején átalakításokat végeztek a gótika jegyében. A templom

²⁰⁷ Mihály Lajos 1892. március 1-jén született Lövéten. 1915-ben szentelték pappá. Szolgálati helyei: Csíknagyboldogasszony, Gyergyóalfalu, Mikóújfalu, Kilyénfalva, Marosludas és Kápolnásfalva. 1954. február 22-én halt meg. (Ferenczi Sándor: *i.m.* 345.)

²⁰⁸ Darvas Dénes 1890. március 24-én született. A gimnáziumot Szászvároson és Temesváron, teológiai tanulmányait Gyulafehérváron végezte. 1913-ban szentelték pappá Gyulafehérváron. Szolgálati helyei: Kézdiszentkereszt, Csíkszentsimon, Kézdiszentlélek, Torda, Székelyudvarhely, Gyergyótölgyes, Kászonjakabfalva, Csikdánfalva, Bethlen, Székelylengyelfalva. 1962. december 22-én halt meg Székelylengyelfalván. (Ferenczi Sándor: *i.m.* 219.)

védőszentje Szent Bertalan volt.²⁰⁹ A 19. századi plébániai pecséten is őt látjuk: Szt. Bertalan, a közösség védőszentje, aki egy félholdon áll, baljában karddal, feje fölött glóriával. A pecsét körirata: „SIGILLUM PAROCHIAE KOROND AD S. BARTHOL. AP.” Látható továbbá a pecsétnyomó készítésének ideje is: „1855”.

A középkor idején Korond, Pálfalva, Firtosváralja, Énlaka, Etéd, Küsmöd, Siklód, Párajd, Sófalva és Atyha egy egyházközséget alkottak. Közös templomuk Atyha határában, a Szentegyház dombon állt.²¹⁰ A templomot a reformációkor az unitáriusok szerezték meg és birtokolták egészen 1716-ig, amikor visszakerül az akkor és ott többségben lévő katolikusokhoz.²¹¹ Korond jelenlegi templomát 1910–1911 között építették Jézus Szent Szíve tiszteletére.

Korond 1743-ig Atyhával közös plébániát alkotott. 1743-ban viszont már külön plébánost helyeztek mindkét plébániára.²¹²

Korond levéltári anyagát 2008. július 4-én szállítottuk be a Székelyudvarhelyi Gyűjtőlevéltárba, majd 2009 májusában rendeztük. Plébániai iktatott irataiban házassági iratokat is találunk, mivel nem iktatták külön a házassági szabadegyezkedéseket. A teljes ügyviteli iratsorozatot az 1970-es években rendezték, sínes dossziékba fűzték, a lapokat átlukasztva. Minden dosszié külön számot kapott, a benne lévő iktatott iratokat pedig folytatólágoosan is megszámozták. Első iktatókönyve (1750–1896) és püspöki leiratainak protokolluma (1843–1857) görgényi papírból készült.

668/a. Anyakönyvek

1716–1996

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:

- kötet: névmutató keresztelési anyakönyvhöz 1716–1908
- kötet: megtértek anyakönyve 1929–1948, kitértek anyakönyve 1920–1969
- kötet: bérmlási anyakönyv 1886, 1900, 1907, 1916, 1918, 1924, 1938, 1947, 1969, 1989, 1996

668/b. Plébániai iratok

1750–1989

8 doboz = 1 ifm

- doboz: 1856–1858, 1860–1873, 1881–1883
- doboz: 1884–1888, 1901–1920, 1929–1938, 1941–1947
- doboz: 1948–1955
- doboz: 1956–1968

²⁰⁹ *Sematizmus* 1882. 182.

²¹⁰ Forró Albert: *Adatok a korondi katolikus egyház történetéhez*. In: *Areopolisz. Történelmi és társadalomtudományi tanulmányok VIII.* Székelyudvarhely, 2008. 36.

²¹¹ *Sematizmus* 1882. 182–183.

²¹² *Sematizmus* 1882. 183.

5. doboz: 1970–1976

6. doboz: 1977–1983

7. doboz: 1984–1989, egyháztanácsgyűlésen megvitatott ügyiratok 1923–1989

Segédletek

1750–1988

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:

- kötet: iktatókönyv 1750–1896; Magtár számadásai 1875–1882
- kötet: iktatókönyv 1896–1918
- kötet: iktatókönyv 1949–1988
- kötet: levéltári leltár 1831–1949

668/c. Gazdasági iratok

1837–1990

2 doboz = 0,26 ifm

1. doboz:

- kontraktusok (kölcsonösszegek szerződése) 1837–1852
- építkezésekkel kapcsolatos iratok és peres ügyiratok 1860–1897
- kepejegyzék 1882 (székelyszentléleki plébánia levéltárából került elő)
- kepekönyv 1939–1944
- kataszteri birtokívek 1908, 1930-as évek
- leltárak 1883²¹³, 1895, 1953, 1958, 1962 (könyvleltár), 1967, 1972, 1976
- plébánia építési engedélye és tervrajza 1970

2. doboz:

- számadáskönyv 1860–1883
- számadáskönyv 1897–1907
- számadáskönyv 1908–1919
- pénztárnapló 1907–1950
- pénztárnapló 1944–1949
- pénztárnapló 1966–1975, 1986–1988, 1988–1990
- fizetési jegyzékek 1980–1987
- hitelszövetkezeti pénzügyi okmányok 1988–1989

668/d. Tematikusan rendezett kötetek

1716–1990

3 doboz = 0,39 ifm

1. doboz:

- kötet: a plébánia papjainak névjegyzéke 1716–1941; püspöki rendeletek protokolluma 1816–1825

²¹³ A székelyszentléleki plébánia levéltárából került elő.

- b. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1783–1809
2. doboz:
 - a. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1843–1857
 - b. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1856–1920
3. doboz:
 - a. kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1888. április 20.–1903. augusztus 9.
 - b. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1903. október 31.–1926. április 11.
 - c. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1945. március 15.–1950. október 14.
 - d. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1951. február 11.–1990. január 21.

668/e. Tematikusan rendezett iratok

1820–1946

2 doboz = 0,24 ifm

1. doboz:
 - Rudnay Sándor püspök nyomtatott rendelete 1820
 - egyházi énekeskönyv (kéziratos) 1900
 - szociológiai jegyzet 1946
2. doboz:
 - Hitelszövetkezet igazgatósági üléseinek jegyzőkönyve 1895. február 28.–1907. június 30.
 - Hitelszövetkezet ügyiratainak töredéke 1895–1930

670.

A KÜKÜLLŐKEMÉNYFALVI PLÉBÁNIA IRATAI

1724–2006

2,29 ifm

Küküllőkeményfalvát 1566-ban említik először történeti forrásértékű feljegyzések. Katolikus hívei a középkor idején, de még a koraujkorban is, Zetelakához tartoztak és a zetelaki templomban volt lehetőségük szentmisén részt venni. A település Francesco Leone da Modica ferences szerzetes 1638-as évi jelentésében *Kemenjfalva* néven fordul elő – ekkor Fenyéddel együtt Zetelaka filiáit alkotják.²¹⁴ A 18. század végén még állt egy kápolna a mai temető közepén, amelyet püspöki utasításra, megrongált állapota miatt, 1783-ban lebontottak.²¹⁵

Küküllőkeményfalva új temploma 1798–1802 között épült Szent László tiszteletére. Száz évvel később, 1898–1899 között feljavították.²¹⁶ Küküllőkeményfalva 1894-ben vált önálló plébániává – addig mindvégig Zetelaka filiája volt –, 1988-tól 2002-ig azonban Fe-

²¹⁴ *Relationes missionariorum*. 252.

²¹⁵ GyFL Székelyudvarhelyi Gyűjtőlevéltára: Küküllőkeményfalvi Plébánia Iratai, *Historia Domus /1894/ 1900–1963*. 1–2.

²¹⁶ Uo. 3.

nyédről látták el. 2002-től helyben lakó plébánosa van.²¹⁷

Levéltárát 2008. július 1-jén gyűjtöttük be a Székelyudvarhelyi Gyűjtőlevéltárba. 2009 májusában rendeztük. Plébániai ügyviteli iratait alaposan rendezték az 1980-as években, külön darabjegyzéket is készítettek hozzá, amely megkönnyíti a kutatást. Néhány év időrendi iratgyűjteménye egy dossziéba került összefűzésre, majd minden évszám elejéhez hozzáfűzték az iratok listáját is.

670/a. Anyakönyvek

1900–1985

2 kötet = 0,06 ifm

1. kötet: bérmlási anyakönyv 1900, 1907, 1924, 1931, 1938, 1947, 1969, 1975, 1982, 1989, 1996, 2001, 2006
2. kötet: eljegyzési anyakönyv 1931–1934; megtértek anyakönyve 1913–1985; kitértek anyakönyve 1929–1957; egyházilag érvénytelen házasságok anyakönyve 1932–1935

670/b. Plébániai iratok

1792–1996

7 doboz = 0,73 ifm

1. doboz:
 - időrendi iratok 1792, 1796, 1798, 1800, 1837–1900 (töredékes)
 - plébániai iratok (befűzve) 1894–1930
2. doboz: plébániai iratok (befűzve) 1930–1942
3. doboz: plébániai iratok (befűzve) 1943–1946
4. doboz: plébániai iratok (befűzve) 1947–1968
5. doboz: plébániai iratok (befűzve) 1972–1983
6. doboz: plébániai iratok 1984–1996

Segédletek

1894–1967

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:
 - a. kötet: iktatókönyv 1894–1939
 - b. kötet: iktatókönyv 1940–1967; alapítványi szentmisék nyilvántartása 1940–1942

²¹⁷ *Sematizmus* 1882. 194; *Sematizmus* 2010. 408.

670/c. Házassági iratok**1895–2001****1 doboz = 0,24 ifm**

1. doboz: 1895–1957
2. doboz: 1958–2001

670/d. Iskolaügyi iratok**1925–1940****1 doboz = 0,02 ifm**

1. doboz:
 - leltár 1928
 - költségvetés 1925–1940

670/e. Gazdasági iratok**1724–1991****5 doboz = 0,63 ifm**

1. doboz:
 - könyvleltár 1971
 - leltár és adósok kimutatása 1724–1765
 - leltárak 1894, 1899, 1908, 1914, 1922, 1931, 1934, 1941, 1964, 1967, 1976.
 - legeltetési utalványozási jegyzőkönyv 1908–1921
 - számadás felmentvények 1890–1912
 - alapítványi szentmisék alapító okiratai és nyilvántartásai 1894–1935
 - költségvetések, zárszámadások 1943–1990.
2. doboz:
 - számadáskönyv (adósok kimutatása) 1885–1911
 - számadáskönyv 1912–1948
 - pénztárnapló 1912–1950
3. doboz:
 - zetelaki és küüllőkeményfalvi gazdaemberek összeírása 1798
 - kötelezvények, kontraktusok 1824–1875
 - kepenyilvántartások 1896–1948
 - vagyonkimutatás 1896–1941
 - vegyes gazdasági iratok 1895–1942
 - telekkönyvi iratok és rajzok 1934–1991
 - pénztárkönyv 1923–1948
 - templomjavítási költségvetés 1977
4. doboz: nyugták, számlák 20. sz.
5. doboz: nyugták, számlák 20. sz.

670/f. Tematikusan rendezett kötetek**1893–1974****2 doboz = 0,24 ifm**

1. doboz:
 - a. kötet: historia domus /1894/ 1900–1963
 - b. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1893. december 1.–1915. november 1.
 - c. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1915. április 13.–1934. szeptember 5.
 - d. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1934. október 21.–1974. január 13.
 - e. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1895–1959
2. doboz:
 - a. kötet: Ifjúsági Egyesület jegyzőkönyve 1931–1947
 - b. kötet: Élő Rózsafüzér Társulat jegyzőkönyve 1895–1943. Oltáregylet jegyzőkönyve 1931–1938
 - c. kötet: hirdetőkönyv 1931–1943
 - d. kötet: hirdetőkönyv 1950–1961
 - e. kötet: hirdetőkönyv 1967–1974

670/g. Tematikusan rendezett iratok**1894–1989****3 doboz = 0,37 ifm**

1. doboz: családkönyvek, családnnyilvántartások 1894–1964
2. doboz:
 - kereszteltek nyilvántartása 1948, 1964–1980
 - halotti igazolások 1941–1942, 1949–1988
 - áttérési okmányok 1943–1985
 - bérmacédulák 1969, 1975, 1982, 1989
3. doboz: Vegyes nyomtatványok, rendelkezések, hittanórai nyilvántartások 20. sz. második fele

672.**A LÖVÉTEI PLÉBÁNIA IRATAI****1763–2008****2,47 ifm**

A két Homoród menti unitárius közösségek határán fekvő, katolikus végbástyaként is számon tartott Lövete első írásos említése (pápai tizedjegyzék) még nem tisztázódott. A település nevét először említő hiteles forrás 1523-ban kelt. Kisméretű gótikus temploma ekkor már minden bizonnyal állott, a mai település északkeleti részén, Sópástya Felső-Ki-

áltó nevű dombján, a korabeli falu akkori középpontjában.²¹⁸ A reformáció idején katolikus pap nélkül maradt egyházközség tagjainak lelki gondozását időközönként a székelyudvarhelyi jezsuiták és a csíksomlyói ferencesek látták el.²¹⁹ A középkori eredetű templom általános állapota és főként roskadozó szentélye egy új templom építését tette szükségessé.²²⁰ Az 1733–1772 közötti források több ízben említést tesznek a roskadozó templomról, amelynek lebontott építőanyagát a falu közepén épített új templom építésénél használták fel.²²¹

Lövéte jelenlegi barokk stílusú temploma 1772–1776 között épült, Fancsali Mózes plébános irányítása alatt, a régi templom építőanyagának felhasználásával. Batthyány Ignác püspök szentelte fel Kisboldogasszony tiszteletére 1783-ban.²²² A régi középkori templom felszerelésének néhány darabja (keresztelőmedence, szenteltvíztartó) átkerült a jelenlegi templomba.

Lövéte levéltárát 2008. július 3-án szállítottuk be a Gyulafehérvári Főegyházmegyei Levéltár Székelyudvarhelyi Gyűjtőközpontjába.

Az egyházközség anyakönyveit 1773-tól kezdték vezetni. 1952-ben az 1773 és 1904 közötti időszak összes anyakönyvi kötetét államosították. Ez összesen kilenc kötetet jelent, amelyekhez ma a Román Állami Levéltár csíkszeredai fiókintézményében nyílik hozzáférési lehetőségünk.

A plébániai ügyviteli és házassági iratokat időrendbe szedték, a házassági szabadegyezkedéseket pedig külön iktatószámmal látták el. A külön iktatott, hivatalos iratokhoz 1871-től iktatókönyv is készült. Az irategyüttesben két nagyobb mértékű rendezés nyomai láthatók: az egyik az 1940-es években történt – ekkor évről évre, és külön csomagokba helyezték az iratokat, a másik az 1970-es évek végén zajlott. Az ügyviteli iratok dossziékban találhatók.

672/a. Anyakönyvek

1886–1996

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:

- kötet: megtértek anyakönyve 1886–1979; püspöki rendeletek protokolluma 1905–1907; halottvizsgálati jegyzőkönyvek 1858–1861
- kötet: bérmlási anyakönyv 1931, 1938, 1964–1996

672/b. Plébániai iratok

1834–1990

8 doboz = 0,98 ifm

- doboz: 1834–1835, 1843, 1847, 1850, 1852–1853, 1906, 1911–1912, 1918–1919, 1921–1930

²¹⁸ Mihály János: *i.m.* 141.

²¹⁹ Mihály János: *A lövétei Kisboldogasszony plébániatemplom*. Lövétei helytörténeti füzetek 1. Székelyudvarhely, 2006. 11–12.

²²⁰ Uo. 15.

²²¹ Mihály János – Nyárádi Zsolt: *Lövéte elpusztult középkori temploma*. In: *Örökségünk*. IV(2010)/4. 25–26.

²²² *Sematizmus 1882*. 183–184.

- doboz: 1931–1936
- doboz: 1937–1940, vallásváltoztatással kapcsolatos iratok 1935–1936
- doboz: 1941–1948
- doboz: 1949–1951 (hiányos), 1957–1969
- doboz: 1970–1982
- doboz: 1983–1990

Segédletek

1871–1985

0,13 ifm

1. doboz:

- kötet: iktatókönyv 1871–1912
- kötet: iktatókönyv 1913–1936
- kötet: iktatókönyv 1937–1963
- kötet: iktatókönyv 1964–1985

672/c. Házassági iratok

1911–1994

4 doboz = 0,48 ifm

- doboz: 1911–1915, 1917–1935
- doboz: 1936–1955
- doboz: 1956–1974
- doboz: 1975–1988, 1990, 1993–1994

672/d. Iskolai iratok

1887–1943

1 doboz = 0,12 ifm

1. doboz:

- római katolikus népiskola tervrajzai és költségvetése 1887
- pénztárnaplók 1942–1943
- iskolai részvénytáblák 1931
- tanterv 1920/1921²²³

672/e. Gazdasági iratok

1763–1998

3 doboz = 0,38 ifm

1. doboz:

- számadáskönyv 1763–1913
- szenzmise-alapítványok alapító okiratai és nyilvántartásai 1855–1939
- kötelezvények kölcsönkért összegekről 1925–1936

²²³ Kápolnásfalú levéltárából került elő.

2. doboz:

- adóbevallások 1957–1966
- pénzügyi ellenőrzések jegyzőkönyvei 1964–1982
- templomkarzat javításával kapcsolatos tervrajzok és költségvetés 1974–1975
- Szent Antal szegényeiről nyilvántartás 1975–1987
- pénztárnaplók 1951–1998
- előlegek nyilvántartása 1952–1957, 1956–1968

3. doboz:

- leltárak 1945, 1951–1952, 1957–1958, 1967
- költségvetések 1951–1981
- könyvek árazási iratai 1990

672/f. Tematikusan rendezett kötetek**1824–2008****2 doboz = 0,26 ifm**

1. doboz:

- kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1824–1852
- kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1853–1860
- kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1860–1905

2. doboz:

- kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv /1833/1853. november 1.–1897. február 17.
- kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1910. augusztus 28.–1924. december 8.
- kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1925. február 22.–1933. január 29.
- kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1933. február 26.–1946. február 17.
- kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1946. március 13.–2008. január 25.

672/g. Tematikusan rendezett iratok**1858–2002****1 doboz = 0,12 ifm**

1. doboz:

- halotti igazolások 1952–2002
- hittanóra járók nyilvántartása 20. század vége
- teológiára felvételizők névsora 1991
- Kolozsi István (1920–?) naplója
- nyomtatott törvény halottszemlézéséről 1858

675.**A MÁRÉFALVI PLÉBÁNIA IRATAI****1717–1998****1,88 ifm**

Máréfalvát viszonylag későn, 1566-ban említik először az írott források.²²⁴ Szent Imre tiszteletére épített, középkori temploma a Botos-dűlőben állt, a mai falutól északra. Régészeti feltárását és kutatását 2007–2008. években végezték.²²⁵

A már feldolgozott forrásdokumentumok alapján, a helytörténészek azt állítják, hogy a középkori Máréfalva hívei a fenyédi templomba jártak szentmisére – eszerint tehát Máréfalva ekkoriban Fenyéd filiája volt.²²⁶

Régi templomáról egy Rákóczi György korából származó kőfelirat is tanúskodik. A falu lakosai a reformáció alatt is megmaradtak katolikusnak, azonban nem volt mindig helyben lakó papjuk, így lelki gondozásukat több esetben is licenciátusok végezték. Máréfalva első papjáról 1630-ban tesznek említést.²²⁷ Aztán 1739-ig Székelyudvarhelyről látták el ferences papok, majd 1739-ben önálló plébánia lett és külön papot helyeztek ki a hívek szolgálatára.²²⁸

A középkori templom nehézkes megközelíthetősége miatt, 1763-ban új templom építését kérelmezték, amely 1772-re készült el, majd 1783-ban szentelték fel ugyancsak Szent Imre herceg titulussal. A régi templom helyét és környezetét továbbra is temetkezőhelyként használták, egészen a 19. század első harmadáig.²²⁹ A régi templomból megmaradt egy, a 15-16. század fordulójáról való szentségtartófülke.

A település már a 18. század második felében iskolával is rendelkezett, melynek első írásos említése 1786-ból származik.²³⁰ A helyi oktatási intézménynek sajnos nem maradt fenn történeti iratanyaga az egyházi gyűjteményben, az iskola levéltára pedig a megyei levéltárba sem került be a felekezeti iskolák államosításakor.

Kis mennyiségű levéltári anyagát 2008. július 1-jén gyűjtöttük be a Székelyudvarhelyi Gyűjtőközpontba. Ezt a gyűjteményt a plébánia hittantermében tárolták egy kis faszekrényben, ahonnan a következő irategységeket gyűjtöttük be: iktatott ügyviteli iratok, egy darab iktatókönyv (1968–1995), házassági iratok (1960–1994) és gazdasági iratok (leltárak, költségvetések, számadások, stb. – a 20. század második feléből). Fennmaradt két anyakönyvét (18–19. sz.) Kovács Piroska, máréfalvi nyugalmazott magyar tanárnő és helytörténész őrizte 1996–2009 között. A két anyakönyvet 2009. március 31-én vettük át és egyesítettük a máréfalvi plébánia törzssanyagával Székelyudvarhelyen. Mindkét kötet restaurálását 2013 nyarán kezdték el magyarországi pályázati támogatásból. Az első kötet kartonkötésénél korábbi feljegyzések lapjait használták fel, néhány közülük feltételezhetően ferences szerzetesek névsorát tartalmazza.

²²⁴ Kovács Piroska: „*Ország veritékével...*”. *Máréfalva a történelem sodrában*. Székelyudvarhely, 2008. 45.

²²⁵ Demjén Andrea – Sófalvi András: *Máréfalva középkori temploma*. Székelyudvarhely, 2009. 11.

²²⁶ Kovács Piroska: *i.m.* 67–72.

²²⁷ Uo. 76–77.

²²⁸ *Sematiizmus* 1882. 184.

²²⁹ Uo. 184; Demjén Andrea – Sófalvi András: *Máréfalva középkori temploma*. Székelyudvarhely, 2014. 18.

²³⁰ Kovács Piroska: *A máréfalvi iskola 210 éve. 1786–1996*. Székelyudvarhely, 1996. 16.

Plébániai ügyviteli iratainak 18–19. századi részét többnyire gazdasági jellegű iratok és házassági felmentvények képezik.

Az irategyüttest a 20. század első felében gondosan rendezték: évről-évre sorolták, valamint mindegyik évi ügyiratcsomónak külön leltárszámot adtak. A plébánia iktatott irataiban található a templom bővítési tervrajza, az 1909-es évnél. Ugyanebből az állagból hiányzik az 1960–1988 közötti évkör. Kétkötetnyi historia domusa (18–20. sz.) továbbra is a plébánia kezelésében maradt.

675/a. Anyakönyvek

1717–1955

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:

a. kötet: 1717–1955 (restaurálás alatt):

- máréfalvi papok névjegyzéke 1739–1955
- keresztlési anyakönyv 1721–1820
- halotti anyakönyv 1739–1820
- házassági anyakönyv 1721–1821
- püspöki leiratok másolatai 1717–1809
- plébánia leltárai, számadásai és egyéb gazdaságügyi feljegyzések 1721–1848
- bérmlási anyakönyv 1808, 1818
- megtértek anyakönyve 1824–1862
- szentmise-alapítványok nyilvántartása 1816–1843

b. kötet: 1821–1882 (restaurálandó)

- keresztlési anyakönyv 1821–1857
- házassági anyakönyv 1821–1857
- halotti anyakönyv 1821–1857
- templompénz kamatfizetési nyilvántartása 1873–1882
- bérmlási anyakönyv 1823, 1831, 1843, 1853, 1855, 1857, 1860, 1875.

675/b. Plébániai iratok

1771–1996

8 doboz = 1,09 ifm

1. doboz: 1771–1772, 1792, 1794, 1801, 1806, 1819–1824, 1828–1835, 1837–1852, 1855–1872, 1874–1878
2. doboz: 1881–1892, 1895–1900
3. doboz: 1901–1915
4. doboz: 1916–1923, 1925–1930
5. doboz: 1931–1946
6. doboz: 1947–1959
7. doboz: 1989–1996

Segédletek

1968–1995

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz: iktatókönyv 1968–1995

675/c. Házasság iratok

1960–1994

1 doboz = 0,12 ifm

1. doboz: 1960–1974, 1978, 1980, 1984, 1991–1994

675/d. Gazdasági iratok

1808–1998

3 doboz = 0,39 ifm

1. doboz: leltárak 1869, 1880, 1892, 1900, 1945, 1949, 1955, 1968, 1974, 1977, 1979, 1988
2. doboz:
 - máréfalvi birtokosok jegyzéke 1808
 - alapítványok alapítólevelei 1829–1973
 - kataszteri birtokívek 1880–1918, 1934, d.n.
 - adósok jegyzéke 1874
 - költségvetések 1957–1974
3. doboz:
 - pénztárnaplók 1964–1998
 - fizetési jegyzékek 1968–1983
 - világháborús emlékmű létrehozásával kapcsolatos iratok 1997

675/e. Tematikusan rendezett kötetek

1965–1997

1 doboz = 0,03 ifm

1. doboz: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1965. június 10.–1997. november 24.

675/f. Tematikusan rendezett iratok

1970–1997

1 doboz = 0,12 ifm

1. doboz: halotti igazolások 1970–1997

678.
A NYIKÓMALOMFALVI PLÉBÁNIA IRATAI
1879–1991
1,02 ifm

Malomfalvát 1505-ben említik először az oklevelek. A falu templomát 1808–1809 között építették Urunk színeváltozása tiszteletére.²³¹ 1843–1846 között restaurálni kellett a templomot – falait ugyanis megépítésekor nem emelték kellő mélységű alapozásra. Tornyát 1843-ban visszabontották és helyette újat építettek.²³²

A közösség 1908-ig Székelyszentlélek leányegyházközsége volt.²³³ A 16–18. században Szentlélek, Farkaslaka, Malomfalva és Bogárfalva alkotott egy közös parókiát, Székelyszentlélek anyaegyházközséggel.²³⁴ Nyikómalomfalvának a 19. század elejéig csak kápolnája volt, amely a jelenleg is álló templom helyén állott.²³⁵

Levéltári anyaga a 19. századból külön nem maradt fenn, csak néhány gazdasági irattöredékben. A székelyszentléleki plébánia iratai részben pótolhatják a hiányzó egyházközség-történeti adatokat.

Levéltára 2008. június 30-án került be a Székelyudvarhelyi Gyűjtőlevéltárba és ugyanez év augusztusában került rendezésre. Mivel a plébánián már korábban is levéltári szekrényben tárolták a hivatalos ügyviteli iratokat, az átvételkor az irategyüttes állapota és rendezettsége megfelelő volt.

678/b. Plébániai iratok
1910–1990
4 doboz, 2 kötet = 0,52 ifm

1. doboz: 1910–1938
2. doboz: 1939–1966
3. doboz: 1967–1976
4. doboz: 1977–1990

Segédletek
1908–1967
1 oboz = 0,13 ifm

1. doboz:
 - a. kötet: iktatókönyv 1908–1959
 - b. kötet: iktatókönyv 1960–1967

²³¹ *Sematizmus* 2010. 410.

²³² Mihály János: *Adalékok Nyikómalomfalva egyháztörténetéhez (17. század – 1918)*. In: *Areopolisz. Történelmi és társadalomtudományi tanulmányok* XII. Székelyudvarhely, 2012. 82–83.

²³³ *Sematizmus* 2010. 410.

²³⁴ Mihály János: *i.m.* 73.

²³⁵ Uo. 74.

678/c. Házasságügyi iratok
1909–1983
1 doboz = 0,12 ifm

1. doboz: 1909–1978, 1981, 1983

678/d. Gazdasági iratok
1879–1991
2 doboz = 0,26 ifm

1. doboz:
 - vagyonkimutatás 1914–1947
 - leltárak 1879 (a templom kirablása utáni leltár), 1908, 1923, 1930, 1949, 1953–1954, 1958, 1965, 1967, 1970, 1977, 1982
 - gazdaságügyi iratok (2 db.) 1894, 1896
 - az iskola tervrajza 1899 (a székelyszentléleki plébánia levéltárából került elő)
2. doboz:
 - pénztárnaplók 1885–1908, 1915, 1930–1958
 - egyházadók jegyzéke 20. sz. második fele
 - pénzügyi ellenőrzés jegyzőkönyvei 1963–1978
 - kiadások jegyzéke 1978–1991
 - költségvetés 1980–1987
 - egyházadók összeírása és családkönyv 1971–1981

692/e. Tematikusan rendezett iratok
1895–1970
1 doboz = 0,12 ifm

1. doboz:
 - szentmise-alapítványokkal és a nyikómalomfalvi plébánia önállósulásával kapcsolatos iratok 1906–1946
 - lélekösszeírás 1906
 - népességstatisztikák 1930
 - hitoktatásra járók nyilvántartása 1947–1952, 1967–1970
 - oltár építésére vonatkozó iratok 1894–1896
 - püspöki körlevelek, beszéd-fogalmazványok 20. sz.

679.
AZ OROSZHEGYI PLÉBÁNIA IRATAI
1688–2001
4,61 ifm

Oroszhegy középkori plébániáját a pápai tizedjegyzék említi először. Ekkor

templommal is rendelkezett.²³⁶ A 16. század végén, 17. század elején Oroszhegy lakosai is a reformáció vonzásába kerültek. A hitújítók tanainak követése azonban rövid ideig tartott.²³⁷ A reformáció időszakában Székelyszentkirály filiájaként említik a források, felszentelt katolikus pap hiányában pedig többször licenciátusok látják el a hívek lelki szolgálatát.

Damokos Kázmér OFM 1657-ben tett oroszhegyi látogatásáról jelentést küld az apostoli Szentszéknek, amelyben Oroszhegyet egy 160 lelkes, önálló plébániaként említi. Ekkor rendelte el, hogy a Diafalva falurészen álló régi, romladozó templom helyébe újat építsenek.²³⁸ A falu második templomáról – melynek titulusa Nagyboldogasszony – már említést tesz az 1711. évi püspöki vizitáció. Az egy évtizeddel később ott szolgáló Halmágyi Sámuel licenciátusról az 1721-es egyházlátogatási jegyzőkönyvből értesülünk.²³⁹

Oroszhegy plébániája a katolikus restaurációt követően 1748-ban önállósult, templomát 1765-ben ismét újjáépítették Tamási György olvasókanonok és a hívek támogatása révén. A Nagyboldogasszony tiszteletére szentelt templom a harmadik katolikus templomnak számít a faluban. Az építkezés 1770-re fejeződött be és 1783-ban szentelték fel.²⁴⁰ Ezt a templomot 1937–1940 között kibővítették és felújították Márton Árpád lekipásztor idején.²⁴¹

1902-ig Oroszhegyről látták el a székelyvassági egyházközség híveit.²⁴² Ezzel magyarázható a vassági templom és plébánia építésére vonatkozó, kis mennyiségű gazdasági iratok jelenléte Oroszhegy plébániai levéltárában.

A plébánia történeti levéltára 2008. június 30-án került be a Székelyudvarhelyi Gyűjtőlevéltárába. A gyűjtést megelőzően a falu levéltárát utazókofferekben és egy régi szekrényben tárolták a plébánia hittantermében.

A falu anyakönyveit, az 1882-es évi sematizmus szerint, 1723-tól vezették, az első kötetek hollétéről azonban nincsenek ismereteink – nem őrződtek meg a plébánián, és a helyi tanács anyakönyvi hivatalához sem kerültek az 1950-es években. Tudjuk viszont, hogy az egyházközség 1857–1895 között vezetett eredeti anyakönyveit, öt kötetben, a Román Állami Levéltár Hargita Megyei Kirendeltségénél őrzik Csíkszeredában.

Az egyházközség archívumában azonban fennmaradt egy, a katolikus restaurációt megelőző időszakból származó, 1688-ban kelt eredeti okmány, amelynek tartalmát jelen kötet függelékében közöljük.

²³⁶ *Sematizmus 1882.* 186.

²³⁷ Báth János: *A vassági hegyi tanyák kialakulása és településrendje.* In: *Havasalja havasa. Tanulmányok a székelyvassági hegyi tanyák népeiről.* Szerk.: Uő. Kecskemét, 1998. 43.

²³⁸ *Relationes missionariorum.* 300.

²³⁹ Kovács Árpád: *Adatok az oroszhegyi templom és egy XVII. századi kép történetéhez.* In: *Örökségünk.* IV(2010)/1. 18.

²⁴⁰ *Sematizmus 1882.* 186; Mihály Tibor: *Oroszhegy jelei. II. Az egyházközség szolgálatában – papok, licenciátusok, megyebírák, kántortanítók és harangozó-sekerecsények.* Oroszhegy, 2011. 35–37, 39.

²⁴¹ Mihály Tibor: *i.m.* 77–79.

²⁴² *Sematizmus 2010.* 411.

679/a. Anyakönyvek

1897–1982

1 doboz = 0,03 ifm

1. doboz:

- a. kötet: kitértek anyakönyve 1948–1963
- b. kötet: megtértek anyakönyve 1949–1977
- c. kötet: polgári házasságban élők kimutatása 1897–1908, 1958
- d. kötet: bérmlási anyakönyvi másodpéldány 1982

679/b. Plébániai iratok

1688–1989

20 doboz = 2,44 ifm

1. doboz: 1688, 1768, 1782, 1788, 1791, 1793–1794, 1804–1807, 1810–1811, 1814–1818, 1824–1826, 1828, 1830–1833, 1836–1839, 1842–1843, 1845–1847, 1849–1861
2. doboz: 1862–1873
3. doboz: 1874–1886, 1888–1893
4. doboz: 1887–1895
5. doboz: 1896–1902
6. doboz: 1903–1906
7. doboz: 1907–1909
8. doboz: 1910–1912
9. doboz: 1913–1914
10. doboz: 1915–1916
11. doboz: 1917–1919
12. doboz: 1920–1926
13. doboz: 1927–1929, 1931–1940
14. doboz: 1941–1946
15. doboz: 1947–1954
16. doboz: 1955–1962
17. doboz: 1963–1971
18. doboz: 1972–1981
19. doboz: 1982–1989

Segédletek

1887–1953

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz: iktatókönyvek

- a. kötet: 1887–1909
- b. kötet: 1910–1935 (79. iktatószámig)
- c. kötet: 1935 (80. iktatószámtól)–1953

679/c. Házassági iratok**1892–1983****4 doboz = 0,48 ifm**

1. doboz: 1892, 1910–1925
2. doboz: 1926–1940, 1942–1949
3. doboz: 1950–1960, 1962–1972
4. doboz: 1973–1983

679/d. Iskolai iratok**1862–1945****1 doboz = 0,12 ifm**

1. doboz:
 - iskolára vonatkozó iratok 1862, 1870, 1872, 1875, 1877–1882, 1884, 1886–1888, 1890–1898, 1902–1915, 1917–1924, 1927, 1931, 1943, 1945
 - az 1927/1928-as tanév órarendje
 - iskolai költségvetések 1923–1938

679/e. Gazdasági iratok**1788–2001****9 doboz = 1,12 ifm**

1. doboz: pénztárnaplók 1868–1995
2. doboz:
 - alapítványi adósok nyilvántartása 1864–1891
 - számadáskönyvek 1892–1903, 1905–1948
 - községi főkönyv 1925–1926
3. doboz:
 - számadáskönyvek 1788–1863
 - pénztárnaplók 1905–1984
 - fizetési jegyzékek 1960-as–1990-es évek
 - egyházadók jegyzékeek 20. század második fele
4. doboz: nyugták, számlák, pénzügyi kimutatások 20. század első fele
5. doboz: nyugták, számlák, pénzügyi kimutatások 20. század első fele
6. doboz: leltárak 19. század közepe, 1900–1976
7. doboz: nyugták, számlák, pénzügyi kimutatások 20. század
8. doboz:
 - szentmise-alapítványokkal kapcsolatos iratok 1846, 19. század közepe, 1900–1929
 - püspöki felmentvények számadás alól 1895–1912
 - jövedelem-összeírások, vagyonskimutatások 1896–1943
 - kepenyilvántartás 1900–1932
 - költségvetések 1968–1971
 - orgonajavítási pályázat (Ilyés Közalapítvány) 2001

9. doboz: építési és felújítási tervek, költségvetések
 - varsági templom és plébánia építése 1901–1902
 - templomtorony és plébánia javítása 1903
 - orgonaépítés 1905
 - sütőkonyha és gabonatároló építése 1930
 - templomépítés 1937–1939
 - kántori lakás építése 1948
 - istállóépítés 1967
 - plébániaépítés 1967–1969

679/f. Tematikusan rendezett kötetek**1781–1970-es évek****2 doboz = 0,26 ifm**

1. doboz:
 - a. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1781–1809
 - b. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1809–1834
 - c. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1834–1856
 - d. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1856–1925
2. doboz:
 - a. kötet: visitatio canonica 1824
 - b. kötet: visitatio canonica 1831
 - c. kötet: Jézus Szíve Társulat, Oltáregylet, Rózsafüzér Társulat jegyzőkönyve és tagnyilvántartásai 1902–1944; Szent Antal persely nyilvántartása 1928–1944
 - d. kötet: Rózsafüzér Társulat titoksorsolási nyilvántartása 1904–1915
 - e. kötet: levéltári leltár 1970-es évek

679/g. Tematikusan rendezett iratok**1911–1970-es évek****1 doboz = 0,12 ifm**

1. doboz:
 - választói névjegyzékek 1911 (Katolikus Kongresszus), 1932
 - lélekösszeírás 1926
 - bérmlással kapcsolatos iratok 1970-es évek
 - bérmacédulák 20. század
 - prédikációk 20. század
 - beteglátogatási nyilvántartás 1945
 - hittani értesítő 1957 körül

679/h. Péter László²⁴³ (1913–1985) személyi hagyatéka
1929–1980
1 doboz = 0,04 ifm

1. doboz: Péter László személyi hagyatéka
- személyi iratok
 - félhivatalos levelezés

681.
A PARAJDI PLÉBÁNIA IRATAI
1895–1991
0,73 ifm

Parajd első írásos említését egy 1552-vel keltezett tanúvallatásból ismerjük.²⁴⁴

A falu katolikusai a reformációt követően Szovátahoz tartoztak. A 18. század második felétől a sóhivatal melletti kápolnában miséztek 1784-ig a parajdi katolikusoknak, mígnem egy másik épületet emeltek és új imaházat nyitottak.²⁴⁵ 1788-ban az obszerváns ferencesek látták el a faluközösség lelkipásztori szolgálatát.²⁴⁶

Parajd katolikus templomát 1800-ban építették a királyi kincstár költségén. Közel 200 év múltán azonban kénytelenek voltak lemondani a templom további használatáról, ugyanis a sós talaj miatt állapota már meglehetősen leromlottá vált. Jelenleg az 1990-es években épített, modern templomot használják, amelyet 2001-ben szenteltek fel szintén Keresztelő Szent János tiszteletére.²⁴⁷

A plébánia alapításától kezdődően, a 19. századon át, egészen a múlt század fordulójáig nem maradtak fenn írásos emlékei.

Csekély levéltári anyagát 2008. július 2-án gyűjtöttük be a Székelyudvarhelyi Gyűjtőlevéltárba. A plébánia hivatalos ügyviteli iratgyűjteménye is csupán a második világháború utántól számítható. Házassági szabadegyezkedési okmányainak gyűjteménye 1908-tól kezdődik.

Az 1882-es sematizmus szerint Parajdon már 1738-tól volt anyakönyvezés. Négykötetnyi, 1777–1895 közötti anyakönyveit azonban államosították, így ezek ma a Román Állami Levéltár Hargita Megyei Kirendeltségénél kutathatók, Csíkszeredában.

²⁴³ Péter László Székelyszentkirályon született 1913. január 1-jén. A gimnáziumot Székelyudvarhelyen, teológiai tanulmányait Gyulafehérváron végezte. 1938-ban szentelték pappá. Szolgálati helyei: Csíkszentsimon, Ditró, Zetelaka, Kézdiszentkereszt, Barót, Görgényüvegcsűr. Oroszhegyen 1966–1985 között szolgált plébánosként. Székelyudvarhelyen halt meg 1985. március 26-án. (Ferenczi Sándor: *i.m.* 374.)

²⁴⁴ Csiki Zoltán: *Rapsóné öröksége 2. Dokumentumok Parajd község múltjából*. Székelyudvarhely, 2013. 115.

²⁴⁵ *Sematizmus 1882*. 186–187.

²⁴⁶ *Sematizmus 1788*. 16.

²⁴⁷ *Sematizmus 2010*. 413.

681/a. Anyakönyvek
1909–1957
1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:
- kötet: keresztelési anyakönyv 1909–1939
 - kötet: megtértek anyakönyve 1934–1947
 - kötet: kitértek anyakönyve 1934–1957

681/b. Plébániai iratok
1943–1991
2 doboz = 0,24 ifm

1. doboz: 1943, 1963–1980
 2. doboz: 1981–1991

681/c. Házasságügyi iratok
1908–1959
2 doboz = 0,24 ifm

1. doboz: 1908–1938
 2. doboz: 1940–1959

681/d. Gazdasági iratok
1895–1987
1 doboz = 0,12 ifm

1. doboz:
- szentmise-alapítványokkal kapcsolatos iratok 1895–1950
 - templom felújításával kapcsolatos iratok 1985–1987

686.
A SZAKADÁTI FILIA IRATAI
1939–1982
0,04 ifm

Szakadát – falu Maros megyében –, Illyésmezőhöz hasonlóan. közigazgatásilag ma Szováta város részét képezi. Kisboldogasszony tiszteletére szentelt kápolnához mintegy 240 lélek tartozik.²⁴⁸

A falu iskolájára és kápolnájára vonatkozó, kis mennyiségű forrásdokumentumokat a szováti plébánia levéltárából válogattuk külön.

²⁴⁸ *Sematizmus 2010*. 429.

1. doboz:

- iskola és kápolna építésére vonatkozó iratok és tervrajzok 1939–1954
- kápolna bővítésére és javítására vonatkozó iratok 1982

687.

A SZÉKELYBETHLENFALVI FILIA IRATAI

1803–1970

0,38 ifm

Székelybethlenfalvát *Betlenfalva* néven említi Damokos Kázmér 1657-ben kelt jelentésében, mint egy 200 lelkes plébániát, amelynek filiája Bogárfalva. A jelentésből azt is megtudjuk, hogy ebben az időszakban nem volt papja.²⁴⁹ Alig tíz évvel később, egy 1668-ban írt jelentésében, már Székelyudvarhely filiájaként tűnik fel *Betlemfalva* néven.²⁵⁰ A 18. században – Kadicsfalvával egy egyházközséget alkotva – a székelyudvarhelyi plébániáról látták el. Kadicsfalva 1802. évi önállósodását követően, Székelybethlenfalva annak filiális helye lett. Ma is Kadicsfalváról gondolják a híveket.

Székelybethlenfalva Szűzanya tiszteletére szentelt templomát 1774-ben újjátották fel, Pál András egri kanonok támogatásából.²⁵¹

Levéltárát 2008. június 30-án gyűjtöttük be a Székelyudvarhelyi Gyűjtőközpontba. Az iratanyagot és a régi könyveket korábban nylonzsákokban tárolták a plébánia hittantermében. Az anyag jó állapotban fennmaradt, csupán nagyon poros volt, rendszerében az 1970-es évek végi rendezések nyomai voltak felismerhetők. Bethlenfalva és Kadicsfalva egyházközségek története szorosan kapcsolódik egymáshoz. A kadicsfalvi plébánia 1907. évi ügyviteli irataiban részletesebb adatokat találunk a bethlenfalvi templomfelújításról (vitárfestés, tabernákulum stb.).

687/b. Iskolaügyi iratok

1906/1907–1937/1938

1 doboz = 0,12 ifm

1. doboz:

- elemi iskola előmeneteli és mulasztási naplója 1906/1907, 1911/1912
- elemi iskola költségvetései 1923/1924–1937/1938

687/c. Gazdasági iratok

1803–1962

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:

- számadáskönyv 1803–1878
- templomi- és ájtatos alapítványok számadáskönyve 1878–1897

²⁴⁹ *Relationes missionariorum*. 300.²⁵⁰ Uo. 378.²⁵¹ *Sematişmus* 1882. 181.

- pénztárnapló 1898–1915
- számadáskönyv (alapok kimutatása) 1909–1940
- számadáskönyv (alapok kimutatása) 1940–1948
- pénztárnapló 1950–1962
- templom felújításával kapcsolatos iratok 1867

687/d. Tematikusan rendezett kötetek

1886–1970

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:

- a. kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1886. november 7.–1912. március 31.
- b. kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1912. április 28.–1944. február 20.
- c. kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1945. július 1.–1967. január 9.
- d. kötet: hittanórai nyilvántartások 1969/1970

688.

A SZÉKELYFANCSALI FILIA IRATAI

1971–1973

0,01 ifm

A falu első írásos említéséről 1505-ből van adatunk, ekkor *Fanchal* néven jegyzik.²⁵² A 17. században Székelyfancsal Székelyszenttamás filiája volt.²⁵³ A település katolikus kápolnája 1766-ban épült, Szent Kereszt felmagasztalása tiszteletére, a hívek költségén. 1844-ben újjáépítették.²⁵⁴

Székelyfancsal, mint leányegyházközség Székelyszentkirályhoz tartozik. A filiában ma 140 katolikust tartanak nyilván.

Pénztárnaplója a székelyszentkirályi anyaegyházközség iratanyagából került elő. A katolikus filia története főként a székelyszentkirályi plébánia levéltári anyagának kutatásával vizsgálható.

1. doboz: pénztárnapló 1971–1973

689.

A SZÉKELYKERESZTÚRI PLÉBÁNIA IRATAI

1767–1990

1,25 ifm

Székelykeresztúr első írásos említése a pápai tizedjegyzék korára tehető. Árpádkori temploma feltételezhetően a tatárjáráskor pusztulhatott el. Templomutódja gótikus stí-

²⁵² Lestyán Ferenc: *i.m.*. I. 312.²⁵³ *Relationes missionariorum*. 252.²⁵⁴ *Sematişmus* 1882. 189.

lusban épült Szent Kereszt felmagasztalása tiszteletére, amelyet a reformáció idején az unitáriusok használtak. Ezt a templomot 1767-ben kapták vissza a katolikusok, az egyház-község híveinek anyakönyvezése is ekkor kezdődött.²⁵⁵ A plébánia legrégebbi anyakönyvei – összesen hét kötetben (1767–1895) – a Román Állami Levéltár megyei kirendeltségéhez kerültek, Csíkszeredába.

Székelykeresztúr 1868-ban alapított felekezeti iskoláját 1948-ban államosították.

Kis mennyiségű levéltári anyagát 2008. július 4-én gyűjtöttük be a Székelyudvarhelyi Gyűjtőlevéltárba és 2009. június 2-án rendeztük. Plébániai ügyviteli iratai csupán 0,26 folyóméternyi mennyiségben maradtak meg. Egyházi levéltári gyűjteménye tartalmaz egy városi széki jegyzőkönyvet 1725–1850 közötti időszakból, amelyet külön fondcsoportba helyeztünk. Állapota sérült, restaurálást igényel. Ez a kötet fontos jogtörténeti, bíraskodási és társadalomtörténeti forrást képez.

689/a. Anyakönyvek

1826–1872

1 doboz = 0,01 ifm

1. doboz: vegyes házasságok anyakönyve 1826–1872

689/b. Plébániai iratok

1767–1956

3 doboz = 0,39 ifm

1. doboz: 1852–1939
2. doboz: 1940–1956

Segédletek

1767–1943

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:
 - a. kötet: iktatókönyv 1767–1884
 - b. kötet: iktatókönyv 1886–1941
 - c. kötet: iktatókönyv 1941–1943

689/c. Házassági iratok

1906–1950

1 doboz = 0,12 ifm

1. doboz: házassági szabadegyezkedések 1906–1950

²⁵⁵ *Sematizmus 1882*. 188–189.

689/d. Iskolaügyi iratok

1929–1949

1 doboz = 0,02 ifm

1. doboz: iskolaügyi iratok 1929–1949

689/e. Gazdasági iratok

1817–1990

2 doboz = 0,26 ifm

1. doboz:
 - kepenyilvántartás és ahhoz kapcsolódó iratok 1817–1943
 - leltárak 1843, 1862, 1872, 1875, 1886, 1907–1908, 1925, 1927, 1948, 1953, 1964, 1967, 1988
 - könyvleltárak 1962, 1990
 - kataszteri birtokívek 1884–1910
 - szentmise-alapítványok alapító oklevelei és kimutatásai 1824–1940
2. doboz:
 - kötelezvények és iratok 1868–1941
 - jövedelem-összeírás 1920–1923
 - számadáskönyv 1843–1890, 1956–1976
 - adósokról kimutatás 1916–1936
 - egyházadók jegyzéke 1933–1945
 - pénztárnaplók 1943–1950, 1967–1978
 - harangozói lakás bérügye 1969–1976
 - Lada jármű iratai 1989

689/f. Tematikusan rendezett kötetek

1801–1977

2 doboz = 0,26 ifm

1. doboz:
 - a. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1801–1833. számadáskönyv 1819–1825
 - b. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1838–1857
 - c. kötet: visitatio canonica 1821
 - d. kötet: visitatio canonica 1831
2. doboz:
 - a. kötet: báró Gamerra Gusztáv főgondnok jegyzőkönyve 1855–1858; historia domus 1866–1886; bérmlási anyakönyv 1924
 - b. kötet: egyháztanácsgyűlési (presbiteriális) és iskolaszéki jegyzőkönyv 1856. december 28.–1898. február 17.
 - c. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1909. január 31.–1930. március 25.
 - d. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1931. március 21.–1977. január 6.

689/g. Tematikusan rendezett iratok**1831–1990****1 doboz = 0,13 ifm**

1. doboz:

- kitérési és megtérési nyilatkozatok 1838–1949
- lélekösszeírás 1927
- vegyes jegyzetek 20. sz.

689/h–i–j. Személyi hagyatékok**1835–1979****1 doboz = 0,06 ifm**

1. doboz:

- Erődsi Dávid 256 személyi hagyatéka 1835–1905
- Bálint Lajos személyi hagyatéka 1875–1943
- Juhász Antal²⁵⁷ személyi hagyatéka 1964–1979

Székelykeresztúri városi szék iratai**1725–1850****1 doboz = 0,13 ifm**

1. doboz: peres ügyiratok, tanúvallatási jegyzőkönyvek, ítéletek 1725–1850 (restaurálandó).

690.**A SZÉKELYLENGYELFALVI PLÉBÁNIA IRATAI****1711–1985****1,82 ifm**

A plébánia történetéről a korabeli sematizmusok feljegyzéseiből értesülhetünk. Ezekből tudtuk meg, hogy 1533-ban Felvinczi János püspöki vikárius és gyulafehérvári kánonok Székelylengyelfalván templomot és két oltárt szentelt.²⁵⁸

²⁵⁶ Erődsi Dávid Magyarpéterfalván született 1841. július 28-án. Tanulmányait Gyulafehérváron végezte. 1867-ben szentelték pappá. Szolgálati helyei: Kolozsváron plébános, Székelyudvarhelyen gimnáziumi tanár, majd Székelykeresztúron plébános 1871–1874 között. Plébánosként szolgált még Apanagyfaluban, Máréfalván, Kiskapuson, Szentgyházafaluban, Kapnikbányán, Tekerőpatakon és Tövisen. 1928. november 13-án halt meg. (Ferenczi Sándor: *i.m.* 230.)

²⁵⁷ Juhász Antal Jegenyén született 1912 május 30-án. 1940-ben szentelték pappá. Szolgálati helyei: Ditró, Csíkszentsimon, Altorja, Csíkszereda, Gyergyószentmiklós, Marosvásárhely. 1947–1948 között börtönben volt. Szabadulása után Pálpatakan és Kilyénfalván volt plébános. 1951–1953 között újra börtönbe zárták. Utána rövid ideig Malomfalván, majd 1957–1990 között Székelykeresztúron szolgált plébánosként. 1990 november 24-én halt meg. (Ferenczi Sándor: *i.m.* 285.)

²⁵⁸ Szereday Antal: *Notitia Veteris et Novi Capituli Ecclesiae Albensis Transilvaniae*. Alba Carolina, 1791. 152; *Sematizmus* 1882. 183.

A 2010-ben megjelent egyházmegyei sematizmus szerint Székelylengyelfalva a reformáció előtt Farcád filiája volt, majd a farcádi lakosok hittérítése után a helyi katolikusokat a szombatfalvi lelkész látta el.²⁵⁹ Annyi bizonyos, hogy 1638-ban Szombatfalvával közösen felszentelt pap hiányában licenciátus gondozta az itt lakó katolikusokat.²⁶⁰ Damokos Kázmér 1657-ben kelt jelentésében Székelylengyelfalva Szombatfalva filiájaként tűnik fel, ekkor a 250 lélekszámú közösségnek nincsen saját papja.²⁶¹ Egy 1668-ból való hasonló összeírásban a falu azonban önálló plébániaként szerepel, 150 hívővel.²⁶² Alig két évvel később, a szintén önállóságnak örvendő Lengyelfalva már licenciátussal is bírt.²⁶³

Székelylengyelfalvát a 17–18. században Székelyszenttamás filiájaként tartják számon. A falu 1767-ben kezdeményezte a különválását Székelyszenttamástól, így a plébánia önállósodása 1775-ben történt meg, helyben lakó pap is ekkor került ide.²⁶⁴

Mivel a falu régi temploma a 18. század végére már romos állapotba került, szükségessé vált egy új templom építése. Ezt 1802-ben fejezték be,²⁶⁵ titulusa pedig ennek is Árpádházi Szent Erzsébet maradt.

Levéltárát 2008. június 30-án szállítottuk be a Gyulafehérvári Főegyházmegyei Levéltár Székelyudvarhelyi Gyűjtőközpontjába. A teljes iratanyagot egy régebbi, raktárnak használt épületből gyűjtöttük össze. A levéltári anyagot nagymértékű egérkárosulás érte, de állaga nem volt nedves, sem penészes. Rendezésére 2009. február 9–10 között került sor.

A plébánia 1721–1906 közötti eredeti anyakönyveit államosították, így jelenleg ez az öt kötet a Román Állami Levéltár Hargita Megyei Kirendeltségénél kutatható, Csíkszeredában.

Plébániai ügyviteli irataihoz nem találtunk önálló iktatókönyvet, csupán néhány év ügyiratcsomójához illesztették oda a hozzá tartozó iktatólapokat, így az 1886–1887, 1889, 1891–1892 évek kivételével ez az egység egyenkénti átnézéssel kutatható, amennyiben elő nem kerül időközben egyéb iktatási anyag is. Ezek az iktatóívek továbbra is az említett évek hivatalos iratai mellett találhatók. A plébániai iktatott anyagból viszonylag több év hiányzik.

Figyelemre méltó, hogy fennmaradt egy 1760–1765 között zajlott peres ügy levelezése, a hozzátartozó tanúvallatási jegyzőkönyvekkel együtt. A per Lengyelfalva és Oroszhegy között folyt, erdőügyben. Sajnos a füzetek állapota sérült, így restaurálásra szorulnak. Ezt az iratcsomót időrendileg a plébániai hivatalos iratokba soroltuk.

A házassági iratanyag állagából hiányzó évkörök a plébániai iktatott levelezésben keresendők. A házassági szabadegyezkedéseket ugyanis az 1960-as, 1970-es években nem helyezték külön sorozatba, hanem az iktatott hivatalos iratokkal egy helyen kezelték.

Hasonlóan aláhúzendő egy, a gazdasági levelezéseken belül található ügyiratcsomó, az 1711–1945 közötti időszakból, amely a plébániára vonatkozó összes birtokügyi, valamint vagyoni állapotát érintő ügyiratait és nyilvántartásait tartalmazza, beleértve a kataszteri összeírásokat is.

²⁵⁹ *Sematizmus* 2010. 415.

²⁶⁰ *Relationes missionariorum*. 252.

²⁶¹ Uo. 301.

²⁶² Uo. 378.

²⁶³ Uo. 392.

²⁶⁴ *Sematizmus* 1882. 183.

²⁶⁵ Lestyán Ferenc: *i.m.* I. 281.

690/b. Plébániai iratok**1760–1980****6 doboz = 0,94 ifm**

1. doboz: Lengyelfalva és Oroszhegy peres ügyiratai erdőügyben 1760, 1764–1765 (restaurálandó)
2. doboz: 1896–1909
3. doboz: 1911–1916
4. doboz: 1917–1918, 1920–1927
5. doboz: 1930–1931, 1933–1934, 1936–1949
6. doboz: 1950–1960, 1962–1963, 1965 (töredék), 1967–1947, 1979–1980

690/c. Házassági iratok**1824–1974****1 doboz = 0,13 ifm**

1. doboz: 1824, 1836, 1841–1842, 1846–1847, 1850–1851, 1858, 1860–1861, 1864, 1867, 1869–1964, 1968–1969, 1971–1974

690/d. Gazdasági iratok**1711–1985****4 doboz = 0,5 ifm**

1. doboz:
 - birtokügyi iratok 1711–1945
 - alapítványokkal kapcsolatos iratok és alapítólevelek 1792–1934
 - számadások 1829–1860
 - jövedelem-összeírások 1896, 1912–1942
 - alapítványok nyilvántartási könyve és vele kapcsolatos iratok 1926–1971
 - számadáskönyv 1770–1859 (restaurálandó)
 - számadáskönyv 1823–1874 (restaurálandó)
 - számadáskönyv 1865–1896
2. doboz:
 - számadáskönyv 1897–1911
 - számadáskönyv 1911–1944
 - pénztárnaplók 1893–1907
 - pénztárnaplók 1924–1950
 - pénztárnaplók 1972–1977
3. doboz:
 - leltárak 1854, 1855/1856, 1868, 1874–1875, 1879, 1881, 1887, 1891, 1922, 1945, 1949, 1958, 1967, 1979, 1980
 - könyvleltár 1962
 - papi lak építésével kapcsolatos iratok, tervrajz és költségvetés 1907–1913
 - templom javításával kapcsolatos iratok és tervrajz 1955
 - hadi kölcsönrel kapcsolatos iratok 1921, 1941

4. doboz:

- költségvetés, számadás és velük kapcsolatos iratok 1950–1979
- fizetési jegyzék 1960–1961
- hívek adományairól kimutatás 1960–1961
- számlák, nyugták 1956–1985

690/e. Tematikusan rendezett kötetek**1847–1981****1 doboz = 0,13 ifm**

1. doboz:

- a. kötet: püspöki és császári rendeletek protokolluma 1847–1855
- b. kötet: egyháztanácsgyűlési (megyei gyűlési) jegyzőkönyv 1844. május 5.–1901. szeptember 4.
- c. kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1902. március 31.–1931. február 21.
- d. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1931. április 19.–1981. július 12.

690/f. Tematikusan rendezett iratok**1857–1950-es évek****1 doboz = 0,12 ifm**

1. doboz:

- családösszeírás (1950-es évek)
- iskolával kapcsolatos iratok (töredék) 1857–1917
- bélyeggyűjtemény
- 3 darab régi könyv
- kisebb könyvecskék, nyomtatványok

691.**A SZÉKELYPÁLFALVI PLÉBÁNIA IRATAI****1761–1999****2,49 ifm**

Székelypálfalva egyházközségének első említése a pápai tizedjegyzékben maradt fenn. A település nevét hazánkban rögzítő első írásos említések a 15. században keletkeztek. Damokos Kázmér 1657-ben összeállított jelentésében *Székelypálfalva parochiaként* szerepel, pap nélkül, 15 katolikus családdal, akik az unitáriusokkal vegyesen élnek.²⁶⁶ Középkori templomukat a katolikusok a reformáció után az unitáriusokkal közösen használták. A szóbeli hagyomány alapján ma is tudni véljük, hogy a falu végén állt egy régi templom, amelyet 1661-ben a tatárok leromboltak.²⁶⁷ Ma is álló, Szent Mihály tiszteletére épült temp-

²⁶⁶ *Relationes missionariorum*. 300.²⁶⁷ *Sematizmus* 2010. 416.

lomába több, a korábbi templomból származó gótikus faragványt beépítettek.²⁶⁸

Annyi bizonyos, hogy a kora újkorban Székelypálfalva Korond filiája volt, egészen a 18. század második feléig. A plébánia önállósodását 1772-ben kezdeményezték, kérésüket 1775-ben hagyták jóvá és 1777-ben helyezték a faluba külön papot.²⁶⁹

Az 1882-es történelmi sematizmusban közöltek szerint Székelypálfalva anyakönyveit 1751-től vezették.²⁷⁰ A Román Állami Levéltár Hargita Megyei Kirendeltségénél, Csíkszeredában, jelenleg hét anyakönyvi kötet található, az 1747–1939 közötti időszakból, amely Székelypálfalva katolikus lakosainak kánonjogi adatait tartalmazza.

Székelypálfalva mintegy 180 hívőből álló, kicsiny katolikus közösségét ma Farkaslakáról látják el.²⁷¹

691/a. Anyakönyvek
1854–1978
1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:
 - a. kötet: névmutató keresztelési, házassági és halotti anyakönyvhöz 1854–1892
 - b. kötet: megtértek anyakönyve 1846–1978
 - c. kötet: kitértek anyakönyve 1862–1958
 - d. kötet: polgári házasságok anyakönyve 1943
 - e. kötet: együtt élők anyakönyve 1940-es–1950-es évek
 - f. kötet: vegyes házasságok anyakönyve 1960
 - g. kötet: különélő házaspárok kimutatása 1940-es–1960-as évek

691/b. Plébániai iratok
1761–1993
8 doboz = 0,99 ifm

1. doboz: 1761, 1763, 1784, 1798, 1800–1801, 803–1804, 1808–1809, 1812–1813, 1815, 1820, 1826–827, 1829, 1831, d.n. (19. század eleje)
2. doboz: 1879–1899
3. doboz: 1900–1920
4. doboz: 1931–1945
5. doboz: 1947–1968
6. doboz: 1969–1989
7. doboz: 1990–1993

²⁶⁸ Lestyán Ferenc: *i.m.*. I. 282.

²⁶⁹ *Sematizmus 1882.* 186.

²⁷⁰ *Sematizmus 1882.* 186.

²⁷¹ *Sematizmus 2010.* 416.

Segédletek
1881–1969
1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:
 - a. kötet: iktatókönyv 1881–1887 (restaurálandó)
 - b. kötet: iktatókönyv 1889–1902 (restaurálandó)
 - c. kötet: iktatókönyv 1915–1969

691/c. Házasságügyi iratok
1953–1979
1 doboz = 0,12 ifm

1. doboz: 1953, 1969–1979

691/d. Gazdasági iratok
1779–1993
7 doboz = 0,87 ifm

1. doboz:
 - pénzügyi kimutatások és adósok jegyzéke 1779–1914
 - adósok rovatos kimutatása 1915–1954
 - számadáskönyv 1811–1856
 - számadáskönyv 1857–1884
 - pénzügyi iratok 1936–1988
2. doboz:
 - pénztárnapló 1840–1936
 - pénztárnapló 1935–1954
 - pénztárnapló 1955–1975
 - pénztárnapló 1976–1983
 - pénztárnapló 1983–1992
 - jövedelem-kimutatás 1934
 - kepek kimutatás 1936–1948
3. doboz:
 - templom építésére adakozók jegyzéke 1942–1944
 - templom kifestésével kapcsolatos iratok 1956–1957
 - templom, kántori lak, plébánia és melléképületek alaprajza 20. század közepe
 - templom bővítésének tervrajza és költségvetése 1969
 - harangokkal kapcsolatos iratok 1908–1943
 - birtokrajz 20. század második fele
 - erdő értékesítésével kapcsolatos iratok 1947–1948
 - orgona javítására adakozók kimutatása 1963
4. doboz:
 - leltárak 1821, 1829, 1831, 1834, 1851, 1854, 1857, 1860, 1871, 1879, 1881,

1886, 1894, 1911, 1936, 1941, 1945, 1949, 1958, 1967, 1977, 1989

- könyvtárak 1962, 1977
- költségvetések 1961, 1982–1993
- hitelszövetkezeti számlával kapcsolatos iratok 1977–1992

5. doboz:

- pénzügyi ellenőrzések jegyzőkönyvei 1964–1978
- bevételek és kiadások jegyzékei 1964–1991
- fizetési jegyzékek 1981–1993

6. doboz: nyugták, számlák 1918–1979

7. doboz: nyugták, számlák 1980–1990

691/e. Tematikusan rendezett kötetek

1781–1999

2 doboz = 0,26 ifm

1. doboz:

- kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1781–1812
- kötet: királyi és püspöki rendeletek protokolluma 1812–1836
- kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1836–1856

2. doboz:

- kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1856–1859
- kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1859–1872; püspöki és főesperesi leirtok másolatai 1940–1948
- kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1885–1935
- kötet: historia domus 1911–1999 (tárgymutatóval)
- kötet: historia domus feljegyzések 1877–20. század
- kötet: haszonbérszerződés egy kaszálóról 1859; egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1911. október 30.–1957. november 24.
- kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv (töredék) 1887. augusztus 14. (kepe kivételéről névjegyzékkel)
- kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1885–1935

691/f. Tematikusan rendezett iratok

1885–1988

1 doboz = 0,12 ifm

1. doboz:

- hitbuzgalmi társulatokkal kapcsolatos iratok 1885–1947
- felnőttek hitoktatásának tárgyai 1936
- nem katolikusok összeírása 1950–es évek
- halotti bizonyítványok 1960–1983
- hirdetések könyve 1987–1988
- családlapok 20. század

692.

A SZÉKELYSZENTKIRÁLYI PLÉBÁNIA IRATAI

1720–1995

1,85 ifm

A *Székelyszentkirály* név magában hordozza a település gazdag történelmi múltját, hiszen tudjuk, hogy az első szent királyunkról nevezett településeink alapítása még a 12–13. századra tehető. A szakirodalom is középkorinak véli az egyházközség alapítását.²⁷² A 17. században a falut kétszer is tűzvész pusztította – temploma, papi lakja és levéltára is ekkor égett le.²⁷³ A székelyszentkirályi katolikusokat 1638-ban Fekete István licenciátus gondozta. Ekkor Székelyszentkirálynak két filiája is volt, Oroszhegy és Diafalva.²⁷⁴ Damokos Kázmér 1657-es évi jelentésében Székelyszentkirály még mindig felszentelt pap nélkül szerepel, megközelítőleg 450 hívővel.²⁷⁵ Két évtizeddel később, 1677-ben, szintén licenciátus gondozásában említik az egyházközséget, 426 lélekkel.²⁷⁶

A plébániát 1720–1724 között a székeljudvarhelyi ferencesek adminisztrálták. A falu ma is álló templomát 1796–1799 között építették.²⁷⁷

Levéltára 2008. július 5-én került be a Székeljudvarhelyi Gyűjtőlevéltárba. Figyelemre méltók 18. századi eredeti, 1720-tól kezdődő anyakönyvei, amelyeket pincében rejtegettek a kommunizmus évei alatt az államosítás veszélye miatt. A fokozott és tartós nedvesség révén azonban enyhébb gombakárosulást szenvedtek, tehát sürgős fertőtlenítésükre és restaurálásukra volt szükség mindhárom kötet esetében. Ezt 2014 nyarán végezték el a gyulafehérvári papír- és könyvrestaurátor-műhely szakemberei.

Egyháztanácsi és iskolaszéki jegyzőkönyveinek első két kötete (1869–1945) hasonló módon penészkárosodásnak indult, a kötetek borítói sérültek, a benne lévő lapok viszont nem.

Hivatalos iktatott plébániai levelezés nem maradt fenn, csupán az 1960-as évektől kezdődően. Tapasztalatok szerint, tekinthetjük csellengőnek is a hiányzó – 18. századtól a 20. század közepéig keletkezett – ügyviteli iratokat, melyek időközben még előkerülhetnek. Ezt a reményt 1938-tól kezdődő iktatókönyvei éltetik bennünk. Házassági szabadegyezkedései ugyancsak a második világháborút követő évektől folyamatosak.

Székelyszentkirály plébániájáról összesen öt anyakönyvet államosítottak, amelyek az 1857–1895 közötti időszakot foglalják magukba. Ezek a kötetek jelenleg Csíkszeredában találhatóak, a megyei levéltárban.

A székelyfancsali filiára vonatkozóan adatokat találunk az egyháztanácsi jegyzőkönyvekben is. A filia pénztárnaplóját külön fondba soroltuk.

²⁷² Lestyán Ferenc: *i.m.* I. 283–284; *Sematizmus* 2010. 417.

²⁷³ *Sematizmus* 1882. 189; Lestyán Ferenc: *i.m.* I. 284.

²⁷⁴ *Relationes missionariorum*. 252.

²⁷⁵ Uo. 300.

²⁷⁶ Uo. 392.

²⁷⁷ *Sematizmus* 1882. 189.

692/a. Anyakönyvek**1720–1873****1 doboz = 0,13 ifm**

1. doboz:

- a. kötet: keresztelési anyakönyv 1720–1759, halotti anyakönyv 1721–1761, gazdaságügyi feljegyzések és nyilvántartások (leltár) 1721–1757, házassági anyakönyv 1721–1757 (restaurálva)
- b. kötet: keresztelési anyakönyv 1759–1807, házassági anyakönyv 1759–1807, halotti anyakönyv 1759–1807, gazdaságügyi feljegyzések és nyilvántartások (leltár) 1765–1807 (restaurálva)
- c. kötet: keresztelési anyakönyv 1808–1857, házassági anyakönyv 1808–1857, halotti anyakönyv 1808–1857, bérmlási anyakönyv 1818, 1824, 1831, 1853, 1873 (restaurálás alatt)

692/b. Plébániai iratok**1938–1992****3 doboz = 0,37 ifm**

1. doboz: 1961–1966, 1968–1970

2. doboz: 1971–1972, 1975–1978, 1981–1991

Segédletek**1938–1992****1 doboz = 0,13 ifm**

1. doboz:

- a. kötet: iktatókönyv 1938 (247. számtól)–1973 (155. számig)
- b. kötet: iktatókönyv 1973 (156. számtól)–1992 (8. számig)

692/c. Házasságügyi iratok**1901–1976****1 doboz = 0,12 ifm**

1. doboz: 1901, 1945–1976

692/d. Gazdasági iratok**1958–1995****3 doboz = 0,36 ifm**

1. doboz:

- leltárak 1958–1989
- fizetési jegyzékek 1964–1973
- pénztárnaplók 1961–1995
- gazdasági rendelkezések 1975–1986

2. doboz:

- egyházadók jegyzéke 1965–1978
- nyugták, számlák 1965–1969

3. doboz:

- templom bővítésére vonatkozó iratok 1974
- gazdasági épület építési tervrajza és költségvetés 1968

692/e. Tematikusan rendezett kötetek**1816–1993****5 doboz = 0,62 ifm**

1. doboz:

- a. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1816–1853 (restaurálandó)
- b. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1865–1948

2. doboz:

- a. kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1869. szeptember 19.–1911. december. (restaurálandó)
- b. kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1935. január 27.–1945. július 29. (fertőtlenítendő)
- c. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1945. december 2.–1968. március 17.
- d. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1968. augusztus 31.–1993. december 10.

3. doboz: püspöki körlevelek

- a. kötet: 1866–1875
- b. kötet: 1876–1896
- c. kötet: 1897–1902

4. doboz: püspöki körlevelek

- a. kötet: 1903–1907
- b. kötet: 1908–1912
- c. kötet: 1913–1922

5. doboz: püspöki körlevelek

- a. kötet: 1923–1929
- b. kötet: 1930–1939

692/f. Tematikusan rendezett iratok**1872–1964****2 doboz = 0,25 ifm**

1. doboz: sajtógyűjtemény

- Erdélyi Egyházmegyei Értesítő 1876–1877
- Katolikus Néplap 1872, 1867
- Népiskola 1874

2. doboz:

- anyakönyvi igazolások 1963–1964
- prédikációk, beszédek (fogalmazványok) 20. sz. második fele

693.

A SZÉKELYSZENTLÉLEKI PLÉBÁNIA IRATAI**1765–1990****2,27 ifm**

Székelyszentlélek plébániáját és papját a pápai tizedjegyzékben említi először írott forrás, 1333-ban.²⁷⁸ Temploma négy falu híveit fogta össze – ezek: Szentlélek, Farkaslaka, Nyikómalomfalva és Bogárfalva. A reformáció időszakából, az 1622–1626 közötti évek-ből, fennmaradt egy tárgyalási jegyzőkönyv, amelyben a négy falu híveinek vitás kérdéseit tárgyalják a pap és a tanító eltartására vonatkozóan.²⁷⁹ Temploma román kori stílusjegyeket hordoz, szentélye gótikus. A székelyszentléleki templom tornyát Farkaslaka 1762. évi önál-lósodása után építették, 1764-ben. A régebbi plébánialak 1832–1833 között készült. Mivel elhelyezkedése kedvezőtlen volt és az épület a felgyült csapadék miatt leromlott, ezért a század elején, 1913-ban új papi lakot építettek, amely ma is áll.²⁸⁰

Székelyszentlélek levéltárát 2008. június 30-án gyűjtöttük be a Székelyudvarhelyi Gyűjtőlevéltárba és 2009. márciusban rendeztük. Historia domus kötete (1791–1908) több adatot tartalmaz fiókegyházára, Nyikómalomfalvára vonatkozólag is, valamint Bogárfalva ügyeit is érinti. A háztörténet kötete oltbogáti papírból készült, rajta a szív alakú pajzsba foglalt, megkoronázott kigyó és az 1782-es évszám.

Plébániai iratai között szintén több nyikómalomfalvi és bogárfalvi ügy található, tekintettel arra, hogy fiókegyházai voltak, illetőleg Bogárfalva ma is az. A plébániai ügyviteli iratokat egyenként, szálszerűen rendeztük, annyira keveredtek az évkörök egymás között. Ezen az állagon belül gazdasági és házassági iktatott iratokat, továbbá vegyes témájú, nem iktatott levelezéseket is találunk, időrendbe osztva. Házassági iratai, amennyiben külön egységet képeztek, külön állagba kerültek, de többségüket továbbra is a plébániai iktatott iratokban találjuk meg.

Az 1719–1934 közötti időszak eredeti anyakönyveit 1952-ben államosították, ez a tíz kötet tehát ma a Román Állami Levéltár Hargita Megyei Kirendeltségénél kutatható.

693/a. Anyakönyvek**1875****1 doboz = 0,01 ifm**

1. doboz: bérnyomtatási anyakönyv 1875

693/b. Plébániai iratok**1800–1980****7 doboz = 0,88 ifm**

1. doboz: 1800–1801, 1804, 1807–1808, 1810, 1812–1813, 1817–1818, 1820–1821, 1825–1826, 1828, 1833, 1836–1837, 1841, 1844, 1846, 1849, 1851–1868

²⁷⁸ Balázs Dénés: *Székelyszentlélek 670 éve*. Székelyszenlélek, 2003. 26.

²⁷⁹ Uo. 37.

²⁸⁰ Uo. 45–46, 50.

2. doboz: 1869–1885
3. doboz: 1886–1905
4. doboz: 1906–1917
5. doboz: 1918–1932
6. doboz: 1933–1946
7. doboz: 1947–1975, 1977–1980 (töredékes)

693/c. Házasság iratok**1765–1929****2 doboz = 0,26 ifm**

1. doboz: 1765, 1785, 1795–1796, 1798–1799, 1804–1808, 1814, 1816, 1818, 1821–1823, 1837–1838, 1840–1841, 1844, 1846–1860, 1863, 1868
2. doboz: 1871, 1874–1878, 1880–1893, 1896–1901, 1929 (töredék)

693/d. Iskolai iratok**1886–1948****1 doboz = 0,13 ifm**

1. doboz:
 - iskolai statisztikai kimutatás 1886/1887–1907/1908
 - iskolaalap pénztárnaplói 1891–1894
 - iskola építési tervrajzai és építkezéssel kapcsolatos iratok 1906–1909
 - iskolai költségvetés 1927–1948
 - iskolai leltár 1893

693/e. Gazdasági iratok**1853–1982****3 doboz = 0,38 ifm**

1. doboz:
 - leltárak 1853, 1882–1883, 1885, 1900, 1906, 1911, 1932, 1958, 1963, 1964, nemesfémek nyilvántartása 1960–1980
 - hívek hozzájárulásának jegyzéke 1877–1880
 - adósok jegyzéke (rovatos kimutatás) 1882–1893
 - tűzbiztosítási kötvény 1902
 - vagyonkimutatás 1896, 1914–1944
 - pénztárnaplók 1950–1979
 - pénzügyi ellenőrzések jegyzőkönyvei 1978–1982
 - templom külső felújításával kapcsolatos iratok 1978
 - fizetési jegyzékek 1959–1971
2. doboz: számlák, nyugták 1900–1945
3. doboz: számlák, nyugták 1946–1973

693/f. Tematikusan rendezett kötetek

1791–1986

2 doboz = 0,24 ifm

1. doboz:
 - a. kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1921. február 25.–1930. december 10.
 - b. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1974. január 27.–1986. február 2.
2. doboz: historia domus (restaurálandó)
 - adósok jegyzéke 1820–1852
 - kegyes alapítványok nyilvántartása 1821–1853
 - főesperesi vizitáció 1795–1820
 - alapítványok alapító okleveleinek másolatai 1793, 1795 (1791–1795)
 - könyvleltár 1818
 - leltár 1818
 - bérmlási anyakönyv 1808, 1818, 1853
 - plébániatörténet 1827–1908

693/g. Tematikusan rendezett iratok

1791–1991

3 doboz = 0,37 ifm

1. doboz:
 - szentmise alapítványok alapítólevelei és vele kapcsolatos iratok 1791–1964
 - visitatio canonica 1824, 1831
 - nemzetőrségbe felíratott személyekről kimutatás 1849
 - lélekösszeírás 1850
 - telekkönyvi nyomtatott rendelet 1873
 - Szabó Elek hivatalos okmányai 1881–1911
 - aprónyomtatványok, sajtószemle 1896–1991
 - Pakot-kert peres ügyiratai 1906–1908
 - Gegő Simon lelkész és László György kántortartató peres ügyiratai 1915
2. doboz:
 - betegellátási füzet 1957–1988
 - keresztelesek nyilvántartása 1981–1990
 - hirdetések könyve 1982–1987
 - temetések nyilvántartása 1974–1978
 - hittanórák nyilvántartása 1949–1990
3. doboz:
 - halotti igazolások 1951–1984
 - egyházmegyei névtár 1981
 - teológiai jegyzetek, igék 1970–1980

694.

A SZÉKELYSZENTTAMÁSI PLÉBÁNIA IRATAI

1721–1977

1,27 ifm

Székelyszenttamás egyházközségét a pápai tizedjegyzékben említik először 1333-ban – a telegdi (udvarhelyi) főesperesség egyik legrégebbi plébániája. A falu középkori templomát 1555-ben javították ki Izabella királynő támogatásával, szentélyét is ekkor építették. A tatárjárás idején a templomot lerombolták.²⁸¹ A reformáció korában katolikus lakói megtartották hitüket – felszentelt pap hiányában a híveket ekkor licenciátusok gondozták. 1638-ban Székelyszenttamásnak négy filiája volt még: Ülke, Fancsal, Tibód és Kadicsfalva.²⁸² 1657-ben a mintegy 60 katolikus családból álló egyházközséget úgy jegyzik fel, mint ahol pap is van. Ekkor Székelyszenttamásnak két filiája volt: Ülke és Tibód.²⁸³ Egy szűk másfél évtizeddel későbbi, 1670-ben összeállított jelentésből megtudjuk, hogy a kerületi főesperes Székelyszenttamáson székel, a falu katolikus hívőinek száma pedig 782 lélek.²⁸⁴

Az 1882. évi sematizmus szerint a faluba 1708-ban került felszentelt pap, addig licenciátusok és az udvarhelyi jezsuiták felváltva adminisztrálták.²⁸⁵

Jelenlegi templomát 1820–1821 között építették a régi templom helyén, szintén Szent Tamás apostol tiszteletére. 1881-ben esett át nagyobb mértékű felújításokon.²⁸⁶ Gótikus templomából egy kőfaragványt és egy szenteltvíztartót mentettek át az új templomba.

Székelyszenttamás levéltárát 2008. június 30-án gyűjtöttük be a Székelyudvarhelyi Gyűjtőlevéltárba és 2009 márciusában rendeztük.

A plébánia hivatalos levelezése nem maradt fenn, csupán iktatókönyvei és kötetbe szedett iratanyagai. Gyönyörű kiképzésű anyakönyve (1767–1857) restaurálást igényel. Az anyakönyv lapjaira egy valamikor ráömlött folyadék károsodást okozott, ami miatt az írás elhalványult, így a kötet második fele nehezen olvasható.

Számadáskönyvének (1819–1856) papírja oltbogáti papírmalom terméke, jól kivethető lapjain a Bethlen-címert ábrázoló vízjel.

A plébánia 1966-ban készült leltárában négy régi anyakönyvet és 15 csomag mennyiségű ügyviteli iratot is említene. Ezekből csupán egy darab régi anyakönyv létezik ma, melyet fentebb említettünk. Szintén ebben a leltárban sorolják föl a plébánia iktatókönyveit is (1965-ig hat kötetet), amelyekből három őrződött meg. Az egyházi anyakönyvek államosításakor a plébániáról két anyakönyvi kötet került be az állami levéltárba az 1867–1895 közötti időszakból. Ezek ma Csíkszeredában találhatók. A plébánia legelső anyakönyve az 1721–1766 közötti időszakból nem került még elő.

A fennmaradt levéltári anyagban Ülke és Tibód filiákra vonatkozó történeti adatok, feljegyzések is találhatók.

²⁸¹ *Sematizmus 1882.* 190; Lestyán Ferenc: *i.m.* I. 287.

²⁸² *Relationes missionariorum.* 252.

²⁸³ Uo. 300.

²⁸⁴ Uo. 392.

²⁸⁵ *Sematizmus 1882.* 190.

²⁸⁶ *Sematizmus 1882.* 190.

693/a. Anyakönyvek**1721–1957****1 doboz = 0,12 ifm**

1. doboz:

- a. kötet: névmutató 1721–1946 (restaurálandó)
- b. kötet: ünnepi szentmisek jegyzéke 1785; szentmise-alapítványok nyilván-
tartása 1777–1834; a plébánia papjainak névjegyzéke 1715–1866; keresz-
telési anyakönyv 1767–1843; bérmlási anyakönyv 1808, 1918; házassági
anyakönyv 1767–1857; halotti anyakönyv 1767–1851; beoltottak jegyzéke
1808? (restaurálandó)

694/b. Plébániai iratok**1853–1952****1 doboz = 0,13 ifm**

1. doboz:

- a. kötet: iktatókönyv 1900–1909
- b. kötet: iktatókönyv 1910–1918
- c. kötet: iktatókönyv 1931 (38. iktatószámától)–1962 (84. iktatószámig)
- d. kötet: plébániai irattöredékek 1853–1952 (iktatókönyvekből, protokollu-
mokból kigyűjtve)

694/c. Gazdasági iratok**1818–1976****5 doboz = 0,64 ifm**

1. doboz:

- a. kötet: számadáskönyv 1819–1855/6
- b. kötet: számadáskönyv 1869–1895
- c. kötet: számadáskönyv 1895–1905

2. doboz:

- a. kötet: számadáskönyv 1906–1914
- b. kötet: számadáskönyv 1908–1923
- c. kötet: számadáskönyv 1913–1920

3. doboz: székelyszenttamási (plébániai kezelés alatt álló) üzlet iratai:

- székelyszenttamási üzlet pénztárkönyve 1918–1927
- székelyszenttamási üzlet raktárkönyve 1921–1930
- székelyszenttamási üzlet boltoskönyve (árnyilvántartása) 1921–1930

4. doboz:

- adósok kimutatása (töredék) 1818–1819
- leltár 1966
- pénztárnapló 1966–1972
- költségvetések 1970–1974
- Hitelszövetkezettel és üzlettel kapcsolatos iratok 1930–1931, 1941

- Hangya Hitelszövetkezet pénztárkönyve 1922–1928
- Ülke és Vidéke Hitelszövetkezet kölcsön-megszavazási jegyzőkönyve
1909–1922

5. doboz: nyugták 1973–1976

694/d. Tematikusan rendezett kötetek**1820–1951****3 doboz = 0,38 ifm**

1. doboz:

- a. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1820–1852 (restaurálandó)
- b. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1836–1855
- c. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1852–1857

2. doboz:

- a. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1857–1898
- b. kötet: visitatio canonica 1824
- c. kötet: visitatio canonica 1831
- d. kötet: leltározással kapcsolatos rendeletek jegyzőkönyve 1948–1951

3. doboz:

- a. kötet: Ülke és vidéke Hitelszövetkezet igazgatósági gyűlésének jegyzőköny-
ve 1909. április 4.–1923. március 11.; Magyar Párt helyi tagozatának jegy-
zőkönyve 1926. május 9.; Népszövetség gyűléseinek jegyzőkönyve 1928.
október 26.–1935. május 5.
- b. kötet: iskolaügyi rendeletek, rendelkezések másolati jegyzőkönyve 1899–
1923; egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1900. május 5.–1924. február 2.

696.**A SZÉKELYUDVARHELYI SZENT MIKLÓS PLÉBÁNIA IRATAI****/1224/ 1659–2015****20,95 ifm**

Feltételezhetően már a 13. században állt egy, a székelyudvarhelyi Szent Miklós tisztele-
tére szentelt plébániatemplom, melynek papjáról a pápai tizedjegyzék tesz említést. Ebben
Udvarhelyt a telegdi főesperességben tüntetik fel, amelyet három alesperesség alkotott: a
marosi, a csíki és az erdőháti (erdőlaki). Ez utóbbi alesperességben említik Udvarhelyt.

1592 karácsonyán érkezett a városba Mediomontanus János jezsuita, akinek a nevéhez
fűződik az első udvarhelyi középiskola tanintézet alapítása. Őt követte Marovásárhelyi Ger-
gely jezsuita hitszónok, aki tudásával és kiváló hitszónoki képességével 250 lelket térített
vissza a katolikus hitre.²⁸⁷

A reformáció idején templom nélkül maradt katolikusoknak a piac téri iparosok sátrá-
ban miséztek. A plébános is a bethlenfalvi leányegyházban székelt.²⁸⁸

²⁸⁷ Hermann Gusztáv: *Székelyudvarhely művelődéstörténete*. Bukarest, 1993. 28–30.

²⁸⁸ Lakatos István: *Székelyudvarhely legrégibb leírása*. (Latinból fordította: Jaklovsky Dénes.) Kolozsvár, 1942.
11.

1612-ben a katolikus templomot birtokba vették a reformátusok és csak 1633-ban, fejedelmi rendeletre adták azt vissza. A hívek ez idő alatt Bethlenfalvára jártak szentmisére.²⁸⁹

A korszakra jellemző felekezeti vitákat és ellentéteket több oklevél is tanúsítja. A 17. században a város lakossága vallásilag nagyjából egyforma arányban oszlott meg. 1646-ban, a gyulafehérvári káptalan által kiállított oklevél szerint, a város római katolikus lakossága kiegyezett a református résszel, hogy a bíróságot ezután felváltva viseljék: egyik évben a katolikusok, a másik évben a reformátusok. Megállapodtak abban is, hogy a tanácsban fele-fele arányban vesznek részt, és a bevételekből egyformán részesülnek.²⁹⁰

1651-ben Sámbar Mátyás jezsuita atya a megrongált plébániaépület és templom felújításába kezdett, de komolyabb építkezésre csak az 1661-es török hadjárat után kerülhetett sor.²⁹¹ Ez a templom a jelenleg plébániaként működő egykori jezsuita rendház és a mai templom közötti virágoskert helyén állt. Romjai 1989-ben bukkantak elő, a kőrisfagyókerek kiásásakor. Ebből a templomból egy gazdagon díszített, 1679-ben készült ajtókeret maradt fenn, amely a jelenlegi templom oldalkápolnájának keleti bejáratát keretezi.²⁹²

Új templom építésére az 1780-as években került sor a jezsuitából világi pappá lett Kadicsfalvi Török Ferenc főesperes működése alatt. Schmidt Pál marosvásárhelyi tervező 1782-ben készítette el az új székelyudvarhelyi templom terveit, amelyek mindmáig megőrződtek a plébánia tervtárában. **(17. kép)** A háromhajós templom építésének irányítását 1788-tól Türk Antal vette át.²⁹³ Az építkezést 1793-ban fejezték be, a templomot Batthyány Ignác püspök szentelte fel.²⁹⁴

A várossal a 16. század végén összeépült hajdani Gyárosfalva területén áll a Jézus kápolna. Építési idejét a 2011-ben végzett régészeti ásatások tisztázták. Eszerint, a kápolna a 15. század vége és a 17. század közepe között épült.²⁹⁵

A fejedelemség idején a városközpontban létezett egy Szent Anna kápolna is, amelyet az első református templom építésekor bontottak le valamikor az 1633-as évi rendeletet követően. Az új református templom már nem a kápolna közvetlen helyére épült, hanem annak szomszédságába.²⁹⁶ A kápolna pontos építési idejét és létezését a régészeti ásatások, illetve további történeti írott források kutatása tisztázhatná.

A plébánia levéltárában a fejedelemség idejéből megőrződött néhány okirat is, köztük Barcsay Ákos 1659-ben kelt magyar nyelvű oklevelével, amelyet 2014 nyarán restauráltak.²⁹⁷ **(5. kép)** Ugyanebben a plébániai iratsorozatban másolatban fennmaradt több okmány is, amely a székelyudvarhelyi katolikusokra vonatkozik.

²⁸⁹ Sematizmus 2010. 421.

²⁹⁰ Pál-Antal Sándor: *A Székelyföld és városai. Történelmi tanulmányok és közlemények.* Marosvásárhely, 2003. 18.

²⁹¹ *Székelyudvarhely. Műemlékek.* Összeállította: Hermann Gusztáv. Székelyudvarhely, 1994. 11.

²⁹² Derzsy András: *A székelyudvarhelyi Szent Miklós római katolikus plébánia rövid története a kezdetektől napjainkig.* Székelyudvarhely, 2014. 12–13.

²⁹³ Derzsy András: *Szent Miklós római katolikus plébániatemplom.* Székelyudvarhely, 1998. 7.

²⁹⁴ Uo. 9.

²⁹⁵ Sófalvi András: *A székelyudvarhelyi Jézus kápolna. A székelyföldi négykaréjos kápolnák kérdéséhez.* Székelyudvarhely, 2012. 29.

²⁹⁶ Derzsy András: *A székelyudvarhelyi Szent Miklós római katolikus plébánia rövid története a kezdetektől napjainkig.* Székelyudvarhely, 2014. 13.

²⁹⁷ Barcsay Ákos oklevelének átirását lásd Bernád Rita: *i.m.* 143–158.

A helyi oktatástörténet értékes forrásaiként említjük a Leánynevelde (polgári leányskola), valamint a Tanítóegylet és a Katolikus Iskolaszék ép sorozatban fennmaradt gyűjteményeit.

Udvarhelyszék első középiskoláját a jezsuita szerzetesek alapították 1593-ban Székelyudvarhelyen. A reformáció idején Erdélyből többször kitiltott jezsuiták 1652-ben tértek vissza a városba és az általuk alapított iskolát 1652–1736 között kisgimnáziumként működtették. 1736-tól ez az intézmény teljes fokozatú gimnáziumként működött.²⁹⁸ Ebből az iskolából alakult ki a későbbi katolikus gimnázium, vagyis a jelenlegi Tamási Áron Gimnázium. A jezsuita kollégium gyűjteményéből maradt ránk annak világhírű kézírata, a Nyújtódi-kódex vagy más néven Székelyudvarhelyi Kódex, amely 1526–1528 között íródott Tövisen és a magyar nyelvemlékek egyik értékes darabjaként tartják számon.

Szintén a jezsuiták idejéből maradt fenn a plébánia levéltárának egyik legértékesebb és leglátványosabb darabja, a Mária Kongregáció 1736-ban megkezdett jegyzőkönyve. A pergamenlapokkal indító kötet első lapjain láthatók gróf Gyulaffy László erdélyi kancellár, csatári Nagy János József kincstári tisztviselő (erdélyi kamarai igazgató), valamint a Salbeck testvérek (Jakab, József, Mátyás – választott püspök – és Károly – szepesi megyéspüspök) festett, díszes címerai. **(8–10. kép)** Névbejegyzéseik és címereik jelenléte az említett kötetben székelyudvarhelyi tanulmányaikhoz köthető.

Székelyudvarhely évszázadokig az udvarhelyi főesperesi kerület székhelye volt. A plébániai és a főesperességi ügyviteli iratok, beleértve a tájékoztatásunkat segítő iktatókönyveket is, csak az 1907-es évtől válnak külön. A kutatás megkönnyítése érdekében a két fond összefonódó gyűjteményét 1906-ig a plébánia ügyviteli irataihoz csatoltuk. Ezért a két fondképző szerv – plébánia és főesperesség – iratanyaga csak 1907-től kutatható külön egységekként.

A székelyudvarhelyi katolikus hívek kánoni állapotát, az akkori filiák (Bethlenfala, Kadicsfalva, Szombatfalva) lélekszámát is beleértve, 1689-től kezdték anyakönyvekbe vezetni. A plébánia legrégebbi, 1689–1902 közötti anyakönyvi köteteit (19 darab) államosították, így ezek ma a Román Állami Levéltár Hargita Megyei Kirendeltségénél kutathatók Csík-szeredában. A plébániahivatal kezelésében csak a 20. századi anyakönyvek maradtak.

696/a. Anyakönyvek

1801–2015

1 doboz, 31 kötet = 3,13 ifm

1. doboz:

- kötet: keresztelési, házassági és halotti anyakönyvhöz személynévmutató (töredék, A betű) 1847–1868
- kötet: megtértek anyakönyve 1858–1924
- kötet: himlőoltásban részesült gyermekek névjegyzéke 1801–1822; bérmlási anyakönyv 1853, 1857, 1866; temetés utáni bevételek kimutatása a halottak neveivel és temetkezésük idejével 1812–1815
- kötet: bérmlási anyakönyv 19. század második fele

²⁹⁸ Albert Dávid: *Skólák, diákok, mesterek (Az udvarhelyszéki iskoláztatás rövid története).* In: *Udvarhelyszéki olvasókönyv.* Szerk.: Hermann Gusztáv Mihály – P. Buzogány Árpád. Székelyudvarhely, 2008. 95–96.

- e. kötet: bérmlási anyakönyv 1875, 1879, 1885, 1898, 1900, 1903, 1904
- f. kötet: bérmlási anyakönyv 1905, 1907, 1909, 1912, 1914–1920, 1924, 1927–1928, 1931, 1933, 1937–1938, 1943
- g. kötet: vegyes házasságok anyakönyve 1860–1870
- h. kötet: egyházilag érvénytelen házasságok anyakönyve 1818–1929, 1933, 1945–1948

A plébániahivatal használatában lévő anyakönyvek:

1. kötet: keresztelési anyakönyv 1903–1912
2. kötet: keresztelési anyakönyv 1912–1929
3. kötet: keresztelési anyakönyv 1930–1951
4. kötet: keresztelési anyakönyv 1951–1964
5. kötet: keresztelési anyakönyv 1965–1972
6. kötet: keresztelési anyakönyv 1972–1978
7. kötet: keresztelési anyakönyv 1978–1985
8. kötet: keresztelési anyakönyv 1985–2002
9. kötet: keresztelési anyakönyv 2002–napjainkig
10. kötet: házassági anyakönyv 1898–1941
11. kötet: házassági anyakönyv 1941–1968
12. kötet: házassági anyakönyv 1968–1973
13. kötet: házassági anyakönyv 1973–1978
14. kötet: házassági anyakönyv 1979–2002
15. kötet: házassági anyakönyv 2002–napjainkig
16. kötet: halotti anyakönyv 1898–1909
17. kötet: halotti anyakönyv 1910–1921
18. kötet: halotti anyakönyv 1922–1959
19. kötet: halotti anyakönyv 1960–1981
20. kötet: halotti anyakönyv 1982–2011
21. kötet: halotti anyakönyv 2011–napjainkig
22. kötet: bérmlási anyakönyv 1947–1988
23. kötet: bérmlási anyakönyv 1994–2010
24. kötet: bérmlási anyakönyv 2012–2014
25. kötet: megtertek anyakönyve 1927–1988; kitértek anyakönyve 1927–2000
26. kötet: személynévmutató keresztelési, házassági és halotti anyakönyvhöz 1900–1970
27. kötet: személynévmutató keresztelési, házassági és halotti anyakönyvhöz 1971–1975
28. kötet: személynévmutató halotti anyakönyvhöz 1967–2013
29. kötet: személynévmutató házassági anyakönyvhöz 1968–2013
30. kötet: személynévmutató halotti anyakönyvhöz 1971–2001
31. kötet: személynévmutató keresztelési anyakönyvhöz 2000–2013

696/b–I. Plébániai és főesperességi iktatott iratok
/1224/ 1659–1906
48 doboz = 6 ifm

1. doboz:
 - százszokra vonatkozó rendeletek 18. századi másolatai 1224, 1440, 1453, 1464, 1486, 1514, 1779
 - szász papságra vonatkozó rendeletek 18. századi másolatai 1543–1773
 - székelyudvarhelyi katolikusokra vonatkozó fejedelmi oklevelek 18. századi másolatai 1613, 1614, 1624, 1628, 1630
 - időrendbe rendezett iratok 1659, 1702, 1732, 1747, 1754, 1757, 1759, 1762, 1764, 1770–1781.
2. doboz: 1782–1791
3. doboz: 1792–1803
4. doboz: 1804–1819
5. doboz: 1820–1830
6. doboz: 1831–1840
7. doboz: 1841–1852
8. doboz: 1853–1854
9. doboz: 1855–1856
10. doboz: 1857–1858 (400. iktatószámig)
11. doboz: 1858 (401. iktatószámtól)–1859 (488. iktatószámig)
12. doboz: 1859 (489. iktatószámtól)–1860
13. doboz: 1861–1862 (376. iktatószámig)
14. doboz: 1862 (377. iktatószámtól)–1863 (329. iktatószámig)
15. doboz: 1863 (330. iktatószámtól)–1864
16. doboz: 1865
17. doboz: 1866–1867
18. doboz: 1867–1868
19. doboz: 1869
20. doboz: 1870
21. doboz: 1871–1872
22. doboz: 1873–1874 (600. iktatószámig)
23. doboz: 1874 (601. iktatószámtól)–1875
24. doboz: 1876–1877
25. doboz: 1878–1879
26. doboz: 1880
27. doboz: 1881–1882
28. doboz: 1883–1884
29. doboz: 1885
30. doboz: 1886
31. doboz: 1887
32. doboz: 1888
33. doboz: 1889
34. doboz: 1890

- 35.doboz: 1891–1892 (300. iktatószámig)
- 36.doboz: 1892 (301. iktatószámtól)–1893
- 37.doboz: 1894
- 38.doboz: 1895
- 39.doboz: 1896
- 40.doboz: 1897–1898 (350. iktatószámig)
- 41.doboz: 1898 (366. iktatószámtól)–1899
- 42.doboz: 1900
- 43.doboz: 1901
- 44.doboz: 1902
- 45.doboz: 1903
- 46.doboz: 1904
- 47.doboz: 1905
- 48.doboz: 1906

696/b–II. Plébániai iktatott iratok
1907–2015
16 doboz, 21 dosszié = 3,92 ifm

- 49.doboz: 1907–1909, 1911–1914
- 50.doboz: 1915–1920
- 51.doboz: 1921–1924
- 52.doboz: 1925–1926, 1928
- 53.doboz: 1929–1933
- 54.doboz: 1936
- 55.doboz: 1937–1939
- 56.doboz: 1940–1942
- 57.doboz: 1943–1946, 1948
- 58.doboz: 1950–1951
- 59.doboz: 1954–1955
- 60.doboz: 1956–1960
- 61.doboz: 1961–1967
- 62.doboz: 1968–1971
- 63.doboz: 1972–1973
- 64.doboz: 1974–1976

A plébániahivatal ügyviteli használatában lévő dossziék:

- 1. dosszié: 1977–1978
- 2. dosszié: 1979–1981
- 3. dosszié: 1982–1987
- 4. dosszié: 1988–1992
- 5. dosszié: 1993–1996
- 6. dosszié: 1997
- 7. dosszié: 1998–1999
- 8. dosszié: 2000–2001

- 9. dosszié: 2002–2003
- 10.dosszié: 2004–2005
- 11.dosszié: 2006
- 12.dosszié: 2007–2008
- 13.dosszié: 2009
- 14.dosszié: 2010
- 15.dosszié: 2010
- 16.dosszié: 2011
- 17.dosszié: 2011
- 18.dosszié: 2012
- 19.dosszié: 2013
- 20.dosszié: 2013
- 21.dosszié: 2014

696/b–III. Segédletek
1781–2015
3 doboz = 0,39 ifm

- 1. doboz:
 - a. kötet: főesperességi és plébániai iktatókönyv 1781–1857
 - b. kötet: főesperességi és plébániai iktatókönyv 1829 (138. iktatószámtól)–1830; 1855–1858 (beérkező levelek jegyzéke); tárgymutató 1858–1861, 1864
 - c. kötet: főesperességi és plébániai iktatókönyv 1858–1865
- 2. doboz:
 - a. kötet: főesperességi és plébániai iktatókönyv 1866–1870; tárgymutató 1866–1870
 - b. kötet: főesperességi és plébániai iktatókönyv 1871; tárgymutató 1871–1899
 - c. kötet: főesperességi és plébániai iktatókönyv 1872–1878
- 3. doboz:
 - a. kötet: főesperességi és plébániai iktatókönyv 1879–1906; plébániai iktatókönyv 1907
 - b. kötet: plébániai iktatókönyv 1908–1912 (360. iktatószámig)
 - c. kötet: plébániai iktatókönyv 1912 (361. iktatószámtól)–1922 (293. iktatószámig)
 - d. kötet: plébániai iktatókönyv 1922 (294. iktatószámtól)–1928
 - e. kötet: plébániai iktatókönyv 1929–1948 (53. iktatószámig)
 - f. kötet: plébániai iktatókönyv 1965–1990 (143. iktatószámig)
 - g. kötet: plébániai iktatókönyv 1992–2015²⁹⁹

696/c. Házassági iratok
1816–1994
20 doboz = 2,44 ifm

- 1. doboz: 1816–1835

²⁹⁹ A plébániahivatal ügyviteli használatában.

2. doboz: 1837–1848, 1850, 1852, 1858, 1860
3. doboz: 1861–1866
4. doboz: 1868–1878
5. doboz: 1879–1890
6. doboz: 1891–1901
7. doboz: 1902–1910
8. doboz: 1911–1918
9. doboz: 1919–1929
10. doboz: 1930–1942
11. doboz: 1945–1946, 1948–1949
12. doboz: 1950–1957, 1959
13. doboz: 1960–1969
14. doboz: 1970–1974
15. doboz: 1975–1977
16. doboz: 1978–1981
17. doboz: 1982–1985
18. doboz: 1986–1989
19. doboz: 1990–1993
20. doboz: 1994

696/d. Iskolai iratok

1848–1948

8 doboz = 0,97 ifm

696/d-I. Leánynevelde (Polgári Leányiskola) Iratai

1859–1948

4 doboz, 1 kötet = 0,49 ifm

Az 1859-ben alapított székelyudvarhelyi leányiskola iratanyaga mennyiségével és összetételével lehetővé teszi, hogy a tanintézmény története rekonstruálható lehessen a meglévő források alapján. Az iskola iratgyűjteménye és az iskolaszéki iratok együttes kutatásával a helyi katolikus felekezeti oktatástörténet hitelesen feldolgozható. Az iktatott iratsorozat mellett fennmaradt a tanintézet első bizottmányi jegyzőkönyve 1859-től kezdődően – amelyből a leánynevelő intézet alapításának körülményeiről értesülhetünk –, valamint az új iskola építési tervrajzai is.

1. doboz:
 - beíratási jegyzőkönyv 1863/1864
 - iskolai iktatott iratok 1879–1918
 - számadások 1880–1917
 - pénztárnapló 1889–1939
 - leányiskola és óvoda építési tervrajzai, építési engedélye és költségvetése 1925–1942
2. doboz: iktatott iratok 1919–1924
3. doboz:

- iktatott iratok 1925–1929
 - tanárok személyi lapjai 1927
 - nővérek és tanárok fizetési jegyzékei 1927
4. doboz:
 - évvárójelentések 1920–1927
 - elemi iskola költségvetése 1934/1935–1938/1939
 - évkönyv 1943/1944 (nyomtatott)
 - iktatott iratok 1941–1943
 - leltár 1947–1948
 - iktatott iratok d.n.
 - Diákkaptár törzskönyve 1940-es évek
 5. kötet: a székelyudvarhelyi Leánynevelde jegyzőkönyve 1859. szeptember 18.–1877. november 18.; A Székelyudvarhelyi Római Katolikus Iskolaszék jegyzőkönyve 1880. augusztus 29.–1928. május 13.

696/d-II. Tematikusan rendezett iskolai iratok

1848–1926

2 doboz = 0,24 ifm

1. doboz:
 - tanítási pénztár számadásai 1848–1857
 - az udvarhelyi főesperesi kerület népiskoláinak kimutatása 1866
 - a főgimnázium építésével kapcsolatos iratok 1890–1899
 - országos iskolaügyi kongresszus naplója (Segesvár) 1922. július 30. (nyomatta Bíró Lajos Székelyudvarhelyen 1926-ban)
2. doboz: Tanítóegylet iratai
 - Tanítóegylet iratai (főesperesi kerületek iskoláira vonatkozó iratok) 1880–1907
 - Udvarhely megyei Tanítóegylet jegyzőkönyve 1880. június 15.–1886. szeptember 28.
 - Udvarhely megyei Tanítóegylet jegyzőkönyve 1891. április 21.–1914. június 27.
 - Udvarhelyi esperesi kerület Tanítóegylete sóvidéki fiókkörének jegyzőkönyve 1904. november 7.–1914. május 4.; Udvarhelyi esperesi kerület Tanítóegylete Havasdy fiókkörének jegyzőkönyve 1912. április 15.–1913. október 30.; Udvarhelyi Római Katolikus Tanítóegylet alakuló közgyűléséről jegyzőkönyv 1926. június 7. (fogalmazvány)
 - Udvarhelyi Tanítóegylet jegyzőkönyve és alapszabálya 1889–1899

696/d-III. Iskolaszék iratai

1930–1948

2 doboz = 0,24 ifm

1. doboz: Székelyudvarhelyi Római Katolikus Iskolaszék iratai 1930–1942

2. doboz:

- Székelyudvarhelyi Római Katolikus Iskolaszék iratai 1943–1947
- Székelyudvarhelyi Római Katolikus Iskolaszék iktatókönyve 1944–1948

696/e. Gazdasági iratok**1781–1981****14 doboz = 1,73 ifm**

1. doboz: templomra vonatkozó gazdasági iratok

- templomépítéssel kapcsolatos gazdasági iratok 1781–1791 (tervrajz a tervtárban)
- templomjavításokról egyháztanácsgyűlési határozatok 1829, 1833
- templomi berendezések iratai (megrendelések, számlák, költségvetések) 1906, 1910 (rajzok, tervek a tervtárban)
- városi vízvezeték bekötése a plébániára, templom színes ablakának javítása, a templom általános javítása 1968–1972
- templom felújításával kapcsolatos iratok 1934–1939
- Jézus Szíve kápolna felújítása 1973

2. doboz:

- vagyonskimutatások 1925–1948
- pénztárkönyvek 1925–1963
- költségvetés 1938
- Székelyudvarhely megyei jogú város költségvetés-előirányzata 1943 (nyomtatott)
- ferences templom pénztárkönyve 1962, 1975–1982
- számadások 1848–1853

3. doboz:

- egyházadók jegyzékek 1928–1936, 1939, 1942, 20. század első fele (betűrendes kimutatás)
- adósok rovatos kimutatása 1936–1950
- egyházi alapok rovatos kimutatása 1896–1947
- székelyudvarhelyi plébánia vízvezetési tervrajza 1906
- jezsuita rendház leltára 1773. december 26.
- jezsuita rendház leltára 1790 (2 db)
- bevételek jegyzéke 1845–1847
- leltárak 1934, 1939, 1942
- leltárkönyv 1968–1988

4. doboz: ingatlanügyi iratok

- birtokkimutatások 1849, 1945
- Iskola u. 9. sz. ingatlanra vonatkozó iratok 1909–1947
- lakbérszerződések 1925–1958
- ingatlanok nyilvántartó könyvei 1939
- haszonbér és adóügyi iratok 1940–1950
- birtokművelésre vonatkozó iratok 1947–1959
- ingatlanok értékesítésével kapcsolatos iratok 1931–1971

- kisajátított ingatlanokkal kapcsolatos iratok 1925–1959

5. doboz:

- tűzbiztosítási kötvények 1902, 1904
- perselypénz nyilvántartása 1925–1945
- orgonajavítás költségeihez hozzájárulók kimutatása 1936
- adók befizetési bizonylatai 1937–1940
- postakönyv 1938–1939
- vagyonsvizsgálati jegyzőkönyvek 1947
- hangverseny elszámolása 1948. május 27.
- költségvetés 1949–1950
- ferences zárda gazdasági iratai 1958–1963
- fizetési jegyzékek 1959

6. doboz:

- gróf Mikes János³⁰⁰ plébánosnak elismervények, számlák és nyugták a templom és az iskola előtti park rendezésének költségeiről 1910–1911
- betétkönyvek 1915–1931, 1941–1943
- Pál István prelátus síremlékének nyugtái 1936
- papi nyugdíjalap iratai 1942–1950
- papnevelő intézethez hozzájárulások 1950
- házbérek illetéke 1944
- papi segély 1961–1962
- államsegéllyel kapcsolatos iratok 1933–1945

7. doboz: nyugták, számlák 1903–1910

8. doboz: nyugták, számlák 1914–1918

9. doboz: nyugták, számlák 1922–1929

10. doboz: nyugták, számlák 1930–1935

11. doboz: nyugták, számlák 1936–1939

12. doboz: nyugták, számlák 1940–1949

13. doboz: nyugták, számlák 1950–1957

14. doboz: nyugták, számlák 1960–1981

696/f. Tematikusan rendezett kötetek**1736–1981****8 doboz = 1,02 ifm**

1. doboz: Mária Kongregáció jegyzőkönyve 1736–1927 (címeres emlékek, jótévközlő jegyzéke, előjárók és tagok névsora)

2. doboz:

³⁰⁰ Gróf Mikes János Zabolán született 1876. június 27-én. A középiskolát a kalksburgi jezsuita kollégiumban, teológiai tanulmányait Innsbruckban végezte. 1899-ben a brixeni érsek szentelte pappá. 1901-től Gyergyóalfaluban szolgált káplánként. Székelyudvarhelyre 1906-ban került, ahol előbb plébánosként, majd főesperesként öt évet dolgozott. 1911-ben a Szombathelyi Egyházmegye püspökévé nevezték ki. 1945. március 2-án halt meg. (Ferenczi Sándor: *i.m.* 346; Derzsy András: *Gróf Mikes János székelyudvarhelyi főesperes*. Székelyudvarhely, 2011. 10–11.)

- a. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1830–1853
- b. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1853–1857
- c. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1857–1862
3. doboz:
 - a. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1862–1866
 - b. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1860–1911
 - c. kötet: historia domus (kézirat) 20. század első évtizedei (95 oldal)
 - d. kötet: historia domus 1957–1981
4. doboz:
 - a. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1857. május 10.–1885. február 1.
 - b. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1885. február 22.–1916. február 6.
 - c. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1916. március 12.–1924. október 26.
 - d. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1924. november 16.–1936. március 1.
 - e. kötet: egyháztanácsgyűlési iratok és jegyzőkönyv (kötés nélkül) 1934–1936
5. doboz:
 - a. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1939–1947 (kötés nélkül)
 - b. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1968. május 5.–1974. december 2.
 - c. kötet: családkönyv 20. század első fele
 - d. kötet: családkönyv 20. század közepe
 - e. kötet: családkönyv 20. század második fele
6. doboz:
 - a. kötet: Szent László Társulat jegyzőkönyve és tagnyilvántartása 1862. január 12.–1869. november 21.
 - b. kötet: Jézus Harcosai Egylet alapszabályzata (püspöki jóváhagyással) 1889. február 15.
 - c. kötet: Szívgyárda Gyermektársulat jegyzőkönyvei és iratai 1927 május–1943
 - d. kötet: Katolikus Férfiliga magisztrátusának jegyzőkönyvei és iratai 1933. február 23.–1934. április 12.
 - e. kötet: Oltáregylet jegyzőkönyve 1906. október 14.(alakulásától)–1921. február 6.
 - f. kötet: Oltáregylet jegyzőkönyve 1931. november 28.–1947. augusztus 1.
 - g. kötet: Oltáregylet törzskönyve 20. század első évtizedei
 - h. kötet: Oltáregylet jegyzőkönyve és iratok (kötés nélkül) 1920–1935
7. doboz:
 - a. kötet: Mária Kongregáció jegyzőkönyve (leányiskola) 1920 (alakulásától)–1933. december 17.
 - b. kötet: Mária Kongregáció jegyzőkönyve (kisebb leányok) 1934. január 14.–1938. november 5.
 - c. kötet: Mária Kongregáció jegyzőkönyve (kisebb leányok) 1938. szeptember 24.–1947. június 23.
 - d. kötet: Mária Kongregáció jegyzőkönyve (felnőtt leányok) 1942. október 2.–1947. december 1.
 - e. kötet: Mária Kongregáció jegyzőkönyve (magisztrátusi gyűlések) 1926. november 10.–1940. június 28.

8. doboz:
 - a. kötet: hittanórára járók kimutatása 1948 körül
 - b. kötet: hitoktatási anyakönyv 1948/1949
 - c. kötet: hittanórára járók kimutatása 1950/1951
 - d. kötet: hittanórára járók kimutatása 1975/1976–1976/1977

696/g. Tematikusan rendezett iratok

1792–1994

9 doboz = 1,09 ifm

1. doboz: halotti bizonyítványok 1883–1885, 1889, 1899, 1900, 1902, 1903
2. doboz: halotti bizonyítványok 1904–1906, 1909, 1919, 1925–1929
3. doboz: halotti bizonyítványok 1930–1933, 1935–1936
4. doboz: születési bizonyítványok 1902–1910
5. doboz: születési bizonyítványok 1920–1921, 1923–1936, 1947–1948, 1950
6. doboz:
 - királyi rendeletek másolatai 1792–1810
 - prédikációk 1836–1866
 - levéltári iratok jegyzéke 1858–1859
 - temetési búcsúztató beszédek és versek 1868
 - dr. Bakonyi József nyugalmazott kórházigazgató numizmatikai gyűjteményének kimutatása és átadása ajándékként a székelyudvarhelyi római katolikus főgimnáziumnak 1895. november 1.
 - Római Katolikus Autonomia kongresszusra képviselőválasztás 1897
7. doboz:
 - kórház által kiállított halotti igazolások háborús sebesültekről 1918
 - egyháztanácsához intézett kérések az egyházadó csökkentése céljából 1926
 - Oltáregyletre, Katolikus Misszióra, Nőszövetségre stb. vonatkozó iratok 1928–1942
 - Planguette Róbert: Ripp van Winkle c. zenemű kézírata 1926
 - Gésák c. színmű gépelt kézírata 20. század közepe
 - Énekkar iratai 1933–1942
 - egyesületi vezetők gyűléseinek jegyzőkönyvei 1934–1948
 - káplánok működési engedélye 1934–1939
 - Kádár József hagyatéki ügye 1941–1942
 - tanítónőképző római katolikus tanulóinak névszerinti kimutatása 1947/1948
 - gyászjelentések 1956–1973
 - házszentelés a filiákban 1958
 - Úrnapi körmenetek – oltárállítással és díszítőkkal kapcsolatos iratok 1978
8. doboz:
 - temetővel kapcsolatos alapszabályzat és rajzok 1934
 - temetőre vonatkozó iratok 1959–1965
 - sírhelymegváltási kérések 1969–1979
 - papi sírok és nővérek sírjainak jegyzéke 1979

9. doboz:

- teológiai jegyzetek 19. század második fele
- nyomtatott kép Mailáth Gusztáv püspökről 1930-as évek
- családlapok 20. század közepe
- utasítások szentmise tartásához 1973
- elmélkedések 1970-es évek
- bérmacédulák 1994

696/h. Erdélyi Pártfogó Egyesület iratai
1911–1918

2 doboz = 0,24 ifm

1. doboz: Erdélyi Pártfogó Egyesület iratai (belépési nyilatkozatok, leiratok, jegyző-könyvek, iktatott iratok) 1911–1918

2. doboz:

- hadi sírok nyilvántartása 1913–1917
- gazdasági iratok 1914–1918

696/i-j. Személyi hagyatékok
1872, 1879

1 doboz = 0,02 ifm

1. doboz:

- Csató József³⁰¹ székelyudvarhelyi plébános könyvleltára 1872
- Simon Endrét³⁰² az Erdélyi Római Katolikus Irodalmi Társulat pártoló tag-nak nevezi ki 1879. február 2.

698.
A SZÉKELYVARSÁGI PLÉBÁNIA IRATAI
1866–1989
1,24 ifm

Székelyvarság egy több hegyi tanyából álló erdei település, amely 77 km² felületen terül el. Létrejöttétől Oroszhegy filiája volt – lakosai is onnan települtek ide –, majd 1902-ben

³⁰¹ Csató József 1818 március 14-én született Csátószegen. 1841-ben szentelték pappá. Előbb Marosvásárhelyen és Gyulafehérváron tanárként szolgált, majd püspök-helyettesi titkárként, később Baróton, Nagykászonban és Csíkszentgyörgyön volt plébános. 1858-ban került Székelyudvarhelyre, rá egy évre alcsíki és kászoni esperesi kinevezést kapott. Tiszteletbeli kanonok és pápai prelátus címmel 1868-ban ruházták fel. 1870 június 23-án halt meg, Csíkszentimrén temették el. (Ferenczi Sándor: *i.m.* 209.)

³⁰² Simon (András) Endre 1816 március 10-én született Bogárfalván. A gimnáziumot Székelyudvarhelyen, a filozófiát Kolozsváron, teológiai tanulmányait Gyulafehérváron végezte. 1839-ben szentelték pappá. Szolgálati helyei: Gyergyószentmiklós, Marosvásárhely, Ehed, Gyergyótölgyes, Marosvásárhely, Korond, Gyulafehérvár, Alsójár, Sinfalva és Kerelőszentpál. 1885 február 23-án halt meg. (Ferenczi Sándor: *i.m.* 396.)

szervezték önálló plébániává. Templomát 1902–1904 között építették Szent Péter és Pál apostolok tiszteletére.³⁰³

Levéltárát 2008 július 2-án gyűjtöttük be a Székelyudvarhelyi Gyűjtőközpontba. Az iratanyagot az 1970-es évek közepén rendszerezték, és részletes jegyzéket is készítettek hozzá. Az 1930–1940-es éveik ügyviteli iratai töredékekben maradtak fenn.

698/b. Plébániai iratok
1898–1989

4 doboz = 0,49 ifm

1. doboz: 1898–1934, 1936, 1940, 1942, 1945–1950
2. doboz: 1951–1970
3. doboz: 1971–1989

Segédletek
1902–1975
1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:

- a. kötet: iktatókönyv 1902 (1. számtól)–1911 (183. számig)
- b. kötet: iktatókönyv 1911 (184. számtól)–1931
- c. kötet: iktatókönyv 1941 (66. számtól)–1964
- d. kötet: levéltári iratjegyzék és leltár 1902–1968
- e. kötet: levéltári iratjegyzék és leltár 1968–1975

698/c. Házasságügyi iratok
1903–1989
3 doboz = 0,36 ifm

1. doboz: 1903–1915, 1917–1940
2. doboz: 1942–1975
3. doboz: 1976–1989

698/d. Gazdasági iratok
1902–1989
2 doboz = 0,26 ifm

1. doboz:

- szentmise-alapítványokkal kapcsolatos iratok 1903–1930, 1946
- alapítványi szentmisék nyilvántartása 1903–1930
- jövedelem-összeírás 1902
- adósok kimutatása 1913–1945
- pénztárnaplók 1912–1949, 1950–1960, 1961–1967, 1968–1975

³⁰³ *Sematizmus* 2010. 426–427.

- egyházadó-kimutatás 1962–1966, 1967–1970
- 2. doboz:
 - leltárak 1912, 1930, 1932, 1939, 1945, 1957, 1965, 1969, 1972, 1975, 1977, 1982, 1971–1983
 - vagyonkimutatás 1913–1948
 - költségvetés és zárszámadás 1949–1989
 - plébánia felújítási terve 1972
 - templomépítési tervrajzok és vele kapcsolatos iratok 1903–1904
 - templom javításával kapcsolatos iratok 1968–1974

692/e. Tematikusan rendezett iratok

1866–1982

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:
- püspöki körlevelek 1866–1902
 - családkönyv 1968
 - lélekösszeírás 1927
 - beteglátogatási napló 1965–1982

699.

A SZÉKELYZSOMBORI PLÉBÁNIA IRATAI

1887–1980

0,16 ifm

A Szászszombor néven ismert falu eredetileg szász telepítésű volt, azonban egy pestisjárvány következtében elnéptelenedett, továbbá a török-tatár betörés is megtizedelte az itt élő szász lakosságot. Ezt követően homoródalmási és homoródszentmártoni székelyek telepedtek a szászok helyére.³⁰⁴ A reformáció idején a lakosság többségében az evangélikus felekezetre tért át. Glac András római katolikus kőhalmi királybíró és Mihálc István SJ közbenjárására a katolikusok részére 1772-ben a katonaság épületében alakítottak ki egy misézőhelyet és a jezsuita atyának egy lakhelyet. Egy évtizeddel később külön templom- és plébániaépítésre kérnek engedélyt, a templom építését Mária Terézia is támogatta. Székelyzsombor mindvégig szórványegyházközségnek számított – 1882-ben csak 84 katolikus hívó élt itt.³⁰⁵ A falu szülöttjeinek leghíresebbje Nyíró József író.

Székelyzsombor 1783-ban épült templomának védőszentje Avilai Szent Teréz. A faluban ma mindössze csak 30 katolikus él.³⁰⁶

Székelyzsombor kis mennyiségű és főként gazdasági összetételű levéltári anyagát az anyaegyházközség, Homoródkarácsonyfalva irataiból különítettük el.

³⁰⁴ Lestyán Ferenc: *i.m.* I. 293.

³⁰⁵ *Sematizmus* 1882. 187–188.

³⁰⁶ *Sematizmus* 2010. 402.

699/c. Gazdasági iratok

1887–1980

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:
- adósok rovatos kimutatása 1887–1921
 - pénztárnaplók 1896–1910, 1932–1950
 - adósok rovatos kimutatása (vagyonkimutatások) 1906–1945
 - leltárak 1907, 1925, 1934, 1936, 1980

699/d. Tematikusan rendezett kötetek

1911–1957

1 doboz = 0,03 ifm

1. doboz:
- a. kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1911. február 18.–1957. augusztus 11.

701.

A SZENTEGYHÁZASFALVI PLÉBÁNIA IRATAI

1800–1989

3,58 ifm

A történelmi sematizmusok Szentegyháza plébániájának alapítását 1360-ra teszik. A település nevének első említésével egy 1406-ban kelt oklevélben találkozunk, amelyben feltűnik Lőrinc nevű papjának neve is, aki egyben Csíknagyboldogasszonyban plébános. Egyháztörténeti művekből tudjuk, hogy a középkorban, a reformáció előtti időszakban – ahogy régen nevezték – Szentegyházsoláhfalu a csíki főesperesi kerülethez tartozott.³⁰⁷

A falu a székely katonai összeírásokban 1566-ban Oláhfalu, 1567-ben Szentegyházsoláhfalu, 1576-ban Túlsó-Oláhfalu néven fordul elő. Később a Szentegyházsoláhfalu településnév terjed el.³⁰⁸

Az 1968-ban, több szomszédos településsel egyesítve várossá nyilvánított Vlahica jelenlegi temploma 1756–1760 között épült, Szent András apostol tiszteletére. 1822-ben egy új szentéllyel bővítették ki. 1985-ben az orgonát és a kórust tűzkárosodás érte.

Szentegyházsfalu a csíki főesperesi kerületből a 18. század első felében került át az udvarhelyi főesperesi kerületbe. 1735-ben a csíkiak még mindig protestálnak ez ellen.³⁰⁹ Szentegyháza 1838-ig Kápolnásfaluvá egy plébániát alkotott. A két Oláhfalu lakóit Er-

³⁰⁷ *Sematizmus* 1882. 185; Mihály János: *Gyalogosan a két Homoród mentén*. Székelyudvarhely, 2010. 113–114; *Sematizmus* 2010. 427.

³⁰⁸ Mihály János: *i.m.* 118.

³⁰⁹ *Sematizmus* 1882. 185.

dély fejedelmei és a Habsburg-ház uralkodói számos kiváltságlevéllel látták el.³¹⁰ A város elnevezését a rendszerváltás után, 1990-ben változtatták vissza Vlahicáról Szentegyházára.

1760-ban alapított iskoláját 1948-ban államosították. Fennmaradt iskolai iratanyaga az 1898–1948 közötti időszakra vonatkozik.

Levéltárát 2008. július 1-jén gyűjtöttük be a Székelyudvarhelyi Gyűjtőlevéltárba. Hivatalos ügyviteli iratait, T. Portik–Bakai Sándor jelenlegi lelkész, az utóbbi években évről-évre helyezte, és sínes dossziékba rendezte. A 19. századi, kétrét tűrt iratok a dossziéba való belyukasztás miatt egyenként négy lyukkal sérültek. A levéltári anyag írásképeinek csönkulása ellenére az iratok állapota megfelelő. Iktatott iratai csak az 1800-as évtől maradtak fenn.

Eredeti anyakönyve az 1722–1765 közötti időszakból, amelyet nemrég költöttek újra, a helyi plébános kérésére a plébánián maradt. Ez a matrikula a következő adatokat tartalmazza: keresztelek anyakönyve 1727–1765, házassultak anyakönyve 1722–1765, valamint elhunytak anyakönyve 1726–1750.

701/a. Anyakönyvek

1880–1971

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:

- a. kötet: keresztelek anyakönyv (töredék) 1880–1912
- b. kötet: házassági anyakönyv (töredék) 1893–1942
- c. kötet: névmutató 1890–1971

701/b. Plébániai iratok

1800–1989

24 doboz = 2,9 ifm

1. doboz: 1800, 1804, 1807, 1823–1825, 1834–1836, 1838–1849
2. doboz: 1850–1860
3. doboz: 1861–1870
4. doboz: 1871–1880
5. doboz: 1881–1889
6. doboz: 1890–1897
7. doboz: 1898–1901
8. doboz: 1902–1907
9. doboz: 1908–1910, 1912–1918
10. doboz: 1919–1923
11. doboz: 1924–1926
12. doboz: 1927–1929
13. doboz: 1930–1932
14. doboz: 1933–1936

³¹⁰ Hermann Gusztáv: *Az udvarhelyszéki Havasfalja kiváltságos települései: a két Oláhfalv és Zetelaka*. In: *Emlékkönyv Imreh István nyolcvanadik születésnapjára*. Szerk.: Kiss András – Kovács Kiss Gyöngy – Pozsony Ferenc. Kolozsvár, 1999. 184–185.

15. doboz: 1937–1939
16. doboz: 1941–1943
17. doboz: 1944–1946
18. doboz: 1947–1952
19. doboz: 1953–1964
20. doboz: 1965–1972
21. doboz: 1973–1977
22. doboz: 1978–1980, 1982–1983
23. doboz: 1984–1989

Segédletek

1811–1976

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:

- a. kötet: iktatókönyv 1811–1896
- b. kötet: iktatókönyv 1897–1911 (10. számig)
- c. kötet: iktatókönyv 1911–1928
- d. kötet: iktatókönyv 1943–1954
- e. kötet: iktatókönyv 1955–1976

701/c. Iskolaügyi iratok

1896–1948

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz: iskolaügyi iratok 1896–1948

701/d. Gazdasági iratok

1855–1950

2 doboz = 0,26 ifm

1. doboz: pénztárnaplók 1885–1950

2. doboz:

- leltárak 1895, 1924, 1943
- vagyonkimutatások 1896, 1928–1937, 1942–1943
- jövedelem-összeírás 1919–1923
- kataszteri birtokívek 20 sz. második fele
- egyházadók jegyzéke 1935–1937
- szentmise alapítványokkal kapcsolatos iratok 1855–1946
- tűzbiztosítási iratok 1942, 1947

701/e. Tematikusan rendezett kötetek

1831–1946

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:

- a. kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1855. február 1.–1874. október 4. (töredék)
- b. kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1908. március 15.–1926. március 28.
- c. kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1926. április 5.–1946. március 10.
- d. kötet: historia domus (töredék) 1831–1844

701/f. Tematikusan rendezett iratok

1823–20. sz. második fele

1 doboz = 0,03 ifm

1. doboz:

- lélekösszeírás 1868, 1873, d.n.
- visitatio canonica 1823
- anyakönyvi igazolások 20. sz. második fele

702.**A SZENTKERESZTBÁNYAI PLÉBÁNIA IRATAI**

1942–1947

0,02 ifm

Szentkeresztbánya ma Szentegyházsfalu egyik városrésze, amely a 19. század első felében létesült, amikor a Gyertyánffy család 1836–1837-ben megalapította a vashámort és a vasércbányát magába foglaló gyártelepet. Az ide települt lakosságnak 1927-től szentmisét tartottak az iskola épületében, majd 1935-ben kápolnát építettek, amelyet aztán 1984-ben kibővítettek. Szentkeresztbányán 1941-ben szerveződött külön helyi lelkészség. A kommunizmus első éveiben azonban a helyi lelkészt elűzték, ezért néhány évtizedig Szentegyházról gondozták a lelkészség híveit. 1990-ben alakult önálló plébániává.³¹¹

A szentkeresztbányai helyi lelkészség iktatókönyve, és egyben egyetlen saját levéltári forrása, a szentegyházsfalvi plébánia levéltárában maradt fenn.

1. doboz: iktatókönyv 1942–1947

³¹¹ *Sematiizmus 2010.* 428–429.**703.****A SZOMBATFALVI PLÉBÁNIA IRATAI**

1861–1973

0,55 ifm

Szombatfalva első írásos említése 1497-ből ismeretes. Középkori temploma a falutól északra fekvő magaslaton, a mai temető helyén állt.³¹² A reformációt követően Lengyelfalva rövid ideig filiája volt Szombatfalvának. Ez időben a híveket licenciátusok gondozták.³¹³ A legújabb történeti sematizmus szerint, a szombatfalvi plébánia önállósága 1638-ban szűnt meg, amikor a székelyudvarhelyi jezsuitákat felkérték az egyházközség ellátására. A jezsuita rend feloszlása után továbbra is a székelyudvarhelyi Szent Miklós plébánia filiája maradt.³¹⁴ Mindezeknek azonban ellene mondanak a korabeli írott források. Damokos Kázmér 1657-ben összeállított jelentéséből kitűnik, hogy az önálló Szombatfalvának nincs papja, híveinek száma körülbelül 250, Lengyelfalva pedig továbbra is filiája.³¹⁵ Szombatfalvát önálló plébániaként 1665-ben és 1668-ban is említik a Rómába felterjesztett jelentések.³¹⁶

Az 1711. évi püspöki egyházlátogatási jegyzőkönyvben Szombatfalva még mindig önálló plébániaként szerepel, amelyet Bereczky Péter licenciátus adminisztrál. Itt említik még létező, Szent György titulusú templomát is.³¹⁷ Az 1721. évi canonica visitatio feljegyzései szerint, Szombatfalva egyházközségét a székelyudvarhelyi jezsuiták vezetik. Korábbi licenciátusa ekkor kántori minőségben működik, ugyanitt.³¹⁸ A későbbi, 18. századi canonica visitatiók is Székelyudvarhely filiájaként írnak róla.³¹⁹ A történeti írott források alapján következtethetünk arra, hogy Szombatfalva önállósága valamikor a katolikus restaurációt (1716) követő első években szűnt meg, Mártonffy György püspöki kinevezése (1713) után nem sokkal.

Mai temploma 1796-ban épült, a középkori templom védőszentje, Szent György tiszteletére.³²⁰

A jelenleg 1500 lelket számláló Szombatfalva önálló egyházközségként 2003-ban alakult újjá.³²¹

Szombatfalva levéltári anyaga a 19. század második felétől maradt fenn.

³¹² Lestyán Ferenc: *i.m.* I. 291.³¹³ *Relationes missionariorum.* 252.³¹⁴ *Sematiizmus 2010.* 423.³¹⁵ *Relationes missionariorum.* 300.³¹⁶ Uo. 363, 378.³¹⁷ GYFL: Püspöki Levéltár, *Canonica Visitaciones 1711.* 19.³¹⁸ GYFL: Püspöki Levéltár, *Canonica Visitaciones 1721.* 223.³¹⁹ GYFL: Püspöki Levéltár, *Canonica Visitaciones 1731.* 81; GYFL: Püspöki Levéltár, *Canonica Visitaciones 1772.* 411.³²⁰ Lestyán Ferenc: *i.m.* I. 291.³²¹ *Sematiizmus 2010.* 423.

703/b. Plébániai iratok
1908–1959

1 doboz = 0,05 ifm

1. doboz: 1908–1959

703/c. Gazdasági iratok
1902–1969

3 doboz = 0,37 ifm

1. doboz:

- pénztárnapló 1932–1936; alapok rovatos kimutatása 1932–1936
- egyházadók jegyzéke 1936–1946
- pénztárnapló 1934
- pénztárnapló 1936–1939
- vagyonkimutatás 1935, 1941–1942
- kimutatás a templom javításáért adakozókról 1939
- templomtorony befedésének tervrajza és költségvetése 1973
- önkéntes adományok kimutatása 1960

2. doboz: nyugták, számlák 1902–1961

3. doboz: nyugták, számlák 1904–1969

703/d. Tematikusan rendezett kötetek
1861–1968

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:

- a. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1861. december 12.–1920. május 9.
- b. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1920. október 10.–1925. november 8.
- c. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1924. november 23.–1943. november 28.
- d. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1945. február 25.–1960. december 27.; gazdaságügyi feljegyzések 1961–1968

704.

A SZOVÁTAI PLÉBÁNIA IRATAI
/1630/ 1770–2012
4,7 ifm

Szováta első telepeseinek írásos említése a 16. század utolsó évtizedeiben kelt fejedelmi levelekben történik. Báthori Kristóf 1578-ban kelt kiváltságlevelében a szováta sobánya őreit kiváltságokban részesíti. Ebben az adómentességet biztosító oklevélben a település

Zovatha néven szerepel.³²² Feltételezzük, hogy az akkori Szováta falu katolikus lakosainak lelki gondozásáról is gondoskodtak.

Stefano a Lopara obszerváns ferences szerzetes 1654-ben kelt, erdélyi misszióról szóló jelentésében, amelyet a Hitterjesztési Konregációnak küldött Rómába szerepel Szováta is. A falunak ekkor már Szent Kereszt titullussal fatemploma van, egy oltárral és egy haranggal. A jelentésből azt is megtudjuk, hogy az atyák itt minden ünnepnap miséztek, továbbá olyankor, amikor hívják őket.³²³ Három évvel később Szováta újra felbukkan a Rómába küldött jelentésekben: Damokos Kázmér, az erdélyi ferences őrség őre, 1657-ben kelt jelentésében Szovátát, mint a marosi főesperesi kerület részét említi, ahol 37 katolikus család él.³²⁴ Ugyanebben az évben Szováta Nyárádköszvényes filiájaként jelenik meg a forrásokban.³²⁵ 1670-ben az egyébként szováta születésű Damokos Kázmér OFM püspöki helynök jelenti a Kongregációnak, hogy Szováta egyházközsége nemrég tért vissza a kálvinizmusból, javait is visszakapta, az akkor 327 lelkes közösséget pedig licenciátus vezeti.³²⁶

A paphiány miatt a licenciátusok egészen 1732-ig vezették a szováta plébániát, majd 1733-ban a falu Halmágyi Mózes személyében helyben lakó papot kapott.³²⁷

A 18-19. századi püspöki vizitációkban Szovátáról, mint régi egyházközségről tesznek említést.

Szováta plébániája a 18. század végén még mindig a marosi főesperesi kerülethez tartozott, az 1844-es sematizmusban azonban már az udvarhelyi kerületben találjuk.³²⁸

Az 1870-es évek végére természeti csoda révén kialakult Medve-tó hozzájárult a település rohamos fejlődéséhez. A falut 1952-ben várossá nyilvánították.

A régi templom leomlása után az 1822-ben épült templomtornyot 1888 őszén bontották le. A néhány évtizedig templom nélkül maradt egyházközségnek a katolikus iskolában miséztek. Szováta ma is álló templomának felépítését Czifra Ferenc építőmester kivitelezte 1870–1878 között, Heigel József kolozsvári mérnök tervei alapján, Sebestyén Gábor plébános kezdeményezésére és anyagi támogatásával.³²⁹

A Fürdőtelepen az 1940-es években, Fülöp Mihály plébánossága alatt épült fel a Jézus Szíve tiszteletére szentelt templom.³³⁰

A Szentháromság titulusú katolikus templommal szemben lévő új plébániaépület 1986–1988 között készült el.³³¹

A plébánia levéltári anyagát 2013. február 28-án szállítottuk be a Székelyudvarhelyi Gyűjtőlevéltárba. A feltűnően nagy terjedelmű iratanyagot az 1980-as években gondosan rendezték, időrendi és különböző tematikai sorozatokat alakítottak ki benne, az ügyviteli iratokat külön irattároló mappákba helyezték. Dicséretes példája az egyházközségi levél-

³²² Fekete Árpád – Józsa András – Szőke András – Zepeczaner Jenő: *i.m.* 27.

³²³ *Relationes missionariorum*. 288.

³²⁴ Uo. 301.

³²⁵ *Sematizmus* 1882. 190.

³²⁶ *Relationes missionariorum*. 392.

³²⁷ *Sematizmus* 1882. 190; *Sematizmus* 2010. 430.

³²⁸ *Sematizmus* 1788. 12; *Sematizmus* 1844. 155.

³²⁹ Fekete Árpád – Józsa András – Szőke András – Zepeczaner Jenő: *i.m.* 99–100.

³³⁰ *Sematizmus* 2010. 429–430.

³³¹ Fekete Árpád – Józsa András – Szőke András – Zepeczaner Jenő: *i.m.* 220.

táraknak, főként, hogy 18–19. századi eredeti anyakönyvei is hiánytalanul megőrződtek. Mindössze egyetlen egy anyakönyvi kötetét államosították, amely az 1857–1887 közötti időszakot foglalja magába. Ez az anyakönyv ma a Román Állami Levéltár Maros Megyei Kirendeltségénél, Marosvásárhelyen kutatható. Az iratok között a fejedelemség korszakából fennmaradt egy kisméretű papír adománylevél is, amely 1630. július 22-én kelt. Ezt a fizikailag sérült, magyar nyelvű okiratot 2014 nyarán restaurálták Gyulafehérváron.³³²

704/a. Anyakönyvek

1775–1946

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:

- a. kötet: keresztelési anyakönyv 1775–1837; házassági anyakönyv 1775–1836; halotti anyakönyv 1775–1837; bérmlási anyakönyv 1806, 1818, 1824, 1831, 1875; Hodor Imre pap életrajza 1824; vegyes házasságok anyakönyve 19. század első fele; megtértek anyakönyve 1775–1830
- b. kötet: keresztelési, házassági és halotti anyakönyvhöz névmutató 1775–1881
- c. kötet: megtértek anyakönyve 1775–1927
- d. kötet: keresztelési anyakönyv 1838–1857; historia domus 1873–1884; bérmlási anyakönyv 1886, 1900, 1907, 1916–1917; házassági anyakönyv 1837–1857; vegyes házasságok anyakönyve 1871–1906; halotti anyakönyv 1838–1857; iktatókönyv 1849–1883; megtértek anyakönyve 1841–1880
- e. kötet: eljegyzési anyakönyv 1908–1946

704/b. Plébániai iratok

/1630/ 1886–2006

15 doboz = 1,82 ifm

1. doboz: 1630, 1791, 1795, 1805, 1807, 1809, 1827, 1836, 1840, 1843, 1849, 1853–1854, 1857, 1860, 1862–1863, 1868, 1871, 1873–1874; 1886–1943 (szentmise-alapítványok alapító okiratai)
2. doboz: 1923–1926
3. doboz: 1927–1929
4. doboz: 1933–1936
5. doboz: 1937–1940
6. doboz: 1941–1942
7. doboz: 1943–1944
8. doboz: 1945–1948
9. doboz: 1949–1955
10. doboz: 1956–1964
11. doboz: 1965–1972
12. doboz: 1973–1985

³³² Az okirat forrásközlését lásd a kötet függelékében.

13. doboz: 1986–2001

14. doboz: 2002–2006

Segédletek

1896–1968

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz: iktatókönyvek

- a. kötet: 1896–1904
- b. kötet: 1905–1913
- c. kötet: 1925–1926
- d. kötet: 1927–1942 (900. iktatószámig)
- e. kötet: 1942 (901. iktatószámtól)–1968 (63. iktatószámig)

704/c. Házassági iratok

1957–2002

3 doboz = 0,36 ifm

1. doboz: 1957–1972

2. doboz: 1973–1983

3. doboz: 1984–2002

704/d. Gazdasági iratok

1858–2010

8 doboz = 1,02 ifm

1. doboz:

- a. kötet: számadáskönyv 1858–1880
- b. kötet: számadáskönyv 1889–1899
- c. kötet: számadáskönyv 1900–1906
- d. kötet: számadáskönyv 1907–1911

2. doboz:

- a. kötet: számadáskönyv 1912–1934
- b. kötet: számadáskönyv 1934–1948
- c. kötet: postakönyv 1919–1926
- d. kötet: postakönyv 1927–1938
- e. kötet: kimutatás elvégzett alapítványi szentmisékről 1905–1914

3. doboz:

- a. kötet: pénztárnapló 1900–1907
- b. kötet: pénztárnapló 1907–1928
- c. kötet: pénztárnapló 1927–1936

4. doboz:

- leltárak 1923, 1936, 1948, 1951
- templommennyezet festésének tervrajzai 1956 (Tarcsafalvi András festő)
- templom felújításával kapcsolatos iratok 1967, 1971, 1973, 1991–1996

- szovátai kultúrház bútorzatterve 1944
 - ingatlanügyi iratok és tervrajzok 1940–1943
 - tűzbiztosítási kötvény 1902
 - fürdőtelepi kápolna építésére és javítására vonatkozó tervrajzok és iratok 1937–1994
 - Miasszonyunkról nevezett zárda tervrajzai 1943
 - építkezésekkel kapcsolatos iratok és tervrajzok 1942–1979
 - Mária-forrással kapcsolatos iratok 1909
 - Szováta térképe 1907
 - ingatlanügyi iratok, szerződések 1905–1949
5. doboz:
- Hangya üzletrész kötvények, betétkönyvek 1906–1966
 - vagyonkimutatás 1919–1946
 - szentmisealap adóslevelei 1921–1943
 - tűzbiztosítási okmányok 1907, 1942–1951
 - kántori lakás építési árajánlatai 1943–1965
 - pénzügyi ellenőrzések jegyzőkönyvei 1961–1989
 - szentmise-alapítványok 1976–1983
 - Dantherm kályha, haranghúzó berendezések iratai 1979–1984
 - villanszerződések 1980–1984
 - írógépengedélyek 1983–1989
6. doboz:
- költségvetések, zárszámadások 1956–2010
 - pénztárnaplók 1993–2007
7. doboz: Fizetési jegyzékek és gazdasági iratok 1978–2007
8. doboz: Plébánia építésére vonatkozó iratok és tervrajzok 1978–1987

704/c. Tematikusan rendezett kötetek

1770–1986

5 doboz = 0,63 ifm

1. doboz:
- a. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1780–1814
 - b. kötet: számadáskönyv 1771–1804; püspöki rendeletek protokolluma 1808–1821
 - c. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1822–1855
2. doboz:
- a. kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1855–1927
 - b. kötet: egyházi konstitúció (1792?); Szováta Parajd és Sófalva közösségei ellen folytatott perének jegyzőkönyve 1770–1785
 - c. kötet: társulatok és egyesületek névjegyzékei 20. század első fele
3. doboz:
- a. kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1879. november 12.–1885. december 13.; számadáskönyv 1870–1889
 - b. kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1886. február 11.–

1889. augusztus 4.
- c. kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1889. október 13.–1913. november 22.
 - d. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1914. február 1.–1920. június 13.
 - e. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1927. január 23.–1936. március 15.
 - f. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1936. április 23.–1944. augusztus 6.
 - g. kötet: Gazdakör jegyzőkönyve 1940. február 11.–1942. december 28.; egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1945. január 14.–1961. december 2.
 - h. kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1962. január 9.–1986. október 12.

704/f. Tematikusan rendezett iratok

1923–2012

6 doboz = 0,74 ifm

1. doboz:
- családnilyvántartások 20. század első fele
 - a szovátai görög katolikus egyház római katolikus egyházzal szembeni vádaskodásával kapcsolatos iratok 1937–1955
 - megtérési igazolások 1943–1946
 - kitérési és megtérési nyilatkozatok 1934–1947
2. doboz:
- házassági igazolások 1936–1951
 - születési igazolások 1923–1945
 - halotti igazolások 2001–2010
3. doboz:
- elsőáldozók nyilvántartásai 1955–2012
 - bérmlalkozók nyilvántartásai 1956
4. doboz: halotti igazolások 1942–2000
5. doboz: hittanórákra járók és bérmlalkozók nyilvántartásai 1975–2006
6. doboz: fényképek (templomról, épületekről, vegyes tematikájú fotók), szentképek 20. század második fele.

706.

A TIBÓDI FILIA IRATAI

1772–1964

0,04 ifm

A falu első írásos említése 1566-ban történik.³³³

Tibód Székelyszenttamás filiája. Ez az állapot a 17. században is fennállt már, melyről a Rómába küldött jelentésekből értesülünk. 1638-ban Francesco Leone da Modica ferences

³³³ Lestyán Ferenc: *i.m.* I. 313.

szerzetes *Táld* néven említi.³³⁴ Két évtizeddel később, 1657-ben Damokos Kázmér Rómába küldött felterjesztésében *Tibob* néven jegyzi fel 25 katolikus családdal.³³⁵

A település katolikus híveit nem érintette a reformáció, megmaradtak hitükben. Szent Erzsébet tiszteletére épített barokk stílusú kápolnája Török Pál költségén készült el.³³⁶

Ma Tibódon 120 katolikus él, kápolnájának védőszentje Sárlos Boldogasszony.³³⁷

A leányegyházközség 18. századi számadáskönyvét a székelyszenttamási plébánia levéltári anyagából különítettük el.

1. doboz: számadáskönyv és leltár, valamint egy 20. századi egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1772–1964

710.

AZ ÜLKEI FILIA IRATAI

1914–1944

0,08 ifm

Ülke első írásos említése 1550-ből származik, ekkor *Wlke* néven találkozunk vele az okiratokban.³³⁸ Ülkét a 17. századi, Rómába küldött jelentésekben is említik, mint Székelyszenttamás filiáját. 1638-ban *Ilke* névvel jegyzik fel.³³⁹ 1657-ben már *Ülke* néven tűnik fel mintegy 500 hívővel.³⁴⁰

Az ülkei katolikusok részére a rendszerváltás után építettek kápolnát Páduai Szent Antal tiszteletére, amelyet 1997-ben szenteltek fel. A kápolna szomszédságában területet is vásároltak, ahová az ülkei katolikus temetőt hozták létre.³⁴¹ A ma 360 lelket számláló Ülkét Székelyszenttamásról látják el, csekély terjedelmű iratanyaga (két kötet) is az anyaegyház levéltárából került elő.

1. doboz:
 - a. kötet: Kalot Legényegylet jegyzőkönyve 1940–1944
 - b. kötet: Ülkei Hitelszövetkezet pénztárkönyve 1914–1924

711.

A VÁGÁSI PLÉBÁNIA IRATAI

/1630/ 1767–1975

2,8 ifm

A pápai tizedjegyzék a szomszédos Székelydobó plébániáját említi, Vágás település

³³⁴ *Relationes missionariorum*. 252.

³³⁵ Uo. 300.

³³⁶ *Sematiŕmus* 1882. 190; Lestyán Ferenc: *i.m.* I. 313.

³³⁷ *Sematiŕmus* 2010. 419.

³³⁸ Lestyán Ferenc: *i.m.* I. 313.

³³⁹ *Relationes missionariorum*. 252.

³⁴⁰ Uo. 300.

³⁴¹ *Sematiŕmus* 2010. 419.

azonban nem szerepel az 1332–1337 közötti adójegyzékben. Ekkor Béta és Vágás vagy nem léteztek még, vagy valamelyik falu (Dobó vagy Farcád) leányegyházai. Hosszútövis települései, Béta, Dobó és Vágás falvak mai egysége a reformáció után alakulhatott ki. A Vágást említő első írásos forrás 1444-ből származik, amelyben az akkori vágási pap, mint a Keresztelő Szent János templom papja folyamodik a pápához, hogy a papi rendet felvehesse. Elképzelhető, hogy a plébánia historia domusában említett trinitárius rend felvételéről van szó.³⁴² A fogolykiváltó trinitáriusok középkori jelenléte Erdélyben se levéltári forrásokkal, se régészeti ásatásokkal nem tisztázódott még.

Középkori templomáról azt tudjuk, hogy Keresztelő Szt. János tiszteletére volt szentelve, és a mai templom helyén vagy ennek közvetlen környezetében állhatott. A reformáció idején a templom a reformátusok kezére került, Dobó és Béta lakóinak nagy része az új hitre tért. A templomért folytatott küzdelemben Brandenburgi Katalin 1630-ban a többségben lévő katolikusok javára ítélte meg a templomot.³⁴³

A másfél évszázadig püspök nélkül maradt egyházmegye csekély számú pappal rendelkezett, így Vágásnak csak 1714-ben lett állandó világi papja. A megrongálódott templom helyére 1779-ben újat építettek, mely költségeihez nagyjából Székely János, tekerőpataki plébános járult hozzá. Az elkészült templomot 1783-ban szentelte fel Batthyányi Ignác püspök. A félévszázados használatától tönkrement templom helyén emelkedik mai temploma, amelyet 1843–1847 között építettek és 1851-ben szenteltek fel.³⁴⁴

Az egyházközség középkori emlékei közé tartozik a szentély keleti falában elhelyezett 15. századi szentségtartó fülke, valamint a 2014 nyarán előkerült, szintén 15. századi Mária-szobor.

Vágás egyik leányegyházközségében, Bétában, a 20. század első éveiben kezdeményezik először kápolna építését, melynek tervrajzai 1909-ből épen fennmaradtak a plébánia levéltárában. A világháború miatt a terv meghiúsult, a kápolnaépítésre különböző adományokból összegyűlt összeg elértéktelenedett. Hosszas huzavona után, az 1957. évi alapköltségvetést követően, nagy nehézségek árán, Béta filiában végül 1976-ban sikerült a katolikusoknak templomot építeni.

Dobóban 1903-ra készül el az akkori római katolikus népiskola, amelynek néhány ügyirata megtalálható a plébánia iskolai iratanyagában.

Vágás plébánia levéltári anyagát 2008 júliusában szállította be Bartos Károly akkori plébános a Székelyudvarhelyi Gyűjtőlevéltárba. Az állományt 2009 márciusában rendezték.

Külön figyelmet érdemel az 1630. január 14-én kelt, papírányagra írt fejedelemségkori oklevél, amelyet az évszázadok folyamán gondosan megőriztek, azonban sajnos csonkítottan (2/3-os épségben) maradt fenn.³⁴⁵ **(2. kép)** A Brandenburgi Katalin által kibocsátott oklevél restaurálását 2010-ben végezték. Vágás ezáltal azon kevés plébániák közé sorolható, amelyek rendelkeznek fejedelmi, kora újkori írásos emlékekkel. Egyházmegyénk területén ugyanis ritka az az egyházközség, ahol a katolikus restaurációt (1715) megelőző időszakból eredeti iratanyag maradt fenn.

Plébániai iktatott ügyviteli iratai az 1950-es évekig kerültek be a gyűjtőlevéltárba.

³⁴² Székely Zoltán: *Hosszútövis falvai. Béta, Dobó, Vágás monográfiája*. Székelyudvarhely, 1999. 15, 36.

³⁴³ *Sematiŕmus* 1882. 193; Székely Zoltán: *i.m.* 37.

³⁴⁴ *Sematiŕmus* 1882. 193; Székely Zoltán: *i.m.* 38.

³⁴⁵ Brandenburgi Katalin oklevelének forrásközlését lásd Bernád Rita: *i.m.* 143–158.

Külön figyelmet érdemel jellegzetes kézikönyv méretű eredeti anyakönyve 1769-ből, amely – valószínűleg nyolcadrét ívméretéből adódóan – megmenekült az államosítástól.

Az anyakönyvi állag második kötete (1821–1930) oltbogáti papírmalomból származó papírból készült, a papírveken szépen kivehető a Bethlen-címer (koronázott kígyó). Historia domus jellegű kötete a 19. század közepéről való, görgényi papírból készült és értékes plébániatörténeti adatokat tartalmaz.

Korabeli pecsétnyomóit a plébániahivatalban úgyszintén jó állapotban megőrizték a jelenkor számára.

711/a. Anyakönyvek
1769–1950-es évek
1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:

- a. kötet: keresztlési anyakönyv 1769–1820; házassági anyakönyv 1796–1820; halotti anyakönyv 1795–1820; házassági anyakönyv 1769–1796; halotti anyakönyv 1769–1795; megtértek anyakönyve 1770–1833; Mária Terézia egyházügyi leiratának másolata 1777. augusztus 20.
- b. kötet: keresztlési anyakönyv 1821–1857; házassági anyakönyv 1821–1857; halotti anyakönyv 1821–1857; iktatókönyvi kivonat 1858; megtértek anyakönyve 1858–1930; bérmlási anyakönyv 1843, 1853, 1863; kitértek anyakönyve 1858. (restaurálandó)
- c. kötet: vegyes házasságok anyakönyve 1837–1865 (fogalmazvány)
- d. kötet: bérmlási anyakönyv 1940-es–1950-es évek

711/b. Plébániai iratok
/1630/ 1795–1959
7 doboz = 0,88 ifm

1. doboz: 1630, 1795–1852; Kovács Zsigmond és Ferenczi György vágási plébánosok peres ügyiratai 1839–1843
2. doboz: 1853–1863, 1865–1868, 1870–1878, 1880–1881, 1883–1889
3. doboz: 1889–1908
4. doboz: 1909–1916
5. doboz: 1917–1935
6. doboz: 1936–1953, 1957–1959 (töredékes)

Segédletek
1858–1955
1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:

- a. kötet: iktatókönyv 1858–1901, kimenő levelek másolati jegyzőkönyve 1858–1863 (restaurálandó)
- b. kötet: iktatókönyv 1902–1924 (restaurálandó)

c. kötet: iktatókönyv 1925–1955

711/c. Házassági iratok
1802–1975
4 doboz = 0,52 ifm

1. doboz:

- házassági felmentések 1802–1858
- házassági szabadegyezkedések 1841–1859
- házassági peres iratok 1808–1863

2. doboz:

- házassági felmentések 1861–1869
- házassági szabadegyezkedések 1860–1889

3. doboz: házassági szabadegyezkedések 1890–1925

4. doboz: házassági iratok 1926–1933, 1936–1938, 1940–1975

711/d. Iskolai iratok
1855–1948
1 doboz = 0,12 ifm

1. doboz:

- székelydobói iskola tűzbiztosítása 1916
- iskolaügyi iratok 1855–1898, 1942
- tanítói díjlevelek 1903, 1906, 1941
- iskolai költségvetések 1923/1924, 1933–1948
- székelydobói iskola költségvetése és iratai 1933–1946
- iskolai leltár 1913, 1948
- iskolai költségvetésekkel kapcsolatos iratok 1881–1913

711/e. Gazdasági iratok
1874–1953
5 doboz = 0,64 ifm

1. doboz:

- gazdaságügyi iratok 1874–1933
- magtár alapszabályzata 1876
- kántori lakás építésével kapcsolatos iratok 1893
- székelydobói kántori lak építési költségvetése 1902
- vágási plébánia tervrajza 1904 és költségvetése 1901
- vagyonkimutatás 1896–1949
- leltárak 1871, 1899–1953

2. doboz:

- alapítványi iratok (alapítólevelek, nyilvántartások) 1775–1928
- templom építésével és újjátásával kapcsolatos iratok és tervrajz 1775–1850, 1857–1863, 1892–1893

- számadás-felmentvények (litterae absolutionales) 1809–1870
- számadások és egyéb gazdaságügyi iratok 1830–1866
- kötelezvények (adósok pénzügyi kötelezvényei) 1837–1874

3. doboz:

- adósok jegyzéke 1833–1847, 1902
- államadóssági kötvények 1915
- jövedelemmel, adókkal kapcsolatos igazolások 1929
- haszonbérszerződések és vele kapcsolatos iratok 1880–1894, 1924–1933
- bétai kápolna tervrajzai (2 db) 1909
- kepekönyv 1891–1950
- alamizsnakönyv (egyházmegyei pénzadományok jegyzéke) 1821–1822
- adományok jegyzéke templomépítésre 1902–1904

4. doboz:

- tűzbiztosítási kötvény 1902
- költségvetések, zárszámadások 1900–1941
- kepenyilvántartás 1896–1897, 1934
- kataszteri birtokívek 1934, d.n.
- pénztárnapló 1941
- harang újraöntésével kapcsolatos iratok 1942–1943

5. doboz: Számlák, nyugták 1916, 1948

711/f. Tematikusan rendezett kötetek

1767–1957

3 doboz = 0,39 ifm

1. doboz:

- kötet: püspöki rendeletek protokolluma 1781–1806
- kötet: püspöki rendeletek és leiratok protokolluma 1855–1893
- kötet: visitatio canonica 1824
- kötet: visitatio canonica 1831

2. doboz:

- kötet: püspöki leiratok protokolluma 1806–1854 (restaurálandó)
- kötet: historia domus 1849–1867. Adósok jegyzéke 1862–1884

3. doboz:

- kötet: historia domus (számadások, alapítványok alapítólevelei, pro domo feljegyzések) 1767–1869
- kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolatanács-gyűlési jegyzőkönyv 1871. november 26.–1910. július 31.
- kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1910. augusztus 7.–1933. március 20.
- kötet: egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1933. április 2.–1957. augusztus 12.

711/g. Tematikusan rendezett iratok

1798–1931

1 doboz = 0,12 ifm

1. doboz:

- pápai, püspöki nyomtatványok, rendeletek 1798–1931
- visitatio canonica (19. század második fele)
- megtérési nyilatkozatok 1883–1928
- házasságügyi császári rendelet 1857 (nyomtatvány)
- halottvizsgálati jegyzőkönyv 1908
- családösszeírás 1927
- 5 db plébániai pecsétnyomó

712.

A ZETELAKI PLÉBÁNIA IRATAI

1735–1987

9,35 ifm

Zetelakát a pápai tizedjegyzékben említik először 1333-ban. Középkori temploma a falu régi helyén állott. Erről a középkori templomról tanúskodik a mai templomtorony emeletén őrzött gótikus stílusú ablaktöredék.³⁴⁶

A település több fejedelmi kiváltságban részesült, az első kiváltságlevelet Bethlen Gábornál nyerte 1622-ben.³⁴⁷

Zetelaka egyházáról a fejedelemség idején is tesznek említést a források. Francesco Leone da Modica ferences szerzetes 1638-ban kelt jelentésében *Szetelaka* néven említi önálló plébániaként, felszentelt pap nélkül, ahol egy Benederium nevű licenciátus szolgáltatja ki a szentségeket és két filiája is van (Fenyéd és Küküllőkeményfalva).³⁴⁸ Közel két évtizeddel később, 1657-ben 500 hívővel jegyzik fel egy szintén Rómába küldött jelentésben.³⁴⁹ Damokos Kázmér 1668-ban *Zotlaka* néven említi, 1300 hívővel,³⁵⁰ 1670-ben pedig már Zetelaka néven terjeszti fel Rómába jelentését. Ekkor Zetelakát 1131 lélekszámmal jelöli.³⁵¹

A falu második temploma a mai templom helyén épült 1615-ben. A tatárjárást követően, 1666-ban feljavították, 1755-ben pedig a templomhajót újították fel.³⁵² A templomot 1852–1856 között kibővítették.

Zetelaka jelenlegi templomát 1912–1923 között építették a régi templom titulását megőrizve, Szent Kereszt megtalálásának tiszteletére. A templomtól nyugatra elhelyezkedő Kisboldogasszony kápolna építési időpontja tisztázatlan, 1772-ből származó források

³⁴⁶ Lestyán Ferenc: *i.m.* I. 297.

³⁴⁷ Hermann Gusztáv: *i.m.* 193.

³⁴⁸ *Relationes missionariorum*. 252.

³⁴⁹ Uo. 300.

³⁵⁰ Uo. 378.

³⁵¹ Uo. 392.

³⁵² *Sematiismus* 1882. 193–194.

azonban Szeredai Veronika költségén történt felújítását említik.³⁵³ Mostani plébániaépülete az új templommal egy időben épült.

Zetelaka levéltárát 2008. július 30-án gyűjtöttük be a Székelyudvarhelyi Gyűjtőlevéltárba. Az ügyviteli célokból a plébánián maradt templom- és plébániaépítési iratokat tervrajzaikkal, a szentmise-alapítványok nyilvántartásait, valamint a 18. századi plébániai levelezéseket a 18. sz. végi megyegyűlési jegyzőkönyvvel együtt 2009. július 20-án szállítottuk be Székelyudvarhelyre. A plébánián maradt az egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyv 1939-től, a 19. században megkezdett és folyamatos bejegyzés alatt lévő domus historia, a Rózsafüzér Társulat tagnévsora 1728-tól napjainkig (vaskos kötet, kevés írott oldallal, bordó bársonnyal bevont fatáblás kötésben, két vaskapoccsal ellátva), a Rózsafüzér Társulatra és az Oltáregyletre vonatkozó pénztárnapló 1918–1933 közötti időszakból, valamint egy családkönyv 1896-ból. Mindezekon kívül a plébánia irattári szekrényében maradt több kötetnyi, főként 20. századi anyakönyv, melyekre a hivatal mindennapi ügyvitelében még szükség van.

A levéltári anyagot a templom toronyszobájából hoztuk le, ahová Hadnagy Sándor plébános rendezte be a könyvtárral együtt, alaposan elkülönítve irategységeként, rendezetten a külön erre a célra készített faszekrényekben. Állapotuk nagyon jó volt, alapos portalanítást kellett rajtuk csupán végrehajtani. Figyelemreméltó az 1797–1823 közötti időszakból származó megyeszéki büntetési jegyzőkönyv, amely tételesen sorolja fel az elkövetők neveit, büntetteit (káromkodás, szentmiséről való hiányzás, részegség stb.) és a kiszabott pénzbírságot. Hasonlóan figyelmet érdemel az 1778–1782 közötti főesperesi vizitációs jegyzőkönyv töredéke, valamint egy csilajóslási jegyzet a 18. századból, amely az 1738–2102 közötti időszakra vonatkozik.

Iktatókönyve (1862–1866) és egyháztanácsgyűlési jegyzőkönyve, a merített papír vízjelének tanúsága szerint görgényi papírból készült.

Az egyházmegyei sematizmusok alapján, Zetelaka híveinek kánoni állapotát 1727-től kezdték anyakönyvekbe vezetni. Eredeti anyakönyvei, 16 kötetnyi terjedelemben, az államosítás után a csíkszeredai megyei levéltárba kerültek, időhatáruk 1705–1909.

712/a. Anyakönyvek

1898–1980-as évek

1 doboz = 0,13 ifm

1. doboz:

- a. kötet: bérmlási anyakönyv 1898
- b. kötet: bérmlási anyakönyv 1947
- c. kötet: bérmlási anyakönyv 1969
- d. kötet: bérmlási anyakönyv 1980-as évek
- e. kötet: bérmlási anyakönyvhöz névmutató (I–II.)

712/b. Plébániai iratok

1735–1987

18 doboz = 2,20 ifm

1. doboz: 1735–1867
2. doboz: 1868–1884
3. doboz: 1885–1898
4. doboz: 1899–1906
5. doboz: 1907–1919
6. doboz: 1920–1930
7. doboz: 1931–1939
8. doboz: 1940–1943
9. doboz: 1944–1948
10. doboz: 1949–1957
11. doboz: 1958–1963
12. doboz: 1964–1968
13. doboz: 1969–1973
14. doboz: 1974–1978
15. doboz: 1979–1985

Segédletek

1783–1987

3 doboz = 0,39 ifm

1. doboz: iktatókönyvek
 - a. kötet: 1783–1866
 - b. kötet: 1862–1866
 - c. kötet: 1867–1877
 - d. kötet: 1878–1884
 - e. kötet: 1885–1888
 - f. kötet: 1889–1894
2. doboz: iktatókönyvek
 - a. kötet: 1895–1907
 - b. kötet: 1908–1928 (165. iktatószámig)
 - c. kötet: 1928 (166. iktatószámtól)–1942
 - d. kötet: 1943–1961 (50. iktatószámig)
3. doboz: iktatókönyvek
 - a. kötet: 1961 (51. számtól)–1966 (194. számig)
 - b. kötet: 1966 (195. számtól)–1970
 - c. kötet: 1971–1979
 - d. kötet: 1980–1985
 - e. kötet: 1986–1987

³⁵³ *Sematizmus* 1882. 194.

712/c. Kánoni állapottal kapcsolatos iratok**712/c-I. Házassági iratok****1818–1976****12 doboz = 1,47 ifm**

1. doboz:

- házassági iratok 1826–1860
- házassági iratok iktatókönyve 1886–1871

2. doboz: 1861–1873

3. doboz: 1874–1884

4. doboz: 1885–1896

5. doboz: 1897–1907

6. doboz: 1908–1919

7. doboz: 1920–1928

8. doboz: 1929–1940

9. doboz: 1941–1952

10. doboz: 1953–1962

11. doboz: 1963–1975

12. doboz: 1976–1986

712/c-II. Születési bizonyítványok**1929–1950****2 doboz = 0,24 ifm**

1. doboz: 1929–1939

2. doboz: 1940–1950

712/c-III. Halotti bizonyítványok**1911–1986****5 doboz = 0,6 ifm**

1. doboz: 1911–1917

2. doboz: 1918–1919, 1921–1929

3. doboz: 1930–1949

4. doboz: 1951–1970

5. doboz: 1971–1986

712/d. Iskolaügyi iratok**1836–1983****8 doboz, 1 csomag = 1,1 ifm**

1. csomag: zetelaki leányiskola tervrajzai 1910 (29 db), kimutatás, költségvetés 1899

2. doboz:

- iskola tervrajzai 1859, 1899; bővítésével kapcsolatos iratok 1899

- népiskola építésével kapcsolatos iratok 1931–1933, tervrajzai 1931 (5 db)
- iskolai iratok 1921–1933
- statisztikai jelentések 1895–1920
- tankötelesek anyakönyve 1894–1903
- inspekció 1926–1939
- tantestületi értekezletek jegyzőkönyve 1928–1944
- tanítók fizetési és szolgálati ügyei 1935–1944

3. doboz:

- az iskolaalap számadáskönyve 1836–1906
- iskolai költségvetések 1924–1947
- pénztárnapló 1942–1949

4. doboz:

- zsigmondtelepi hitoktatás naplója 1907/1908–1963/1964
- zetelaki hitoktatás tanmenete 1948–1951
- hitoktatási naplók 1943, 1950/1951–1956/1957

5. doboz: hitoktatási naplók 1957/1958–1963/1964

6. doboz: hitoktatási naplók 1964/1965–1969/1970

7. doboz: hitoktatási naplók 1970/1971–1973/1974

8. doboz: hitoktatási naplók 1974/1975–1977/1978

9. doboz: hitoktatási naplók 1978/1979–1982/1983

712/e. Gazdasági iratok**1773–1983****21 doboz = 2,64 ifm**

1. doboz:

- templomalap számadáskönyve 1798–1861
- templomalap számadáskönyve 1861–1883

2. doboz:

- templomalap számadáskönyve 1884–1916
- szentmisealap számadáskönyve 1783–1906

3. doboz: kápolnaalap számadáskönyve 1796–1906

4. doboz: templom alapjainak és alapítványainak pénztárnaplója 1895–1949

5. kötet: templomalapok kezelési főkönyve 1907–1940

6. kötet: templomalapok pénztárnaplója 1941–1950

7. kötet: rovatos kimutatás az egyházi alapok jövedelméről 1907–1949

8. doboz: egyházi alapok pénztárnaplója 1884–1922

9. doboz:

- stólajövedelem 1894–1941
- bevételek 1935–1938
- kiadások 1906–1910
- bevételek-kiadások naplója 1920–1937
- rovatos kimutatás 1931–1935
- vagonkimutatás 1837–1948
- alapítványok alapító iratai 1935

- symbolák 1942–1950
- 10.doboz:
- harangokkal kapcsolatos iratok és fotók 1908–1914
 - harangok költségvetése 1895
 - templomjavítások iratai 1928, 1964–1966, 1969
 - gyűjtés egyházi célokra 1925
 - káplán fizetési ügye 1916–1941
 - jövedelembevallások 19. sz. vége, 1926
 - zsigmondtelepi kápolna építésével kapcsolatos iratok 1935–1937
 - fakepe ügy 1936
 - templom előtti kerítéssel kapcsolatos iratok 1937–1938
- 11.doboz: kepefizetési naplók 1890–1893, 1898, 1920–1935
- 12.doboz:
- kepefizetési napló 1928–1948
 - tanítói kepe 1935/1936–1940/1941
- 13.doboz: kepekimutatások 1941–1979
- 14.doboz: nyugták, számlák, takarékbetétkönyvek 20. sz. első fele
- 15.doboz:
- értékpapírok 1917–1966
 - adóbevallás 1943–1974
 - épületadó 1956–1976
 - tűzbiztosítás 1909–1960
- 16.doboz:
- alkalmazottak jegyzéke 1968
 - fizetési jegyzékek 1962–1972
 - takarékbetétkönyvek 20. sz. második fele
 - villamosítással kapcsolatos iratok 20. sz. második fele
- 17.doboz:
- leltározásokkal kapcsolatos állami és egyházi utasítások 1948–1963
 - pénzügyi okmányok kiselejtezésével kapcsolatos iratok 1977–1986
 - leltárak 1949–1967
- 18.doboz: templom építésére vonatkozó iratok
- templom tervrajzai 1852–1853, 1909, 1913
 - templomkarzat és oltár tervrajza 1910
 - templom építésével kapcsolatos iratok 1908–1921
 - templomépítés költségvetési jegyzetei 1908–1909
 - templomépítés költségvetése 1910–1911
 - építési napló és költségvetés 1912–1917
- 19.doboz: templom építésére vonatkozó iratok
- templomépítési gyűjtések kimutatásai 1908
 - közmunka-kirovási jegyzőkönyve 1911
 - közmunka nyilvántartása 1910–1917
 - hátralékosok kimutatása 1912–1913
 - téglaszállítás kimutatása 1912–1913
 - központi fűtés templomba való bevezetésével kapcsolatos iratok 1913

- templomberendezésekre gyűjtések 1916–1918
 - építkezési rendeletek 1900-as évek eleje
- 20.doboz:
- szentkereszt-ereklye bizonyító okmányai 1896
 - kápolna újraépítésével és berendezésével kapcsolatos iratok 1908–1913
 - papi lak építésével kapcsolatos iratok 1902–1925
 - templomerdő használatával és eladásával kapcsolatos iratok 1882–1908 (térfé az erdőről)
- 21.doboz: szentmise-alapítványokkal kapcsolatos iratok
- szentmise-alapítványok alapítólevelei 1773–1920
 - szentmise-alapítványok elismervényei 1890–1963
 - szentmise-alapítványok nyilvántartásai 1894–1910

712/f. Tematikusan rendezett kötetek

1738–1982

7 doboz =0,78 ifm

1. doboz:
 - a. kötet: püspöki rendeletek és egyéb leiratok jegyzőkönyve 1798–1836
 - b. kötet: püspöki rendeletek és egyéb leiratok jegyzőkönyve 1836–1852; papi lak építési számadása 1840
 - c. kötet: püspöki rendeletek és egyéb leiratok jegyzőkönyve 1852–1858.
2. doboz:
 - a. kötet: püspöki rendeletek és egyéb leiratok jegyzőkönyve 1858–1873
 - b. kötet: püspöki rendeletek és egyéb leiratok jegyzőkönyve 1875–1959
 - c. kötet: egyháztanácsgyűlési (megyei gyűlési) jegyzőkönyv 1910
 - d. kötet: visitatio canonica 1824–1860
3. doboz:
 - a. kötet: csillagjósítás 1738–2102 időszakra (18. századi kézirat)
 - b. kötet: Főesperesi vizitáció (visitatio particularis) jegyzőkönyve (ítélkezések) 1778. november 20.–1782. március 1.
 - c. kötet: megyeszéki büntetési jegyzőkönyv 1797. április 7.–1823. október 19. (106. oldal) (mellette a gépelt változat az 1980-as évekből)
 - d. kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1870. január 23.–1899. december 20.
 - e. kötet: egyháztanácsgyűlési és iskolaszéki jegyzőkönyv 1900. május 15.–1938. december 4.
4. doboz:
 - Szentkereszt Szövetség tagnyilvántartása 1935
 - Rózsafüzér Társulat könyve 1886–1926
 - prédikációgyűjtemény 19. sz. vége
 - szentbeszédjegyzéke 1941–1948
5. doboz:
 - házassági hirdetőkönyv 1894–1982
 - hirdetőkönyv 1941–1979

- beteglátogatási naplók 1941–1979
6. doboz:
- a zetelaki plébánia története (kézirat) 1980-as évek
 - postakönyvek 1894–1978
7. doboz:
- családkönyv 1897
 - mutatók a családkönyvekhez

712/g. Tematikusan rendezett iratok

1836–1967

1 doboz =0,12 ifm

1. doboz:
- orgona ügye 1887–1892
 - választópolgári névjegyzék 20. sz. eleje
 - Benedek Péter káplán ügye 1848–1859
 - kegyúri joggal kapcsolatos iratok 1836–1921
 - Szaidel János tartozási ügye 1843–1857
 - Katolikus Olvasókörrrel kapcsolatos iratok 1910–1911
 - iskolai alapvagyonra vonatkozó iratok 1882–1904
 - országgyűlési képviselő-választással kapcsolatos iratok 1912
 - fontosabb iktatott rendelkezések 1957–1967
 - Sebestyén család adatainak kikeresési ügye 1901–1902
 - házasságérvénytelenítési perek 1938–1939

712/h-i. Személyi hagyatékok

1819–1912

1 doboz =0,07 ifm

1. doboz:
- Szeles János³⁵⁴ zetelaki alesperes–plébános hagyatéki ügye 1819–1845
 - Sebestyén Mózes³⁵⁵ zetelaki alesperes–plébános személyi iratai 1876–1912

³⁵⁴ Szeles Jánost gyulafehérvári tanulmányai után 1788-ban szentelték pappá. Marosvásárhelyen káplán és Szentegyházsfaluban plébános volt. 1797–1835 között Zetelakán szolgált előbb plébánosként, majd alesperesként. 1835. április 12-én halt meg. (Ferenczi Sándor: *i.m.* 415.)

³⁵⁵ Sebestyén Mózes Székelyfancsalon született 1858. október 24-én. A gimnáziumot Székelyudvarhelyen, teológiai tanulmányait Gyulafehérváron végezte. 1881-ben szentelték pappá. Öt évig Zetelakán, majd 1886-tól Kolozsváron volt káplán. 1894-től Zetelaka plébánosává nevezték ki, 1912-től pedig tiszteletbeli kanonoki címet kapott. 1918. november 26-án meggyilkolták (agyonlőtték a lakásán). (Lásd a zetelaki plébánia historia domusának 101. lapját az 1870–2003 közötti időszakból; Ferenczi Sándor: *i.m.* 393–394.)

714. TERVTÁR

1782–1944

0,5 ifm

A Székelyudvarhelyi Gyűjtőlevéltár fél folyóméternyi építési és felújítási tervgyűjteménye az egyházközségi iratanyagok rendezésének befejezésekor létesült 2014 nyarán. A tematikus gyűjtemény az egyes plébániák irataiból előkerült, nagyobb méretű építőmérnöki tervrajzokból tevődik össze, amelyek formájukat és felhasználhatóságukat tekintve külön tárolást és kezelést igényelnek. Az állományban egyaránt találunk egészen korai, 18. század második felében készült épületrajzokat, 19. századi építéstervezeteket és 20. századi épületátalakítási terveket. A főként templomokról és plébániaépületekről, esetenként katolikus iskolákról vagy egyéb melléképületekről készített tervrajzok rendszerezését és összeírását Geréb Ibolya mérnök–muzeológus készítette. Az építkezésekhez, épületfelújítási munkálatokhoz kapcsolódó hivatalos levelezések tovább vizsgálhatók a plébániai ügyviteli iratokban és a gazdasági iratokban.

ATYHA

1. Az atyhai papi lak tervrajza: alaprajz, pince, földszint. Tervezte: Pék József. Székelyudvarhely, 1903. február 3. 297 x 412 mm.
2. Az atyhai papi lak tervrajza: metszet, homlokzat. Tervezte: Pék József. Székelyudvarhely, 1903. február 3. 297 x 412 mm.

FENYÉD

1. A fenyédi újraépítendő tanterem és tanítói lak tervrajza: alapozás, pince, alaprajz, főhomlokzat, oldalhomlokzat, metszet. Tervezte: Fekete Bénéán. Székelyudvarhely, 1907. február 24. 595 x 335 mm.

HOMORÓDKARÁCSONYFALVA

1. A homoródkarácsonyfalvi papi lak építési tervrajza: földszint, alaprajz és pince. Lépték: 1:100. Tervezte: Maetz Károly. Székelyudvarhely, 1885. március. 435 x 265 mm.
2. A homoródkarácsonyfalvi papi lak építési tervrajza: főhomlokzat, oldalhomlokzat, metszet, fedélszék szerkezete. Lépték: 1:100. Tervezte: Maetz Károly. Székelyudvarhely, 1885. március. 435 x 265 mm. Állapota: ragasztott.
3. A homoródkarácsonyfalvi papi lak építési tervrajza: helyszínrajz, alapcsövezés. Lépték: 1:200. Tervezte: Maetz Károly. Székelyudvarhely, 1885. március. 435 x 265 mm. Állapota: ragasztott.

LENGYELFALVA

1. A lengyelfalvi papi lak építési tervrajza: főhomlokzat, homlokzat, oldalhomlokzat – szelvény. 1884. 605 x 345 mm. Állapota: szakadt.
2. A lengyelfalvi papi lak építési tervrajza: földszinti alaprajz, pince alaprajz, fedélszék alaprajza. Tervezte: Kiss Sándor. Gyergyószentmiklós, 1882. 605 x 345 mm. Állapota: szakadt.
3. A lengyelfalvi papi lak építésének költségvetése és jegyzőkönyve. 1883–1885.

LÖVÉTE

1. A lövétei papi lak átalakítási tervrajza: pince alaprajza, földszinti alaprajz. Lépték: 1:100. Tervezte: Galter János. Székelyudvarhely, 1901. március. 523 x 385 mm.
2. A lövétei papi lak átalakítási tervrajza: főhomlokzat, oldalhomlokzat, keresztmetszet, hosszmetset. Tervezte: Galter János. Székelyudvarhely, 1901. november 30. 523 x 385.
3. A lövétei papi lak átalakítási tervrajza: főhomlokzat. Lépték: 1:100. Tervezte: Galter János. 1901. november 24. 280 x 330 mm. Állapota: szakadt (két darab).
4. A lövétei papi lak átalakítási tervrajza: földszinti alaprajz. Lépték: 1:100. Tervezte: Galter János. Székelyudvarhely, 1901. november 24.
5. A lövétei papi lak tervrajza: alapozás, alaprajz, oldalhomlokzat. Tervezte: Pápai Sándor. Kolozsvár, 1903. február 15. 590 x 320 mm.
6. A lövétei papi lak tervrajza: alapozás, alaprajz, metszet, pince, boltív, lépcső. Tervezte: Pápai Sándor. Kolozsvár, 1903. február 15. 590 x 320 mm.

OROSZHEGY

1. Az oroszhegyi régi iskola felújítási tervrajza: földszinti és emeleti rajz. Lépték: 1:100. Tervezte: Fekete Bénéán. Szentábrahám, 1896. szeptember 8. 380 x 420 mm.

SZÉKELYSZENTKIRÁLY

1. A székelyszentkirályi papi lak tervrajza: alaprajz, főhomlokzat, oldalhomlokzat, metszet. Lépték: 1:100. Tervezte: Pápai Sándor. Kolozsvár, 1903. 59 x 435 mm. Állapota: szakadt, ragasztott.

ÜLKE

1. Az ülkei római katolikus iskola tervrajza: alaprajz, homlokzat, szelvény, tetőszerkezet, metszet. Tervezte: Márton István. Homoródtető, 1898. január 7. 630 x 450 mm.

VÁGÁS

1. A vágási papi lak tervrajza: alapozás, pincemetszet, lépcsőház. Tervezte: Márton István. 1904. 410 x 300 mm. Állapota: szakadt.
2. A vágási papi lak tervrajza: alaprajz, földszint, pincelábazat. Tervezte: Márton István. 1903. 410 x 300 mm. Állapota: szakadt. 2 db.

SZÉKELYUDVARHELY

1. A székelyudvarhelyi római katolikus polgári leányiskola óvóhelyének tervrajza: alaprajz, a vészalagút metszete. Lépték: 1:100. Tervezte: Bakó István. 490 x 282.
2. A székelyudvarhelyi római katolikus polgári leányiskola óvóhelyének tervrajza: alaprajz, a vészalagút metszete. Lépték: 1:100. Tervezte: Bakó István. 490 x 282. Másolat.
3. A székelyudvarhelyi római katolikus polgári leányiskola óvóhelyének tervrajza: alaprajz, a vészalagút metszete. Lépték: 1:100. Tervezte: Bakó István. 490 x 282. Másolat.
4. A székelyudvarhelyi római katolikus polgári leányiskola óvóhelyének tervrajza:

- pincefödém, közép-főfal statikai vizsgálata. Boltív vizsgálatok. Lépték: 1:25. Tervezte: Bakó István. 490 x 282.
5. A székelyudvarhelyi római katolikus polgári leányiskola óvóhelyének tervrajza: pincefödém, közép-főfal statikai vizsgálata. Boltív vizsgálatok. Lépték: 1:25. Tervezte: Bakó István. 490 x 282. Másolat.
 6. A székelyudvarhelyi római katolikus polgári leányiskola óvóhelyének tervrajza: pincefödém, közép-főfal statikai vizsgálata. Boltív vizsgálatok. Lépték: 1:25. Tervezte: Bakó István. 490 x 282. Másolat.
 7. A székelyudvarhelyi római katolikus polgári leányiskola óvóhelyének műleírása. Tervezte: Bakó István. Nagyvárad, 1944. január 5. 210 x 297 mm.
 8. A székelyudvarhelyi római katolikus polgári leányiskola óvóhelyének műleírása. Tervezte: Bakó István. Nagyvárad, 1944. január 5. 210 x 297 mm. Másolat.
 9. A székelyudvarhelyi római katolikus polgári leányiskola óvóhelyének műleírása. Tervezte: Bakó István. Nagyvárad, 1944. január 5. 210 x 297 mm. Másolat.
 10. A székelyudvarhelyi római katolikus temető helyszínrajza. Rajzolta: Paál János. 220 x 312 mm.
 11. A székelyudvarhelyi római katolikus temető rendezésének terve. Rajzolta: Paál János. 180 x 250 mm.
 12. A székelyudvarhelyi római katolikus elemi iskola tervrajza. 1928. 415 x 270 mm.
 13. A székelyudvarhelyi római katolikus templom gyertyatartójának rajza. 19. század. 300 x 400 mm. Színezett kartonpapír. Állapota: jobboldalt szakadt.
 14. A székelyudvarhelyi Szent Miklós templom sekrestyeszekrényének rajza. Készítette: Hevesi József műasztalos. Kolozsvár, 1906. november 17.
 15. A székelyudvarhelyi Szent Miklós templom építési tervrajza: alaprajz, főhomlokzat, oldalhomlokzat. 1782. 440 x 570 mm.
 16. A székelyudvarhelyi Szent Miklós templom építési tervrajza: hátulnézet, alaprajz, főhomlokzat toronnyal, oldalhomlokzat. 1782. 340 x 472.
 17. A székelyudvarhelyi Szent Miklós templom tervrajza: alaprajz, főhomlokzat toronnyal. 1782. 420 x 340 mm.
 18. A székelyudvarhelyi papi lak tervrajza: fedélszék, gerendázat, metszetek. Lépték: 1:50. Tervezte: Kruzslicz és Pék építőtervezők. 565 x 827 mm.
 19. A székelyudvarhelyi plébániaépület tervrajza: alaprajz, főhomlokzat, gerendázat, oldalhomlokzat. 1830. 475 x 330.
 20. A székelyudvarhelyi plébániaépület tervrajza: tetőszerkezet, alaprajz.
 21. A székelyudvarhelyi plébániaépület tervrajza: alaprajz, oldalhomlokzat.
 22. A székelyudvarhelyi Szent Miklós templom földelének átalakítási tervrajza: metszet (1:50), fedélszék (1:100). Tervezte: Kruzslicz Károly ács. Székelyudvarhely, 1939. május 18. 500 x 500 mm.
 23. A székelyudvarhelyi Szent Miklós templom fedélszékének újjáépítési tervrajza: metszet (1:50), fedélszék (1:100), oldalhomlokzat metszete (1:50). Tervezte: Kruzslicz Károly ács. Székelyudvarhely, 1939. április 11. 500 x 535 mm.
 24. A székelyudvarhelyi Szent Miklós templom padjainak tervrajza: alaprajz, térdep, ülés, könyöklő, díszítés, középső láb. Tervezte: Hevesy József műasztalos. Kolozsvár. 1490 x 1015 mm.

SZOVÁTA

- 1. A szovátai Sós-fürdő és a nagy Medve-tó környékének térképe. (A szovátai magyar királyi járási erdőgondnokság által kifizetett eredetinek másolata.) 430 x 510 mm. Állapota: szakadt, ragasztott.
- 2. A szovátai római katolikus egyházközség tulajdonában lévő beltelkek és kerthe-
lyiségek térképe. Állapota: szakadt.

ZETELAKA

- 1. A zetelaki templom erdejének térképe. Lépték: 1:80. Készítette: Pál János m. kir.
erdőmérnök. 740 x 465 mm.

A MAROSVÁSÁRHELYI ÉS A SZÉKELYUDVARHELYI
GYŰJTŐLEVÉLTÁRAK FOND- ÉS ÁLLAGJEGYZÉKE

Fond- szám	Fond megnevezése	Évkör	Ifm
MAROSVÁSÁRHELYI GYŰJTŐLEVÉLTÁR (/1619/ 1702–2015) 73,35 ifm			
357.	Kisillye	1907–1947	0,01
360.	Magyarpéterlaka	1826	0,01
382.	Küküllői főesperesség	1854–1960	0,30
382/b	Iktatott iratok	1854–1910	0,13
382/c	Iskolai iratok	1860–1947	0,13
382/d	Gazdasági iratok	1950–1960	0,04
383.	Abosfalva	1719–1993	0,63
383/a	Anyakönyvek	1903–1982	0,04
383/b	Plébániai iratok	1912–1984	0,14
383/c	Gazdasági iratok	1912–1984	0,13
383/d	Tematikusan rendezett kötetek	1719–1926	0,07
383/e	Tematikusan rendezett iratok	1897–1993	0,25
384.	Adámos	1909	0,02
385.	Balavásárhely		
386.	Bonyha		
387.	Bordos	1725–1987	3,09
387/a	Anyakönyvek	1725–1979	0,50
387/b	Plébániai iratok	1834–1987	1,20
387/c	Házassági iratok	1862–1919	0,16
387/d	Gazdasági iratok	/1792/ 1832–1975	0,30
387/e	Iskolai iratok	1923–1949	0,08
387/f	Tematikusan rendezett kötetek	1781–1976	0,27
387/g	Tematikusan rendezett iratok	1866–1974	0,54
387/h	Héjja Albert személyi hagyatéka	1909–1967	0,04
388.	Búzásbesenyő	1835–1996	0,66
388/b	Plébániai iratok	1966–1990	0,24
388/c	Gazdasági iratok	1835–1996	0,37
388/d	Tematikusan rendezett kötetek	1946–1977	0,04
388/e	Tematikusan rendezett iratok	1958–1983	0,01
389.	Csöb	1912–1951	0,04
390.	Dicsőszentmárton	1833–1990	2
390/b	Iktatott iratok	1912–1990	1,08
390/c	Házassági iratok	1929–1984	0,12
390/d	Gazdasági iratok	1868–1989	0,25
390/e	Tematikusan rendezett kötetek	1885–1967	0,22
390/f	Tematikusan rendezett iratok	1833–1978	0,33
391.	Egrestő	/1732/ 1753–1996	0,96
391/a	Anyakönyvek	1843–1961	0,06
391/b	Plébániai iratok	/1732/ 1753–1996	0,18
391/c	Gazdasági iratok	1836–1996	0,26
391/d	Tematikusan rendezett kötetek	1815–1989	0,23
391/e	Tematikusan rendezett iratok	1804–1994	0,23

392.	Fületelke		
393.	Gyulakuta	1777–1960	0,04
394.	Kelementelke	1787–1970	0,02
395.	Kerelőszentpál	/1740/ 1741–1992	3,16
395/a	Anyakönyvek	1824–1969	0,02
395/b	Plébániai iratok	/1740/ 1741–1990	1,32
395/c	Házassági iratok	1851–1984	0,39
395/d	Gazdasági iratok	1855–1992	0,61
395/e	Tematikusan rendezett kötetek	/1740/ 1802–1975	0,36
395/f	Tematikusan rendezett iratok	1865–1990	0,46
396.	Kiskend		
397.	Kóród		
398.	Kutyfalva	1887–1925	0,04
399.	Kükküllővár	1903–1949	0,01
400.	Magyarzsákod	/1784/ 1795–1990	1,41
400/a	Anyakönyvek	/1784/ 1795–1988	0,07
400/b	Plébániai iratok	1927–1988	0,35
400/c	Házassági iratok	1925–1980	0,08
400/d	Gazdasági iratok	1896–1990	0,35
400/e	Iskolai iratok	1927–1948	0,10
400/f	Tematikusan rendezett kötetek	1871–1964	0,10
400/g	Tematikusan rendezett iratok	1903–1990	0,36
401.	Maroscsapó		
402.	Marosugra	1870–2000	0,13
403.	Mikefalva	1987	0,01
404.	Nagykend		
405.	Radnót	1772–2005	3,32
405/a	Anyakönyvek	1772–2005	0,14
405/b	Iktatott iratok	1822–2004	1,88
405/c	Házassági iratok	1880–1961	0,10
405/d	Gazdasági iratok	1855–2004	0,48
405/e	Tematikusan rendezett kötetek	1847–2002	0,16
405/f	Tematikusan rendezett iratok	1822–2005	0,47
405/g	Petres Kálmán személyi hagyatéka	1949–1978	0,09
406.	Szásznádas		
407.	Székelyszállás	1831–1976	0,07
408.	Székelylvécke	/1729/ 1731–1990	2,96
408/a	Anyakönyvek	1731–1960	0,13
408/b	Plébániai iratok	1749–1990	1,95
408/c	Gazdasági iratok	1841–1977	0,26
408/d	Tematikusan rendezett kötetek	/1729/ 1741–1956	0,26
408/e	Tematikusan rendezett iratok	1856–1974	0,36
409.	Szentdemeter	1725–2000	1,27
409/a	Anyakönyvek	1725–2000	0,08
409/b	Plébániai iratok	1923–1989	0,50
409/c	Házassági iratok	1924–1988	0,12
409/d	Gazdasági iratok	1858–1996	0,26
409/e	Tematikusan rendezett kötetek	1923–1989	0,05
409/f	Tematikusan rendezett iratok	1923–1996	0,26
409/g	Személyi hagyatéka	1829	
410.	Szőkefalva	1800–1989	0,55
410/a	Anyakönyvek	1800–1981	0,10
410/b	Plébániai iratok	1940–1989	0,08
410/c	Házassági iratok	1969–1984	0,02
410/d	Gazdasági iratok	1925–1989	0,10

410/e	Tematikusan rendezett kötetek	1905–1979	0,05
410/f	Tematikusan rendezett iratok	1866–1939	0,20
411.	Kóródszentmárton	1898–1943	0,02
412.	Havadtő	1886–1904	0,01
	Összesen:	1719–2000	20,74
416.	Marosi főesperesség		
417.	Abafája	1854–1977	0,06
418.	Ákosfalva	1924–1994	0,82
418/b	Plébániai iratok	1942–1990	0,39
418/c	Gazdasági iratok	1924–1987	0,26
418/d	Tematikusan rendezett kötetek	1932–1984	0,05
418/e	Tematikusan rendezett iratok	1934–1994	0,12
419.	Alsóbölkény	1910–1978	0,06
420.	Backamadaras	1908–1973	0,12
421.	Bálintfalva		
422.	Bátos	1945–2000	0,67
422/b	Plébániai iratok	1945–2000	0,39
422/c	Házassági iratok	1945–1982	0,08
422/d	Gazdasági iratok	1946–1994	0,12
422/e	Tematikusan rendezett kötetek	1946–1986	0,02
422/f	Tematikusan rendezett iratok	1946–1992	0,06
423.	Bede	1898–1944	0,02
424.	Búzaháza		
425.	Cserefalva		
426.	Csiba		
427.	Csíkfalva		
428.	Dedrád		
429.	Deményháza	0	0
430.	Demeterfalva		
431.	Disznajó	1858–1976	0,03
432.	Dózsa György		
433.	Ehed	1839–1999	0,25
433/a	Anyakönyvek	1839–1998	0,08
433/b	Plébániai iratok	1839–1999	0,06
433/c	Gazdasági iratok	1841–1991	0,07
433/d	Tematikusan rendezett kötetek	1935–1998	0,03
433/e	Tematikusan rendezett iratok	1949–1959	0,01
434.	Erdőcsinád	1886–1941	0,01
435.	Fintaháza		
436.	Folyfalva		
437.	Gernyeszeg		
438.	Göcs		
439.	Görgényszentimre	/1730/ 1812–1987	2,10
439/a	Anyakönyvek	1873–1971	0,03
439/b	Plébániai iratok	1842–1986	0,80
439/c	Házassági iratok	1942–1974	0,05
439/d	Gazdasági iratok	1860–1986	0,38
439/e	Tematikusan rendezett kötetek	1812–1987	0,23
439/f	Tematikusan rendezett iratok	/1730/ 1865–1979	0,51
439/g	Börzsei Márton személyi hagyatéka	1912–1977	0,10
440.	Görgényüvegcsűr	/1778/ 1877–2004	0,50
440/a	Anyakönyvek	1910–2002	0,03
440/b	Plébániai iratok	1877–1990	0,36
440/c	Gazdasági iratok	1885–1977	0,06

440/d	Tematikusan rendezett kötetek	/1778/ 1925–2004	0,05
441.	Harasztkerék		
442.	Havad		
443.	Iszló		
444.	Jedd		
445.	Jobbágyfalva	1859–1982	0,70
445/a	Anyakönyvek	1883–1930	0,01
445/b	Plébániai iratok	1875–1964	0,46
445/c	Gazdasági iratok	1880–1967	0,04
445/d	Tematikusan rendezett kötetek	1859–1982	0,09
445/e	Tematikusan rendezett iratok	1869–1890	0,10
446.	Jobbágytelke	1759–1999	1,11
446/a	Anyakönyvek	1969–1995	0,01
446/b	Plébániai iratok	1759–1993	0,43
446/c	Házassági iratok	1941–1999	0,10
446/d	Gazdasági iratok	1839–1999	0,39
446/e	Iskolai iratok	1912–1949	0,03
446/f	Tematikusan rendezett iratok	1856–1992	0,15
447.	Káposztásszentmiklós		
448.	Karácsonyfalva		
449.	Kisadorján		
450.	Kisgörgény		
451.	Koronka		
452.	Lőrincfalva	1994	0,01
453.	Marosjára	1869–1989	0,85
453/a	Anyakönyvek	1918–1968	0,01
453/b	Plébániai iratok	1904–1989	0,46
453/c	Házassági iratok	1918–1980	0,10
453/d	Gazdasági iratok	1869–1989	0,13
453/e	Iskolai iratok	1903–1948	0,06
453/f	Tematikusan rendezett kötetek	1929–1942	0,01
453/g	Tematikusan rendezett iratok	1927–1980	0,08
454.	Maroskeresztúr	1969–1988	0,04
455.	Marossárpatak		
456.	Marosvásárhely – Főesperesség és Keresztelő Szent János plébánia (I.)	1702–napjainkig	21,76
456/a	Anyakönyvek	1770-es évek–napjainkig	2,50
456/b	Iktatott iratok	1750–napjainkig	5,74
456/c	Házassági iratok	1892–napjainkig	3,25
456/d	Gazdasági iratok	1773–2009	2,60
456/e	A temetővel kapcsolatos iratok	1882–2003	1,18
456/f	Építési iratok	1912–2007	1,83
456/g	Iskolai iratok	1871–1949	0,67
456/h	Rendi iratok	19. sz. vége–1949	0,10
456/i	Mária Kongregáció iratai	19. sz. vége–1948	0,59
456/j	Szociális Misszió Társulat iratai	1922–1940	0,05
456/k	Tematikusan rendezett kötetek	1702–2005	0,26
456/l	Tematikusan rendezett iratok	1865–2004	1,71
456/m	Jaross Béla személyi hagyatéka	1894–1959	0,37
456/n	Léstyán Ferenc személyi hagyatéka	1950-es–1990-es évek	0,36
456/o	Szabó Károly személyi hagyatéka		0,13
456/p	Képeslapgyűjtemény – személyi hagyatéka		0,40
456/r	Személyi hagyatéka	1869–1947	0,02
457.	Marosvásárhely – Szent Imre plébánia (II.)	/1646/ 18. sz. vége–2002	0,35

457/b	Plébániai iratok	1812(?)–1863	0,01
457/c	Gazdasági iratok	1817–1857	0,04
457/d	Tematikusan rendezett kötetek	/1646/ 1837–1998	0,10
457/e	Tematikusan rendezett iratok	18. sz. vége–2002	0,20
458.	Marosvásárhely – kövesdombi plébánia (III.)		
459.	Marosvásárhely – cserealja (tudori) plébánia (IV.)		
460.	Marosvásárhely – Árpádházi Szent Erzsébet plébánia (V.)		
461.	Marosvásárhely – Remete Szent Antal plébánia (VI.)		
462.	Marosvásárhely – minorita templom		
463.	Marosvásárhely – Hidegvölgy		
464.	Marosszentgyörgy	/1725/ 1729–1992	1,68
464/a	Anyakönyvek	1807–1985	0,05
464/b	Plébániai iratok	1729–1977	0,25
464/c	Házassági iratok	1808–1984	0,25
464/d	Rendi iratok	1935–1950	0,07
464/e	Gazdasági iratok	1876–1987	0,12
464/f	Iskolai iratok	1824–1947	0,13
464/g	Tematikusan rendezett kötetek	/1725/ 1767–1948	0,13
464/h	Tematikusan rendezett iratok	1857–1992	0,68
465.	Marosszentkirály	1800	
466.	Mezőbánd	1899–1947	0,02
467.	Mezőbergenye		
468.	Mezősámsond	1747–1989	1,18
468/a	Anyakönyvek	1830–1949	0,05
468/b	Plébániai iratok	1761–1989	0,36
468/c	Házassági iratok	1926–1963	0,08
468/d	Gazdasági iratok	1864–1981	0,17
468/e	Tematikusan rendezett kötetek	1747–1980	0,13
468/f	Tematikusan rendezett iratok	1751–1967	0,39
469.	Mikháza	1806–1991	0,55
469/a	Anyakönyvek	1806–1899	0,04
469/b	Plébániai iratok	1957–1991	0,21
469/c	Házassági iratok	1951–1990	0,10
469/d	Gazdasági iratok	1914–1966	0,02
469/e	Tematikusan rendezett iratok	1865–1990	0,18
470.	Nagyadorján		
471.	Nagyernye	1730–2003	2,60
471/a	Anyakönyvek	1730–1971	0,13
471/b	Plébániai iratok	1863–1993	1,27
471/c	Házassági iratok	1863–1984	0,13
471/d	Gazdasági iratok	1866–2003	0,52
471/e	Tematikusan rendezett kötetek	1764–1961	0,29
471/f	Tematikusan rendezett iratok	1868–1999	0,26
472.	Nagyteremi		
473.	Náznánfalva		
474.	Nyáradandrásfalva		
475.	Nyárádgálfalva	1849–1991	0,07
476.	Nyárádköszvényes	1664–1983	0,72
476/a	Anyakönyvek	1664–1929	0,08
476/b	Plébániai iratok	1858–1983	0,49
476/c	Házassági iratok	1911–1929	0,06

476/d	Gazdasági iratok	1897–1916	0,03
476/e	Tematikusan rendezett iratok	1866–1937	0,06
477.	Nyárádmagyarós	1884–1966	0,16
478.	Nyárádremete	1821–1990	2,20
478/a	Anyakönyvek	1879–1978	0,19
478/b	Plébániai iratok	1821–1990	1,41
478/c	Gazdasági iratok	1826–1988	0,20
478/d	Iskolai iratok	1924–1950	0,10
478/e	Tematikusan rendezett iratok	1865–1990	0,20
478/f	Birtók Ferenc személyi hagyatéka	1940-es–1980-as évek	0,10
479.	Nyárádselye	1758–2002	2,08
479/a	Anyakönyvek	1857–1975	0,03
479/b	Plébániai iratok	1805–1990	0,85
479/c	Gazdasági iratok	1758–1997	0,40
479/d	Iskolai iratok	1891–1949	0,06
479/e	Tematikusan rendezett kötetek	1842–1967	0,28
479/f	Tematikusan rendezett iratok	1821–2002	0,46
480.	Nyárádszentanna	1873–1980	0,02
481.	Nyárádszentlászló		
482.	Nyárádszentmárton		
483.	Nyárádszereda	1908–2000	1,08
483/a	Anyakönyvek	1950–1961	0,01
483/b	Plébániai iratok	1926–1995	0,40
483/c	Házassági iratok	1938–1984	0,10
483/d	Gazdasági iratok	1910–2000	0,36
483/e	Tematikusan rendezett kötetek	1921–1989	0,08
483/f	Tematikusan rendezett iratok	1908–1996	0,13
484.	Nyárádtő	/1786/ 1805–1991	0,90
484/a	Anyakönyvek	1956–1969	0,01
484/b	Plébániai iratok	/1786/ 1805–1990	0,51
484/c	Házassági iratok	1974–1989	0,04
484/d	Gazdasági iratok	1943–1991	0,24
484/e	Tematikusan rendezett kötetek	1946–1974	0,03
484/f	Tematikusan rendezett iratok	1906–1985	0,07
485.	Nyárádvármező		
486.	Nyomát		
487.	Póka		
488.	Rigmány		
489.	Sáromberke	1890–1984	0,06
490.	Szászrégen	/1740/ 1778–1994	5,91
490/a	Anyakönyvek	/1740/–1944	0,10
490/b	Plébániai iratok	1778–1988	1,97
490/c	Házassági iratok	1851–1989	1,25
490/d	Gazdasági iratok	1845–1988	1,05
490/e	Tematikusan rendezett kötetek	1850–1985	0,31
490/f	Tematikusan rendezett iratok	1866–1994	1,20
490/g	Családi hagyatéka		0,03
491.	Székelybős		
492.	Székelybő	1765–1982	0,13
492/a	Anyakönyvek	1765–1935	0,06
492/b	Gazdasági iratok	1915–1982	0,03
492/c	Tematikusan rendezett kötetek	1781–1977	0,04
493.	Székelyhodos	/1619/ 1740–1982	1,35
493/a	Anyakönyvek	1860–1960	0,10
493/b	Plébániai iratok	/1619/ 1740–1982	0,26

493/c	Házassági iratok	1868–1925	0,06
493/d	Gazdasági iratok	1755–1981	0,33
493/e	Tematikusan rendezett kötetek	1785–1980	0,20
493/f	Tematikusan rendezett iratok	18. sz.–1972	0,40
494.	Székelykál	1752–2004	1,35
494/a	Anyakönyvek	1818–1925	0,02
494/b	Plébániai iratok	1752–1993	1,07
494/c	Gazdasági iratok	1873–2004	0,26
494/d	Tematikusan rendezett iratok		
495.	Székelysárd		
496.	Székelyvaja		
497.	Székes		
498.	Szentbenedek		
499.	Szentgerice		
500.	Szenháromság	/1692/ 1738–1973	1,06
500/a	Anyakönyvek	1738–1941	0,03
500/b	Plébániai iratok	/1692/ 1859–1973	0,11
500/c	Gazdasági iratok	1805–1943	0,22
500/d	Tematikusan rendezett kötetek	/1738/ 1781–1942	0,30
500/e	Tematikusan rendezett iratok	1820–1962	0,40
501.	Tófalva		
502.	Tompa		
503.	Vadad		
504.	Vajola	1982	0,01
505.	Vajdaszentivány	1947–1976	0,02
	Összesen:	/1619/ 1702–2013	52,61

SZÉKELYUDVARHELYI GYŰJTŐLEVÉLTÁR

(/1224/ 1625–2015)

97,36 ifm

639.	Udvarhelyi főesperesség	1683–1985	4,43
639/a	Iktatott iratok	1900–2015	4,17
639/b	Tematikusan rendezett kötetek	1683–1914	0,13
639/c	Gazdasági iratok	1902–1967	0,13
640.	Alsósófalva		
641.	Árvátfalva		
642.	Atyha	1625–2007	3,72
642/b	Plébániai iratok	1625–2006	1,47
642/c	Házassági iratok	1800–2003	0,5
642/d	Iskolai iratok	1861–1945	0,12
642/e	Gazdasági iratok	1803–2007	0,74
642/f	Tematikusan rendezett kötetek	/1625/–1987	0,64
642/g	Tematikusan rendezett iratok	1869–2006	0,25
643.	Béta		
644.	Bikafalva		
645.	Bogárfalva		
646.	Bögöz		
647.	Bőzödújfalú	1725–1990	2,67
647/a	Anyakönyvek	1729–1884	0,13
647/b	Plébániai iratok	1740–1969	1,61
647/c	Házassági iratok	1904–1977	0,12
647/d	Iskolai iratok	1895–1904	0,03
647/e	Gazdasági iratok	1808–1995	0,49

647/f	Tematikusan rendezett kötetek	1725–1926	0,17
647/g	Tematikusan rendezett iratok	1824–1945	0,12
648.	Erdőszentgyörgy	1941–1945	0,03
649.	Etéd	1768–1993	0,61
649/a	Anyakönyvek	1931–1982	0,03
649/b	Plébániai iratok	1768–1980	0,37
649/c	Házassági iratok	1943–1982	0,04
649/d	Gazdasági iratok	1821–1993	0,13
649/e	Tematikusan rendezett kötetek	1909–1993	0,04
650.	Farcád		
651.	Farkaslaka	1762–2004	2,34
651/b	Plébániai iratok	1762–1987	1,12
651/c	Házassági iratok	1807–1960	0,26
651/d	Iskolai iratok	1855–1919	0,13
651/e	Gazdasági iratok	1845–2004	0,39
651/f	Tematikusan rendezett kötetek	1762–1992	0,30
651/g	Tematikusan rendezett iratok	1858–1967	0,13
651/h	Kovács Antal személyi hagyatéka	1912–1935	0,01
652.	Felsőboldogfalva		
653.	Fenyéd	1795–1990	1,78
653/a	Anyakönyvek	1795–1875	0,13
653/b	Plébániai iratok	1816–1990	1,13
653/c	Gazdasági iratok	1818–20. sz. vége	0,26
653/d	Tematikusan rendezett kötetek	1815–1953	0,26
654.	Fenyőkút		
655.	Hármasfalu (Székelyszentistván, Csókfalva, Atosfalva)		
655.	Csókfalva	1905–1931	0,13
656.	Homoródalmás	1896–1980	0,13
657.	Homoródfürdő		
658.	Homoródkarácsonyfalva	1660–1987	3,07
658/a	Anyakönyvek	1740–1916	0,14
658/b	Plébániai iratok	1660–1987	1,72
658/c	Iskolai iratok	1921–1923	0,02
658/d	Gazdasági iratok	1822–1983	0,77
658/e	Tematikusan rendezett kötetek	/1740/ 1808–1964	0,39
658/f	Tematikusan rendezett iratok	1880–1982	0,03
659.	Homoródremete	/1784/ 1833–1994	2,25
659/a	Anyakönyvek	1831–1953	0,05
659/b	Plébániai iratok	1833–1994	1,3
659/c	Iskolai iratok	1904–1949	0,02
659/d	Gazdasági iratok	1853–1978	0,38
659/e	Tematikusan rendezett kötetek	/1784/ 1826–1965	0,36
659/f	Tematikusan rendezett iratok	1913–1969	0,12
659/g	Kovács Ferenc személyi hagyatéka	1913–1946	0,02
660.	Homoródszentmárton		
661.	Homoródszentpál		
662.	Illyésmező	1941–1994	0,03
663.	Ivó		
664.	Kadicsfalva	1798–1998	2,72
664/a	Anyakönyvek	1802–1857	0,12
664/b	Plébániai iratok	1798–1979	0,91
664/c	Házassági iratok	1844–1998	0,39
664/d	Iskolai iratok	1906/1907–1936/1937	0,03
664/e	Gazdasági iratok	1803–1948	0,78

664/f	Tematikusan rendezett kötetek	1806–1966	0,26
664/g	Tematikusan rendezett iratok	1879–1969	0,13
665.	Kányád		
666.	Kápolnásfalu	1722–1995	3,25
666/b	Plébániai iratok	1722–1987	1,12
666/c	Házassági iratok	1838–1988	0,61
666/d	Iskolai iratok	1872–1947	0,13
666/e	Gazdasági iratok	1722–1994	0,75
666/f	Tematikusan rendezett kötetek	1838–1995	0,26
666/g	Tematikusan rendezett iratok	1823–1986	0,26
666/h	Mihály Lajos személyi hagyatéka	1898–1948	0,06
666/i	Darvas Dénes személyi hagyatéka	1928	0,06
667.	Kibéd		
668.	Korond	1716–1990	2,02
668/a	Anyakönyvek	1716–1996	0,13
668/b	Plébániai iratok	1750–1989	1
668/c	Gazdasági iratok	1837–1990	0,26
668/d	Tematikusan rendezett kötetek	1716–1990	0,39
668/e	Tematikusan rendezett iratok	1820–1946	0,24
669.	Kőrispatak		
670.	Küküllőkeményfalva	1724–2006	2,29
670/a	Anyakönyvek	1900–1985	0,06
670/b	Plébániai iratok	1792–1996	0,73
670/c	Házassági iratok	1895–2001	0,24
670/d	Iskolai iratok	1925–1940	0,02
670/e	Gazdasági iratok	1724–1991	0,63
670/f	Tematikusan rendezett kötetek	1893–1974	0,24
670/g	Tematikusan rendezett iratok	1894–1989	0,37
671.	Libán		
672.	Lövete	1763–2008	2,47
672/a	Anyakönyvek	1886–1996	0,13
672/b	Plébániai iratok	1834–1990	0,98
672/c	Házassági iratok	1911–1994	0,48
672/d	Iskolai iratok	1887–1943	0,12
672/e	Gazdasági iratok	1763–1998	0,38
672/f	Tematikusan rendezett kötetek	1824–2008	0,26
672/g	Tematikusan rendezett iratok	1858–2002	0,12
673.	Lövetebánya		
674.	Makfalva		
675.	Máréfalva	1717–1998	1,88
675/a	Anyakönyvek	1717–1955	0,13
675/b	Plébániai iratok	1771–1996	1,09
675/c	Házassági iratok	1960–1994	0,12
675/d	Gazdasági iratok	1808–1998	0,39
675/e	Tematikusan rendezett kötetek	1965–1997	0,03
675/f	Tematikusan rendezett iratok	1970–1997	0,12
676.	Miklósfalva		
677.	Nagygalambfalva		
678.	Nyikómalomfalva	1879–1991	1,02
678/b	Plébániai iratok	1910–1990	0,52
678/c	Házassági iratok	1909–1983	0,12
678/d	Gazdasági iratok	1879–1991	0,26
678/e	Tematikusan rendezett iratok	1895–1970	0,12
679.	Oroszhegy	1688–2001	4,61
679/a	Anyakönyvek	1897–1982	0,03

679/b	Plébániai iratok	1688–1989	2,44
679/c	Házassági iratok	1892–1983	0,48
679/d	Iskolai iratok	1862–1945	0,12
679/e	Gazdasági iratok	1788–2001	1,12
679/f	Tematikusan rendezett kötetek	1781–1970-es évek	0,26
679/g	Tematikusan rendezett iratok	1911–1970-es évek	0,12
679/h	Péter László személyi hagyatéka	1929–1980	0,04
680.	Pálpataka		
681.	Parajd	1895–1991	0,73
681/a	Anyakönyvek	1909–1957	0,13
681/b	Plébániai iratok	1943–1991	0,24
681/c	Házassági iratok	1908–1959	0,24
681/d	Gazdasági iratok	1895–1987	0,12
682.	Patakfalva		
683.	Sikaszó		
684.	Somosd		
685.	Sóvárad		
686.	Szakadát	1939–1982	0,04
687.	Székelybethlenfalva	1803–1970	0,38
687/c	Iskolai iratok	1906/1907–1937/1938	0,12
687/d	Gazdasági iratok	1803–1962	0,13
687/e	Tematikusan rendezett kötetek	1886–1970	0,13
688.	Székelyfancsal	1971–1973	0,01
689.	Székelykeresztúr	1767–1990	1,25
689/a	Anyakönyvek	1826–1872	0,01
689/b	Plébániai iratok	1767–1956	0,39
689/c	Házassági iratok	1906–1950	0,12
689/d	Iskolai iratok	1929–1949	0,02
689/e	Gazdasági iratok	1817–1990	0,26
689/f	Tematikusan rendezett kötetek	1801–1977	0,26
689/g	Tematikusan rendezett iratok	1931–1990	0,13
689/h	Erődsdi Dávid személyi hagyatéka	1835–1905	0,02
689/i	Bálint Lajos személyi hagyatéka	1875–1943	0,02
689/j	Juhász Antal személyi hagyatéka	1964–1979	0,02
690.	Székelylengyelfalva	1711–1985	1,82
690/b	Plébániai iratok	1760–1980	0,94
690/c	Házassági iratok	1824–1974	0,13
690/e	Gazdasági iratok	1711–1985	0,5
690/f	Tematikusan rendezett kötetek	1847–1981	0,13
690/g	Tematikusan rendezett iratok	1857–1950-es évek	0,12
691.	Székelypálfalva	1761–1999	2,49
691/a	Anyakönyvek	1854–1978	0,13
691/b	Plébániai iratok	1761–1993	0,99
691/c	Házassági iratok	1953–1979	0,12
691/d	Gazdasági iratok	1779–1993	0,87
691/e	Tematikusan rendezett kötetek	1781–1999	0,26
691/f	Tematikusan rendezett iratok	1885–1988	0,12
692.	Székelyszentkirály	1720–1995	1,85
692/a	Anyakönyvek	1720–1873	0,13
692/b	Plébániai iratok	1938–1992	0,37
692/c	Házassági iratok	1901–1976	0,12
692/d	Gazdasági iratok	1958–1995	0,36
692/e	Tematikusan rendezett kötetek	1816–1993	0,62
692/f	Tematikusan rendezett iratok	1872–1964	0,25
693.	Székelyszentlélek	1765–1990	2,27

693/a	Anyakönyvek	1875	0,01
693/b	Plébániai iratok	1800–1980	0,88
693/c	Házassági iratok	1765–1929	0,26
693/d	Iskolai iratok	1886–1948	0,13
693/e	Gazdasági iratok	1853–1982	0,38
693/f	Tematikusan rendezett kötetek	1791–1986	0,24
693/g	Tematikusan rendezett iratok	1791–1991	0,37
694.	Székelyszenttamás	1721–1977	1,27
694/a	Anyakönyvek	1721–1957	0,12
694/b	Plébániai iratok	1853–1952	0,13
694/c	Gazdasági iratok	1818–1976	0,64
694/d	Tematikusan rendezett kötetek	1820–1951	0,38
695.	Székelyudvarhely – ferences plébánia		
696.	Székelyudvarhely – Szent Miklós plébánia (I.)	/1224/ 1659–2015	20,95
696/a	Anyakönyvek	1801–2015	3,13
696/b–I	Plébániai és főesperességi iratok	/1224/ 1659–1906	6
696/b–II	Plébániai iratok	1907–2015	3,92
696/b–III	Segédletek	1781–1990	0,39
696/c	Házassági iratok	1816–1994	2,44
696/d	Iskolai iratok	1848–1948	0,97
696/d–I	Leánynevelde (Polgári Leányiskola) iratai	1859–1948	0,49
696/d–II	Tematikusan rendezett iskolai iratok	1848–1926	0,24
696/d–III	Iskolaszék iratai	1930–1948	0,24
696/e	Gazdasági iratok	1781–1981	1,73
696/f	Tematikusan rendezett kötetek	1736–1981	1,02
696/g	Tematikusan rendezett iratok	1792–1994	1,09
696/h	Erdélyi Pártfogó Egyesület iratai	1911–1918	0,24
696/i	Csató József személyi hagyatéka	1872	0,01
696/j	Simon Endre személyi hagyatéka	1879	0,01
697.	Székelyudvarhely – Lásieus-i Kis Szent Teréz plébánia (II.)		
698.	Székelyvasság	1866–1989	1,24
698/b	Plébániai iratok	1898–1989	0,49
698/c	Házassági iratok	1903–1989	0,36
698/e	Gazdasági iratok	1902–1989	0,24
693/g	Tematikusan rendezett iratok	1866–1982	0,13
699.	Székelyzsombor	1887–1980	0,16
699/b	Gazdasági iratok	1887–1980	0,13
699/c	Tematikusan rendezett kötetek	1911–1957	0,03
700.	Szencsed		
701.	Szentegyházassalu	1800–1989	3,58
701/a	Anyakönyvek	1880–1971	0,13
701/b	Plébániai iratok	1800–1989	2,9
701/c	Iskolai iratok	1896–1948	0,13
701/d	Gazdasági iratok	1855–1950	0,26
701/e	Tematikusan rendezett kötetek	1831–1946	0,13
701/f	Tematikusan rendezett iratok	1823–20. sz. második fele	0,03
702.	Szentkeresztbánya	1942–1947	0,02
703.	Szombatfalva	1861–1973	0,55
703/b	Plébániai iratok	1908–1959	0,05
703/c	Gazdasági iratok	1902–1969	0,37
703/d	Tematikusan rendezett kötetek	1861–1968	0,13
704.	Szováta	/1630/ 1770–2012	4,7
704/a	Anyakönyvek	1775–1946	0,13

704/b	Plébániai iratok	/1630/ 1886–2006	1,82
704/c	Házassági iratok	1957–2002	0,36
704/d	Gazdasági iratok	1858–2010	1,02
704/e	Tematikusan rendezett kötetek	1770–1986	0,63
704/f	Tematikusan rendezett iratok	1923–2012	0,74
705.	Szovátafürdő		
706.	Tibód	1772–1964	0,04
707.	Tyukashegy		
708.	Újszékely		
709.	Úknyéd		
710.	Úlke	1914–1944	0,08
711.	Vágás	/1630/ 1767–1975	2,8
711/a	Anyakönyvek	1769–1950-es évek	0,13
711/b	Plébániai iratok	/1630/ 1795–1959	0,88
711/c	Házassági iratok	1802–1975	0,52
711/d	Iskolai iratok	1855–1948	0,12
711/e	Gazdasági iratok	1874–1953	0,64
711/f	Tematikusan rendezett kötetek	1767–1957	0,39
711/g	Tematikusan rendezett iratok	1798–1931	0,12
712.	Zetelaka	1735–1987	9,35
712/a	Anyakönyvek	1898–1980-as évek	0,13
712/b	Plébániai iratok	1735–1987	2,2
712/c	Kánoni állapottal kapcsolatos iratok		
712/c–I	Házassági iratok	1818–1976	1,47
712/c–II	Születési bizonyítványok	1929–1950	0,24
712/c–III	Halotti bizonyítványok	1911–1986	0,6
712/d	Iskolai iratok	1836–1983	1,1
712/e	Gazdasági iratok	1773–1983	2,64
712/f	Tematikusan rendezett kötetek	1738–1982	0,78
712/g	Tematikusan rendezett iratok	1836–1967	0,12
712/h	Szeles János személyi hagyatéka	1819–1845	0,04
712/i	Sebestyén Mózes személyi hagyatéka	1876–1912	0,03
713.	Zeteváralja		
714.	Tervtár	1782–1944	0,5
	Összesen:	/1224/ 1625-2012	97,36 ifm

„Adjuk emlékezetre mindeneknek ...”. 1716 ELŐTTI
DOKUMENTUMOK FORRÁSKIADÁSA

A közzétett forrásokról

A püspökség visszaállításának évét, 1716-ot megelőző években keletkezett okmányok – úgy az érseki fondban, mint a plébániák kisebb mennyiségű levéltárai anyagában – fokozott értéket képviselnek, és felfedezésük az egyháztörténészek és helytörténészek nagy örömére szolgál. Ezek az iratok ugyanis egy olyan időszakból származnak, amikor még nem beszélhetünk jogerős katolikus egyházi adminisztrációról a hierarchia és hivatalrend-szerének minden értelmében.

Az 1009-ben alapított erdélyi püspökség működése 1556–1716 között gyakorlatilag szünetelt, mivel a magyar király által kinevezett püspököket („választott püspökök”) a pápa nem erősítette meg. A magyar király csak ott nevezhetett ki püspököt, ahol való-ban uralkodott, Erdély török adófizető autonóm fejedelemség lévén a Szentszék számára missziós autonóm vikáriátus volt.³⁵⁶ Az 1556 márciusában és áprilisában Szászsebesen és Kolozsváron tartott országgyűlések a püspökség javait szekularizálták, és kimondták a püspök kitiltását az országból.³⁵⁷ A püspök nélkül maradt erdélyi katolikus egyház már csak helyi közösségi szinten élte túl a reformáció viharos századait bizonyos szerzetesren-dek (ferencesek, jezsuiták) tevékenységének köszönhetően, valamint egyes tömbkatolikus székelyföldi falvak kitartása által.

Az 1568. január 6-án, Tordán kimondott ún. „vallásszabadság” tulajdonképpen a pré-dikálás szabadságát jelentette. A négy bevett vallás törvénybe iktatása 1571. január 6-án történt meg Marosvásárhelyen. Ezekben az években az erdélyi katolikus papság száma alig érte el a 30-at, 1583-ban Csíkban, Gyergyóban és Kászonszéken összesen 15 pap műkö-dött. A katolikusok száma 30-40 ezerre csökkent. Leértékelődött a papi életforma, a ka-tolikus nemesek egy része kénytelen volt protestáns szónokot tartani birtokán, a katolikus hitélet elhanyagolódott. Némi enyhülést Báthori István katolikus fejedelem jezsuita misz-sziója hozott. A jezsuitákat azonban 1588-ban és 1606-ban kitiltották Erdélyből. Báthori Zsigmond 1598-ban visszaállította a püspökséget és Naprágy Demetert jelölte ki püspök-nek (ezt 1600-ban a pápa is megerősítette), de őt 1601-ben a protestáns rendek száműzték. Bethlen Gábor fejedelemsége idején a katolikusok sorsa megkönnyebbült: néhány templo-mot visszakaptak (Tövis, Kolozsmonostor, Magyarfenes, Bács, Jegenye, Szilágysomlyó), a jezsuiták újból megnyithatták iskoláikat Kolozsmonostoron és Gyulafehérváron. Bethlen Gábor uralkodása alatt létesült a vikáriusi intézmény. Bethlen Gábor fejedelem, hogy a magyar király püspöki kinevezéseinek elejét vegye, 1618-ban Fejérdi Márton személyében vikáriust jelölt ki az erdélyi katolikusok élére. Ugyanakkor II. Mátyás magyar király mégis püspököt küldött Erdélybe, Szentandrásy (csíkmadéfalvi) Istvánt. Ezzel vette kezdetét a „választott püspökök” és vele párhuzamosan a vikáriusok sora. A gyakorlatilag püspöki jogokat élvező vikáriusok valamennyire biztosítani tudták a rendet az egyházmegyében, összetartották a papságot és az egyházközségeket.³⁵⁸

³⁵⁶ Jakubinyi György: *Romániai katolikus, erdélyi protestáns és izraelita vallási archontológia*. Kolozsvár, 2010. 29.
³⁵⁷ Marton József – Jakabffy Tamás: *Az erdélyi katolicizmus századai*. Kolozsvár, 2007. 35.
³⁵⁸ Marton József – Jakabffy Tamás: *i.m.* 36–42; Jakubinyi György: *i.m.* 29–32.

A szatmári békét (1711) követő politikai fordulat az erdélyi katolicizmusra kedvező hatással volt. 1712-ben meghalt Illyés András, a bécsi udvar által támogatott, de Erdélyben működni soha nem tudó püspök. III. Károly Habsburg császár 1713. február 18-án a csíkkarcfalvi származású báró Mártonffy Györgyöt nevezte ki erdélyi megyéspüspöknek. Visszaszolgáltatta a székesegyházat és a püspöki javadalmak egy részét, restauráltatta a püspökséget, és Alvincről Gyulafehérvárra helyezte vissza a püspöki székhelyet. Mártonffy 1716 februárjában foglalta el a püspöki széket a Gubernium beleegyezésével, azóta a püspökség megszakítás nélkül napjainkig működik.³⁵⁹ Ez a folyamatos egyházi hivatali tevékenység a levéltári anyag gyarapodásában is megmutatkozik, az események – a korábbi évszázadokkal ellentétben – írásos bizonyítékokkal is követhetők.

Ritka példányoknak számítanak azok az eredeti dokumentumok, amelyek a püspökség visszaállítása előtt keletkeztek és máig megőrződtek a püspöki, a káptalani és a plébániai levéltárakban. Az erdélyi egyházmegye esetében kevés az az egyházközség, amelynek levéltára 1716 előtti okirattal is rendelkezik. A Székelyudvarhelyi Gyűjteményben található plébániai levéltárak némelyike kivételesen tartalmaz ebből az egyházmegyetörténeti korszakból is olyan okleveleket, amelyek felhívják az egyháztörténészek figyelmét és maradandó történeti értékük az említés mellett szükségessé teszi forrásként történő publikálásukat is. A repertóriumban ismertetett két gyűjteményből csak a székelyudvarhelyiben találtunk Mártonffy György püspöki székebeiktatása előtt kelt dokumentumot, számszerint tizenkét példányt. Forráskiadásunkban ezeket tesszük közzé teljes terjedelmű átirásban. Találunk köztük négy fejedelmi oklevelet – Bethlen Gábor, Brandenburgi Katalin, I. Rákóczi György és Barcsai Ákos idejéből –, egy pápai oklevelet, egy főesperesi leiratot, egy végrendeletet, egy záloglevelet, adásvételi szerződést, valamint egyéb birtokügyi okiratokat. A közreadott források többsége – egy kivételével – eredetiben maradt ránk. A korhű másolatban fennmaradt pápai oklevél (búcsúengedély) tartalma miatt minősült forrásközlésre alkalmasnak.

A Székelyudvarhelyi Gyűjteményben található, Atyha egyházközségből származó, 1625. március 15-én kelt oklevélben Bethlen Gábor az atyhai római katolikusok pártjára áll, akik azzal a panasszal keresik meg a fejedelmet: bár már nem tartoznak az unitárius gyülekezethez, mégis kötelezik őket, hogy a korondi unitárius prédikátornak fizessenek egyházadót, és tiltják nekik külön katolikus pap tartását. A fejedelemben az oklevélben szabad vallásgyakorlatot engedélyez számukra és jóváhagyja részükre, hogy külön katolikus papot tarthassanak.

A Bethlen halála után trónra került Brandenburgi Katalin még férje életében katolizált. Uralkodása Erdélyben emiatt nem volt rokonszenves a rendek szemében. A szintén Székelyudvarhelyen őrzött, a vágási plébánia levéltárából előkerült oklevél, Brandenburgi Katalin egyik katolikuspárti intézkedéséről tesz bizonyosságot. Bár sajnos csak kétharmados épségben maradt fenn, szövege egy 19. század eleji másolat segítségével kiegészíthető volt. Ebben az 1630. január 5-én kelt oklevélben a fejedelemasszony parancsba adja, hogy a vágási templomot adják át a többségben lévő vágási, székelydobói és bétai katolikusok részére.

A szovátai plébánia legrégebbi darabjának számít az a végrendelet, amelyben egy örökös nélkül maradt özvegyasszony két hold földet a katolikus egyházra hagy 1630-ban. Az

összetűrt papírzsebkendő kinézetű okirat a plébániai levéltár 2012-es évi rendezésekor került elő. A többnyire fizikai sérülések okozta iratkárosodást a rá egy évre elvégzett restaurálási beavatkozás orvosolta. Az egyházközségi iratok között fennmaradt birtokadomány, amelyet az egyházközség számára tettek, egy olyan időszakból származik, amikor a helyi katolikus egyházszervezetről alig rendelkezünk korabeli írásokban is rögzített ismeretekkel.

I. Rákóczi György fejedelem, bár buzgó református hírében állt, pártolta a katolikus vikáriusi intézményt is. A paphiány pótlására ekkor született meg a licenciátus intézménye. A licenciátusok világi személyek voltak, akik az elgazdátlanodott plébániák vezetését vállalták magukra, vásár- és ünnepnapokon evangéliumot olvastak, böjtöt hirdettek, temettek és kereszteltek. A licenciátus intézménye még a 18. században is működött. Az eddig rendezett plébániai levéltárakban igen csekély mennyiségben maradtak fenn ebben az időszakban keletkezett források. Amint azt említettük, a plébániák irattermelése csak a katolikus megújulástól, az 1716. év utáni időszaktól válik rendszeressé. Az I. Rákóczi György fejedelemtől fennmaradt oklevél a már bemutatott, Bethlen Gábor által kiadott oklevelet erősíti meg 1631. június 21-én, és szintén Atyha plébániájáról származik.

Az atyhai plébánia szembevetően kiemelkedik a többi egyházközség levéltárai közül. Az egyházközség 17. századi eredeti forrásokban bővelkedő gyűjteményében találunk egy főesperesi levelet is, amely egyházmegyei szinten talán az egyetlen eredeti forrás Olasz Pál SJ udvarhelyi főesperes tollából. Ebből az 1651-es levélből szerzünk tudomást a falu második temploma építésének megkezdéséről és egy meg nem nevezett pénzadományról, amely az építkezést támogatja.

Barcsai Ákos fejedelem 1659. március 20-án kelt okmánya a székelyudvarhelyi plébánia iratai közül került elő. Ebben, a reformátusokéhoz hasonló jogot ad, a székelyudvarhelyi római katolikusok részére katonai immunitást rendel el.

Homoródkarácsonyfalváról származik egy 1660-ban kelt záloglevél, amelyben egy malomhelyet zálogosítanak el. Az elzálogosított birtok ugyan nem volt akkor egyházi tulajdon, ráadásul az irat egy reformáció idején végbement birtokügyet rögzít, világi volta ellenére mégis fennmaradt egy később újjáalapított katolikus plébánia levéltárában.

Tartalmilag érdekes dokumentum maradt fenn 1688-ból az oroszhegyi egyházközség archívumában, amelynek soraiból egy gyilkossági esetről is értesülhetünk. A gyilkosságot elkövető személy rokonai a sérelmezett, gyászoló családtagoknak egy földterületet adnak kiengesztelésül, melynek tulajdonjoga az illető halála után az oroszhegyi plébánosra fog szállni.

Az atyhai plébánia irataiban egy pápai búcsúengedély korabeli másolatával is találkozunk. A XI. Kelemen pápa által 1702-ben kiadott oklevél az atyhai templomban Szent Mária Magdolna és Szent József ünnepnapjaira búcsút engedélyez azoknak, akik imádkoznak a keresztény fejedelmek békéjéért és az eretnységek megszüntetéséért. A pápai búcsúengedély hét évig volt érvényes.

Egy szintén 1702-ben kelt eredeti okmány a székelyudvarhelyi plébánia iratanyagában maradt fenn. A Homoródkarácsonyfalváról keltezett, gyűrűpecsétekkel is hitelesített okirat egy peres ügy lezárását igazolja két nemes között, akik egy székelyszentléleki kaszálórét fölötti jogvitában jutnak végül megegyezésre.

Homoródkarácsonyfalva plébániai ügyviteli iratai között megőrződött egy 1704-ben kötött adásvételi szerződés is, amelyben egy Kápolna-dombja nevű helyen található birtok vásárlásának tényét jegyzi fel.

A székelylengyelfalvi egyházközség gazdasági irategyüttesében találunk egy 1770-ben

³⁵⁹ Marton József – Jakabffy Tamás: *i.m.* 52–53; Jakubinyi György: *i.m.* 31–32.

hitelesített transumptumot az 1711-ben és 1714-ben végzett főesperesi vizitációkról, melyek a plébánia birtokügyeiről tartalmaznak részletes kimutatást.

Mind a tizenkét közreadott forrás egy olyan korszakban jött létre, amikor ezek a plébániák, melyek a forrásokat megőrizték, egyházigazgatási egységként még alig léteztek, plébánosuk sem volt, a helyi katolikus hívek pasztorálása is rapszodikusán történt, többnyire licenciátusok által.

Forrásközlésünk módszere

Kora újkori magyar nyelvű okmányok kiadásának módjáról és módszeréről dönteni – egységesen elfogadott forrásközlési szabályzat hiányában – nem egyszerű feladat. Egyrészt a közölt forrásokat használók igényei nehezítik meg a döntés menetét, másrészt a kiadandó forrás történelmi, szellemi vagy eszmei értéke és az ezzel szembeni hűség hajlít egyik vagy másik közlésmód felé. A magyar nyelvű forráskiadás módszertanának éppen a legkényesebb időszaka a 16–18. század. Ezek közléséről Bak Borbála többoldalas tanulmányt jelentetett meg, melynek szempontjait forrásközlési módszerünk kiválasztásánál magunk is figyelembe vettük.³⁶⁰

Az 1983–2006 között nyolc kötetben megjelent *Székegy oklevéltár* 1569–1692 közötti időszakból származó, magyar nyelvű levéltári anyagokat (törvénykezési jegyzőkönyveket és székegy népesség-összeírásokat) adott közre. Forráspublikálási módszerében a betűhű és a korhű átírás elemei keverednek: a magyar szöveget betűhűen közlik, a helyesírás a jelenkori szabályokat követi (központosítás, nagy- és kisbetűhasználat stb.), a személynevek betűhíven jelennek meg, a helynevek már nem, a szövegkiegészítéseket szögletes zárójelben közlik.³⁶¹ A Mohács előtti, latin szövegkörnyezetben előforduló magyar szavakra forráskiadási alapelveinek összefoglalása tulajdonképpen már a 19. század végén megtörtént. Ezek közreadása betűhű formában történik. Fejérpataky László követendő elvként fogalmazta meg, hogy a latin oklevelekben szereplő személy- és helyneveket szorosan a kéziratok vagy az oklevelek helyesírásához ragaszkodva kell közölni. Fejérpataky a magyar nyelvű dokumentumok esetében 1550-re tette azt az időhatárt, amely előtt már az eredeti helyesírás szerinti közlést tartotta szükségesnek.³⁶²

³⁶⁰ Bak Borbála: *A XVI–XVIII. századi magyar nyelvű források kiadása*. In: *Fons*. VII(2000)/1. (*A történelmi források kiadásának módszertani kérdései*.) 91–137.

³⁶¹ *Székegy oklevéltár. Új sorozat. I. Udvarhely széki törvénykezési jegyzőkönyvek 1569–1591*. Közzéteszi: Demény Lajos és Pataki József. Bukarest, 1983; *Székegy oklevéltár. Új sorozat. II. Udvarhely széki törvénykezési jegyzőkönyvek 1591–1597*. Közzéteszi: Demény Lajos és Pataki József. Bukarest, 1985; *Székegy oklevéltár. Új sorozat. III. Udvarhely széki törvénykezési jegyzőkönyvek 1598–1600*. Közzéteszi: Demény Lajos, Pataki József és Tüdös S. Kinga. Bukarest, 1994; *Székegy oklevéltár. Új sorozat. IV. Székegy népesség-összeírások 1575–1627*. Közzéteszi: Demény Lajos. Kolozsvár, 1998; *Székegy oklevéltár. Új sorozat. V. Székegy népesség-összeírások 1635*. Közzéteszi: Demény Lajos. Kolozsvár, 1999; *Székegy oklevéltár. Új sorozat. VI. Székegy népesség-összeírások 1635–1653*. Közzéteszi: Demény Lajos. Kolozsvár, 2000; *Székegy oklevéltár. Új sorozat. VII. Székegy népesség-összeírások 1654–1680. Pótlások a II. és a IV–VI. kötetekhez 1566–1653*. Közzéteszi: Demény Lajos. Kolozsvár, 2004; *Székegy oklevéltár. Új sorozat. VIII. Székegy népesség-összeírások 1680–1692*. Közzéteszi: Demény Lajos. Marosvásárhely, 2006.

³⁶² Fejérpataky László: *A történelem segédtudományai s különösen az oklevéltan hazánkban*. In: *Századok*. XIX(1885)/2. 69.

A Magyar Történelmi Társulat 1920-ban, a bécsi levéltárakban megindult forráskutatás és forráspublikálás kezdetén adta közre a történelmi források közlésének szabályzatát. Az 1526 utáni korszak magyar nyelvű forrásai egy részének közreadásáról összefoglaló szabályzat ezt követően csak 1974-ben jelent meg.³⁶³

Sajnos manapság az említett két szabályzat közül egyik sem nyújt elegendő támpontot a magyar nyelvű szövegek kiadásához. Mindehhez hozzájárul a magyar nyelv sajátos fejlődése is. Az egységes akadémiai helyesírási szabályzat 1832-ben jelent meg. A magyar nyelv egyre szélesebb körű használata és államnyelvvé válása is elhúzódozó folyamat volt. A változás 1790-ben kezdődött. Az ország egészében ugyan nem, de a megyék, a városok, az iskolák egy részében II. József 1794. évi nyelvrendelete is erősítette a nemzeti nyelv felé fordulást. Számos lépés után 1844-ben, a II. törvénycikk értelmében válhatott a magyar nyelv hivatalos államnyelvvé.³⁶⁴

Ami a gyakorlati céllal készült, tehát levéltári jellegű, 16–18. századi magyar nyelvű dokumentumok forráskiadását illeti, három módszer közül választhatunk. Az első a *betűhű közlés*, amelyet elsősorban a forrásokat nyelvtörténeti, helyesírástörténeti szempontból elemezni kívánó nyelvészek szorgalmaznak, és amelynek hátterében a magyar szövegek egykori hangjelölésének sajátos jellege áll. Bak Borbála a betűhív közlés módszerét az 1541. december 31. előtt keletkezett levéltári jellegű források esetében és az 1541 után, a 16–17. századi okmányok esetében csakis akkor javasolja, ha kiemelkedően fontos személyiségek, bizonyítottan autográf kéziratait publikáljuk. Ugyanakkor azt is megjegyzi, hogy a betűhű másolatnak nem kell paleográfai is hű képet mutatnia, vagyis a betűvariánsok megkülönböztetése mellőzendő.³⁶⁵

Egy másik kiadási módszer, a *korhű közlés* leglényegesebb ismertetőjegye a múltbéli beszéd és a jelenbeli helyesírás együttes alkalmazása. Ez a módszer első látásra úgy tűnik, sok tehertől mentesíti a forrásközlőt, mivel a mai helyesírás alkalmazásával feleslegessé teszi a betűhű átírás esetén szükséges mellékjelek visszaadását. A korhű átírás feleslegesen terheli a forrás kiadóját, a publikáció használóját pedig nem egy esetben kétségek között hagyja. A megoldás helyessége vitatható az egykori hangzás vagy ejtés ismeretlensége és annak rekonstruálhatósága miatt, ezért a szerző nem javasolja ennek a módszernek az alkalmazását.³⁶⁶

A harmadik megoldás a *modern átírás*, mely esetén a forrásközlő a forrást a jelenbeli beszédnek és helyesírásnak megfelelően közli, a hely- és családnevek mindig betűhív átírásban szerepelnek a kiadványban.³⁶⁷

A fent említett módszerek sajátosságait szem előtt tartva forrásközlésünkben az okiratok modern átírása mellett döntöttünk. A források kiadásánál a személy- és helynevek dokumentumokban előforduló formáját kerek zárójelben jeleztük. A kihagyásos rövidítéseket zárójel nélkül oldottuk fel a könnyebb értelmezhetőség végett. Brandenburgi Katalin csonka oklevelét egy 19. század elején készült másolat szövegével egészítettük ki, a kiegészítéseket dőlt betűvel szedtük.

³⁶³ Bak Borbála: *i.m.* 93.

³⁶⁴ *Magyar törvénytár. 1540–1848. évi törvények*. Szerk.: Márkus Dezső. Budapest, 1900. 198; Bak Borbála: *i.m.* 102.

³⁶⁵ Bak Borbála: *i.m.* 121–122.

³⁶⁶ Uo. 116–117, 122.

³⁶⁷ Uo. 118–119, 122–123.

Az átírt szöveg könnyebb értelmezésének érdekében az idegen szavakat, archaizmusokat arab számokkal jelölt, dőlt betűkkel szedett lábjegyzetekben magyarázzuk. Az ábécé kisbetűivel jelölt lábjegyzetek a dokumentum korabeli szerkesztésével, kiállításával kapcsolatos jellegzetes vonásokra, valamint az okmány jelenlegi állapotából adódó adatokra vagy azok pótlására hívják fel a figyelmet.

Ami a két latin nyelvű dokumentum közlés módszerét illeti, ezeknél Oborni Teréz útmutatásait vettük figyelembe.³⁶⁸ A szövegátírásnál a humanista helyesírást alkalmaztuk, az u és v, valamint az i és j betűket kiejtésük szerint írtuk át, a két pontos y-t viszont a neki megfelelő két i-re vagy y-ra cseréltük. A közreadott szövegben található rövidítéseket szögletes zárójelben oldottuk fel. A dátumot szintén az eredeti, szövegű formában tüntettük fel.

Ugyanehhez a módszerhez folyamodtunk a magyar nyelvű oklevelek latin szövegrészei esetében is.

A közölt források jegyzéke

1. 1625. március 15. Fogaras.

Bethlen Gábor (*Gabriel*) erdélyi fejedelem oklevele az erdélyi unitárius szuperintendens részére, amelyben az atyhai (*Atfjha*) római katolikusok és unitáriusok közti vitában a katolikusokat védelmezi, és engedélyezi külön katolikus pap tartását.

2. 1630. január 5. Gyulafehérvár.

Brandenburgi Katalin (*Catharina Brandenburgica*) erdélyi fejedelemasszony oklevele az udvarhelyszéki fő- és alkapitányhoz, a királybíróhoz és alkirálybíróhoz, amelyben megparancsolja, hogy adják vissza a vágási templomot a vágási, székelydobói és bétai (*Betha*) római katolikusok részére, mivel ők vannak többségben a más vallásúakkal szemben.

3. 1630. július 22. Szováta

Kovács Péterné Vágási Bak Ilona adománylevelének fogalmazványa, amelyben az egyházközség (szentegyház) számára két hold földet adományoz végrendekezése szerint.

4. 1631. június 21. Gyulafehérvár.

[I.] Rákóczi György (*Georgius Rakoczy*) erdélyi fejedelem oklevele az erdélyi unitárius szuperintendens részére, amelyben az atyhai (*Atfjha*) római katolikusok és unitáriusok közti vitában a katolikusokat védelmezi, és engedélyezi külön katolikus pap tartását.

5. 1651. október 4. Székelyudvarhely.

Olasz Pál SJ székelyudvarhelyi főesperes oklevele, amelyben az atyhai templom építésének megkezdését és egy jótevő jámbor lektor (?) pénzadományát jegyzi fel.

6. 1659. március 20. Beszterce.

Barcsai Ákos (*Acatius Barsai*) erdélyi fejedelem levele az udvarhelyszéki főkapitányhoz, királybíróhoz, alkapitányhoz, alkirálybíróhoz és esküdt ülnökeihez, amelyben az udvarhelyi római katolikusok katonai immunitását (*hadi expeditiotol immunisok*) rendeli el az udvarhelyi reformátusokhoz hasonlóan.

7. 1660. április 19. Homoródkarácsonyfalva.

Ostváth Máthé, Nagy György és Mihály Deák Ajtaj homoródkarácsonyfalvi nemesek kiállítják egy malomhely záloglevelét Gergely Máthé és Márton István között.

8. 1688. január 9. Oroszhegy.

Moczonoki Pater Pal zetelaki pap, *Janos György, Leőrincz György, Burjan Leőrincz és Szabo Andras* nemesek levele egy gyilkossági ügyben, amely kapcsán egy földterületet *Kovács Ferencz*nek adnak életben, majd halála után – ha az örökösök másképp nem rendelkeznek – az oroszhegyi papra marad, és a keservesek a gyilkost nem ítélik el, hanem életben hagyják.

9. 1702. május 29. Róma.

XI. Kelemen pápa oklevelének korabeli másolata, amelyben hét évig teljes búcsút engedélyez az atyhai templomot Szent Mária Magdolna és Szent József ünnepnapjain meglátogatók számára.

10. 1702. június 15. Homoródalmás.

Kovacs Andras, Sebestjen Andras és Szabo Sigmond nemesek levele székelykeresztúri *Galfi Istvan* és székelyszentléleki *Balint Istvan* nemes személyek perlekedése ügyében, amelyben a székelyszentléleki templom alatt való rét perét lezárják.

³⁶⁸ Oborni Teréz: *A kora újkor latin nyelvű forrásszövegei kiadásáról*. In: *Fons*. VII(2000)/1. (*A történeti források kiadásának módszertani kérdései*) 73–75.

11. 1704. március 24. Homoródkarácsonyfalva.

Homoródszentmártoni Ferencz Tamás homoródkarácsonyfalvi prédikátor és *Városfalvi Ferencz András* kiállítják a kápolna dombja nevű helyről szóló kontraktust, amelyben *Márton István* eladja azt *Bacsoni Ferencz*nek 25 forintért.

12. 1711. június 16., 1714. január 3. [Székelyudvarhely.]

Székelyszentléleki és székelylengyelfalvi főesperesi vizitációk átírásai, amelyben a székelylengyelfalvi plébánia anyagi ügyeit részletezik.

1.

1625. március 15. Fogaras.

Bethlen Gábor³⁶⁹ (*Gabriel*) erdélyi fejedelem oklevele az erdélyi unitárius szuperintendens részére, amelyben az atyhai (*Attÿha*) római katolikusok és unitáriusok közti vitában a katolikusokat védelmezi, és engedélyezi külön katolikus pap tartását (1. kép)

Alaki jegyek: Papír. Magyar. Eredeti. Restaurált (2009. május). Egy restaurált szárazpecsét papírfelzettel. 30 x 20,5 cm.

Jelzet: GYFL SZUGYL. Atyhai plébánia iratai. Plébániai iratok 1625.

GABRIEL DEI gratia Sacri Romani Imperii et Tran[sylva]niae Princeps, partium regni Hungariae Dominus Siculor[um] Comes, ac Opoliae Ratiboriaeque DUX etc. Fidelibus n[ost]ris universis ac singulis cujuscunque status tam Ecclesiastici quam Secularis ordinis, dignit[at]is, conditionis, honoris, officii, et praecementis hominibus, signanter vero Reverendo, univ[er]sor[um] in regno n[ost]ro Tran[sylva]niae Unitaria[rum] religionem profitentium Superintendenti, moderno v[er]ideli[ci]et et futuris etiam pro tempore constituendis, praesentium notitiam habituris salutem et gra[tia]m.

Udvarhely Szeken Atyha (*Attÿha*) nevű falubeli híveink adják alázatosan értésünkre, hogy ennek előtte három esztendővel, Dávid Ferenc³⁷⁰ (Dauid Ferencz) vallásáról az Romano Catholica religiora³⁷¹ térvén, noha falujuk az korondi (Corondi) templomhoz³⁷² való megye³⁷³ volna, mindazáltal az három esztendő alatt azon korondi (Corondi) praedicatornak praedicatiojára nem jártak, amint hogy nem is akarnak járni. De ezzel nem gondolván, mégis arra erőltetik őket, hogy az oda való taxát korondi (Corondi) praedicatornak adminisztrálják,³⁷⁴ sőt ebből³⁷⁵ is háborgatják őket, hogy más papot se tartanának az korondi (Corondi) unitárius papon kívül. Mivel pedig ez országunknak publica constitutioja³⁷⁶ ellen vagyon, azon falubeli híveinket kiváltképpen Religiojukba[n] s másképpen is minden oly

³⁶⁹ Bethlen Gábor (1580–1629): erdélyi fejedelem (1613–1629), uralkodásához fűződik „Erdély aranykora”. Mindent elkövetett az ország újraegyesítése érdekében. 1618-ban bekapcsolódott a harmincéves háborúba, megtámadta a királyi Magyarországot. 1620-ra csaknem az egész Dunántúlt is elfoglalta, a beszercebényai országgyűlés ekkor magyar királlyá választotta. 1621-ben kénytelen volt megkötni a nikolsburgi békét, amiben hét megyét és kiváltságokat kapott II. Ferdinándtól. Fellendítette a kulturális életet, Erdélyt humanista központtá tette.

³⁷⁰ Dávid Ferenc (1520–1579): erdélyi reformátor, az antitrinitárius (szentháromságtagadó) irányzat radikális ágának vezetője. 1579-ben Báthori István perbe fogta és bebörtönözte Déva várába, ahol rövidesen meghalt. Bukása után az unitárius egyház kettészakadt, de Erdély még sokáig Európa egyik legfontosabb antitrinitárius központja maradt.

³⁷¹ *Religio – vallás(felekezet).*

³⁷² *Templom – plébánia, egyház(község).*

³⁷³ *Megye – egyházközség.*

³⁷⁴ *Adminisztrál – szolgált, ad.*

³⁷⁵ *Ebből – ebben.*

³⁷⁶ *Publica konstitúció – közalkotmány.*

impeditorok³⁷⁷ ellen fejedelmi gondviselésünk és k[e]g[ye]l[me]s protectionk³⁷⁸ alá vettük, annuálván³⁷⁹ annak is, hogy mostani Religiojukat, ha az ő lelkük ismeretének úgy tetszik, inkább libere,³⁸⁰ és pacifice³⁸¹ exerceálhassák,³⁸² és külön papot tarthassanak. Hagyjuk és igen serio³⁸³ parancsoljuk minden híveinknek, senki az megírt falubelieket efféle dologért ne háborgassa, és oly szokatlan s országunk constitu[tio]ja ellej^{384a}n való dologra ne kényszerítse, se pedig azért személyekben és valami marhájukban, se örökségükben megkárosítani ne merészelje. Secus sub gravi animadversionis n[ost]rae poenae nequaquam factur[i]. Nil obstante har[um] n[ost]rar[um] diuturnitate l[itte]rarum. Praesentibus perlectis Exhiben[tis] restitutis.

Datum in arce nostra Fogaras die decima quinta mensis Martii Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Vigesimo quinto.

Gabriel mp.
Stephanus Adamus Kovacsóczy³⁸⁵ (Kowáchoczy)
Cancell[arius] mp.

³⁷⁷ Impeditor – háborgató.

³⁷⁸ Protekció – védelem.

³⁷⁹ Annuál – beleegyezik, elfogad, megenged.

³⁸⁰ Libere – szabadon.

³⁸¹ Pacifice – békésen.

³⁸² Exerceál – gyakorol.

³⁸³ Serio – komolyan.

^{384a} Az okirat az összehajtogatás mentén sérült, emiatt a szövegrész olvashatatlan.

³⁸⁵ Kovacsóczy István: 1622–1634 között az erdélyi fejedelmi udvar kancellárja volt.

2.

1630. január 5. Gyulafehérvár.

Brandenburgi Katalin³⁸⁶ (*Catharina Brandenburgica*) erdélyi fejedelemasszony oklevele az udvarhelyszéki fő- és alkapitányhoz, a királybíróhoz és alkirálybíróhoz, amelyben megparancsolja, hogy adják vissza a vágási templomot a vágási, székelydobói és bétai (*Betha*) római katolikusok részére, mivel ők vannak többségben a más vallásúakkal szemben (2. kép)

Alaki jegyek: Papír. Magyar. Eredeti. Restaurált csonkapéldány (2009. május). Egy jó állapotban lévő szárazpecsét papírfelzettel. 20,4 x 20,4 cm.

Jelzet: GYFL SZUGYL. Vágási plébánia iratai. Plébániai iratok 1630.

Megjegyzés: Az egykor háromba, majd ismét félbehajtott oklevélnek sajnos csupán két-harmada maradt fenn, a tűrésnél a jobb oldali egyharmad rész eltűnt. Az átírás dőlt betűvel szedett szövegrésze – amely a hiányzó oklevéldarab értelmében a sorok végét képezi – az oklevél egyik 19. századi másolata alapján készült kiegészítése.

Catharina Dei gratia nata Marchionissa Brande[n]burgica Sacri *Romani Imperii et Transsylvaniae Princeps* partium regni Hungar[iae] Domina Siculorum Comes ac Borussiae *Juliae Ciliciae Montium et Ducissa et Fidelibus* n[ost]ris Gener[osis] Egre[giis] Nobilib[us] et Agilibus, Supremo et *Vice Capitaneis Judici vice Judicibusque* Regiis Sedis Sicul[ic]alis Udvarhely nobis Sincere gratis salutem et gratiam nostram.

Vágási, dobófalvi (Dobofalvi) és bétai (Bethai) híveink ez előtt való időkb[en] az üdvözült³⁸⁷ fejedelem szerelmes³⁸⁸ urunk is egy néhányszor és végzése minket is talál³⁸⁹ meg alázatosan templomuknak elvétele felől, melyre képest parancsoltuk volt bizonyos arra rendeltetett híveinknek, hogy kimenvén inquiráljanak³⁹⁰ felőle, melyik pars³⁹¹ lehet több. Mivel ezért bizonyosan komperiáltatott³⁹², hogy az Római valláson lévők sokkal többen vannak az más vallás[n] valóknál, akarván annak okáért abból az dologból az országunk közönséges végzéseit követnünk, hűsegetek[ne]k kegyel[me]ssen sive serio³⁹³ parancsoljuk és, hogy mindjárt³⁹⁴ kimenvén megnevezett római valláson lévő híveink[ne]k az templomát adja kezeikben,³⁹⁵ azon templomhoz

³⁸⁶ Brandenburgi Katalin (1604–1649): a brandenburgi választófejedelem leánya, Bethlen Gábor erdélyi fejedelem második felesége (1626). Az erdélyi országgyűlés és férje utódlási joggal ruházta fel (1626. május), de alkalmatlansága miatt Bethlen Gábor öccsét, Istvánt rendelték mellé 1629-ben, akit utóbb fejedelemmé választottak (1630). Tíz és fél hónap uralkodás után 1630. szeptember 28-án lemondott, 1631-ben elhagyta Erdélyt. 1633-ban katolizált, 1639-ben Ferenc Károly szász herceghez ment feleségül.

³⁸⁷ Üdvözült – elhunyt.

³⁸⁸ Szerelmes – szeretett.

³⁸⁹ (Meg)talál – érint.

³⁹⁰ Inquirál – megvizsgál.

³⁹¹ Pars – fél, rész.

³⁹² Komperiál – megállapít.

³⁹³ Sive serio – akár komolyan.

³⁹⁴ Mindjárt – azonnal.

³⁹⁵ Kezeikbe – vissza.

való minden eszközökkel és egyéb örökséggel együtt, az közönséges igazság,³⁹⁶ és az ország végzése³⁹⁷ is azt diktálván.^{398a399} Secus non facturi Praesen[tibus] perlectis exhibentis restitutis.

Datum in Civitate nostra Alba Julia die [quin]ta^{400b} mensis Januarii Anno D[omi]ni Millesimo Sexcentesimo Trigesimo

Catharina
m[anu] p[ropria]
Stephanus Kovacsóczy (Kováchoczy)
Cancell[arius] m[anu] p[ropria]

³⁹⁶ Közönséges igazság – köztörvény.
³⁹⁷ Végzés – törvény.
^{398 a} A szó első felét még az okmány kiállításának idején kijavították.
³⁹⁹ Diktál – rendel.
^{400 b} A 19. századi másolatban a keltezésnél *decima quarta* található, azonban az eredeti, töredékes oklevélén a *quinta* következtethető ki a látható szóvégi betűtöredékekből (a „q” betű szára és a „ta” látható).

3.

1630. július 22. Szováta

Kovács Péterné Vágási Bak Ilona adománylevelének fogalmazványa, amelyben az egyházközség (szentegyház) számára két hold földet adományoz végrendelezése szerint

Alaki jegyek: Papír. Magyar. Eredeti. Restaurált (2014. augusztus). 21 x 27 cm.
Jelzet: GYFL SZUGYL. Szováta plébánia iratai. Plébániai iratok 1630.

/1/

Én, Marosszékbén, Szovátán (Zouatan) lakó Kovács Péterné (Kouacs Peterne) Tholdalagi Mihály⁴⁰¹ (Toldalagi Mihály) uram jobbágya, lelkemben⁴⁰² egészséges, testemben beteg, lelkemet ajánlom az Istennek, testemet az földnek. Teszek ilyen testamentomot⁴⁰³ ilyen emberséges⁴⁰⁴ emberek előtt, úgyis mint csíkszéki szenttamási (Ze Tamasi) Barabás Gergely (Gergelj) deák⁴⁰⁵ előtt, ki mostan Szovátán (zouatan) lakó scholamester⁴⁰⁶, megint Lukács György (Lukacs Gjorgi) uram Dersi Ferenc (Ferencz) uram jobbágya, ismét Kis Mihály (Küs Mihali) uram falus esküdt bíró, Hajdó Júdás (Haydo Judeas) uram, Tholdalagi Mihály (Toldalagi Mihali) uram jobbágya, mindenik Marosszékbén, Szovátán (Zouatan) lakók. Minthogy énnekem semmi maradványom⁴⁰⁷ nincs, adok és hagyok az szováta (Zouataj) szentegyház⁴⁰⁸ számára 2 hold⁴⁰⁹ földet. Egyik vagyon az cimiterium⁴¹⁰ pataka között, vicinusa⁴¹¹ Gáspár Péterné (Gaspar Peterne) földje, más felől György Kovács (Giörgi Kouacs) földje. Az másik vagyon az másik határban, Aménus (Amenos) alatt, annak vicinusa Hajdó Gergely (Haydo Gergelj) földje, más felől Kis Mihály (Kus Mihali) uram

⁴⁰¹ Tholdalagi (Toldalaghi) Mihály (1580 körül–1642): erdélyi főúr, Bethlen Gábor és I. Rákóczi György diplomatája. 1622-ben a török porta és a lengyelek között közvetített. 1624-ben Marosszék főkapitánya és a konstantinápolyi követség tagja volt. 1625-ben illetve 1627-ben a szőnyi békekötésben vett részt. 1630-ban I. Rákóczi György fejedelmet szolgálta, portai követként az ő jogait védte. 1633-tól a fejedelmi tábla ülnöke volt; ugyanettől az évtől haláláig viselte a marosszéki főkapitány tisztséget. 1635-től haláláig az erdélyi fejedelmi tanács tagja, a fejedelmi tábla és az országgyűlés elnöke volt. 1639-től Udvarhelyszék főkapitánya is.
⁴⁰² Lélek – értelem, elme.
⁴⁰³ Testamentom – végrendelet.
⁴⁰⁴ Emberséges – becsületes, tisztességes.
⁴⁰⁵ Deák – latinos műveltségű személy, íródeák.
⁴⁰⁶ Scholamester – iskolamester, elemi iskolai tanító.
⁴⁰⁷ Maradvány – utód, leszármazott.
⁴⁰⁸ Szentegyház – templom, plébánia, egyházközség.
⁴⁰⁹ Hold: föld- illetve terület-mértékegység. Latinul juger, jugerum. Eredetileg az egy ekével egy nap alatt felszántott terület volt, a 15. századtól kezdve azonban a szántó mértékéből fokozatosan országosan általánossá vált, és más művelési ágakban is elterjedt.
⁴¹⁰ Cimiterium, cimiterium – temető.
⁴¹¹ Vicinus – szomszéd.

földje. Ilyen okon,⁴¹² hogy ha pap vagy predicator⁴¹³ leszen egyházi szolgálta, az szántassa, vettesse, ha hol az meg nem szántatja, s be nem vetteti, tehát ha szentegyház fia, onnani falubeli ember be akarta vetni, minthogy szentegyház számára való föld, adjon tizedet⁴¹⁴ róla. Ezt én az Istennek neve dicséretére adom úgy, hogy az egyházi emberek szolgálják Istent lellem üdvösségéért, emberek, az ki beveti, az adjon dézsmát az szentegyháznak épületére, ha valaki el akarná venni s foglalni az szentegyházról ezeket az földeket, átkozott legyen. Ezt mi előttünk, felül megnevezett személyek előtt így hagyá Kovács Péterné Vágási (Kouacs Peterne Vagasi) Bak Ilona asszony, melyet mi is az mi hitünk⁴¹⁵ szerint írtunk, pecsétünkkel megerősítettünk.

Datum in Possessione Szováta (Zouata), in sedis Maros, in dibus Giorgi Lukacs, Anno Domini 1630, 22 die Julii. Idem qui supra

Gregorius Barabas, Georgius Lukacs, Michael Küs, Judeas Haydu,
Correcta per eosdem

/2/

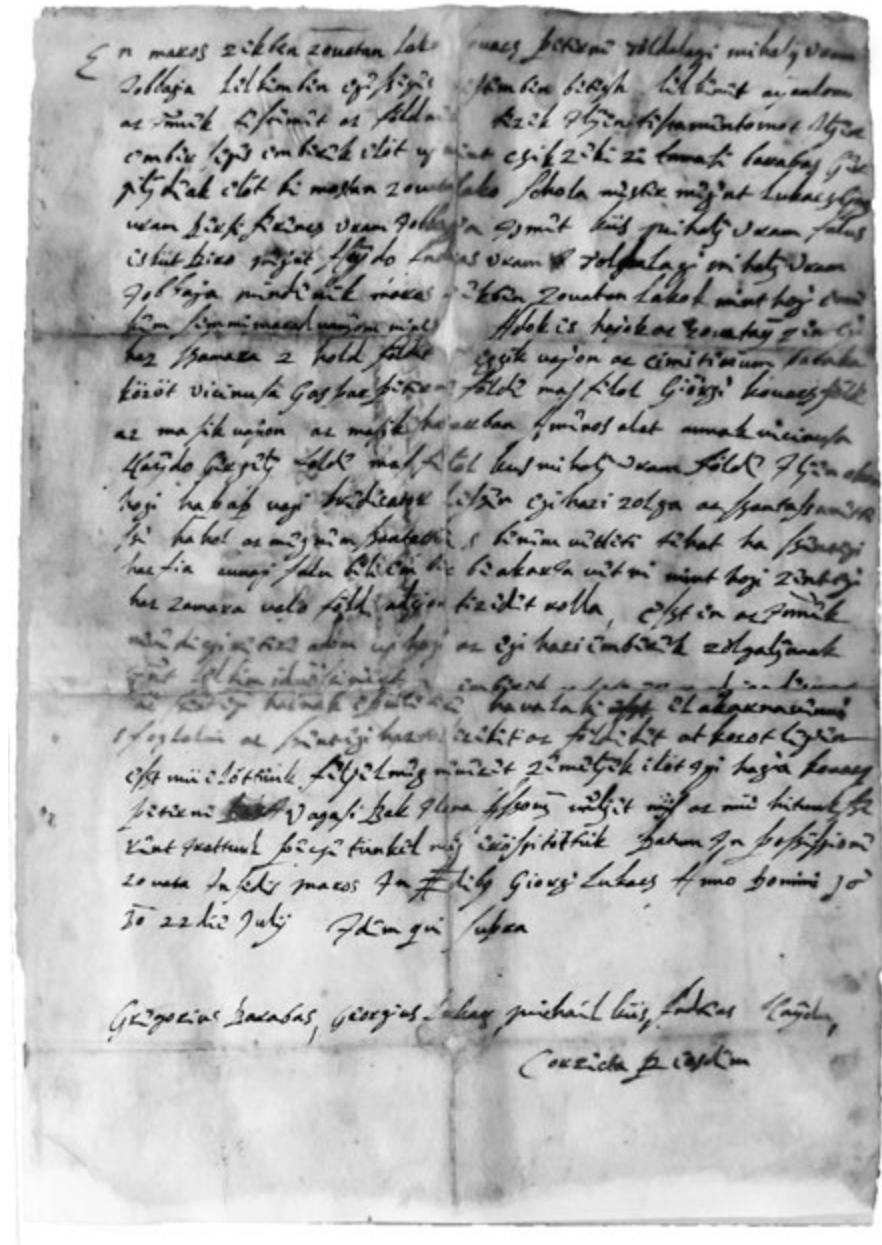
Az szentegyház földéről való levél, az kit Kovács Péterné (Kouacs Peterne) adott. Nro 28.

⁴¹² Ok – cél, magyarázat, indok.

⁴¹³ Prédikátor – protestáns lelkész.

⁴¹⁴ Tized: középkori keresztény meghatározás szerint a jövedelem tizedrészének Isten munkájára való „felajánlását” jelenti, vagyis az egyház munkájának anyagi támogatását. A tized szónak szinonimája még a „dezéma” amely a latin *decima*, (tized) szóból alakult ki.

⁴¹⁵ Hit – becsület.

Végrendelet (1630. július 22. Szováta)

1631. június 21. Gyulafehérvár.

[I.] Rákóczi György⁴¹⁶ (*Georgius Rakoczy*) erdélyi fejedelem oklevele az erdélyi unitárius szuperintendens részére, amelyben az atyhai (*Attÿha*) római katolikusok és unitáriusok közti vitában a katolikusokat védelmezi, és engedélyezi külön katolikus pap tartását (3. kép)

Alaki jegyek: Papír. Magyar. Eredeti. Restaurált (2009. május). Egy restaurált szárazpecsét papírfelzettel. 34,5 x 20 cm.

Jelzet: GYFL SZUGYL. Atyhai plébánia iratai. Plébániai iratok 1631.

Georgius Rákóczi (Rakoczy) Dei gratia Princeps Tran[sylva]niae, partium regni Hungariae D[omi]n[u]s et Sicular[um] Comes etc. Fidelibus n[ost]ris universis et Singulis Cujuscunque Status tam Ecclesiastici quam Secularis ordinis dignit[at]is conditionis honoris officii et praeeminen[tis] hominibus Signanter vero Reverendo, universor[um] in Regno n[ost]ro Tran[sylva]niae Unitariar[um] religionem profitentium Superintendenti, moderno vid[e]l[i]cet et futuris etiam pro tempore constituendis, praesentiu[m] noticiam habituris salutem et gratiam.

Mivel az boldog emlékeztű fejedelem is életében ugyanezen dologról bizonyos respectusokra⁴¹⁷ nézve komittált⁴¹⁸ volt, kinek ebbéli értelmes⁴¹⁹ dispositiojára⁴²⁰ nézve mi is helyben hagytuk: Tudniillik, hogy Udvarhely (Uduarhely) széken, Atyha (Attÿha) nevű falubeli híveink adván értésünkre alázatosan, hogy ennek előtte való esztendőkből az unitaria religióról⁴²¹ az Romano Catholica vallásra térvén, noha falujuk az korondi (Korondi) templomhoz⁴²² való megye⁴²³ volna, mindazáltal annyi időtől fogva az korondi unitárius praedicatornak praedicationjára nem jártak, az mint hogy nem is akarnak járni, de ezzel nem gondolván mégis arra erőltetik őket, hogy az oda való taxát⁴²⁴ korondi praedicatornak adminisztrálják,⁴²⁵ sőt ebből is háborgatják őket, hogy más papot se tarthatnak az korondi unitarius papon kívül. Mivel pedig⁴²⁶ az ország[unk]nak publica constitutioja⁴²⁷ ellen vagyon azon falubeli híveinket kiváltképpen religiojukban, s másképpen is minden oly

⁴¹⁶ I. Rákóczi György (1593–1648): erdélyi fejedelem (1630–1648), erős központosított hatalmát birtokainak növelésre használta. 1643-ban svéd oldalon beavatkozott a harmincéves háborúba és elfoglalta Felső-Magyarországot, de a török beavatkozása miatt békét kellett kötnie (1645 – linzi béke).

⁴¹⁷ *Respektus* – tekintet, figyelem, tisztelet.

⁴¹⁸ *Komittál* – parancsol, rendel.

⁴¹⁹ *Ebbéli értelmes* – erre vonatkozó.

⁴²⁰ *Diszpozíció* – utasítás, rendelkezés.

⁴²¹ *Religio* – vallás(felekezet).

⁴²² *Templom* – egyház(község).

⁴²³ *Megye* – egyházközség.

⁴²⁴ *Taxa* – adó.

⁴²⁵ *Adminisztrál* – szolgáltat, ad.

⁴²⁶ *Penig* – pedig.

⁴²⁷ *Publica konstitúció* – közzalkotmány.

impeditorok⁴²⁸ ellen fejedelmi gondviselésünk és keg[y]el[me]s protectionk⁴²⁹ alá vettük. Annuálván⁴³⁰ annak is, hogy mostani religiojukat, ha az ő lelkek ismeretének úgy tetszik, inkább libere⁴³¹ és pacifice⁴³² exerceálhassák,⁴³³ és külön papot tarthassanak. Hagyjuk és igen serio⁴³⁴ parancsoljuk minden híveinknek, senki az megírt falubelieket efféle dologért ne háborgassa, és oly szokatlan s országunk constitutioja ellen való dologra ne kényszerítse, se pedig azért személyükben és valami marhájukban, s örökségükben megkárosítani ne merészelje. Secus sub gravi animadversionis n[ost]rae poenae nequaquam factur[i]. Datum in Civitate n[ost]ra Alba Julia die Vigesima Prima Mensis Junii Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Trigesimo Primo.

Rákóczi (Rakocj) mp.

Stephanus Kovacsóczy (Kowáchoczy)

Cancell[arius] mp.

Samuel Pathay (Pathay) Secr[etarius].

⁴²⁸ *Impeditor* – háborgató.

⁴²⁹ *Protekcio* – védelem.

⁴³⁰ *Annuál* – beleegyezik, elfogad, megenged.

⁴³¹ *Libere* – szabadon.

⁴³² *Pacifice* – békésen.

⁴³³ *Exerceál* – gyakorol.

⁴³⁴ *Serio* – komolyan.

5.

1651. október 4. Székelyudvarhely.

Olasz Pál SJ székelyudvarhelyi főesperes oklevele, amelyben az atyhai templom építésének megkezdését és egy jótévő jámbor lektor (?) pénzadományát jegyzi fel (4. kép)

Alaki jegyek: Papír. Latin. Eredeti. Restaurált (2014. október). Egy jó állapotban lévő gyűrűs szárazpecsét.⁴³⁵ 33,5 x 19,5 cm.

Jelzet: GYFL SZUGYL. Atyhai plébánia iratai. Plébániai iratok 1651.

Omnibus has inspecturis Salutem in Domino. In Pago Sedis Udvarhelyiensis (Vduarhelyiensis), Atyha dicto, Christianae Pietatis instinctu, Pii Incolae Domum Omnipotentis DEO caeperunt struere. Sane non tam cuis nixi facultatibus, quam confisi Fidelium subsidiis. Adsit ergo Lector Piissimus aliquo Subsidio pecuniario. Ipsum cogitans adesse Christum, pro Domo Sua Supplicem. Petenti in terris Christo qui parvenit; u Christus Benedictus parebit & apparebit morienti & qui vivens, DEI Domum in terris promoverit. Inveniet moriens paratum in Caelis Hospitium Sempiternum. Amen. In Oppido Udvarhely (Vduarhely). 4 Octobris. 1651.

Paulus Olasz, Sedis
ejusdem Archidiaconus

/fordítás⁴³⁶ latinból magyarra/

Üdvözlés az Úrban mindazoknak, akiknek illik. Az Atyhának nevezett udvarhelyszéki faluban, a keresztény áhítattól indítva, az áhítatos lakosok elkezdtek építeni egy templomot a Mindenható Istennek. Jóllehet nem számítottak annyira a hatóságok támogatásában, mint amennyire bíztak a hívek segítségével. Ezért egy nagyon ájtatos lektor részt vesz egy pénzsegítséggel, és abban gondolkodik, hogy ő maga is ezzel Krisztust támogatja, kegyelemért esedezve ezért házára. Az, aki kér Krisztustól a földön, annak megjelenik, és Krisztus megáldja és megvédi, és megjelenik a halottnak és az élőnek, és a földön közbenjár Isten házának építésére. Aki meghal, az készenlétben találja Őt az Égben, az Örök Menedékben. Ámen. Udvarhely városában, 1651. október 4-én.

Olasz Pál⁴³⁷, ugyanazon szék főesperese.

⁴³⁵ A nyolcszögű gyűrűspecséten (13 x 16 mm) a Jézus Társaság stilizált ovális pajzsba foglalt címere (Az IHS Jézus görögösen írt nevének latin betűs átírásából származó rövidítése, fölötté középen latin kereszt, alatta három szeg (esetünkben nyílvevessző), és fölötté a tulajdonos monogramja („P.O.”) található.

⁴³⁶ A fordítást latinból dr. Andreea Mârza végezte. Ezúton is köszönjük munkáját.

⁴³⁷ Olasz Pál: máréfalvi származású jezsuita pap. 1651-től Székelyudvarhelyen volt lelkipásztor, majd később udvarhelyi esperes.

6.

1659. március 20. Beszterce.

Barcsai Ákos⁴³⁸ (Acatius Barcsai) erdélyi fejedelem levele az udvarhelyszéki főkapitányhoz, királybíróhoz, alkapitányhoz, alkirálybíróhoz és esküdt ülnökeihez, amelyben az udvarhelyi római katolikusok katonai immunitását (hadi expeditiotól immunisok) rendeli el az udvarhelyi reformátusokhoz hasonlóan (5. kép)

Alaki jegyek: Papír. Magyar. Eredeti. Restaurált (2014. július). 32,5 x 20,5 cm.

Jelzet: GYFL SZUGYL. Székelyudvarhelyi plébánia iratai. Plébániai iratok 1659.

Acatius Barcsai Dei gra[t]ia Princeps Tran[sylva]niae partium Regni Hungar[iae] D[omi]ni et Siculor[um] Comes. Fidelibus n[ost]ris Spectab[il]is ac Magnif[ic]is Gener[osis] Egreg[is] et Nobilibus, Agilibus Supremo Capitaneo et Judici Regio, Vice Capitaneo, Vice Judicibus Regiis ac juratis Assessoribus Sedis Siculicalis Uduarhely modernis et futuris quoque pro tempore constituen[dis] cunctis etiam aliis quor[um] inter est seu intererit presen[tis] n[ost]ras visur[is]? Salutem cum favore.

Udvarhely (Uduarhely) városában lévő Római Catholica Ecclesiabeli⁴³⁹ híveink aláztos könyörgésük által adják értésünkre, hogy jóllehet városukbeli orthodoxa⁴⁴⁰ reformata Ecclesianak⁴⁴¹ egyházbírái⁴⁴² és egyházfiai⁴⁴³ az hadi expeditiotól⁴⁴⁴ immunisok⁴⁴⁵ volnának, mindazáltal az ő Ecclesiájuk[na]k egyházbírái és egyházfiai ekkediglen⁴⁴⁶ azzal az immunitással⁴⁴⁷ nem éltek, könyörögvén azon, hogy azokat is az hadi expeditiotól hasonlóképpen immunitáljuk.⁴⁴⁸ Kiknek könyörgésükre k[e]g[ye]l[me]s tekintetünk lévén, ha elejétől fogva szokás volt, hogy nemes emberek is legyenek egyházbírái és egyházfiai, annuáltunk⁴⁴⁹ k[e]g[ye]l[me]sen, hogy az szerint mint az orthodoxa reformata Ecclesiában lévő egyházbírái és egyházfiai az hadi expeditiotól immunisok, azon udvarhelyi (Uduarhelyi) Catholica

⁴³⁸ Barcsai (Barcsay) Ákos (1610–1661): erdélyi fejedelem (1658–1660), aki a török támogatásának köszönhetette hatalmát, II. Rákóczi György krími kudarcát, és az azt követő török bosszúhadjáratot követően. 1660-ban lemondott Kemény János javára, aki megölette őt.

⁴³⁹ Eklézsiabeli – egyházközésgéi.

⁴⁴⁰ Ortodoxa – református.

⁴⁴¹ Eklézsia – egyházközésgé, plébánia.

⁴⁴² Egyházbíró – egyházgondnok.

⁴⁴³ Egyházfi – templomszolga, egyháztanácsos.

⁴⁴⁴ Expeditió – hadjárat, kiküldetés.

⁴⁴⁵ Immunis – mentes.

⁴⁴⁶ Ekediglen – ezigdig.

⁴⁴⁷ Immunitás – mentesség.

⁴⁴⁸ Immunitál – mentesít.

⁴⁴⁹ Annuál – beleegyezik, elfogad.

Ecclesiabeli egyházb[írái és egyhá]^{450a}zfiai is abból exemptusok⁴⁵¹ legyenek [succes]^{452b}sio-
nis semper temporibus.⁴⁵³ Kihez képest k[e]g[ye]l[me]sen parancsoljuk k[e]g[ye]lme[n]
k ebbéli k[e]g[ye]l[me]s annuentiankat⁴⁵⁴ értvén megírt udvarhelyi (Udvarhelyi) Catholica
Ecclesiában lévő egyházbíráit és egyházfiait is azon immunitasba tartsa, mint az orthodoxa
reformata Ecclesiában lévőket, és semminemű hadi expeditiora őket ne kényszerítse, és
annak nem praestálásáért⁴⁵⁵ se személyükben, se javukban meg ne háborítsa, vagy káro-
sítsa, successionem semper temporibus secus non facturi praesentibus perlectis exhiben[tis]
restitutis.

Datum in Ci[vi]t[a]te nostra Bistriciensi die 20 Mensis Martii Anno D[omi]ni 1659.
Exhibitae et pres[e]ntate
coram me Simono Kemény
supremo Capitano sedis
siculicalis Udvarhely
Simon Kemény

^{450a} Az okmány összehajtásánál lévő kikopott papírrész miatt a szöveg kiegészítése feltételes.
⁴⁵¹ *Exemptus – mentes.*
^{452b} A szöveg feltételezett kiegészítésére az okirat összehajtásánál található sérült papírrész miatt volt
szükség.
⁴⁵³ *Successionis semper temporibus – minden időken.*
⁴⁵⁴ *Annuncia – engedelem, jóváhagyás*
⁴⁵⁵ *Presztál – teljesít.*

1660. április 19. Homoródkarácsonyfalva.
**Ostvát Máthé, Nagy György és Mihály Deák Ajtaj homoródkarácsonyfalvi ne-
mesek kiállítják egy malomhely záloglevelét Gergely Máthé és Márton István kö-
zött**

Alaki jegyek: Papír. Magyar. Egyszerű másolat (18. század). Restaurált (2014. augusz-
tus). 21,5 x 33,5 cm.

Jelzet: GYFL SZUGYL. Homoródkarácsonyfalvi plébánia iratai. Plébániai iratok 1660.

/1/

Mi Ostvát Máté (Máthe), Nagy György, Mihály Deák Ajtaj, Udvarhelyszékben, Ka-
rácsonyfalván (Karácsonfalván) lakók, nemes emberek, adjuk tudtára, mindeneknek, az
kiknek illik ez levelünknek rendjében,⁴⁵⁶ hogy in Anno praesenti 1660 Die 19 Aprilis, jö-
vének mi előnkbe Udvarhelyszékben, Karácsonyfalván (Karácsonfalván) lakók, Gergely
Máté (Máthe) és Márton István, ambae partes nobiles és tettek mi előttünk ilyen alkal-
mat, hogy adá Márton István uram Gergely Máté (Máthe) uramnak egy malomhelyet,
mely malomhelyet hívnak Cser-malom nevű helynek, mely malomhelynek vicinusa⁴⁵⁷ ab
una az kápolna mezeje, ab alia Töjtös fejű utca. Ezt pediglen az malomhelyet adá Márton
István Gergely Máté (Máthe) uramnak az régi malomhely folyásával együtt, mely csak
megyen által az Márton István maga jószágán, az Homoródban (homorodban). Melyet
váltott Gergely Máté (Máthe) uram meg fl: 15. Márton István akaratjából vagyon pedig az
alkalom ilyen formán, hogy mivel Márton István urunk egy öccse, Márton András nevű
rabságra vagyon, ezt ha levele jó, megakarná váltani, és tehetsége⁴⁵⁸ lévén rá, Márton Ist-
ván uram[na]k különben adá ezt a malom Márton István Gergely Máté (Máthe) uram[na]
k p. fl. 15. örökösen,⁴⁵⁹ hogy ha az öccsének váltságára száz tallért⁴⁶⁰ avagy ha tallert nem,
fl: kétszázat ad Gergely Máté (Máthé) uram, ha kívántatik levele jöven rabságáról az Már-
ton István uram öccsének, Márton Andrásnak. Ígére pedig Márton István uram Gergely
Máté (Máthe) uram[na]k mindenik fordulóban az kétszáz forintra zálogjára, egy-egy darab
földet, mely szántóföldnek egyike vagyon Almás felé fordulóba határban, az lakon hagyó
föld, melynek vicinusa ab una Farkas Otály nemzetes⁴⁶¹ Angyalos asszonyomnak jobbágya
földei, más felől Gáspár Jánosné szántóföldje. Az másik Vargyas felé forduló határban Ve-
res füzre menő nevű helyben, mely szántóföldnek vicinusa ab una Pokos György (György)
Arvaj szántóföldje, ab altera Sido Sz: Dálj Kenosi János fia, Mihály föld. Harmadik föld

⁴⁵⁶ *Rend – írott sor.*
⁴⁵⁷ *Vicinus – szomszéd.*
⁴⁵⁸ *Tebetség – lehetőség.*
⁴⁵⁹ *Örökösen – örök érvényűen.*
⁴⁶⁰ Tallér: egy nagyobb ezüstpénzt jelentett, amely 1500 körül lett ismertté és honosodott meg Közép-
Európában. A tallér Magyarországon 1499 és 1867 között volt forgalomban. Mint pénzegység 72 ezüst
krajcárt, vagy 24 garast viselt, később jöttek forgalomba a 60 krajcáros, ún. forintos tallérok.
⁴⁶¹ *Nemzetes – nemes származású, tekintélyes.*

vagyon Oklánd felé való fordulóban, Mocsár nevű helyben, mely földnek vicinusa ab una Tamás Lőrinc (Thamás Lőrincz), ab altera Miklós Tamás (Thamás) szántóföldjeik.

Effélét, valamint az malomárok az Márton István maga tanorokjában⁴⁶² felüli szakaszt, azt is adá Gergely Máténak (Máthenak) ilyen conditioval,⁴⁶³ hogy ha levele jó Márton Andrásnak, az feljebb nevezett pénzt megadja Gergely Máté (Máthe) uram, az mely kétszáz forintot ígére Gergely Máté (Máthe) uram. Ilyenformán az feljebb megnevezett szántóföldekért és tanorokért ha kívántatik, hogy ha 21 forintonként is megadhatják az pénzt Gergely Máténak (Máthenak) Márton István és András rabságáról szabadulván elveszi, és az megnevezett szántóföldeket és tanorokat pénzt letévén kezéből visszabocsátja, de az malomhely éltéig örökösén magánál maradjon, Gergely Máténál (Mathenál), holta után Gergely Máténak (Máthenak) vér atyafaitól⁴⁶⁴ válthassa meg.

Hogy ha pedig ez nem kívántatnék, az Márton István tanorokján átmenő malomárok helyet Gergely Máté (Máthe) az vámnak negyed részét adja Márton Istvánnak, ha pedig az zálogjának felét leteheti Márton István Gergely Máténak (Máthenak) az malomnak becsüjével⁴⁶⁵ együtt, az mit ér akkor, az malom felét bírhasza éppen az malomnak Márton István, az fele örökösén Gergely Máténál (Máthenál) maradjon. Az malomároknak pedig leszen egy kis hídja, melyet ketten kel tartaniuk. Hogy ha valami atyafiak perlenének az malomhelyért, Gergely Máté (Máthe) rá ígéré⁴⁶⁶ magát, hogy fáradságát nem szánja, költését is, de így, hogy Márton István az zálogjával együtt azt a költést is letegye Gergely Máténak (Máthenak), mikor meg akarja váltani. Hogy ha valami atyafiak elperlenek két részét, benne valami kezénél maradna Gergely Máténak (Máthenak) és Márton Istvánnak, így is abból az megmaradt részből negyedét kérné Márton István.

Mely dolognak nagyobb bizonyosságára, és az dolognak jövődöbeli megállására adtuk ez mi peccsés levelünket fide nostra mediante A[n]no die loco[ue] supra notatis.

Judices iidem qui supra.

Az Márton János contractussából⁴⁶⁷ szóról-szóra íratott le, az mint feljebb vagyon.

/2/

Ezen contractus is forgott fen a, de már mindenkit lehangyott Márton János (Mar-ton Janos) úgy, hogy in absque tenore az jószágán által járhasson az malomárok, melyről contractusuk van.

⁴⁶² Tanorok – falu mellett fekvő, rendszerint bekerített kaszáló.

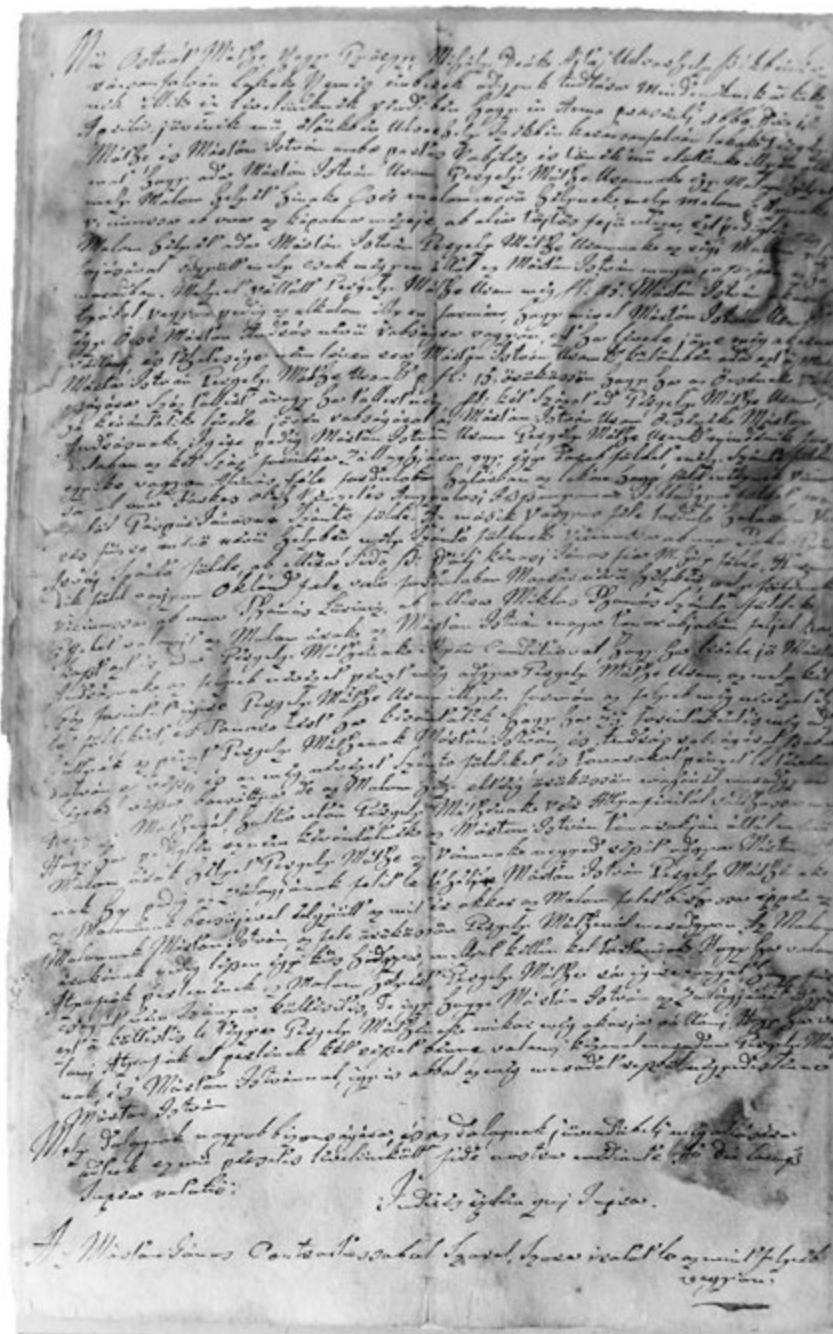
⁴⁶³ Kondíció – feltétel.

⁴⁶⁴ Atyafia – testvér, vérokon.

⁴⁶⁵ Becsü – érték.

⁴⁶⁶ Ígéri magát – kötelezi magát.

⁴⁶⁷ Kontraktsus – szerződés.

Záloglevél (1660. április 19. Homoródkarácsonyfalva)

1688. január 9. Oroszhegy.

Moczonoki Pater Pal zetelaki pap, **Janos György, Leőrincz György, Burjan Leőrincz** és **Szabo Andras** nemesek levele egy gyilkossági ügyben, amely kapcsán egy földterületet **Kovácz Ferencz**nek adnak élteben, majd halála után – ha az örökök másképp nem rendelkeznek – az oroszhegyi papra marad, és a keservesek a gyilkost nem ítéltetik el, hanem életben hagyják

Alaki jegyek: Papír. Magyar. Eredeti. Jó állapot. Négy szárazpecsét. 19,5 x 31 cm.

Jelzet: GYFL SZUGYL. Oroszhegyi plébánia iratai. Plébániai iratok 1688.

/1/

Mi Mocsonoki (Moczonoki) Pater Pál⁴⁶⁸ (Pal), mostan zetelaki (Zetaloki) parochus,⁴⁶⁹ János György (Janos György) küküllőkeményfalvi (Küküllő keménfalvi), Lőrinc György (Leőrincz György), Burján Lőrinc (Burjan Leőrincz) és Szabó András (Szabo Andras) oroszhegyiek (oroszhegyek), mindnyájan Udvarhelyszékben lakó nemes emberek, kik ez alább megírt dologban kézbeadás⁴⁷⁰ alatt fogott közbírák vagyunk. Adjuk emlékezetre mindenk[ne]k, az kik[ne]k illik ez levelünk[et] rendéb[en], quo din hoc Anno praesenti 1688 Die 9 Januarii midőn volnánk Udvarhelyszékbe[n], Oroszhegy-falvában, az egyikünk megírt Burján Lőrinc (Burjan Leőrincz) házána, jövének mi előnkbe ilyen két fél személyek, tudniillik egy részről ugyan Udvarhelyszéki, diafalvi⁴⁷¹ (Diafalvi) Kovács Ferenc (Kovacz Ferencz) feleségével Sigmond Annával nemes személyek, ez zetelaki (Zetaloki) Gyepesi András (Andras), ugyan feleségével Sigmond Katával, privilegiumos⁴⁷² személyek, más részről pediglen megnevezett Oroszhegyb[en] lakó György Kovács (György Kovacz), Barabás (Barrabas) Istvánné Márta (Marta), és néhai Bálint Péter (Balint Peter) relikájá,⁴⁷³ Tót (Tot) Kata, mindnyájan nemes személyek, és minket kezük beadása által megbírlván tesznek ide alább megírt ilyen örökös, és megmásolhatatlan⁴⁷⁴ alkalmat,⁴⁷⁵ avagy kötést⁴⁷⁶. Minthogy ennek előtte ennyiszor megírt Oroszhegyb[en] lakott Sigmond Istvánnak (Ist-vannak) véletlen ütése miatt kellett volt meghalni, ugyan Oroszhegyb[en] lakott néhai Bálint

⁴⁶⁸ Mocsonoki Pál: gyulafehérvári egyházmegyes pap, 1670–1697 között Zetelakán szolgált plébánosként. 1690–1701 között udvarhelyi esperes és vikáriushelyettes. 1716–1718 között Gyergyószentmiklóson plébános. 1718-ban halt meg.

⁴⁶⁹ Parochus – pap, plébános.

⁴⁷⁰ Kézbeadás – valakit döntő bírónak tevő kézfogás.

⁴⁷¹ Diafalva: ma Oroszhegy település egyik falurésze.

⁴⁷² Privilegiumos – kiváltságos.

⁴⁷³ Relikta – özvegy.

⁴⁷⁴ Megmásolhatatlan – megmásíthatatlan, megváltoztathatatlan.

⁴⁷⁵ Alkalom – egyezés.

⁴⁷⁶ Kötés – megegyezés, örökségbeli hagykozás.

(Balint) Péternek, mely miatt azon Sigmond Istvánt a megnevezett keserves⁴⁷⁷ atyafiak⁴⁷⁸ citatione mediante halálos sententiába⁴⁷⁹ ejték, és az Sententiára akarván prosequalni,⁴⁸⁰ instalának⁴⁸¹ minekünk igen Serio⁴⁸² az Sigmond István feljebb megnevezett leány, mind a férjekkel együtt, hogy törekednénk a megírt keserves atyafiaknál, hogy engednék meg életét. Minekünk azért sok törekedésünkre, a megírt Barabás Istvánné (Barabas Istvanne), úgy mint Bálint Péternek (Balint Peter[ne]k) édes leánya, és maga a Bálint Péter (Peter) megnevezett relikájá, nem kívánván semmi fizetést, hanem I[ste]nre hagyván annak büntetését, megengedék életét ilyen conditio⁴⁸³ alatt, hogy itt Udvarhelyszékben, Siménfalván (Simen falván) szabados⁴⁸⁴ legyen lakása, de azon felül csak járni is nekik láttukra, annál inkább lakni ne merészeljen, melyet ha cselekednék, comperta rei veritate, eo ipso facto azon keserves atyafiak megfoghassák, fogathassák, és az sententia tenora⁴⁸⁵ szerint, mint nyilvánvaló gyilkost exequalhassák.⁴⁸⁶ György Kovács (Geörgy Kovacz) pedig a maga részéről, kíváná, hogy egy tanorokja⁴⁸⁷ lévén, megnevezett diafalvi Kovács Ferencnek (Kovacz Ferencz[ne]k) az Oroszhegy (Oroszhegy) alsó forduló határb[an], alsó szállása nevű helyben, mely[ne]k vicinusa ab una György Kovács (Georgy Kovacz) maga, ab alia Fehér Miklós (Filyer Miklos) tanorokok, az neki adassék, úgy hogy ameddig ő él, az ő birodalma⁴⁸⁸ alatt lévén, úgy bírhasa, mint magáét, holta után pedig, ha a Bálint Péter (Balint Peter) árva gyermekei az atyjuk Diába (Diaba) maguk[na]k nem akarják reserválni⁴⁸⁹, maradjon [az] Oroszhegyben (Oroszhegyb[en]) lakó megyés⁴⁹⁰ pap birodalma al[att] [...] ^{491a},

/2/

úgy mindazáltal, hogy azon Oroszhegy (Oroszhegy) megyéjéb[en] lakozandó megyés pap is akárki legyen, tartozzék minden esztendőben azon tanorok[na]k hasznáért három üdvösséges misét szolgáltatni Bálint Péterért (Balint Peterért) sub bona consccientia, az mely tanorokot Kovács Ferenc (Kovacz Ferencz) is adá, hagyá örökösen⁴⁹² fiúról fiúra, sub evictione⁴⁹³. Mely dolog mi előttünk így menvén végb[e], ennek nagyobb erősségére

⁴⁷⁷ Keserves – gyászó.

⁴⁷⁸ Atyafi – rokon, testvér.

⁴⁷⁹ Sentencia – bírósági végzés.

⁴⁸⁰ Prosequalni – perbe fog, vádat emel.

⁴⁸¹ Instál – kér, folyamodik.

⁴⁸² Serio – komolyan.

⁴⁸³ Kondició – feltétel.

⁴⁸⁴ Szabados – engedélyezett, akadálytalan.

⁴⁸⁵ Tenor – folyamát.

⁴⁸⁶ Exequalni – valaki ellen eljárást indít.

⁴⁸⁷ Tanorok – falu mellett fekvő, rendszerint bekerített kaszáló.

⁴⁸⁸ Birodalom – birtoklás.

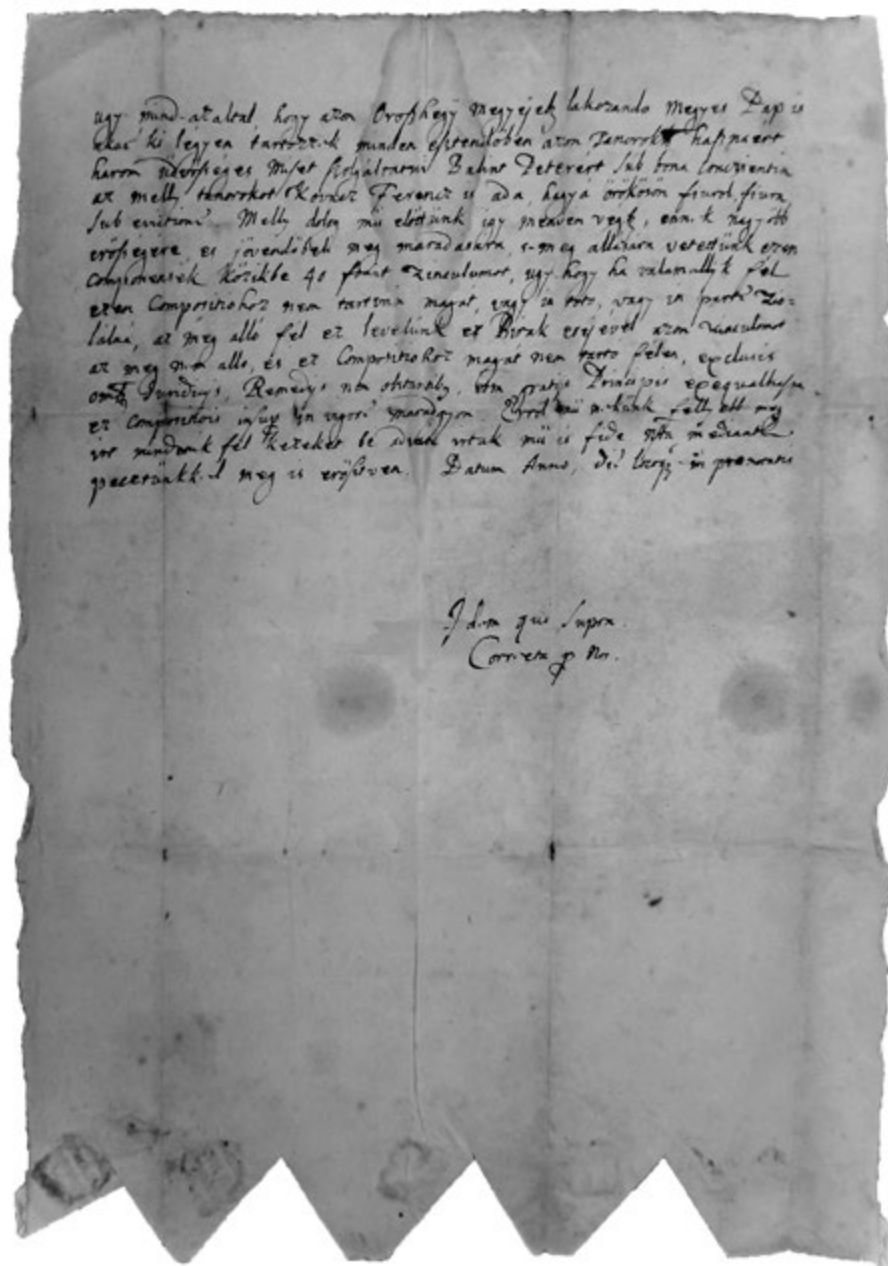
⁴⁸⁹ Reservál – megtart, fenntart, visszatart.

⁴⁹⁰ Megye – egyházközség.

^{491a} A szárazpecsét visszatűrt papírfelzete miatt a szöveg olvashatatlan.

⁴⁹² Örökösen – örök érvényűen.

⁴⁹³ Sub evictione – szavatosság alatt.

Adománylevél – 2. oldal (1688. január 9. Oroszhegy)

9.

1702. május 29. Róma.

XI. Kelemen⁴⁹⁹ pápa oklevelének korabeli másolata, amelyben hét évig teljes bűcsút engedélyez az atyhai templomot Szent Mária Magdolna és Szent József ünnepnapjain meglátogatók számára

Alaki jegyek: Papír. Latin. Korabeli másolat. Restaurált (2014. október). 30,5 x 19 cm.

Jelzet: GYFL SZUGYL. Atyhai plébánia iratai. Plébániai iratok 1702.

Clemens Papa XI

Universis [Chris]ti fidelibus, p[raese]ntes l[itte]ras inspecturis salute[m], et Apostolicam ben[edictionem] ad augen[dam] fidelium religionem, et animar[um] salute[m] coelestibusq[ue] Ecclesi[ae] thesauris pia charitate intentis omnib[us] utriusq[ue] sexus Christi fidelib[us] vere paenitenti[bus], et confessis, ac sacra com[unio]ne refectis, qui Ecclesiam Parochialem S[an]ctae Mariae Magdaleneae loci Atya Transylvanien[sis] Dio[cesis] non tamen R[egu]larium cui ecclesiae eiusq[ue] cappellis, et altarib[us], sive omnibus, sive singulis, eamq[ue] seu eas, vel ea, aut illarum se villorum singulas, vel singula etiam visitandi nulla alia indulgentia reperitur concissa: in S[an]ctorum MARIAE MAGDALENAE, ac IOSEPHI festis dieb[us] a primis vesp[er]is usq[ue] ad occasum solis dierum huiusmodi, singulis annis devote visitaverint, et sibi pro christianorum Principum Concordia, haeresu[m] extirpatione, ac S[an]ctae Matris Ecclesiae exaltatione, pias ad Deum preces effunderint, quo die proximae id egierint: Plenariam omnium peccator[um] suor[um] indulgentiam, et remissionem misericorditer in Do[mi]no concedim[us] p[raese]ntib[us] septennium tantum valituris; volumus, autem ut si alias Christi fidelibus in quocunq[ue] pro inpetratione imputa[tio]ne, admissione, seu publicatione p[raese]ntiu[m] aliquid vel minimu[m] detur, aut sponte oblatu[m] recipiatur, p[raese]ntes nullae sint; Datum Romae, apud S[an]ctu[m] Petrum sub Annulo Piscatoris Die XXIX Ma[ia] MDCCII Pont[ificatus] Secundo His Gratis pro Deo et S[an]c[t]a alio anni die datu[m] Eccl[esi]a[m], Cappella[m], aut altare in ea situ[m] visitan[di], aliqua alia indulgentia. perpetuo, vel ad tempus non die[m] elapsu[m] duratura concessa fuerit, vel si pro[cul]

Jolueray

/fordítás⁵⁰⁰ latinból magyarra/

XI. Kelemen pápa,

Krisztus minden hívőjének, akik e levelet látják, üdvözlés és apostoli áldás. A hívők

⁴⁹⁹ XI. Kelemen pápa 1700–1721 között volt a katolikus egyház feje (243. pápaként). A dél-itáliai albán származású pápa Giovanni Francesco Albani néven született. 1715-ben bocsátotta ki az *Ex illa die* bullát. Ebben bálványimádásként ítélte el a kínai társadalmi szokásokat – az ősök tábláinak tisztelgetését. A keresztények részéről Kínát ért sérelem miatt és az ősök tisztelgetésének teljes tagadása következtében Kínából száműzték az összes katolikus misszionáriust, templomaikat lerombolták, az áttérteket pedig az új hit elhagyására kényszerítették.

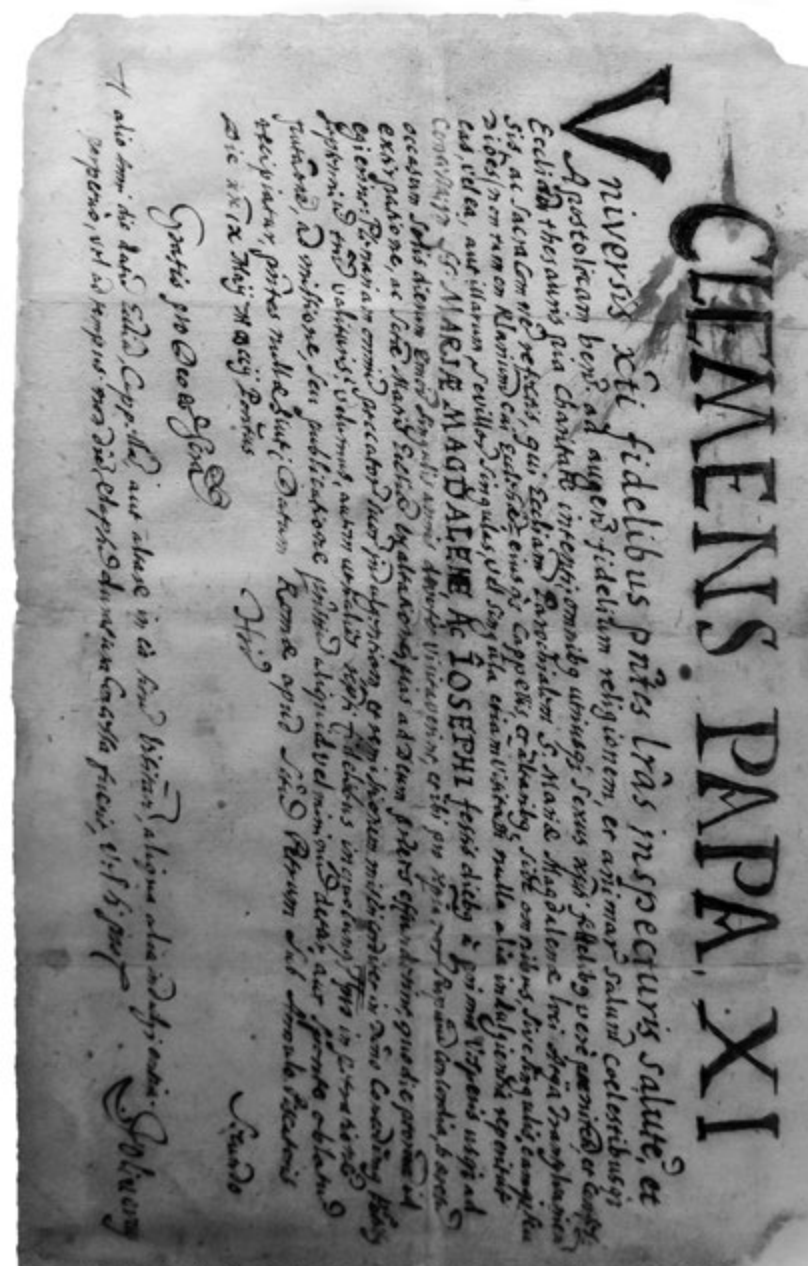
⁵⁰⁰ A fordítást latinból dr. Andreea Márza végezte. Segítségét ezúton is köszönjük.

hitének erősítésére és a lelkek üdvösségére, mivel az egyház égi kincsei ragaszkodó szeretettel kötődnek bármilyen nemzetű és minden Krisztusban hívőhöz, úgy azokhoz, akik vezekelnek és beismerik, mint azokhoz is, akik a szentáldozásban megtérnek, amelyhez egyetlen más látogatási búcsú sem adatott meg az erdélyi egyházmegyében lévő atyhai Szent Mária Magdolna plébániatemplomnak, nemcsak az ebben az egyházban lévő szerzeteseknek, és kápolnáinak és oltárainak, vagy mindenkinek, vagy az egésznek, vagy annak, vagy ennek, vagy mindegyiknek. Akik Szent Mária Magdolna és József ünnepnapokon, az azt megelőző nap egészen napnyugtáig, meglátogatják jámborsággal minden évben és dicsőséget hoznak az anyaszentegyháznak, ájtatos imákat mondanak az Úrnak a keresztény fejedelmek békéjéért, az eretnkségek elfojtásáért, ezen a napon az elkövetkezendőket megfosztják ettől. Teljes búcsút engedélyezünk minden bűnösnek és az Úr kegyes bocsánatát, csupán hét évig a jelenlévőknek, akik erőben lesznek. De akarjuk, hogy ha más búcsút adnának Krisztus hívőinek az év akármelyik más napján, hogy akármilyen más templomot, kápolnát vagy oltárt meglátogassanak, az legyen örökre megadva vagy tartson ne csak az elmúlt napon, vagy még tovább, megadjanak mindenre vagy legalább mindenkinek kérésére, gyanúsítására, elfogadására vagy a jelenlegiek közlésére, vagy fogadják el az áldozatot jószántukból, a jelenlegiek ne legyenek.

Kelt Rómában, a Szent Péterben, a halászcgyűrű alatt, 1702. május 29-én, pápaságunk második évében.

Az Urban kegyeseknek és szenteknek,

Joliucray

Búcsúengedély (1702. május 29. Róma)

10.

1702. június 15. Homoródalmás.

Kovacs Andras, Sebestjen Andras és Szabo Sigmond nemesek levele székelykeresztúri **Galfi Istvan** és székelyszentléleki **Balint Istvan** nemes személyek perlekedése ügyében, amelyben a székelyszentléleki templom alatt való rét perét lezárják

Alaki jegyek: Papír. Magyar. Eredeti. Csonkított és sérült. Két szárazpecsét. 19,5 x 31 cm.
Jelzet: GYFL SZUGYL. Székelyudvarhelyi plébánia iratai. Plébániai iratok 1702.

Mi udvarhelyszéki (Udvarhelj Szeki) homoródalmási (H. Almasi) Kovács András (Kovacz Andras), Sebestyén András (Sebestjen Andras) és Szabó Zsigmond (Szabo Sigmond), mindhárman nemes személyek, adjuk tudtára mindeneknek, az kiknek illik ez mi levelünk rendjében,⁵⁰¹ quo din Anno 1702 die 15 Junii, mikor volnánk Udvarhelyszékben (Udvarhelj Szekben) Udvarhely (Udvarhelj) városában az nemes Letény Pál (Letenj Pal) uram házánál, jelen lévén mi előttünk egy részről Udvarhely (Udvarhelj) H.I.S. Kereszt-urfi Széki Martonosi nemes Gálfi István (Galfi Istvan) uram, és más részről ugyan Udvarhely (Udvarhelj) széki szentléleki Bálint István (Szent Leleki Balint Istvan) uram nemes személyek, és hozák őkegyelmük elé hogy micsodás⁵⁰² perlekedések van őkegyelmüknek egymás között, és most is vagyon. És szólla Bálint István (Balint Istvan) uram Gálfi István (Galfi Istvan) uram[na]k, hogy őkegyelme ne fárasztaná⁵⁰³ és ne perlené Bálint István (Balint Istvan) uramat az szentléleki (Szent Leleki) templom alatt való rétért, és arra ígéré⁵⁰⁴ Gálfi István (Galfi Istvan) uram magát Bálint István (Balint Istvan) uram[na]k, hogy nem perli és nem fárassza tovább őkegyelmét, hanem éljenek egymás atyafiságával.⁵⁰⁵ Az citatiot⁵⁰⁶ is leghagyá mi előttünk Gálfi István (Galfi Istvan) aliam, ha ugyan Gálfi István (Galfi Istvan) [ura] m[na]k az farkaslaki (F[arkas] Loki) jószágát oda kell fizetni is azon citacioban lévő tanorokért⁵⁰⁷ másinak. Mely dolognak megállására kezét is adának őkegyelmek egymásnak, és nekünk is, fenn megírt bírák[na]k, és azon dolognak nagyobb erősségére és megállására calumniat⁵⁰⁸ vetvén őkegyelmek közé, azt fogadá Gálfi István (Galfi Istvan) uram is, hogy ha őkegyelme keresi azon perben forgó jószágot, kaszálóhelyet az kiért citacioban vagyon Bálint István (Balint Istvan) urammal, calumnijuk amitálja⁵⁰⁹ őkegyelme teries quocias, mégis ezen kontraktus⁵¹⁰ in vigore⁵¹¹ maradjon, mely

⁵⁰¹ Rend – írott sor.

⁵⁰² Micsodás – miféle, milyenféle.

⁵⁰³ Fáraszt – fáradalmat okoz perlekedéssel.

⁵⁰⁴ Ígéri magát – kötelezi magát.

⁵⁰⁵ Atyafiság – felebarátság.

⁵⁰⁶ Citáció – idézés, idézőlevél.

⁵⁰⁷ Tanorok – falu mellett fekvő, rendszerint bekerített kaszáló.

⁵⁰⁸ Kalumnia – patvarkodás, rágalmozás.

⁵⁰⁹ Amittál – elveszt.

⁵¹⁰ Kontraktus – szerződés.

⁵¹¹ In vigore – érvényben.

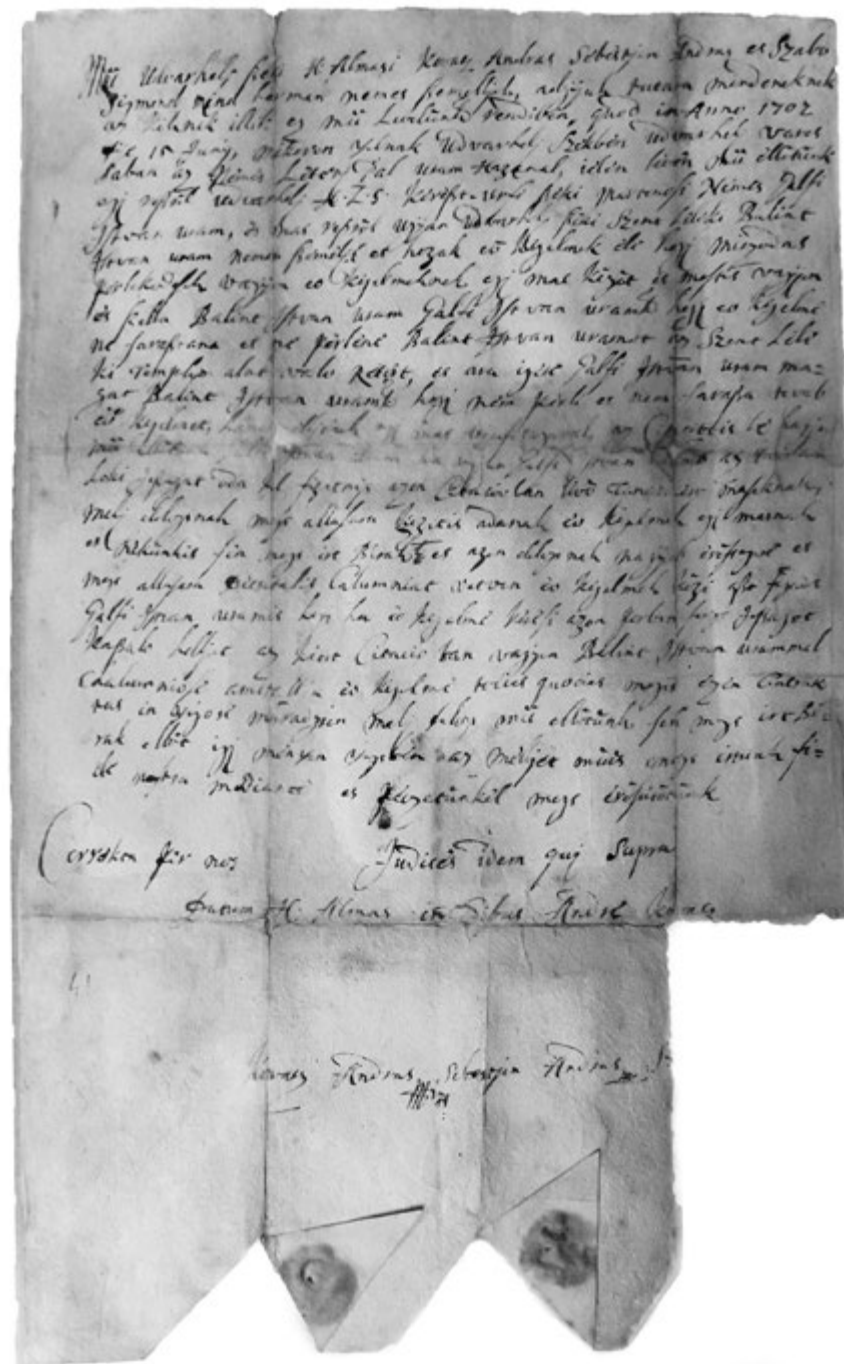
dolog mi előttünk fenn megírt bírák előtt így megyen végbe, az melyet mi is írtunk fide nostra mediante és pecsétünkkel megerősítettünk.

Judices idem qui Supra

Correcta per nos

Datum Homoródalmás (H[omoród] Almas)in aedibus Andre Kovács (Kovacz) Kovács András (Kovacz Andras) m[anu] p[ropria] Sebestyén András (Sebestjen Andras) m[anu] p[ropria] Sz[abo] Sigmond]^{512a}

^{512a} A lap alsó tűrésének jobb sarka hiányzik, így a harmadik aláíró nevét a címzésből azonosítottuk.

Perlevél (1702. június 15. Homoródmás)

11.

1704. március 24. Homoródkarácsonyfalva.

Homoródszentmártoni Ferencz Tamás homoródkarácsonyfalvi prédikátor és Városhalvi Ferencz András kiállítják a kápolna dombja nevű helyről szóló kontraktust, amelyben Márton István eladja azt Bacsoni Ferencznek 25 forintért

Alaki jegyek: Papír. Magyar. Eredeti. Jó állapot. Két szárazpecsét. 20 x 31,5 cm.

Jelzet: GYFL SZUGYL. Homoródkarácsonyfalvi plébánia iratai. Plébániai iratok 1704.

/1/

Mi homoródszentmártoni Ferenc Tamás (H[omorod]Sz[ent]Mártoni Ferencz Thamás) p. t. homoródkarácsonyfalvi (H[omorod]Kárátsonfalvi) prédikátor,⁵¹³ és Városhalvi Ferenc (Ferencz) András, az alább megírt dolog kézbeadásával⁵¹⁴ megbírált nemes személyek, udvarhelyszékiek (Udvarhelyi Székiek), adjuk emlékezetére mindenek[ne]k akik[ne]k illik, e mi levelünk[ne]k rendjéb[en]⁵¹⁵, quod An[no] p[re]sen[tu] 1704. die 24. Mart[is], mikor[on] volnánk a specifikált⁵¹⁶ székb[en], Homoródkarácsonyfalván (H[omorod]Kárátsonfalv[á]n) n[emes] és vitézlő Baconi Ferenc (Bacsoni Ferencz) úr házá[na]l, jöven[ő] i[ő] előnk[be] ab una praefat[us] Baconi Ferenc (Bacsoni Ferencz) úr feleségével, Judittal és vejével azon székbeli Városhalvi Ferenc (Ferencz) Jánossal, és ennek feleségével, Baconi Borbálával (Bacsoni Barbárával), ab altera ver[us] parte eze[n] székbeli homoródkarácsonyfalvi (H[omorod]Kárátsonfalvi) Márto[n] Istvá[n], tettek mi előttünk ilyen meghíhatatlan⁵¹⁷ contractust.⁵¹⁸ Adá p[re]fat[us] Márto[n] Istvá[n] megnevezett székb[en] és faluba[n], Homoródkarácsonyfalván H[omorod]Kárátsonfalv[án], Kápolna dombja nevű helynek felső részébe[n], egy darab bennvaló ó jószágot p[re]fat[us] Baconi Ferenc (Bacsoni Ferencz) uram[na]k, és megnevezett családnak, alkalo[m] szerint pro flor[enus] hungaricalibus 25. Charatis, & cora[m] nobis a Stephano Márto[n] p[re]nominato levatis. Mely örökségnek vicinusa⁵¹⁹ Almás felől Osvát Ferenc (Ferencz) uramnál levő ezéféle jószág, a Kús malo[m] felől maga Márto[n] István öröksége, alul pedig Baconi (Bacsoni) Ferenc ur[am] s[ü]tőháza, és a kimenő út. Adá pedig örökös[en]⁵²⁰, meghíhatatlanul, de posteritate ad posteritatis legitimas, exclusis omnibus juridicis remediis, evictiot⁵²¹ is fogadván magára és posteritassaira⁵²² minden legitim[us]⁵²³ impeditorok⁵²⁴

⁵¹³ Prédikátor – protestáns lelkész.

⁵¹⁴ Kézbeadás – valakit döntő bírónak tevő kézfogás.

⁵¹⁵ Rend – írott sor.

⁵¹⁶ Specifikált – megjelölt, megnevezett.

⁵¹⁷ Meghíhatatlan – megbiányosíthatatlan.

⁵¹⁸ Kontraktus – szerződés.

⁵¹⁹ Vicinus – szomszéd.

⁵²⁰ Örökös[en] – örök érvényűen.

⁵²¹ Evicció – szavatosság.

⁵²² Posteritas – leszármazott, utód.

⁵²³ Legitimus – törvényes.

⁵²⁴ Impeditor – báborgató.

elle[n]. Hogyha penig evincalni⁵²⁵ ne[m] akarná vagy ne[m] evincalhatná, benn való ami öröksége, tartozzék adni Baconi Ferenc (Baczoni Ferencz) uram[na]k, feleségének, vejének, leány[án] ak és utánuk való posteritass[na]k. Hozzátevén ezt is, hogy amely fenn specifikált ez[en] eladott örökségféle részecske Osvát Ferencnél (Ferencznél) va[gyo]n, ahhoz való teljes jussá⁵²⁶ is adá és kötő Márto[n] Istvá[n] Baconi Ferenc (Baczoni Ferencz) uram[na]k, feleségek, vejének, leány[án] ak, és utánuk való posteritas[na]k, hogy ők[e]g[ye]ll[me]k akár maguk kiválthassak, akár Márto[n] Istvá[n] kiváltvá[n], ők[e]g[ye]ll[me]k[ne]k váltja és bocsátja, alkalo[m] szerint szólván akkor annak illendő áráról.

Mely dolog mi előttünk így menvén végb[e], mi is mint bírák a dolog[na]k állandóbb voltaért vinculumot⁵²⁷ veténk a contrahált⁵²⁸ személyek[ne]k, simplex calumniat,⁵²⁹ melyet a megálló⁵³⁰ fél a meg ne[m] álló fele[t] ez levélnek erejével is exequálhasso[n],⁵³¹ exequaltathasso[n], mely[ne]k két része a bíráké, harmada a megálló félé. És a dolog[na]k a bizonyos voltaért kezünk írását pecsétünkkel is confirmaltuk, fide n[ostr]a median[te].

Datum, Anno, die, locoq[ue] ut supr[a].

Judices iidem, q[ui] sup[r]a.

Thomas F[erencz]. H[omoród]Sz[ent]Mártoni m[anu] p[ropria]. Andreas Ferencz
Városfalvi m[anu] p[ropria].

/2/

Nos infra scripti recognoscimus per praesentes quod in A[nn]o 1739 die 27 Decembris damus pro memoriae, hogy karácsonyfalvi Felszegi Ferenc (Karacsonfalvi Felszegi Ferencz), Baconi Ferenc (Baczoni Ferencz) + unokája férje, Lázár (Lazár) Klári férje, karácsonyfalvi (Karacsonfalvi) Kápolna (Kapolna) dombján levő jussát remittálá⁵³² 16 magyar forintokért nullo Jure Sibi relicte, a Barabas István uram házánál a karácsonyfalvi (Karacsonfalvi) Cath[olicus] Ecclesia[na]k, úgy Bálint István (Balint Istvan) úr is pro flor[enum] 16 remittálá, és a pénzt leválván⁵³³ a contractusát kezünkbe adá.

A templom jószágának egy darabjáról való contractus. Nro 5.

Márton Istvántól (Marton Istvantól) vett 3 darab föld és szénafűről egyháznál maradt 4 forintért.

Templomé, annak jószágául, ahol fekszik.

⁵²⁵ *Evinkál – szavatol, garantál.*

⁵²⁶ *Juss* – (utódlási) jog, járandósság, birtokrész.

⁵²⁷ *Vinculum* – zálog, kötelék.

⁵²⁸ *Kontrabált – szerződött.*

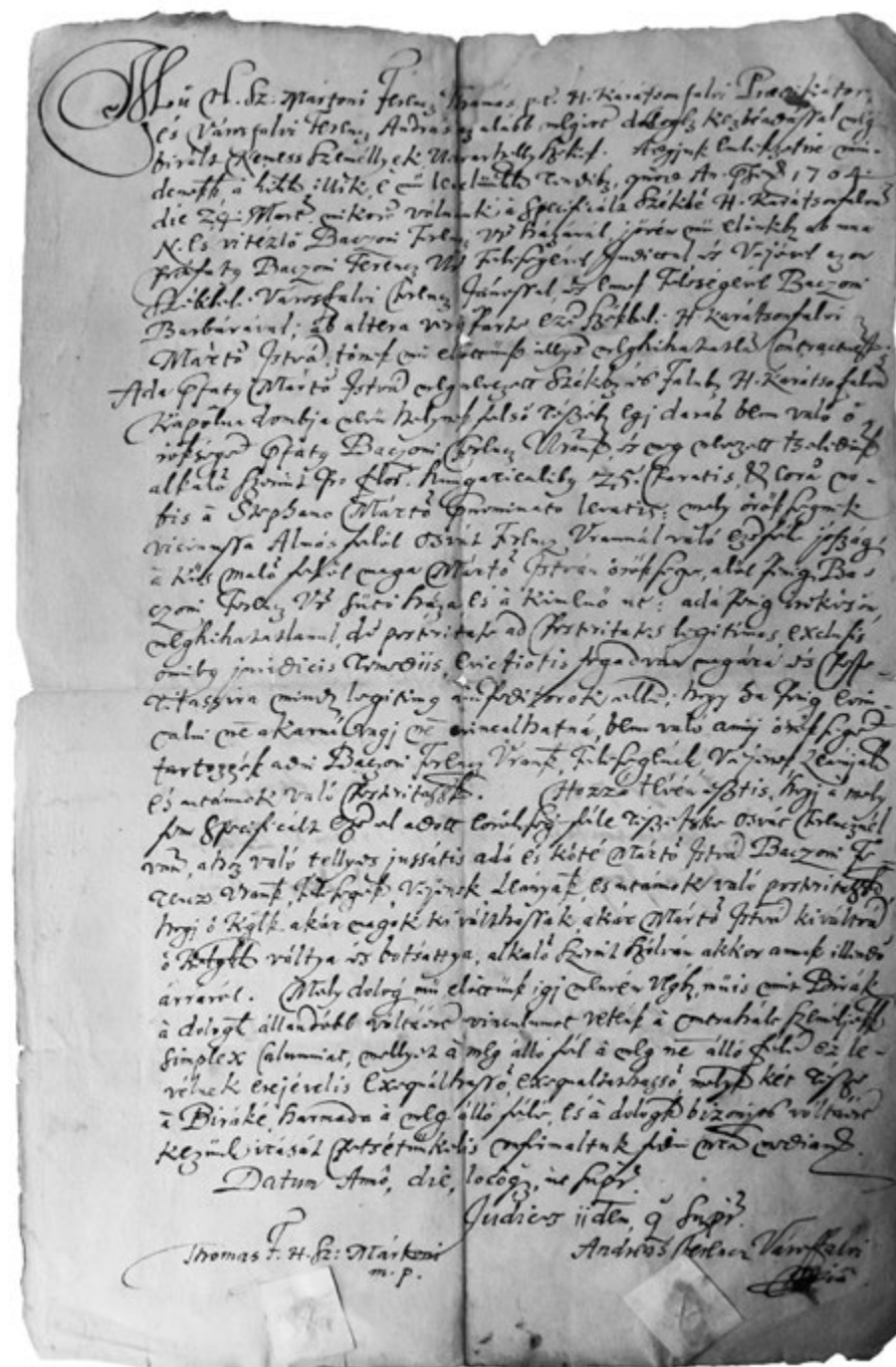
⁵²⁹ *Kalumnia* – *patvarkodás, rágalmazás.*

⁵³⁰ *Megálló – megállapodást betartó.*

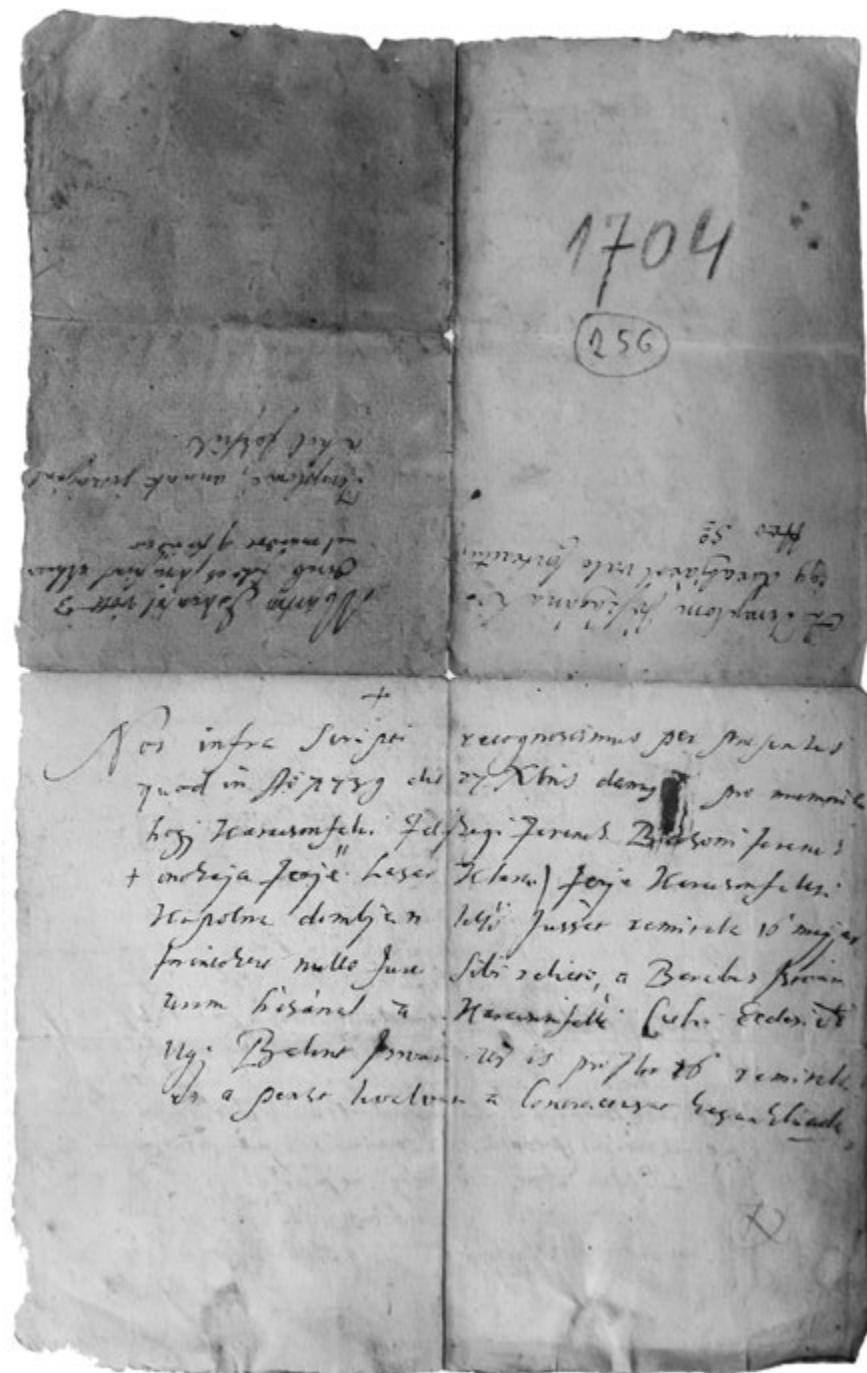
⁵³¹ *Exekvál – valaki ellen eljárást indít.*

⁵³² *Remittál – visszaad.*

⁵³³ *Levél* – *felvesz, átvesz.*

Birtokszerződés – 1. oldal (1704. március 24. Homoródkarácsonyfalva)

Birtokszerződés – 2. oldal (1704. március 24. Homoródkarácsonyfalva)

12.

1711. június 16., 1714. január 3. [Székelyudvarhely.]

Székelyszentléleki és székelylengyelfalvi főesperesi vizitációk átirásai, amelyben a székelylengyelfalvi plébánia anyagi ügyeit részletezik

Alaki jegyek: Papír. Magyar. Hiteles másolat (1770. szeptember 8.). Két piros színű, viaszba nyomott gyűrűspecst. Sérült. 21 x 32 cm.

Jelzet: GYFL SZUGYL. Székelylengyelfalvi plébánia iratai. Gazdasági iratok 1711.

/1/

E protocollo S[ac]rae Sedis Anno 1711 die 16 mensis Junii. Midőn volnánk Udvarhelyszékben szentléleki (Sz[ent] Léleki) sessioban⁵³⁴ generalis visitation,⁵³⁵ a malomfalvi (Malomfalvi) Szász Mihály vallá, és kötő egy darab szántóföldjét szabad, jó akaratjából, lengyelfalvi Farcád (Farczád) felé forduló határban, mely[ne]k egyik vicinusa⁵³⁶ Bartalis Mártonék Mihályék^{537a} földje Pásztor-kút nevű helyben, a lengyelfalvi pap házához az úr tisz[telen]dő vicarius⁵³⁸ uram előtt. NB. Kiváltották az vérek.⁵³⁹

A[n]no 1711. die. 29. Septembris Udvarhelyt lévén székünk gyűlése, jöven előnkbe udvarhelyszéki, lengyelfalvi néhai Darabont Márton P[rim]ipillus⁵⁴⁰ özvegye, Maróti (Maroti) Kara, és istenes⁵⁴¹ indulatjából,⁵⁴² amint az ura templom számára kötötte⁵⁴³ volt jószágát cum pertinentiis, ha sine semine deficiat, és feleségének is kötötte 90 m[agyar] forintokig. Mivel felesége pénzével is redimált⁵⁴⁴ 30 forintokkal földjeiben, hogy el ne foglalják, olyan formán, hogy ha valamely vér megváltja a megírt summa pénzen, fele legyen a templom számára a pénznek az asszony életében. Ha pedig az asszony holta után redimálják a vérek, mind a lengyelfalvi templom számára menjen az egész summa

pénz, a 90 forint. Most azért a jószágban hagyá az eklézsia⁵⁴⁵ és protekciót⁵⁴⁶ is ígére a reliktnak.⁵⁴⁷ Ő is maga számára mindenik határba élete táplálására⁵⁴⁸ hagy egy földet lengyelfalvi Sz[ent] Tamás felé forduló határban Malomhágojáb[an]. A középső feljáró

⁵³⁴ Szesszió – testületi ülés.

⁵³⁵ Generális vizitáció – általános egyházközlátogatás.

⁵³⁶ Vicinus – szomszéd.

^{537a} A levél keltékor végzett áthúzás.

⁵³⁸ Vikárius – helynök.

⁵³⁹ Vér – vérrokon.

⁵⁴⁰ Primipilus – lófő.

⁵⁴¹ Istenes – istenfélő.

⁵⁴² Indulat – vallásos buzgalom.

⁵⁴³ Köt – zálogosít.

⁵⁴⁴ Redimál – visszavált, kivált.

⁵⁴⁵ Eklézsia – egyházközség, plébánia.

⁵⁴⁶ Protekció – oltalom, védelem.

⁵⁴⁷ Relikta – özvegy.

⁵⁴⁸ Táplálás – segítés, gyámoltás.

szántóföldet és a Kenderes Kertet Farcád (farczad) felé fordulób[an] a keresztfánál, a pap földje mellett az alá járó szántóföldet magának életére hagyá, úgy, hogy holta után az asszony[na]k az is a lengyelfalvi templom számára maradjon. Most pedig elsőbben a templom számára adá a bennvaló helyet, melyben benne lakhassék életéig Eccle[si]a p[ro]tekciója alatt.

- 1. Farcád (farczád) felé forduló lengyelfalvi határban, Seprős kút hágójáb[an] egy szántóföldet, 3 véka⁵⁴⁹ férőjűt.⁵⁵⁰
- 2do. Ravasz erdő mögött egy szántóföldet, 12 véka férőjűt, mely[ne]k vicinusa alul és felül Bíró Mártonné földje.
- 3. A falu előtt is egy földet, melyet Szénafű helyen bírtak.

/2/

- 4to. A Rétben Sz[ent] Tamás felé fordulób[an] egy szénafüvet, két szekérre valót, vicinusa Orbán Uramék.
- 5to. A Keresztfán belül, a tövises földön felül egy zabföldet, 2 köből⁵⁵¹ férőjűt, melyet is kaszáltak, és feljárom földet a gyepe⁵⁵² mellett.
- 6. Az erdejét pedig Nagymálban templom számára adá életében, és amely földeket maga számára hagyá életében, holta után azon kötés⁵⁵³ alatt hagyá a templom számára, míg kiváltsák a vérek 90 forinttal. Kiváltván a pénz mind a templom számára legyen, melyről kezdet is ada a Sz[ent] Szék⁵⁵⁴ előtt, jelen lévén a lengyelfalvi megye bírása,⁵⁵⁵ András János, megye⁵⁵⁶ képében Tisz[telen]dó P[ate]r Gergelyffy Ferencz⁵⁵⁷ úr Esperességében, és több becsületes páterek⁵⁵⁸ előtt lengyelfalvi Praedicator⁵⁵⁹ Kalmán Péter Deák notáriusságá-

⁵⁴⁹ Véka: magyar származású száraz űrmérték. Latin megnevezései: *modius*, *quartale*. A véka a mérték alapját jelentő faedényt is jelenti. Első magyar említése 1397-ből származik. Erdélyben, Partiumban, Tiszaháton és a Felvidék délkeleti részén használták elsősorban szemtermények, gabonák mérésére. Közvetve területmértékként is használták: 1 vékás az a földterület, melynek bevetéséhez 1 véka vetőmag szükséges.

⁵⁵⁰ *Férőjű – valamennyi vetőmagra való.*

⁵⁵¹ Köből: régi űrmérték, amely szemestermény mérésére szolgált. Nagysága változott és általában 64 liter, azaz két véka volt. Egy *erdélyi köből* 64 pintből állt. A köből nagyságváltozásaira a más mértékekkel való összevetése mutat rá. A köből közvetve földnagyság mérésére is szolgált. *Egyköblös* vagy teljesebb alakjában *egyköblös föld* azt jelentette, hogy egy köből vetőmagot megbíró földterületről van szó.

⁵⁵² *Gyepű – határsövény, faluhátár-kerítés.*

⁵⁵³ *Kötés – egyezés.*

⁵⁵⁴ Szentszék: a főesperesi szentszék (Sacra Sedes Archidiaconalis) a főesperesség illetékességi területét érintő kisebb fegyelmi és házassági ügyek egyházi ítélőszéke volt, amely főként a 18–19. században töltött be jelentősebb egyházi szerepet. Fellebbezési fóruma a püspöki szentszék.

⁵⁵⁵ *Megebíró – egyházgondnok.*

⁵⁵⁶ *Mege – egyházkezség.*

⁵⁵⁷ Gergelyfi Ferenc: udvarhelyszéki születésű pap, aki a pápai alapítvány támogatásával Olmützben tanult 1701–1704 között. Zetelakán volt plébános, majd udvarhelyi esperes 1711–1719 között. 1719 júliusában halt meg pestisben.

⁵⁵⁸ *Páter – szerzetespap, pap.*

⁵⁵⁹ *Prédikátor – protestáns lelkész.*

ban⁵⁶⁰. Meghíhatatlanul⁵⁶¹ átok alatt így adá, hagyá nemine Contradicente akkor.

7. A Farcád (Farczad) felé fordulóban a farcádi (Farczádi) határon, Nagymezőben szénafüvet, két szekérre valót, vicin[us] alul Szabó Ferenc (Szabo Ferentz), felül Bíró János.

8. Hidegségben egy parlagot, a végében szénafű is vagyon kevés a templom számára.

Anno 1714. die 3. Januarii+ Szabo Ferenczn^{562b} a Hodgyai, hagyott egy földet Hagyó hegyen alul egy köből férőjűt, a patakparton a lengyelfalvi templom számára. NB. Kiváltották a Benedek fiak Simó (Simo) Mártonnal. H[ungarus] f[lorenus] circ[iter] 3.

Prascriptum transumptum collatum cum originali prout in Protocolo S[acr]ae Sedis extat, quod in omnibus clausulis, verbis, et punctis concordet, conveniatque cum originali praesentes subscriptimus, sigilloque munivimus in Lengyelfalva. Octava Septembris occasione visitationis particularis in domo parochiali plebani An[n]o 1770.

Lukács György ⁵⁶³ (Georgius Lukács) A[rchi]diaconus Udvar- Not[arius] helyszékiensis m[anu] p[rop]ria	Bíró Pál ⁵⁶⁴ (Paulus Biro) S[acr]ae Sedis m[anu] p[rop]ria
--	--

⁵⁶⁰ *Notárius – jegyző.*

⁵⁶¹ *Meghíhatatlan – megbiányosíthatatlan.*

^{562b} Korabeli beszúrás.

⁵⁶³ Lukács György: Gyergyószentmiklóson született, tanulmányait Székelyudvarhelyen és Kolozsváron végezte (1740–1742) a jezsuita kollégiumban. Papként szolgált Lövéten, Oroszhegyen és 1783-tól Zetelakán. 1766–1792 között udvarhelyi esperes volt, majd tiszteletbeli kanonoki címet kapott. 1793 május 21-én halt meg.

⁵⁶⁴ Bíró Pál: Esztelneken született, majd Kolozsváron (1731–1737) és Nagyszombatban (1738–1741) tanult a jezsuitáknál. Abosfalván és Gyergyóalfaluban szolgált papként, 1766-tól Zetelakán volt plébános és kerületi jegyző.

FORRÁSOK ÉS SZAKIRODALOMJEGYZÉK

Kiadatlan levéltári források:

1. Gyulafehérvári Főegyházmegyei Levéltár (a továbbiakban GYFL): Káptalani Levéltár, Vegyes iratok, *Az erdélyi papság jegyzéke Mártonffy György püspöki székebe iktatásától kezdődően 1716–1724/ 7110a.*
2. GYFL: Püspöki Levéltár, *Canonica Visitaciones 1711.*
3. GYFL: Püspöki Levéltár, *Canonica Visitaciones 1721.*
4. GYFL: Püspöki Levéltár, *Canonica Visitaciones 1731.*
5. GYFL: Püspöki Levéltár, *Canonica Visitaciones 1772.*
6. GYFL Székelyudvarhelyi Gyűjtőlevéltára: Küküllőkeményfalvi Plébánia Iratai, *Historia Domus / 1894/1900–1963.*
7. GYFL Székelyudvarhelyi Gyűjtőlevéltára: Homoródkarácsonyfalvi Plébánia Iratai, Tematikusan rendezett kötetek, *Papok névjegyzéke 1740–1820.*

Kiadott levéltári források:

1. *Az 1918/1919 előtti Erdélyre vonatkozó fondok és gyűjtemények jegyzékei.* 12. Maros megye. Összeállította: Pál-Antal Sándor. Budapest–Bukarest, 2014.
2. *Az egyházi levéltárak szerepe a lelképásztori életben.* Római dokumentumok XI. Az Egyházi Kulturális Javak Pápai Bizottságának dokumentuma. Budapest, 1998.
3. *Erdélyi római katolikus egyházlátogatási jegyzőkönyvek és okmányok.* I. 1727–1737. Közzéteszi: Kovács András és Kovács Zsolt. Kolozsvár, 2002.
4. *Monumenta Vaticana historiam regni Hungariae illustrantia.* I./I–VI. Szerk.: Ipolyi Arnold. Budapest, 1887–1891.
5. *Monumenta Vaticana historiam regni Hungariae illustrantia.* II./I–III. Szerk.: Ipolyi Arnold. Budapest, 1884–1909.
6. *Rationes collectorum pontificorum in Hungaria. Pápai tízed-szedők számadásai. 1281–1375.* Vatikáni Magyar Okirattár. I./I. Sorozatszerkesztők: Várszegi Asztrik – Zombori István. Budapest, 2000.
7. *Relationes missionariorum de Hungaria et Transilvania 1627–1707.* Bibliotheca Academiae Hungariae in Roma. Fontes 1. Közzéteszi: Tóth István György. Budapest–Róma, 1994.
8. *Székely Oklevéltár.* I. 1211–1519. Szerk.: Szabó Károly. Kolozsvár, 1872. 20.
9. *Székely Oklevéltár.* IV. 1264–1707. Szerk.: Szabó Károly. Sajtó alá rendezte: Szádeczky Lajos. Kolozsvár, 1895. 3.
10. *Székely Oklevéltár.* VIII. 1219–1776. Szerk.: Barabás Samu. Budapest, 1934.
11. *Székely oklevéltár. Új sorozat. I. Udvarhely széki törvénykezési jegyzőkönyvek 1569–1591.* Közzéteszi: Demény Lajos és Pataki József. Bukarest, 1983.
12. *Székely oklevéltár. Új sorozat. II. Udvarhely széki törvénykezési jegyzőkönyvek 1591–1597.* Közzéteszi: Demény Lajos és Pataki József. Bukarest, 1985.
13. *Székely oklevéltár. Új sorozat. III. Udvarhely széki törvénykezési jegyzőkönyvek 1598–*

1600. Közzéteszi: Demény Lajos, Pataki József és Tüdős S. Kinga. Bukarest, 1994.
14. *Székely oklevéltár. Új sorozat. IV. Székely népesség-összeírások 1575–1627.* Közzéteszi: Demény Lajos. Kolozsvár, 1998.
15. *Székely oklevéltár. Új sorozat. V. Székely népesség-összeírások 1635.* Közzéteszi: Demény Lajos. Kolozsvár, 1999.
16. *Székely oklevéltár. Új sorozat. VI. Székely népesség-összeírások 1635–1653.* Közzéteszi: Demény Lajos. Kolozsvár, 2000.
17. *Székely oklevéltár. Új sorozat. VII. Székely népesség-összeírások 1654–1680. Pótlások a II. és a IV–VI. kötetekhez 1566–1653.* Közzéteszi: Demény Lajos. Kolozsvár, 2004.
18. *Székely oklevéltár. Új sorozat. VIII. Székely népesség-összeírások 1680–1692.* Közzéteszi: Demény Lajos. Marosvásárhely, 2006.

Felhasznált irodalom:

1. *A gyulafehérvári főegyházmegye történelmi sematizmusa a 2000. jubileumi és millenniumi évben.* Gyulafehérvár, 2000.
2. *A gyulafehérvári főegyházmegye millenniumi sematizmusa.* Szerk.: Zsebe Márta – Knecht Tamás. Kolozsvár, 2010.
3. *A maros-küküllői főesperesi kerület plébániáinak története 1900-tól 1989-ig.* Szerk.: Barabás Kisanna – Tamási Zsolt. Kolozsvár, 2009.
4. Albert Dávid: *Székelyek, diákok, mesterek (Az udvarhelyszéki iskoláztatás rövid története).* In: *Udvarhelyszéki olvasókönyv.* Szerk.: Hermann Gusztáv Mihály – P. Buzogány Árpád. Székelyudvarhely, 2008. 88–105.
5. Bak Borbála: *A XVI–XVIII. századi magyar nyelvű források kiadása.* In: *Fons. VII(2000)/1.* 91–137. (A történelmi források kiadásának módszertani kérdései.)
6. Balázs Dénes: *Székelyszentlélek 670 éve.* Székelyszentlélek, 2003.
7. Barabás Kisanna: *A marosvásárhelyi római katolikus egyházközösség története 1900–1944 között.* In: *A maros-küküllői főesperesi kerület plébániáinak története 1900-tól 1989-ig.* Szerk.: Barabás Kisanna – Tamási Zsolt. Kolozsvár, 2009. 107–162.
8. Barabás Kisanna: *Böjthi Antal, a magyar nyelv és a székelyvécei templom palléra.* In: *Liber discipulorum. Tanulmányok Kovács András 65. születésnapjára.* Szerk.: Kovács Zsolt – Sarkadi Nagy Emese – Weisz Attila. Kolozsvár, 2011. 277–284.
9. Barabás Kisanna: *Adatok a marosvásárhelyi obszerváns ferences templom berendezéstörténetéhez.* In: *Táguló horizont. Tanulmányok a fiatal művészettörténészek marosvásárhelyi konferenciájának előadásából.* Szerk.: Kovács Zsolt – Orbán János. Marosvásárhely–Kolozsvár, 2013. 67–76.
10. Baricz Lajos: *A marosszentgyörgyi egyházközösség története – Adatok a múltból és a jelenből – 70 éves az önálló plébánia.* Marosvásárhely, 2007.
11. Baróti Csaba: *A nyárádtői római katolikus templom és plébánia a gyulafehérvári főegyházmegye szívében.* Kolozsvár, 2007.
12. Barta Zoltán: *Abafája története.* Marosvásárhely, 2012.
13. Báth János: *A varsági hegyi tanyák kialakulása és településrendje.* In: *Havasalfja havasa. Tanulmányok a székelyvarsági hegyi tanyák népeiről.* Szerk.: Báth János. Kecskemét, 1998.
14. Báth János: *Erdély római katolikusai a XVIII. század közepén.* Kecskemét, 2008.
15. Bencze János: *Dámieni–Deményháza monográfiája.* H.n., 2000.

16. Benedek Éva – Bíró Emese – Barabás Kisanna: *Elnéptelenedő egyházközsegekből összegyűjtött könyv és levéltári anyag állománymegőrző munkálatai a marosvásárhelyi római katolikus Keresztelő Szent János Plébánián*. In: Isis. Erdélyi Magyar Restaurátor Füzetek 6. Székelyudvarhely, 2007. 40–45.
17. P. Benedek Fidé: *Ferences kolostorok. Tanulmányok*. Sajtó alá rendezte és az előszót írta Sas Péter. Csíkszereda, 2005.
18. Bernád Rita: *Plébániai levéltárak I. A Gyulafehérvári-, a Sepsiszentgyörgyi-, a Szamosújvári- és a Gyergyószentmiklósi Gyűjtőlevéltárak repertórium*. Erdélyi Római Katolikus Levéltárak 3. Gyulafehérvár–Budapest, 2009.
19. Bernád Rita: *Római katolikus gyűjtőlevéltárak Hargita megyében*. In: *A Csíki Székely Múzeum Évkönyve*. Sorozatszerkesztő: Murányi János. Csíkszereda, 2009. 289–306.
20. Bernád Rita: *Fejedelmi levelek a Gyulafehérvári Főegyházmegyei Levéltár Gyergyószentmiklósi és Székelyudvarhelyi Gyűjtőlevéltáraiban*. In: *A Csíki Székely Múzeum Évkönyve*. Főszerk.: Kelemen Imola. Csíkszereda, 2010. 143–158.
21. Bernád Rita: *A Gyulafehérvári Főegyházmegyei Levéltár gyűjtőközpontjai*. In: *Egyházi gyűjtemények szolgálatában. În slujba colecțiilor eclesiastice*. Szerk.: Bernád Rita. Kolozsvár, 2010. 91–109.
22. Birtalan Sándor: *Székelynécke egyházközsege története*. Kolozsvár, 2002. (szakdolgozat)
23. *Calendarium dioecesanum venerabilis cleri M. Principatus Transilvaniae ad annum qui est post bissextilem secundus MDCCLXXXII*. Cibini, 1782.
24. *Catalogus venerabilis cleri almae dioecesis M. Principatus Transilvaniae pro anno bissextili a Christo nato MDCCLXXXV/III*. Albae Carolinae, é.n.
25. *Catalogus venerabilis cleri dioecesis Transilvaniensis*. Gyulafehérvár, 1870.
26. Csiki Csilla: *Az abosfalvi egyházközsege története*. Kolozsvár, 2008. (szakdolgozat)
27. Csiki Zoltán: *Rapsóné öröksége 2. Dokumentumok Parajd közsege múltjából*. Székelyudvarhely, 2013.
28. Dávid László: *A középkori Udvarhelyszéke művészeti emlékei*. Bukarest, 1981.
29. Demjén Andrea – Sófalvi András: *Máréfalva középkori temploma*. Székelyudvarhely, 2009 és 2014 (második, bővített kiadás).
30. Dénes-Mák László: *A jobbágyfalvi római katolikus egyházközsege története*. Orosháza, 2008.
31. Derzsy András: *A székelyudvarhelyi Szent Miklós római katolikus plébánia rövid története a kezdetektől napjainkig*. Székelyudvarhely, 2014.
32. Derzsy András: *Szent Miklós római katolikus plébániatemplom*. Székelyudvarhely, 1998.
33. Derzsy András: *Gróf Mikes János székelyudvarhelyi főesperes*. Székelyudvarhely, 2011.
34. Emődi Tamás: *Mikébáza/Călugăreni, ferences kolostortemplom*. In: *Közös tér – Közös örökség. A Kárpát-medence megújuló épített öröksége*. Szerk.: S. Sebestyén József. Budapest, 2013. 112–117.
35. *Erdély süveg nélküli püspöke*. Msgr. Lestyán Ferenc Marosvásárhelyi biciklis papja. Emlékkönyv Lestyán Ferenc születésének 100. évfordulójára. Szerk.: Tamási Zsolt. Marosvásárhely, 2013.
36. Fancsali Dániel: *A thelegdi esperestségről értekezés*. In: *Nemzeti Társalkodó*. II(1838)/6.
37. Fejérpataky László: *A történelem segédtudományai s különösen az oklevéltan hazánkban*. In: *Századok*. XIX(1885)/2. 53–86.

38. Fekete Árpád – Józsa András – Szőke András – Zepeczaner Jenő: *Szováta 1587–1989*. Székelyudvarhely, 1998.
39. Ferenczi Sándor: *A gyulafehérvári (erdélyi) főegyházmegye történeti papi névtára*. Budapest–Kolozsvár, 2009.
40. Ferenczi Sándor: *Világi papok Erdélyben a számadatok tükrében (1556–1716)*. In: *Studia Theologica Transsylvaniensia*. XII(2009)/2. 237–258.
41. Forró Albert: *Adatok a korondi katolikus egyház történetéhez*. In: *Areopolisz. Történelmi és társadalomtudományi tanulmányok* VIII. Székelyudvarhely, 2008. 35–48.
42. Fülöp István: *A bordosi plébánia története*. Kolozsvár, 2002. (szakdolgozat)
43. P. György József: *A ferencrendiek élete és működése Erdélyben*. Kolozsvár, 1930.
44. Harmath Ferenc – Kálmán Attila: *A szentpáli Haller család 400 éve*. Marosvásárhely, 2010.
45. Hermann Gusztáv: *Az udvarhelyszéki Havasalja kiváltságos települései: a két Oláhfalú és Zetelaka*. In: *Emlékkönyv Imreh István nyolcvanadik születésnapjára*. Szerk.: Kiss András – Kovács Kiss Gyöngy – Pozsony Ferenc. Kolozsvár, 1999. 183–198.
46. Hermann Gusztáv: *Székelyudvarhely művelődéstörténete*. Bukarest, 1993.
47. Jakab Csaba – Márton László Attila: *Adalékok Farkaslaka településfejlődéséhez és építéstörténetéhez*. In: Jakab Csaba – Márton László Attila – Mihály János: *Farkaslaka múltja és jelene*. Kolozsvár, 2000.
48. Jakubinyi György: *A Szentek nyomában Erdélyben*. Gyulafehérvár, 2005.
49. Jakubinyi György: *Romániai katolikus, erdélyi protestáns és izraelita vallási archontológia*. Kolozsvár, 2010.
50. Jékely Zsombor – Kiss Lóránd: *Középkori falképek Erdélyben. Értéktérkép a Teleki László Alapítvány támogatásával*. Budapest, 2008.
51. Kakucs Lajos: *Nyárádremete. Falumonográfia*. Marosvásárhely, 2008.
52. Keserü Katalin: *Torockai Wigand Ede*. Budapest, 2007.
53. Kimpfián Annamária: *A székelybői római katolikus templom*. In: *Székelybő. A százalékes kicsi falu. 1332–2007*. Szerk.: Papp Enikő, Sente Kinga. (Marosvásárhely), 2007. 50–55.
54. Kimpfián Annamária – Márton Judit: *Kerelőszentpál – Haller kastély*. (Erdélyi műemlékek 34) Kolozsvár, 2002.
55. Kovács András: *Késő reneszánsz építészet Erdélyben 1541–1720*. Budapest–Kolozsvár, 2003.
56. Kovács Árpád: *Adatok az oroszhegyi templom és egy XVII. századi kép történetéhez*. In: *Örökségünk*. IV(2010)/1.
57. Kovács Piroška: *A máréfalvi iskola 210 éve. 1786–1996*. Székelyudvarhely, 1996.
58. Kovács Piroška: *„Orczád veritékével...”*. Máréfalva a történelem sodrában. Székelyudvarhely, 2008.
59. Kovács Zsolt: *Görgényszentimre – Várrom és kastély*. (Erdélyi műemlékek 37) Kolozsvár, 2002.
60. Kovács Zsolt: *A Bornemisziák görgényszentimrei kastélya*. In: *Korunk*. XVI(2005)/12. 60–68.
61. Kovács Zsolt: *„Effigies ad similitudinem”. A bécsi trinitáriusok kalászos feszületének erdélyi másolatai*. In: *Stílusok, művek, mesterek. Erdély művészete 1690–1848 között. Tanulmányok B. Nagy Margit emlékére*. Szerk.: Orbán János. Marosvásárhely–Kolozsvár, 2011.

295–313.

62. Lakatos István: *Székelyudvarhely legrégibb leírása*. Latinból fordította: Jaklovsky Dénes. Kolozsvár, 1942.

63. Lángi József – Mihály Ferenc: *Erdélyi falképek és festett faberendezések 1*. Budapest, 2002.

64. Lángi József – Mihály Ferenc: *Erdélyi falképek és festett faberendezések 2*. Budapest, 2004.

65. Lestyán Ferenc: *Megszentelt kövek. A középkori erdélyi püspökség templomai*. I–II. Kolozsvár, 1996 és 2000 (második, bővített kiadás).

66. Lestyán Ferenc: *Marosvásárhely katolikus múltja*. In: *Marosvásárhely történetéből*. I. Szerk.: Pál-Antal Sándor – Szabó Miklós. Marosvásárhely, 1999. 157–190.

67. Lestyán Ferenc: *Marosvásárhely katolikus egyháza a kommunista elnyomás idején 1948–1990*. Kolozsvár, 2007.

68. *Magyar törvénytár. 1540–1848. évi törvények*. Szerk.: Márkus Dezső. Budapest, 1900.

69. Marton József: *A marosvásárhelyi katolikus egyházközség története*. In: *Millenniumi megemlékezés (Marosvásárhely 2000. IV. 7–8.)*. Szerk.: Finna Géza. Marosvásárhely, 2001. 198–218.

70. Marton József: *A székelykálai római katolikus egyházközség története*. In: *Székelykál 800 éves történetéből*. Szerk.: Szabó Miklós. Marosvásárhely, 2005. 81–94.

71. Marton József – Jakabffy Tamás: *Az erdélyi katolicizmus századai*. Kolozsvár, 2007.

72. *Mária-tisztelet Erdélyben. Mária-ábrázolások az erdélyi templomokban*. Szerk.: Mihály Ferenc. Székelyudvarhely, 2010.

73. Márton Judit: *A Keresztelő Szent János plébániatemplom története*. In: *A marosvásárhelyi Keresztelő Szent János Plébánia*. /ismertető/ Szerk.: Markó Enikő. Marosvásárhely, 2000. 18–30.

74. Márton Judit – Barabás Kisanna: *Názánfalva/Nazna, római katolikus kápolna*. In: *Közös tér – Közös örökség. A Kárpát-medence megújuló épített öröksége*. Szerk.: S. Sebestyén József. Budapest, 2013. 125–127.

75. Medgyesy-Schmikli Norbert: *A mikébázi kolostor missziós munkája 1766–1785 között – eddig ismeretlen forrás alapján*. In: *A ferences lelkiség hatása az újkori Közép-Európa történetére és kultúrájára*. I. Szerk.: Óze Sándor – Medgyesy-Schmikli Norbert. Piliscsaba–Budapest, 2005. 240–257.

76. Mihály János: *Fejezetek Farkaslaka történetéből*. In: Jakab Csaba – Márton László Attila – Mihály János: *Farkaslaka múltja és jelene*. Kolozsvár, 2000.

77. Mihály János: *A lövétei Kisboldogasszony plébániatemplom*. (Lövétei helytörténeti füzetek 1) Székelyudvarhely, 2006.

78. Mihály János: *Gyalogosan a két Homoród mentén*. Székelyudvarhely, 2010.

79. Mihály János: *Adalékok Nyikómalomfalva egyháztörténetéhez (17. század – 1918)*. In: *Areopolisz. Történelmi és társadalomtudományi tanulmányok XII*. Székelyudvarhely, 2012.

80. Mihály János – Nyárádi Zsolt: *Lövétei elpusztult középkori temploma*. In: *Örökségünk*. IV(2010)/4.

81. Mihály Tibor: *Oroszhegy jelei. II. Az egyházközség szolgálatában – papok, licenciatások, megyebírók, kántortanítók és harangozó-sekrestyések*. Oroszhegy, 2011.

82. Nagy Gergely Domonkos: *Erdély centrális barokk templomai. Egy műemlékfelmérés tanulmányai*. In: *Colligite fragmenta! – örökségvédelem Erdélyben*. Szerk.: N. Kis Tímea. Buda-

pest, 2009. 87–99.

83. Nagy Lajos – Nemes Gyula: *Nagyernye*. Sepsiszentgyörgy, 2007.

84. Nagy László: *Szőkefalva múltjából*. Marosvásárhely, 2007.

85. Nemes Gyula: *Marosszentgyörgy történetéből*. Marosvásárhely–Marosszentgyörgy, 2012.

86. Oborni Teréz: *A kora újkori latin nyelvű forrásszövegek kiadásáról*. In: *Fons*. VII(2000)/1. 67–75. (A történeti források kiadásának módszertani kérdései.)

87. Orbán Balázs: *A Székelyföld leírása történelmi, régészeti, természetrajzi és népismereti szempontból*. IV. Pest, 1870.

88. Pál-Antal Sándor: *Székely önkormányzat-történet*. Marosvásárhely, 2002.

89. Pál-Antal Sándor: *A Székelyföld és városai. Történelmi tanulmányok és közlemények*. Marosvásárhely, 2003.

90. Pál-Antal Sándor: *A marosvásárhelyi római katolikus élet évszázadai*. In: Pál-Antal Sándor: *A Székelyföld és városai. Történelmi tanulmányok és közlemények*. Marosvásárhely, 2003. 107–120. (Korábban megjelent: *A marosvásárhelyi Keresztelő Szent János Plébánia*. /ismertető/ Szerk.: Markó Enikő. Marosvásárhely, 2000. 1–18.)

91. Pál-Antal Sándor: *Maros-széki intézmények és pecsétjeik a XVI. századtól 1867-ig*. Marosvásárhely, 2004.

92. Pál-Antal Sándor: *Marosvásárhely története. I. A kezdetektől 1848-ig*. Marosvásárhely, 2009.

93. Péntes Lóránd: *A Székelyudvarhelyi Gyűjtőlevéltár születése*. In: *Keresztény Szó*. XXI(2010)/1. 8–12.

94. *Schematismus venerabilis cleri almae dioecesis Transsilvaniensis*. Budapest, 1903.

95. *Schematismus venerabilis cleri dioecesis Transsilvaniensis*. Albae Carolinae, 1882.

96. *Schematismus venerabilis cleri dioecesis Transsilvaniensis ad annum bissextilem a Christo nato MDCCCXLIV*. Claudiopoli, 1844.

97. *Schematismus venerabilis cleri almae dioecesis Transsilvaniensis*. Gyulafehérvár, 1913.

98. *Schematismus venerabilis cleri dioecesis Transsilvaniensis ad annum vulgarem a Christo nato MDCCCXLVI*. Claudiopoli, é.n.

99. Sebestyén Péter: „Magyarok Nagyasszonya könyörögi érettünk!” *Bözdújfalú 1729*. 275 é. Erdősztgyörgy 2004. Erdősztgyörgy, 2004.

100. Simó Márton: *Kétszáz éves az atyhai templom*. Csíkszereda, 1999.

101. Sófalvi András: *Sóvidék a középkorban. Fejezetek a székelység középkori történelméből*. Székelyudvarhely, 2005.

102. Sófalvi András: *A székelyudvarhelyi Jézus kápolna. A székelyföldi négykaréjos kápolnák kérdéséhez*. Székelyudvarhely, 2012.

103. Szereday Antal: *Notitia Veteris et Novi Capituli Ecclesiae Albensis Transilvaniae*. Alba Carolina, 1791.

104. Székely Zoltán: *Hosszútövis falvai. Béta, Dobó, Vágás monográfiája*. Székelyudvarhely, 1999.

105. *Székelyudvarhely. Műemlékek*. Összeállította: Hermann Gusztáv. Székelyudvarhely, 1994.

106. Szirmai Béla: *A százszégyen római katolikus egyházközség és plébánia rövid története*. (kézirat)

107. Tamási Zsolt: *Az esperesi kerületek a püspöki rendeletek tükrében*. In: *A ma-*

ros-küküllői főesperesi kerület plébániáinak története 1900-tól 1989-ig. Szerk.: Barabás Kisan-na – Tamási Zsolt. Kolozsvár, 2009. 11–106.

108. Tamási Zsolt-József: *Jaross Béla, Marosvásárhely apátplébánosa.* In: *Teremtő életek. Marosvásárhelyi személyiségek. Tanulmányok.* Szerk.: Pál-Antal Sándor – Simon Zsolt. Marosvásárhely, 2011. 277–303.

109. *Veszendő templomaink II. Erdélyi római katolikus templomok.* Szerk.: Istvánfi Gyula – Veöreös András. Budapest, 2002.

Felhasznált internetes források:

1. <http://lexikon.katolikus.hu/L/licenci%C3%A1tus.html> (a letöltés ideje: 2014. november 15.)
2. <http://lexikon.katolikus.hu/S/szombatosok.html> (a letöltés ideje: 2014. november 24.)
3. <http://lexikon.katolikus.hu/T/Trefan.html> (a letöltés ideje: 2015. január 13.)
4. <http://mek.oszk.hu/08300/08370/pdf/> (a letöltés ideje: 2014. december 10–25.)

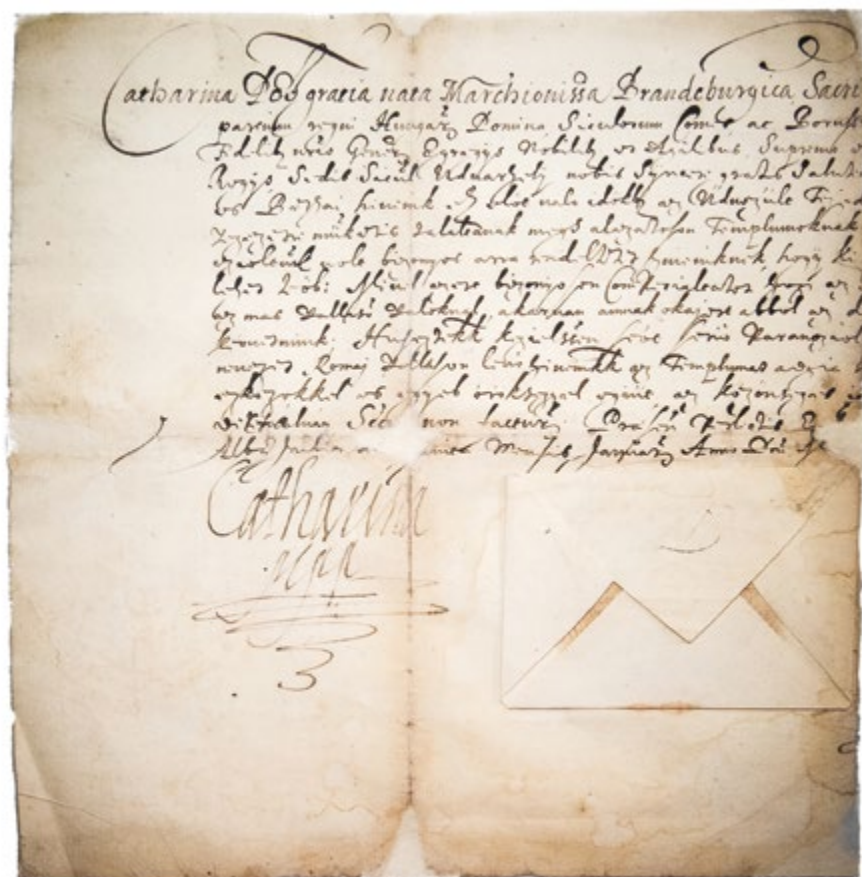

KÉPMELLÉKLET

1. Bethlen Gábor erdélyi fejedelem oklevele, 1625 (Atyha)
2. Brandenburgi Katalin erdélyi fejedelemasszony oklevele, 1630 (Vágás)
3. I. Rákóczi György erdélyi fejedelem oklevele, 1631 (Atyha)
4. Olasz Pál SJ székelyudvarhelyi főesperes oklevele, 1651 (Atyha)
5. Barcsai Ákos erdélyi fejedelem oklevele, 1659 (Székelyudvarhely)
6. A nyárádköszvényesi plébánia anyakönyvének címlapja, /1664/ 1710–1849
7. A marosvásárhelyi Keresztelő Szent János plébánia historia domusának címlapja, 1702–1773
8. Gróf Gyulaffy László erdélyi kancellár címere a székelyudvarhelyi Mária Kongregáció jegyzőkönyvében, 1736–1927
9. Csatári Nagy János József erdélyi kamarai igazgató címere a székelyudvarhelyi Mária Kongregáció jegyzőkönyvében, 1736–1927
10. A Salbeck testvérek (Jakab, József, Mátyás választott püspök és Károly szepesi megyéspüspök) címerei a székelyudvarhelyi Mária Kongregáció jegyzőkönyvében, 1736–1927
11. A székelybői plébánia keresztelési anyakönyvének címlapja, 1765–1818
12. A székelybői plébánia házassági anyakönyvének címlapja, 1765–1818
13. A székelybői plébánia halotti anyakönyvének címlapja, 1765–181
14. A székelybői plébánia megtértek anyakönyvének címlapja, 1765–1818
15. A gyulakutai plébánia anyakönyvének címlapja, 1777–1853
16. Apostol György SJ végrendelete, 1786 (Marosvásárhely)
17. A székelyudvarhelyi Szent Miklós templom tervrajzai, 1782
18. A kerelőszentpáli fogadalmi kápolna tornyának tusrajza és tervrajza, 1891

1. kép

2. kép

3. kép

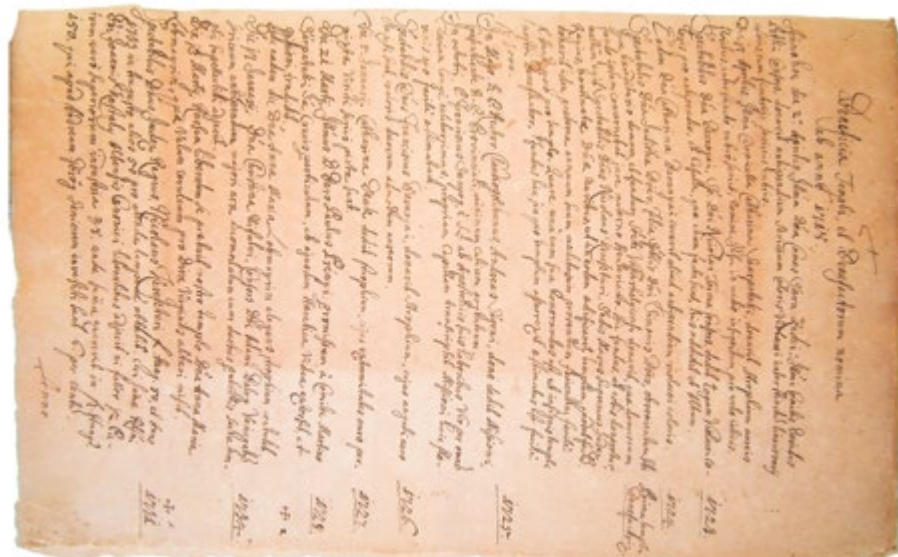
+
Omnino has inspecturis Salutem in Domino.

In Pago Sedis Marchiensis, Agha dicto, Christiana Petatis
instinctu, Sy Jacoba Domum Onipotentis Deo caperunt struere;
sanè non tam vis mæci facultatibus, quam Confai fidelium subsidij.

Adiit ergo auctor Tyssimus aliquo subsidio pecuniario; ipsum cogi-
tans adesse Christum pro Domino sua supplicem. Petenti in terris Cuius
qui paruerit; Christus Benedictus parabit & apparatus morientis
& qui uiuens, Deus Domum in terris promouerit; inueniet moriens para-
tam in Cælis Hospitium sempiternum. Amen. In Opido Ulmarshy
4. Octobris. 1651.

Paulus Olaus Sedes
eundem Marchianum

651. In summa. Christiana Petatis
instinctu, Sy Jacoba Domum Onipotentis Deo caperunt struere;
sanè non tam vis mæci facultatibus, quam Confai fidelium subsidij.
Adiit ergo auctor Tyssimus aliquo subsidio pecuniario; ipsum cogi-
tans adesse Christum pro Domino sua supplicem. Petenti in terris Cuius
qui paruerit; Christus Benedictus parabit & apparatus morientis
& qui uiuens, Deus Domum in terris promouerit; inueniet moriens para-
tam in Cælis Hospitium sempiternum. Amen. In Opido Ulmarshy
4. Octobris. 1651.

6. kép

7. kép

8. kép

9. kép

10. kép

11. kép

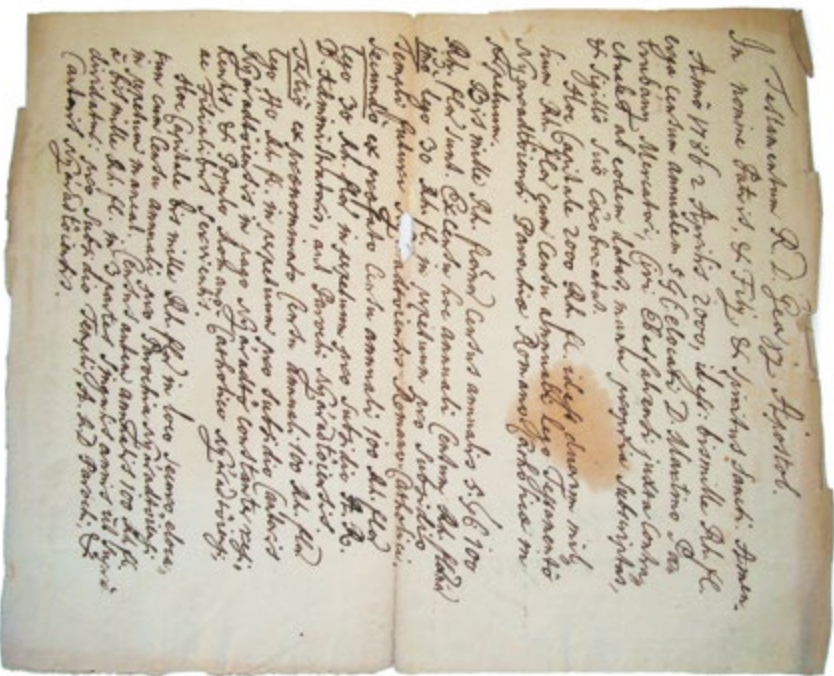
12. kép

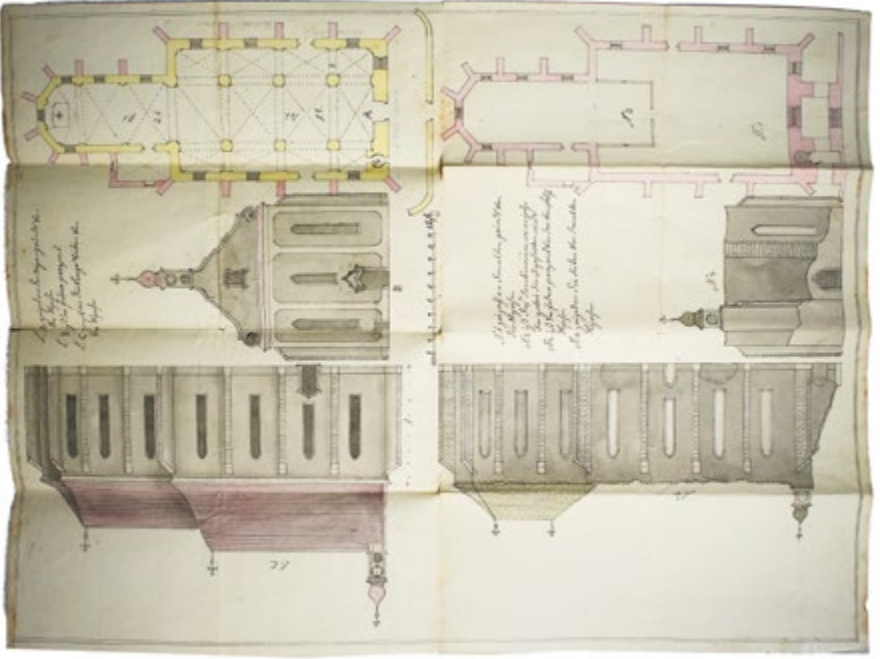
13. kép

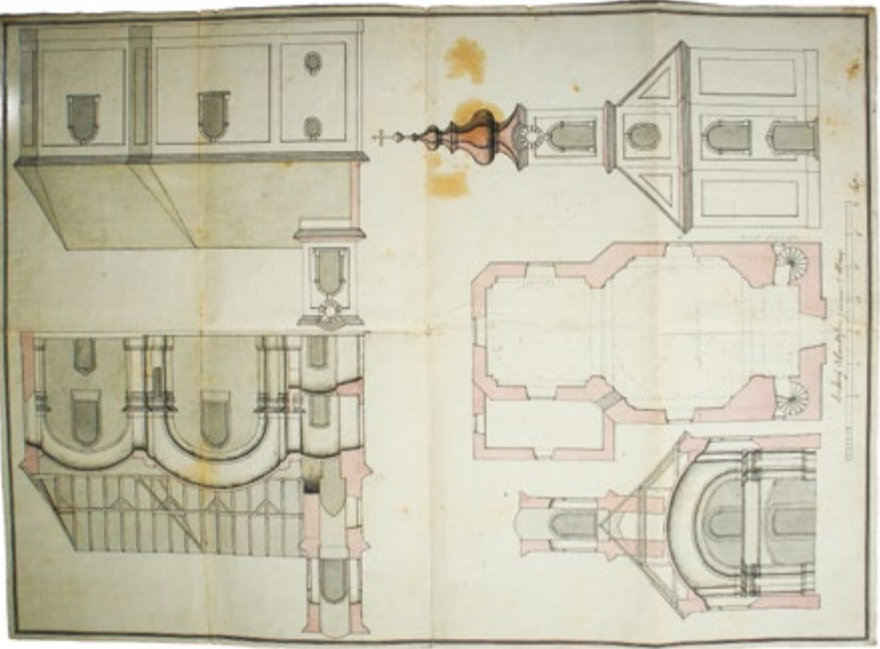
14. kép

15. kép

16. kép

17. kép

